

دەزگای چاپ و بلاوکردنەوە

زنگىرەي ڕۆشنبىرى

*

خاودنى ئىمەتىياز: شەوكە شىخ يەزدىن

سەرنووسەر: بەدران ئەھمەد حەبىب

***

هارون ئەلرەشيد

ناونىشان: دەزگای چاپ و بلاوکردنەوە ئاراس، شەقامى گولان، هەولىر

PDF4Kurd

هارون ئەلرەشید

شانۆنامە

نووسىنى:

موڭرى

كتىب: هارون ئەلرەشيد - شانۆنامە
نووسىنى: موڭرى
بلاوكراوهى ئاراس- ژمارە: ٥٠٦
دەرھىنانى ھونەربىي ناودوھ و بەرگ: ئاراس ئەكىدم
ھەلەگرى: شىئىززاد فەقىئى ئىسماعىيل
سەرپەرشتىسى چاپ: ئاوارەھمانى حاجى مەحمۇد
چاپى دووھم، ھەولېر- ٢٠٠٦
لە كتىبخانەي گشتىرى ھەولېر ژمارە (٧٦٢) ئى سالى ٢٠٠٦ ئى دراودتى

- له پال ئەم كتىيە وە ئەم سەرچاوانەش كەم تا زۆر سوودىيان لىن وەرگىراوه.
- ١- العصر العباسى الأول: دراسة في التاريخ السياسي والاداري والمالي: الدكتور عبدالعزيز الدوري / ١٩٤٥ مطبعة التفيس الأهلية.
  - ٢- أبو الحسن علي بن حسين المسعودي - مروج الذهب جلد دوو.
  - ٣- محمد مهدى بن جرير طبرى جلد ١٢ ص ٥٢١٥.
  - ٤- تأريخي يعقوبي (أحمد بن أبي يعقوب) إبن واضح يعقوبي جلد دوو ل ٤٠٦ .
  - ٥- الكامل- عزالدين على بن الاثير جلد ٢ ص ٤٧-٤٥ .
  - ٦- بلعمى ل ١١٨٢ .
  - ٧- تاريخ الرسل والملوك / طبرى- ترجمة أبوالقاسم پابندە- جلد دووەم- تهران ص ٧٥٥ .
  - ٨- د. ر. ناث و پروفېسسور گلدىزىھەر- إسلام در ایران (شعوبیه) مقاومت ملى ایران.
  - ٩- ویل دورانت- تاریخ تىدن- عصر إیمان- جلد دووەم- تىدن إسلامى- ترجمەء أبوالقاسم پابندە- تهران ٧٢-٧١ .
  - ١٠- سریل الكوفر- تاریخ پزیشکى ایران- پیشین
  - ١١- أبو حنيفة أحمى داود دينورى - اخبار الطوال - ترجمەء - دكتور محمد مهدى دامغانى - تهران ل ٤٢٨١ .
  - ١٢- برگىيده الأغانى - أبو الفرج الاصفهانى - جلد دووەم ص ٢٨١ .
  - ١٣- جرجى زيدان - تاریخ تىدن إسلام ترجمەء على جواهر كلام / تهران - امير كبير- جلد اول ص ١٤٩٠ .
  - ١٤- تاریخ طب إسلامى - ئەدوارت براون - ترجمەء - مسعود رجب نيا.
  - ١٥- إبراهيم ايوب - التاریخ العباسى السياسي والحضارى - الشركة

پىشەكىيەكى پىيوىست

بۇ نووسىنى ئەم شانۇنامەيە سوودم لە گەلىنى سەرچاوهى مىئژووپى وەرگىرتووه. لېرەدا ناوى ھەندى لەو سەرچاوانە دەنۈسىم، چونكە زۆرىيە سەرچاوهەكان، لەمەر ھەندى، لە ۋووداوه مىئژووپىيەكانەوە يەك شت دەلىن، بۇيە پىيم چاكە ناوى زۆرىيەيان پىز نەكەم...

ھەروەها گەلىنى سەرچاوهى دى ھەن دەبا سەرنجىم دابان بەلام بەداخەوە دەستم نەكەوتىن... ئەوەي گىرنگە لېرەدا بۇ خويىنەرى ھېڭىزاي ۋوون كەمەوە ئەوەيە كە من يەك لايەنى زالى ھارۇن ئەلپەشىدەم ھەلبىزاردۇوه، ئەمۇش حەزى بەخويىنىشتن و زولىمكىرىن و قەتل و عامى بەرمەكىيەكان و عەلەويىھەكان بۇو... ئەلېتە ئەو قۇناغەي ھارۇن حوكىمى تىا دەكىرد قۇناغىيەكى ناسك و وەرچەرخانىدە لە نىيۇ خەلەيفەكانى ئالى ۋەباس... رەنگە سۆنگەي ئەم وەرچەرخانىدەش بگەرىتىم بۇ بەرمەكىيەكان و ھاندانىيان بۇ تەرجمە كەدن...

لە ماوەي حوكىمەنلى ھارۇندا گەلىنى كارى چاك كراوه بەلام من بەئەنقةست فەرامۆشم كردو لا يەنە زالە كەم ھەلبىزارد... ئەوەي كە گىرينگە بىللىيەم ئەمەيە:

لە ھەموو سەرچاوهەكان زىاتىر، ئەم كتىيە زىاتىن سوودى پىن گەيانىدە: (ھارۇن ئەلپەشىد و شب سرخ بغداد) ناوى نووسەرەكە يىشى خەسرەوى موعىتە ضىيدە.

- العالمية للكتاب.
- ١٦- هارون الرشيد د. أحمد أمين بـگ.
- ١٧- ابن الأثير.
- ١٨- رسالة در تاریخ ادیان - میر چالیاده - ترجمةء - جلال ستاری سروش - تهران ۱۳۷۲.
- ١٩- المرزباني - معجم الشعراء.
- ٢٠- د. عبدالمنعم الحفني - موسوعة الطب النفسي.
- ٢١- ابن المعتز - طبقات الشعراء.
- ٢٢- ابن الأثير - الكامل في التاريخ.
- ٢٣- العيارون والشطار البغادرية في التاريخ .
- ٢٤- ابن قتيبة - الشعر الشعراء.
- ٢٥- د. فيليب حتى - تاريخ العرب.
- ٢٦- العمید الرکن نزار أبوسعید - رجل وامبراطوریتان.
- ٢٧- إبراهيم ايوب - التاريخ العباسی السياسي والحضاري - الشركة العالمية للكتاب.
- ٢٨- ابن كثير - البداية والنهاية.
- ٢٩- د. شوقي ضيف - العصر العباسی الأول.
- ٣٠- د. محمد أحمد عبدالمولى.
- ٣١- المقدسي ج ٦ ص ١٠٤.
- ٣٢- الجھشیاری ص ١٩٠.
- ٣٣- المقریزی.
- ٣٤- دائرة المعارف الاسلامية ج ١ ص ٦٦٤.
- ٣٥- مقدمة ابن خلدون (طبعه مصطفى محمد عن طبعة بيروت).
- جگه لهوهی، چهندین جارئه سه رچاوانه دووباره دهبنهوه. ئەم سه رچاوانه تنهها بۆ رووداوه میژووییه گرینگە کانه دەنا من خۆم بەرپرسیم لە ئاست دراماو کاره ھونهربیه کانی دى و بەبۆچونیتکی دییه و سەرنجى ئەو قۇناغە و ئەو ئەشخاسانەم داوه.
- ھەروەھا ھەندى ناو ھەن گۆپیمن چونكە بۆ زمانى کوردى قورسن وەك ابو عصعه - ياخو البحترى - ياخو اللىبيه... ما وەتەنەوە بلىيەم، ھەر لە ئىستاواه سوپايسى ئەو قەلەمانە دەكەم كە ھەلە کانى ئەم دەقە شانقىيەم بۆ راست دەكەن.
- ٣٦- براون ج ١ ص ٢٥٩.
- ٣٧- الفخرى ص ١٥٦.
- ٣٨- العباسة أخت الرشيد / جرجي زيدان.
- ٣٩- قورئانى پىرۆز.

- . = = ۱۶ - عهباوه: .
- . = = ۱۷ - مهتاب: .
- ۱۸ - ئەرمانوسە: كەنیزىتكى ئەرمەنىيە.
- ۱۹ - عەزىزە: ئەنلىكى.
- ۲۰ - دورە: كەنیزىتكە هارون بەدياري بەخشىوېتى بە جەعفەر.
- ۲۱ - أبۇ قودىيىش: پىزىشىك.
- ۲۲ - جىرىل بەختىشۇع: پىزىشىكى تايىبەتى هارونە.
- ۲۳ - مسروور: جەلادى هارون.
- ۲۴ - ياسىر: . = .
- ۲۵ - قارون: كەنیز فرۇش.
- ۲۶ - عەبدولەللىك: ئامۇزىاي هارونە.
- ۲۷ - كەسائى: مامۆستاي ئەمین و مەئمۇن.
- ۲۸ - عەبدوللەللا بن مالك: سەرۋەتكى پۇلىسى خەفيە.
- ۲۹ - فەزلى كورپى رەببىع: سەرۋەتكى حەرسە.
- ۳۰ - يەحىيا كورى عەبدوللەللا: عەلھۆيىھ و هارون بەدۇزمۇن خۆى دەزانى.
- ۳۱ - سندى شاھك: پىياوى هارون والى بەسرەيد.
- ۳۲ - قازى يەك: قازىيە.
- ۳۳ - قازى دوو: قازىيە.
- ۳۴ - چوار شەلللاتى.
- ۳۵ - تاھير بن حسین: ئەفسەرىتكە لە فەوجى مەرو.
- ۳۶ - دووسەربااز.
- ۳۷ - پاسەوان.
- ۳۸ - چەند خولامىيىك.
- ۳۹ - چەند كەنیزى دەوري پەرى وەردەگرن.

كارەكتەرەكانى ئەم شانۇنامە يە

- ۱ - هارونى يەك - هارون ئەلپەشىد.
- ۲ - هارونى دوو - جىمكى هارون ئەلپەشىد، ھەر لە نېيو سكى دايكىا هارونى يەكەم خواردووېتى و لە ناخى خۆيدا پەروردەدى كردووھ... ئەو رۆژەي هارونى يەكەم دەمرى - ئەم وەك ھەللىمى لە چاودەكانىيىھە دىتتە دەرى و قەد و قەوارەدى خودى هارونى يەك وەردەگرى.
- ۳ - خەيزەران: دايكى هارونە.
- ۴ - زوبەيدە: ئەنلىكى هارونە.
- ۵ - هادى: براي هارونە و بەر لە هارون خەلېفەيە.
- ۶ - يەحىاي بەرمەكى: يەكە پىياوى جىئى متىمانەي هارونە وەك سەرۋەتكى وەزىرانى ئەمپۇقا وایە.
- ۷ - جەعفەر: كورپى يەحىاي بەرمەكىيە - سىياسەتمەدارە.
- ۸ - فەوزل: = = = كاروبارى دارايى پىتىيە.
- ۹ - مۇوسا: = = = كاروبارى سەرباازى.
- ۱۰ - مەحەممەد: = = = . مەحەممەد: خوشكى هارون ئەلپەشىدە.
- ۱۱ - عەباسە: كەنیزى خەيزەرانە.
- ۱۲ - فەريدە: كەنیزى عەباسەيە.
- ۱۳ - مونا: كەنیزى خەيزەرانە.
- ۱۴ - جەمیلە: . = = .
- ۱۵ - عوتىبە: . = = .

بەشی بەگەم

هارپونی یهک: (له ناو تابوتەکەوە). نەخیتە تیئرنەبۇوم ھەمۇو دەریاکانىش
بېن بە خوین تېيىم ناكەن.

هارپونی دوو: له مەدەنىيەتدا، ھەر تىيىنە خوينىت؟
هارپونی یهک: نەمەدۇوم!

هارپونی دوو: بەمەدۇوبىي... درۆ دەكەي؟

هارپونی یهک: گۇتم نەمەدۇوم!

هارپونی دوو: چل رۆزى پەبەقە، ئەم جەستە بۆگەنەت لە نىۋەئەم
تابوتەدایە... لەسەر شانلى و پەلەكىشت دەكەم...

هارپونی یهک: تابوتەكە خالىيە!!

هارپونی دوو: له ژياندا ھەندىت درۆ كەرد... بەمەدۇوبىش ھەر درۆ دەكەي...

هارپونی یهک: گۇتم: يەكەم نەمەدۇوم. دووهەم: تابوتەكە خالىيە.

هارپونی دوو: (بەدەوري تابوتەكە دەسۈورىتەوە، بەتۈورەبىيەوە) ئەم ئەم
بۆگەنېيە چىيە...؟ كاس بۇوم. چ بۆنېكى پىست ھەي...

چل رۆزە... ھەر رۆزەو گۆرىكت بۆھەلەدەن... ئاد... ھەر كە
دەمەوى لە گۆرت نىيم... گۆركە ياخى دەبىن خۇى پە دەكاتەوە...
ئەمە چل رۆزە... چل گۆرم بۆھەلەكەندۇوبىت...

هارپونی یهک: گۇتم نەمەدۇوم!! منىش وەكۇ تۇم.

هارپونی دوو: وەكۇ من؟

هارپونی یهک: بەلىنى.

هارپونی دوو: (بەتۈورەبىيەوە پېيلەقەيەك دەكىشىتە سەر ئەو شۇينەي
تابوتەكە - كە دەمىي هارپونى یهک - ئى تىيدايە) ئەم درۆ زلە
چىيە؟ كەي تۇ وەكۇ منى كەس وەكۇ من نىيە... راستىر كەس وەكۇ
من و تۇنېيە... كەس وەكۇ من و تۇنەبۇود... باودە ناكەم بشېيت.

دىيەنلىكىيەك

(ھېشتا پەرددەي شانۇلانەدراوه، بەدەنگى بەرزىي جار ھاوار دەكرى)
خوين... خوين... خوين
دە بىارە... دە بىارە... بىا
(پەرددەي، دىيەن بىبابانە).

هارپونى دوو: (دوو دەسكى دارە مەيتىكى لەسەر شانە دوو دەسكەكەي
دىشى لەسەر ئەرزو و رايىدەكىشى).

هارپونى یهک: (له نىيۇ تابوتەكەيدايە... تابوتەكە بىزمار پېزىز كراوه).
هارپونى دوو: (له قۇولايى شانۇوە دىتە پىشى).

هارپونى یهک: (له نىيۇ تابوتەكەوە) خوين... خوين... خوين
دە بىارە... دە بىارە... بىا

هارپونى دوو: (بەتۈورەبىيەوە تابوتەكە لەسەر شانى خۇى بەرددەتەوە،
پېيلەقەيەك دەداتە سەر ئەو شۇينەي تابوتەكە كە دەمىي هارپونى
يەكى تىيدايە).

بەسە... بەسە...
تىير نەبۇويت...؟

لاسايى هارپونى یهک دەكاتەوە و بەھەمان پىتىم).

خوين... خوين... (بەتۈورەبىيەوە) ھىچچۈرۈچ... تىير نەبۇويت؟

هارپونی یهک: نه خیبر.
 هارپونی دوو: پیم دهلىي: تو نه مردوویت! تو نه تهیشت روشنایی ببینم...
 تو منت خوارد...
 هارپونی یهک: ...گوتمن نه مردوویت... له نیتو ناخمندا ده زیایت... وه کو من
 بالات ده کرد، گهوره ده بوبوی... چیزت و درده گرت... تووره ده بوبوی...
 بزهت هه بوبو... ده شگرایت...
 هارپونی دوو: ده لیم روشنایی زیانم نه بینی...
 هارپونی یهک: من له جیاتی تو بینیم... لمباتی تو ژیاوم...
 هارپونی دوو: (به تووره بیسیمه وه) نه خیبر لمباتی من نه ژیایت... تو بو خوت
 زیایت... بو خوتیشت مردیت... من ئیستا تەمدەنم چل رۆژه... زیانی
 من له گەل مەرگى تو دا دەستی پیتکرد.
 هارپونی یهک: (بە دنگى به رې پیتکەنی).
 هارپونی دوو: پیمە كەنە... ئە و رۆژه تو مردى... دەیان كەس بە دیار
 سەرتەوە بۇون... من وەک هەلەمی لە نیتو چاوه کانتەوە ھامە دەری...
 ئەم قەد و قەواردیم و درگرت... ھەموو ئە و کەسانەی بە دیار
 تەرمە كە تەوە بۇون... ھەموو یانم دە بینی زۆربە یانم دەناسى... كەچى
 ئەوان ھەستیان بە بۇونی من نە دە گردد... قسە کانى ئەوانم دە بیست...
 ئەوان وەک نەياندە بینم، نەياندە نەوتم...
 هارپونی یهک: (بە دنگى به رې تر پیتکەنی).
 هارپونی دوو: پیمە كەنە... لە گەل حەشاماتە كەدا، كە وقە دووی
 تەرمە كە تەوە... لە گۆریان نایت... دەورو بە ریان چۈل كردى... تەنها
 من بە دیار گۆرە كە تەوە مامە وە (دەم دەنیتە سەر تابو تە كە، ئە و
 شوبنەی گوئى هارپونی يەكى تىیدايە) گویت لیمە؟
 هارپونی یهک: (پیتکەنی).

من و تو هەر دوو كمان، له سکى دايکىيڭىدا جىمك بۇوين... هەر لە
 نیتو منالىدانى ئە و دايکەدا... تو منت خوارد...
 هارپونی یهک: گەر ئەممە نە كردا... تو منت دەخوارد.
 هارپونی دوو: وانىيە!
 هارپونی یهک: قەدەر واي كردد... راستەر واي دەخواست.
 هارپونی دوو: ديسانەوە وانىيە.
 هارپونی یهک: با... وايە... قەدەر.
 هارپونی دوو: قەدەر... قەدەرى چىتە؟ تو كەسييکى مردوویت!
 هارپونی یهک: نە مردوويم... دەبا هەر لە منالىداندا بىت خۆم... دەنا تو منت
 دەخوارد.
 هارپونی دوو: وانىيە.
 هارپونی یهک: با... ئەگەر قابىل بىكۈزە كە نە با، ئەلېھەت ھابىل دە بۈرۈھ
 بىكۈز.
 هارپونی دوو: لە شتى دە دوپىت من تىپناڭەم.
 هارپونی یهک: ناحەقت نىيە... دەبا يە كىيكمان لە برى ئەوي دى چىتى
 گوناھى خوبىنى خۆمۈن بىكەت.
 هارپونی دوو: تىپناڭەم.
 هارپونی یهک: دەلیم بۇونى ھەرييەك لە ئىيمە زەرۇور بۇو... ھەرييە كە و
 دەوري خۆمان دە بىيىن...
 هارپونی دوو: تىپناڭەم.
 هارپونی یهک: دەبا بىكۈز و كۈزراويىك لە يەك بۇ تەدا كۆكىتە و...
 هارپونی دوو: تىپناڭەم.
 هارپونی یهک: (بە هيئىيە وە) تو نە مردوویت!
 هارپونی دوو: (بە بىن حە و سەلە بىيىە وە) بە لام تو ئىستا مردوویت.

هارونی دوو: پیمەکەنە...
 هارونی يەك: خۆت ئەزىزەت مەدە...
 هارونی دوو: بۇ؟
 هارونی يەك: دەلیم بىستە زەوییەك نادۇزىتەوە... قايل بىت... بىتتە
 گۈرم...
 هارونی دوو: لمبەر بۆگەنی و پۆخلىت؟
 هارونی يەك: نەخىر... لمبەر ئەمەدە نەمەدۇوم...
 هارونی دوو: (پېتىدەكەننى) بەبەرچاوى خۆمەدە مەدە... هەر مەدەكەن تۆ
 بۇوه ھۆي ئەمەدە من رۆشنايى بىبىن...
 هارونی يەك: (پېتىدەكەننى).
 هارونی دوو: لە گۆريپان نايىت...
 هارونی يەك: (پېتىدەكەننى).
 هارونی دوو: شىنيان بۇ گىرىپايت... فرمىسىكى ساختەيان بۇ رېشتى!
 هارونی يەك: ئەمانە راستن... بەلام من نەمەدۇوم!
 هارونی دوو: (بەسەر سورىمانەدە بەدەورى تابوتەكە دەسۈورپىتەوە و
 پېتىدەكەننى).
 هارونی يەك: وەك ئەمەدە چۆن من تۆم خوارد، تۆ نەمەدە ئىستايش
 ئاواها...
 هارونی دوو: (قىسەكەنە پى دەپىرى روولە بىنەران دەكەن) سەيركەن،
 مەدۇو قىسان دەكەن... مەدۇو... تىنۇو، داواى خويىن بارىن دەكەن
 چىل رۆژە، ئۆزقرەن لەبەر بېرىم،... ھەممو پۆشى (لاسايى دەكەنە)
 خويىن... خويىن... خويىن... ئەم (دەست بۇ تابوتەكە دەبات) خويىپىزە
 لە خويىنى منەدە دەستى پېتىرىد... سەيركەن، بىزانن چۆن بۇوه
 خەلەفە... چۆن خويىنى دەمڭىز... چۆنپىش...؟.

هارونی دوو: (بەتۈورەبىيەوە) دەلیم گۆيت لېمە؟
 هارونی يەك: (بەپېتىكەننەوە) چاڭم گۈن لېتىيە... قىسەكانت تەواوکە!
 هارونی دوو: ئاگات لى بۇو. (بەترىسەوە) چ دەنگىيىكى زل لە گۆرەكە تەوە
 ھەلسا...
 هارونی يەك: دەنگىيىكى ئاسايى بۇو...
 هارونی دوو: نەخىر... دەنگىيىكى زل بۇو، بەتۈورەبىيەوە نەرلاندى بۇ
 دەرەوە... گۆرەكەت دەمى داچەقاند تۈورى ھەلدايىتە دەرى...
 هارونی يەك: (پېتىدەكەننى).
 هارونی دوو: پېمەكەنە... گۆرەكەت، بەپەلە خۆى پە كەردەوە.
 هارونی يەك: (ھەر پېتىدەكەننى).
 هارونی دوو: ئىيدى گۆرەكەت پېتكەننى بەدەنگى بەرزاپىتىدەكەننى گەللى
 پېتكەننى. بەمنى گوت: چىدى ئەم بۇنە پىسە هەراسانم ناكات!
 هارونى يەك: زانى نەمەدۇوم، بۆيە ھەللىدامە دەرى.
 هارونى دوو: (روولە بىنەران دەكەن) باوەرى پېمەكەن، لە ۋىلەپەنلىك
 ھەر درۆزەن و فيئىلباز و خويىپىز بۇو... ئەمە (دەست بۇ ناو تابوتەكە
 درېش دەكەن) ناوى هارونە... منىش ناوم هارونە... ئىستا چىل رۆژ
 لە چىل و پېنچ سال و چەند رۆژ و مانگىك دەركەن... بىتجە لەم
 چىل رۆژە... سەرلەبەرى تەمەنلى (دەست بۇ تابوتەكە دەبات) ئەم
 هارونە گۆپستانى من بۇو... گۆپستانىكى گەپەكى من بۇو...
 هارونى يەك: (بەھېتىنەيەوە) ئىستاش دەورەكائنان گۆرپۈتەوە... تۆ
 گۆپستانى منى... (بەتۈورەبىيەوە) بىگەرپى... بىسۇورپىوھ... بىگەرپى.
 هارونى دوو: ئەوا چىل رۆژە دەگەرپىم... دەسۈورپىمەوە... من گۆپستان نىم...
 بەلام لە گۆپستانى دەگەرپىم، ئەم جەستە يەتى پى بىپىرم.
 هارونى يەك: (بەدەنگى بەرزاپىتىدەكەننى).

دیمه‌نی دوو

(نهومی دووه‌می کوشکیکی مه‌زنی، خه‌یزه‌رانه... هولیکی بهرین،
بانیزه‌یه‌کی، بـرینتر، هـولـهـکـهـ گـهـلـنـیـ رـازـاـوـهـیـ چـهـنـدـینـ شـمـشـیـ وـ
قـهـلـغـانـ بـهـدـیـوـارـهـ کـانـیـسـیـهـ وـهـ، هـلـوـاسـراـونـ چـهـنـدـینـ فـهـرـشـیـ نـایـابـ
رـاـخـراـوـهـ... چـهـنـدـ دـهـرـگـاـیـتـیـکـیـشـ بـهـلـاـیـ رـاستـ وـ چـهـپـیـ هـوـلـهـکـهـدانـ) ...
خه‌یزه‌ران...
جه‌میله...
مونا...

مه‌هـتـاب...

خه‌یزه‌ران : (وهـکـ ئـهـوـهـ لـهـمـیـزـهـ سـهـرـگـهـرمـیـ گـفـتـوـگـوـئـیـکـ بنـ،
بـهـتـوـورـهـیـسـیـهـ وـهـ) ئـهـوـ کـچـهـ تـیـوـهـ ئـهـحـمـهـ قـهـ زـقـرـ دـوـاـکـهـوتـ... بـیـ ئـهـوـیـشـ
چـ کـارـیـکـمـانـ بـقـ نـاـجـیـتـهـ سـهـرـ...)

مونا : (بهـچـاـپـلـوـسـیـیـهـ وـهـ) گـهـوـرـهـمـ، ئـیـزـنـمـ دـهـدـنـ جـامـنـ شـهـرـاـبـتـانـ بـقـ بـیـنـمـ، تـاـ
دـهـمـارـگـیـرـیـ وـ کـهـمـ حـوـسـهـلـهـیـیـهـ کـهـتـانـ خـاوـ بـیـتـهـوـهـ...)

خه‌یزه‌ران : (بهـزـهـیـهـ کـیـ تـهـوـسـ ئـامـیـزـهـوـهـ) ... شـهـرـابـ! نـهـءـ... نـهـءـ... لـهـبرـیـ
ئـهـوـهـیـ شـهـرـابـمـ بـقـ بـیـنـیـ هـهـوـلـدـهـ ئـهـرـکـهـ کـانـتـ وـهـجـنـ بـیـنـهـ...)

جه‌میله : خانمی گهورهـمـ.

خه‌یزه‌ران : توـ بـیـتـهـنـگـ بـهـ... دـهـزـانـ ئـیـسـتاـ دـهـلـیـ ئـیـمـهـ بـهـدـلـ وـ بـهـگـیـانـ
فـهـرـمـانـهـ کـانـیـ ئـیـوـهـمـانـ جـیـبـهـجـیـ کـرـدـوـوـهـ (الـ نـاـ هـوـلـهـکـهـ پـیـاسـهـ

دهـکـاتـ وـ لـهـپـ دـهـوـهـستـیـ) موـنـایـ ئـازـیـزـ... بـلـنـ بـزاـنـ چـمـ بـوـ دـهـکـهـیـ؟

موـنـاـ : (بـهـبـزـهـوـهـ) دـهـسـتـ دـهـنـیـمـهـ بـنـ قـاـقـاـیـ (پـهـنـچـهـکـانـیـ هـهـرـدـوـ دـهـسـتـیـ لـهـ
گـهـرـدـنـیـ نـادـیـارـیـ گـیـرـدـهـکـاتـمـوـهـ) ئـاـوـهـاـ ئـاـ... ئـاـوـهـاـ... تـاـ نـهـیـتـاـسـیـنـ
بـهـرـیـ نـادـهـمـ...)

خـهـیـزـهـرـانـ : (قاـقاـ پـیـتـهـکـنـیـ) جـهـمـیـلـهـ ئـهـ تـوـچـ دـهـکـهـیـ؟

جهـمـیـلـهـ : (باـسـکـیـ وـهـکـوـ قـهـفـیـ گـورـیـسـ لـنـ دـهـکـاتـ وـدـکـ ئـهـوـهـیـ بـهـرـاـبـهـ
کـهـسـیـ وـهـسـتـاـبـیـ، گـوـشـارـ دـهـخـاتـهـ سـهـرـ گـهـرـدـنـیـ) ئـاـ... ئـاـوـهـاـ... بـهـمـ
شـیـوـهـیـهـ... بـهـدـقـزـهـخـیـ دـهـسـپـیـرـمـ).

خـهـیـزـهـرـانـ : (سـهـرـ بـاـ دـهـدـاتـ) ئـهـوـ، گـهـرـدـنـیـ هـهـنـدـ ئـهـسـتـوـرـهـ تـوـ نـاتـوـانـیـ بـهـمـ
دـهـسـتـهـ نـاـسـکـانـهـتـ بـیـخـنـکـیـتـنـیـ... ئـهـوـ هـهـنـدـیـ جـوـانـهـ گـایـیـکـ بـهـهـیـزـهـ...
بـهـرـلـهـوـهـیـ گـهـرـدـنـیـ بـشـکـیـنـ، گـهـرـدـنـتـانـ وـرـدوـ خـاـشـ دـهـکـاتـ...
(جهـمـیـلـهـ وـ مـوـنـاـ، بـهـسـهـرـسـوـرـمـانـهـوـهـ سـهـرـنـجـیـ خـهـیـزـهـرـانـ دـهـدـهـنـ).

موـنـاـ : (بـهـنـازـهـوـهـ) بـهـ چـهـکـهـ کـوـشـنـدـهـکـهـ لـهـ نـیـوـیـ دـهـبـیـنـ!

جهـمـیـلـهـ : (بـهـبـزـهـیـیـکـیـ مـانـاـدـاـرـهـوـهـ) بـهـوـهـ... بـهـ شـتـیـ دـیـشـ.

خـهـیـزـهـرـانـ : ئـهـمـ چـهـکـهـ کـوـشـنـدـهـیـهـ موـنـاـ بـاـسـیـ دـهـکـاتـ وـ ئـهـمـ شـتـیـ تـرـهـ تـوـشـ
یـهـکـ بـکـرـنـ نـهـکـ جـوـانـهـگـاـ بـهـلـکـوـ فـیـلـیـشـ لـهـ پـیـ دـهـخـاتـ.

موـنـاـ : (بـهـگـوـجـیـیـهـوـهـ) بـوـ هـمـمـوـ پـیـاوـیـ؟

خـهـیـزـهـرـانـ : بـهـلـنـ، هـهـرـ هـمـمـوـیـانـ، ئـهـوـانـ بـهـ ژـنـانـ دـهـلـیـنـ عـهـقـلـیـانـ
نوـقـسـتـانـهـ... ئـیـمـهـیـشـ دـهـبـیـ بـقـیـانـ بـسـهـلـیـتـیـنـ، عـهـقـلـهـکـهـیـانـ لـهـ کـوـیـیـهـ!!

جهـمـیـلـهـ : خـانـمـیـ گـهـوـرـدـمـ رـیـمـ دـدـهـیـ پـرـسـیـارـیـ بـکـهـ.

خـهـیـزـهـرـانـ : (بـهـبـیـنـ هـهـمـیـیـهـتـیـهـوـهـ) فـهـرـمـوـوـ...

جهـمـیـلـهـ : ماـوـهـیـیـکـهـ کـهـمـحـهـ وـسـهـلـهـیـتـ... زـرـرـجـارـیـشـ نـیـگـهـرـانـیـتـ پـیـوـهـ دـیـارـهـ...

موـنـاـ : پـیـشـتـرـ بـهـبـزـهـوـهـ ئـهـمـرـتـ دـهـکـردـ، ئـیـمـهـیـشـ وـهـکـ ئـاـوـ خـوارـدـنـهـوـهـ،
جـیـبـهـجـیـمانـ دـهـکـرـدـ... کـهـچـیـ ئـیـسـتـا~...

خهیزه‌ران: (قسه‌کهی دهپری... بهوردی سهنجیان ده‌دادات) ئەمچارهیان،
جیاوازد... ئەم دوزمنه سەرسەخته لهنیبوردنی هەروا ئاسان نییە...
مونا: پیتم واایه له ئاو خواردنەوە ئاسانترە...
جه‌میله: ئاست بۆ دەکەین به‌ھەویر.

خهیزه‌ران: من و مونا، بەفه‌رمانی ئیوه تا ئیستا زیاتر لە چل گەوره پیاوی
نااحەز بەدەولەتی عەباسیمان لە نیتو بردوده... کەسیان وەک ئەم
نھیئىنى ئامیز نەبۇوه، يەكسەر پیت گوتۇوين: ئەم جارهیان نۆرە
ھاتوودتە سەر فلانى كورپى فلان... كەچى ئیستا زۆر بەجیاوازى
قسە دەکەن.

خهیزه‌ران: دەزانم... وەک گوتۇم ئەمەيان جیايان.
(مونا و جه‌میله)، بەشیتەرە سەماکىرىن ئەملاو ئەملاي خهیزه‌ران دەگرن،
بەپەلە قسە دەکەن، لەگەل ھەر كەلىمەيەكدا، جۆرە خۆبادانى
دەکەن. خهیزه‌رانىش بەدەنگى بەرز پېتەكەنلىقى...

مونا: يەكىكىيان بەقاوە، بەدۆزەخ سپاراد (خۆى بادەدادات).
جه‌میله: ژەھرم تىكەللى خۆراکى كرد (خۆى بادەدادات).

مونا: يەكىكىيان هەندەست كرد، ئاگاى لە خۇنى نەما (خۆى بادەدادات).
جه‌میله: ئەمەيان مەينتۇش نەبۇو، شۇوشەي ھارپاوم تىكەل بەقاوەو
خۆراکەكەي دەكرد...

مونا: يەكىكىيان گەلنى شانازى بەپیاوەتى خۆى دەكرد... وام لىكىرد
بەتەواوى خۆى خالى بکات... بەرەبىان بەشەقىش ھەلنى دەستا...
دوا ژەمم دەرخوارد دا... ئەو خەوهى خەوتەوە ھەلنى سايەوە... (مونا
و جه‌میله بەچەپلەرىزان لەسەر رېتىمى گۆرانى).

مونا: سەركىرىدى پېشىسوى سوپا...
جه‌میله: من بەجوانى مەستم كرد...
مونا: من بەگۆرانى...

خهیزه‌ران: (قسە‌کەي دەپری... بهوردی سەرجیان ده‌دادات) ئەمچارهیان،
جیاوازد... ئەم دوزمنه سەرسەخته لهنیبوردنی هەروا ئاسان نییە...
مونا: پیتم واایه له ئاو خواردنەوە ئاسانترە...
جه‌میله: ئاست بۆ دەکەین به‌ھەویر.

خهیزه‌ران: پەلە مەكەن... شەۋى ھەينى داھاتتو، ئیوه تووشى قورستىرين
ئەرك دەبنەوە... گەر سەركەوتەن ئەو دەبىتە دوا ئەركى ئیوه... لە
كەنیزىش ئازاد دەبن.

مونا: دەلىپى پەلەتە... چ جارى وابەپەلە نەبۈويت... پیت گوتۇوين:
فرسەت ھەلبىزىرن، گىرنگ سەركەوتە... بۆ وەدەستە يىنانى
سەركەوتىنيش نابى پەلە بىرى...
خهیزه‌ران: ئەمچارهیان جیاوازە... دەبىن پەلە بىھەن... دەنا ئەو لە نیومان
دەبات. (جه‌میله و مونا بەدەنگى بەرز پېتەكەنلىقى).

مونا: يانى ئەوەندە بەھېز و دەسەلاتدارە؟
خهیزه‌ران: بەللى:

جه‌میله: (بەنازەوە) دەبىن ئەو دوزمنه كى بى؟!
خهیزه‌ران: گەلى بەھېز و خەتلەنەكە... ئەگەر شەۋى ھەينى لە نیتو نەچىت،
ئىدى ئەوا ھەرگىز لە نیتو ناچىت...

جه‌میله: ناشى وەزىرە سەگىشە موراھىقە كە بى؟
خهیزه‌ران: نەخېر...
مونا: خۆئەو شېتەخە عەربە نییە كە غەيرە عەرب بەئىنسان نازانى؟

خهیزه‌ران: نەخېر... ئەو نییە...
جه‌میله: رەنگە سەركىرىدى سوپا بى!

دەقىرىتىن و بەسەر چۈكى دەكەون، رەنگ بەپۇيانەوە نامىتىن).

مۇنا: (دەلەرزىتىمۇ) زمانم بەپىن چى...

جەمېلە: (دەلەرزىتىمۇ) گۆتىيە كانم كەپ بن...

مۇنا: (بەگىرانەوە) خودان و سەرودى من پىتىدەچى ئىيە گەلى تۇورىدەن...

جەمېلە: (بەگىرانەوە) يَا گەلى رەنجابىن... يَا دەتهۇي ئىيمە تاقى كەيتىمۇ

(ھەردووكىيان لەسەر چۈك، باوهش بەئىزىتكانى خەيزەراندا دەكەن).

خەيزەران: (دەست دەخاتە سەر مۇنا و جەمېلە، بەرزيان دەكتەمۇ) بەئەۋەپەرى خوتىنساردىيەوە بىتەنگ بن و گۈن شلکەن... ئەم بېيارە بۆ تاقىكىرنەوەي ئىيە... (دەست دەبات، قامچىيەكى ئاۋىزانى قەد دیوارىك، دەگەرىتە دەست، چەند جارى لە ھەوادا رايدەوەشىنى) بېيارم داوه بىكۈزى... دەزانى كى بېيارى داوه؟ (مۇنا و جەمېلە بەترىسىمە سەرىي خەيزەران دەكەن).

مۇنا و جەمېلە: (بەلەرزەوە) خانمى خانمان، گەورەي ئىيمە بېيار داوه...

خەيزەران: (بەئەۋەپەرى دەلىنيايىيەوە) خەيزەرانى پلنگە مىتى بىرىندار... خەيزەرانى دەلە گورگى كىبرىاء رووشاو بېيارى داوه... ئەوەي بىستان مەگەر گل لە دەمتان بىيىستى!! (مۇنا و جەمېلە ئىرادەيان بەسەر ھەلەرزىنى خۆياندا نەماواه دەكەونە سەر پىتىيەكانى خەيزەران، بەگىرانەوە ماچى دەكەن) تەمەنى بىيىست و شەش سالە... زىاتر لە چىل كەنیزى جوانى بىردووەتە حەرەممە راکەي... ھەمۇو ھەفتەيەكىش يەك دوو كەنیزى دى دەكپى... مەينۇشىتىكى قەھارە... ھەر لە بەيانىيەوە، تا ئىيوارە دەخواتەمۇ... مەست دەبىن ئىدى فەرمانى كوشتن و چاو ھەلکۈلىن دەردەكەت...

جەمېلە: (ھېشتا ورۇ كاسە، بەلېيە لەرزەوە) خانمى گەورە... ئەو... گەلىن بەھېيىز و وەرزشكارە... بەچاوى خۆم بىيىنم، ئەسېرىتىكىان لەسۇورى

جەمېلە: مەستىر بىبۇ... مۇنا: تۆشىش بەسەما... من بەئاواز... ئەو شەوە... ھەر ئەوشەوە... بۆ

دۆزەخمان نارد (قاقا پىتىدەكەن).

خەيزەران: (بەتۇورەيىيەوە) بىتەنگ بن (بەسەرسۈرمانەوە، ھەردووكىيان دەۋەستىن) ئەمەيان، مانەندى ئەوانەي پىشىو نىيە. (بەپەلە)

ئەمەيان تىرى شەرابە... تىرى ژنە... تىرى ھەمۇ مەستى و

بەنگىيەكە... تىرى ھەمۇ لەزەتكانە... ئەمەيان... ئاي... لەمەيان...

ج ترسناكە... (بەترىسىمە)

گەر سەرنەكەوتىن، ئىدى من و ئىيە، ھەرگىز رۆشنايى نابىينىنەوە...

(بەپەلە)

ئەو خوتىنە... رقە... كىنەيە... دۆزمنى منه... (مۇنا و جەمېلە

بەترىسىمە، سەيرى يەكدى دەكەن...). (بەجىدىيەوە) ئىيە كارى

خوتان چاڭ دەزانى... دەشزانان چ كارىكى پېرۇز ئەنجام دەدەن...

خوالىخۆشبوسى مېردم مەھدى كە بېيارى دەدا كەسىك لەنیتو بىبات،

بەرژۇدەنلى واي دەخواست بەدزىيەوە بېكۈزىت... تا تاييفە و

عەشىرەتكانىيان وابزانى بەمردنى ئاسايى لەنیتۈچۈن... منىش

گەورەتىرىن دۆزمنى گىيانى و سامانى بەئىوهى دەسپىرەم... (ھەندى

بىتەنگى) ئەو بىباوه عاشقى مەھتاب-ھ... (بەبى حەوسەلەوبى)

نازانم ئەم مەھتابە... بۆ وا دواكهەوت.

مۇنا: (بەرارييەوە) خانمى گەورەم، شەقى نارەحەتى كردووم... ئەوپىش

ئەوەيە ھەرگىز ئىيەم نەبىنېيە نارەحەت بن. دەمەۋىز بىزانم، كېيىھ

ئەو كەسە، وا ئىيە نارەحەت كردووە... تا بۆ ئەو شوپىنەي بىنرىن،

ئىيە ئاسوودەكەت.

خەيزەران: (ھەردوو دەستى دەخاتە سەرشانى مۇنا و جەمېلە، لە يەكىان

نىزىك دەكتەوە، بەچەپە شتىيەكىيان پىن دەلى، جەمېلە و مۇنا

ههزار دینار بهرتیلم داوته پزیشکه تایبه تیبه که... ئه ویش له پیش
یه حیا کوری خالیدی بهرمه کییه و... که ئیستا له زینداندایه و
زوریش جیتی پیز و ته قدیری منه... کاتن ئیوه بهره و دوزخی دنیرن
پزیشکه تایبه ته که سونگهی مردنکه دهگه رینیته و بوقزور خوری
و زور نوشی...

مونا: دلیم، جگه له مهتاب. با ئه دوو که نیزه ش هاریکاریان بکمن،
خوتان دزانن "عوبه" و عباده" چ عیشوه و ناز و جوانی پیکیان
هه يه... من و جمهیله له چاو ئه واندا جگه له دوو کچوله بهلاوه،
شتیکی ئه و تو نین...
خهیزدان: (به رامانوه دروانیتە نیتو چاوه کانی مونا... دنگی جمهیله
رایده چله کینی).

جمهیله: خانگی گهوره، ئیوه خوتان فیتران کردوین که: پوخل و به دکار و
نه گریس، ددبی به چه کی جوان پیش کیش بکرین ئه دوو که نیزه
جوانن... دوزمنه که شمان پوخله و به دکار... ئه دوو که نیزه هند بی
وینه، تنهما له پیچ جوانی بکانیه و، ده توانن په قترین دل نه رم
کهن!

خهیزدان: (به بین حه و سه لیه بییه و، بهره و په نجه رکه دروات) بوقت ائیستا
مه هتاب نه هات... ئه دوو که نیزه ناوتان هینا پیستان چاکه
به شداریان بکمن.

مونا و جمهیله: (به بین که وه) به لی...
خهیزدان: خراپ نییه... پیش نیاره که تان خراپ نییه... له هه قیقه تدا لم
گه مهی مه رگه دا، نه خشنه سه ره کیم بوقمه هتاب داناوه... چاکه...
(چه پله يه لیده دات، غولامیکی ره شپیست دیتە ژوری کپنؤش
دهبات).

غولامه که: ئه مرکمن گهوره.

رپمه وه هینایه بهر دهستی، بهشمیش و دشاندنی له تهوقى سه رده،
جهه ستهی کرده دوو که رته و... بويه پیم چاکه بیر لوه بکنه و. که
من و مونا دوو کچوله ين...
خهیزدان: (به بین ئه همه تیبه وه) مه بدهست؟
جمهیله: (وروكاسه) ها و کاریان بکمن.
خهیزدان: کې؟

جمهیله: ئه دوو که نیزه دیش... با به شداریان بکمن.
خهیزدان: (به توره بییه وه) ئه گه ره بمه وی دنه و مقومقۇ به ریا کەم، ئه وا
فه رمان ده ددم به غولامه کاتم لهت و په تی بکمن... به لام نامه وی،
هیچ جوره گومانیک رې بوقتی ناحەزان خوشکات... ته نامه
نامه وی شوینه واری هیچ شتى به جهه سته يه وه دیار بی... ده بین ئیوه
به ئه و په پری بیت دنگی و ئارامییه وه روھی بکیشن...

جمهیله: هه ره زه هره هیندییه که؟
مونا: ده بین ده رخوار دی ددین... ئه مه يان وه کوئه وانی دی نییه... ئه مه يان
تیپری ژنه... ئه مه له گەل ئیمە دا نانویت تا به دسمالله ژه هراوییه که...
خهیزدان: (به بزه وه) باش بوو، خستتە وه بیرم... دسمالله که ده دینه
مه هتاب...

جمهیله: زه هره که له پیچ خوراکه و، زور زووتر کاری خۆی ده بینی...
خهیزدان: (به پله) له نیتو خوراک... میوه... شەراب... قاوه ده سمالله که...
ئه گه رجه ستهی به رگری کرد، هه ردووکتان سه رین ده خنه سه ر
ده می، تا هه ناسهی له به ره ده بیز لە سه ری داده نیشن... چاکترين
شت، بوقمه که سانهی کیشە مان بوق دروست ده کمن، ئه ویه خۆمان
له مه حرمه کانیان نزیک که بینه وه... له پیچ ئه و که سانه وه که جیی
متمانه يان زه رخوار دیان که بین... (دهست ده خاته سه رشانیان)
دلنیاتان ده کەم، پیش بینی هه مسو و رده شتە کاتم کردووه، پینج

ئەرمانووسە رقىلىتىت... ھەر ئەورق ئەويشىم بانگ كرد و ژەھەركانىم
پى سپار...
جەمەيلە: ئېيۇ دەزانن "ئەو" پىشخۇرىك و خۇراك چىرىتىكى ھەيە...
بەمردنى پىشخۇرەكە، نەخشەكەمان ھەلدىدەشىتەوە...
خەيزەران: (بەوردى گۈئى بۆئەم قسانەي جەمەيلە ھەلدىخات) چاکە...
كارەكەي تۇر مونا ئەودىيە، بەناز و عىشۇرى ژنانەي خوتانمۇد،
دلى پىشخۇرەكە بەلاي خوتان راکىشىن، ھەست و ھۆشى پەرت
كەن... دەمارەكانى بىزويىن تا لە بىرى بچىت كارەكەي چىيە... ئېيۇ
سەرگەرمى گەتوگۇ دەسبازىي بەكەن...
مونا: (بەترسەوە) ئەم كارە ھەر بەقسە ئاسانە... ئېيۇ دەزانن پىشخۇرەكەي
چ جانەوەرىتكى ئازار بەخشە، جگە لەمەيش خەسىنراوە، بەئىمە
فرىيو نادىريت!
خەيزەران: (بەتۇورىدىيەوە، ئەمسەر و ئەرسەرى ھۆلەكە پەي دەكتە)
گەلىن چاکە، من غۇلامىتىكى توركىم ھەيە (پىتىدەكەنلى) ھەركە من
بېيىن، لەسەر چۈزك دەكەۋىتە سەر زەرى (بەقاقاپايىتىكى بەرز
پىتىدەكەنلى) ئەمەيش بەختى منه لەبرى ئەودى قەيسەرى رۇم، يَا
نەجاشى حەبەشە... يَا خاقانى تورك، عاشق و شەيداى من بن...
كەچى غۇلامىتىكى تورك شىيت و شەيداى من بۇوە. (بەپىتكەننېنىتىكى
پې ماناوا سەرنجى مونا و جەمەيلە دەدات) گەلىن بەھىزە... مەبەستم
بازىووه كانى ھەند بەھىزە، دەتوانى بەمىستى گەردىنى جوانەگايەك
بېشكىتىن... فەرمانى دەدەمنى، بەدزىيەوە، لە راپەوەكەدا پىشخۇرەكە
بىكۈزى... ئەمەيش لەوکاتە دەبى، ئېيۇ ھەزەكانى "ئەو"
بىگەشىننەوە، زىاتر شەرائى ئالۇودە دەرخوارد دەن و دەسبازى
لەگەل كەن...
جەمەيلە: (بەترسەوە) ئەو ھىچ كاتى بەتهنەما بۆ ھىچ لايەك ناروات...

خەيزەران: بەپەلە بچۇ و بىزانە مەھتاب... بۆ وا دوا كەوتۇوە! (غۇلامەكە،
بەپەلە دەچىتىه دەرى. خەيزەران پۇو لە ھەردوو كەنیزەكان دەكتە).
ئېيۇ دەزانن، گەلىن غولامم ھەيە، ئاماھەن، تەنها بەيەك ئىششارەتى
من، ھەركەسيتىكم بوى لەنیتى بەم دەيكۈزۈن. بەلام نەء... با بەچەكى
جوانى دىزىوەكان لەنیتى بەين... ژەھەرى سەر گۆيکەي جووته مەمكى
خى دەخەينە نىيۇدەمى... ئىدى بىن قېرە...
جەمەيلە: (وەك بىن ئاگايىيەك و بەشلەنۈنۈدە) نازانم چۈن ئەم كارە ئەنجام
دەدرى... دەتسىن ئېيۇ پەشىمان بىنەوە... يَا تۆلەمان لى بىسېتىنەوە...
خەيزەران: (چاود بەپىتە ناو چاوى جەمەيلە) ترسە كەت لە جىيى خۆيەتى...
بەلام بەرژەوندى دەولەت دەخوازى ئەم شىتە پەتمەرىيە خەتەرناكە
لەنیتىپچىت... ئەگەر ئېيۇ وەك من بىزانن ئەم حەرامزادەيە چەند
تاوانبارو خوتىرىتى، قەد بەزىيەتان پىيا نەدەھاتەوە...
مونا: (بەپارانەوە) مەسئەلەكە بەزەيى نىيە...
جەمەيلە: ئىمە وا پەروردە نەكراوين بەزىيەمان بىزوى... مەسئەلەكە ئەودىيە
دەتسىن... لە تۆ دەتسىن و بەس!
خەيزەران: دلىياتان دەكەمەوە، من ھەرگىز پەشىمان نابەھە... (مونا و
جەمەيلە دەكەونە سەر پىتىيەكانى خەيزەران و ماچى دەكتە...).
مونا: ئەو، لە ج روپىيەكەوە زۆر لاواز؟
خەيزەران: زۆر خۆرى چلىيىسى... نەتىرى خۆراك و خوتىن دەبى، نە تىرى
شەراب و زىن... كە باوکى لەزىياندا بۇو، ئەم لە ئەرمەنسەستان بۇو.
گەلىن حەزى لە خۆراكى ئەرمەنېيە... "ئەرمانووسە" ئەو زىن ئەرمەنېيە
خۆراكى بۆ لېيدەنلى... (ھەندى بىتىدەنگى) ئەرمانووسەي قور بەسەر
ھەند بەدبەختە، ھەموو جارى كە لەگەل ئەمدا دەنوى. پاشان
شىتىانە بەقامچى تىيىبەر دەبى... ھىچ كەسى نىيە ھەندى

گه لدا بکهن... ئىممە قايلىن... چونكە دەمانەۋى فەرمانەكانى ئىيۇ
جييەجى بکەين بەلام ئەم جارە... كارەكە گەلى قورستە لەوەدى كە
تەسەورى بکەين... (دەلەرزىتەوە) ئاخىر چۈن دەپى لە بەرچاوى
خوتان ئەم كارە بکەين ئىيۇيىش بەجۇوتىنى چاوهەد سەيرمان بکەن...
(زىاتەر دەلەرزىتەوە) لە ئىيىتاوه لەرز دايگەرتووم...
خەيزىران: (بەدەنگى بەرز پىتەدەننى، مونا و جەمەيلە وەك دوو مىنال سەر
كز دەكەن باوش بېيەكا دەكەن) ئىيۇ لە قەسرو حەرمەخانەدا، جوان
فييرى ئەوه بۇون، قسان بکەن، پاكانەي بەھېزىش بىتنەوه بۆئەو
كارانەي نەتانەۋى يىكەن.

مونا: (دەچەمييتسەوە، باوەش بەئەزىتكانى خەيزەران دەكەت) بۆ دواجار
دەپرسەم، چ چارەيەكى دى نىيە؟ (بەترسەوە) ئە... ئە ئەلىم...

خەيزىران: (نايەلىنى قىسەكەي تەواوکات) نەخىر مەرك تەنها چارەيەتى و
ھېچى تر...

مونا: (بەپارانەوە و چاپلوسىيەوە) من ئەو دلە گەورەيە ئىيۇ دەناسىم،
ئاخىر چۈن بېيار دەددەن...

خەيزەران: (دەست بەسەر مونادا دىيىتى) حەق بەتۆپە... بەلام ئەگەر بىزانى
ئەم شىيٰتە چ خەيالىيىكى لەسەر دايە... ئەم قسانەت نەدەكر...
فەرمانى داوه بىن قىرە لە ناوم بەرتىت و تەرمەكەم بخەنە نىيۇ
كىسىيەك و هەلەمدەنە نىيۇ رۇوبارى دىيجلەوە... پېيم و اىيە ئىيىتا تو
پېيم دەلىيى... پەلە كە... پەلە...

جەمەيلە: (بەترسەوە) نازانم بۆ ناتوانىم باوەر بەخۆم بىتنىم كە ئىيۇ بەپاستى
ئەم بېيارەتان داوه...

خەيزەران: (قسەكەي پىن دەپىزى) ئىيۇ نايىناسن... چەند مانگى لەمەوبەر
دەزانىن چى لە كىچە چوار سالەكەي كرد؟ ئەم شىيٰتە مەست بۇو
خەوي لىنى كەوتبوو... ئەو كىچۈلەيە خەنجەرەكەي باوکى گىرتبووھ

ھەمېشە خەلکىيىكى زۇرى لەگەلدايە...

خەيزىران: (بە خىيىسەوە) من لەم پرسىيار و ترسەي ئىيۇ بىزازام لە ماوەي
ئەم چەند سالەدا دىيان كارى قورستان بۆئەنجام داوم... كەچى
ئىيىتا پرسىيارى پى لە ترسان واي لىنى كردووم بلەيم، پەشىمانم ئەم
رەزەم لە لاي ئىيۇ دركەندۇوھ (بەتۇرۇھىيەوە ئاور لە مونا
ددانەوە) كە تۆم بەو تۈركە وەحشىيە بەخشى، قەت ترسانلىنى
نەنيشت، بەدوو ھەفتەنى نازو عىشۇو... ئەو خۇيىپېزەت رام كرد.
كەوبىت كرد... گەر بەزەھەر نەتكۈشتبا، ئەوالە كەنیزى ئازادى
دەكىدى و دەيخواستى... كە چى ئىيىتا ترس واي لىنى كردووھ،
جورئەتى پرسىياركەن پەيدا كەي...

مونا: (بەزىزەدەخەنەي ترس ئامىزەوە) من فەرمانى ئىيۇم جىيەجى
كەردووھ...

خەيزەران: (گۈئى لە مونا ناگىرى رۇو لە جەمەيلە دەكەت) ئەو پېرەمىزىدە
وەزىرە ئەحەمەقە، كە پىتى لە بەرەكەي خۇى، زىاتەر درېڭىز كردىبو،
چىت لىنى كرد...؟

جەمەيلە: (بەترسەوە) يەك مانگى تەواو لە ھاۋەندا شۇوشەم دەكوتى،
وەك ئاردەم لىنى دەكەد، تىيەكەلى خۆراكەكەيم دەكەد. شەراب نۆش
نەبۇو... لەبەر خاتىرى من فييىرى شەراب نۆشى بۇو. شەوانە
گۆزەيەكى دەخواردەوە... كە مرد ھەموو خەلک پېيان وا بۇو،
مردنەكە لەبەر نەخۇشى و پېرىيە...

خەيزەران: ئەو زەھەرى لە ژىير نىنۇكە كانىدا چەسپاندۇوته، لە كاتى
پېتىستىدا بەكارى دەھىتى بۆ شغا بەخشىن و تەندروستىيە... يَا بۆ
ئەوهى دۈزىمنانى من، بەرە زىلىدان بنېرى.؟

جەمەيلە: ئىممە كەنیز و عەبدى ئىيۇدەن... پەروردەدى دەستى ئىيۇدەن ھىچ
عەشق و سۆزىكەمان بۆ ھىچ پىياوئى نىيە... ھەرچىيە كىشىمان لە

جهه میله: ده ترسم.
خه بیزه ران: مه ترسه!
جهه میله: هر جوانی بیه که بیو، وا یکرد، به ره حمهت بی خه لیفه میردان
شیت و شهیدای بی.
خه بیزه ران: (له ژووره که دیبیه و، به پیکه نینه و) ها... ها... ره حمهتی...
ژن بازی کی عه جیب بیو... عه جه ب شه وال چیلیسی بیو... منیش
له وده فیربیوم!!
جهه میله: به ره حمهت بی، به زووق بیو... ئه گه من پیاو بام هر تقام
هه لدبه بزارد...
خه بیزه ران: (له ژوود که دیبیه و) درز مه که! من پیاو بام مه هتاب
هه لدبه بزارد... سه رباری جوانی بیه که عیشو و نازی کی ئه توی
هه یه... منی ژنی چهند جاریک بزو اندوو...
مونا: (تهنها بۆ به شداری کردنی قسە) من پیاو بام هر دوو کتام
هه لدبه بزارد...
خه بیزه ران: یانی وک خه لیفه ره حمهتی له نیوان هر دوو کماندا
ده نوستی؟! له نیوان من و مه هتاب...
مونا: (به پیکه نینه و) به لی تزو مه هتاب. (لام کاته دا مه هتاب دیتە
ژووری، روو له مونا ده کات).
مه هتاب: ناوی منت هینا؟
مونا: (به پیکه نینه و، به ره پیری ده چیت) به لی... گوتم ئه گه پیاو بام،
خه بیزه ران و مه هتاب هه لدبه بزارد...
مه هتاب: (پیده که نی) کوا خانمی گهوره مان؟
جهه میله: (ئیشاره ت بۆ ژووری ده کات، مه هتاب نزیکی ژووره که

ده دست، گهه مهی پیده کرد... ئه و خه بیه ده بیتە و، خه نجھه ری رووت
به دهستی ئه و کچوله یه ده بینی... یه کسەر دهست دبا له گه ردن و
ده یگری، به جوری ده یکیشیتە قه دیواره که و، دهست بھجی میشکی
دپشی و ده مری...
مونا: (نزیک خه بیزه ران ده بیتە و به ترسه و دهستی ماج ده کات و
له سه رخزو به ئاسیا ی: گه ورم... به زدیت... ناکری جاریکی دی
به نه خشکه که تاندا بیتە و)
خه بیزه ران: (بەغەز بەه و سه ییری ده کات، بە توندیش دهستی له نیپو
دهسته کانی مونا ده یکیشیتە و، خه ریکه بە پشتا بکه وی جهه میله
باوهشی پیده کات...) مانگى له مه و بەر، تو خوت لە وی بیویت، ئه و
حه رامزاده يه داریکی بۆ روخسارم ھاویتست، گه ر سه رم لاندابا
ده یکوشتم... هەفتە را برد و لە بەر چاوی ئیسو و خه لکه که دا
بە قەھپە ناوی هینام! ده یانچار پیی گوتوم قەھپە (سەرنجیکی
ھەر دشە ئامیزیان تیزدە گری) ئه گه ر جاریکی تر لە مەر ئەم مەسئەلەیه
سووکە گازاندە ییک بییستم... ئه وا خوتان دەخنه بەر غەزەب و
تۇورەبی منه و... وا یشى لە قەلەم دەدەم نیازى خیانە تستان
ھە یه، ده تانە وی ناخشە کەم ئاشکرا کەن... ئیو و ژنی زۆر گەوجن
ھەر دەزانن لە گتەن...
جهه میله: (له بازیزە کەدایه و سه ییری ده پی ده کات) ئه وا مەهتابیش هات.
خه بیزه ران: (تۇورەبیه، ھەند گرنگى بەم ھەوالە نادات... بە تۇورەبییه و
ده چیتە ژووریکی دی... جهه میله ئاگا ی لە وە نیبیه خه بیزه ران چووە تە
ژووریکی دی) سه ییرکەن: ھەر وکو سالانی پیشىو ھەر جوانە... ئه
ژنە تا تەمەنی ھەلکشى جوانتر دەبیھەر ئەم جوانی بیه بیو
وایکرد (لا ده کاتە لا وە، خه بیزه ران نابینى، بە مونا) کوا؟
خه بیزه ران: (له ژووره که دیبیه و، خۆی دیار نیبیه) جهه میله قسە کەت تەواو
کە...
31

خهیزه ران: (به پیکنه نینه وه) راست ده که هی بین سه رو به رن... به لام زیانی بین پیاویش هیچ مانا ییکی بونامینی... زیان به درو و فرت و فیل و فرمیسکه ساخته کانیان ئوهندی دی تام به زیانه که دده خشی... زیانی بین پیاو... قورستره له مه رگ... پیاو... پیاو... (دیرگا که ده کاته وه، دیتله ده ری به په نچه کانی هر دو دهستی، دو گمه سه رسینگی داده خات، هر به په نچه کانی پرچی پیکده خات... مه هتاب له سه ر چوک کرنوشی بونه ده بات... هر له م کاته دا له هه مان ئه و زوره خهیزه رانی لئه هاته ده روه غول آلمیکی بالا به رز دیتله دری له به ردم خهیزه ران و مه هتاب دا دوهستی... خهیزه ران شانی مه هتاب ده گری و به رزی ده کاته وه)...

خهیزه ران: (به جه ساره توه) وه ک له مه و به ر نه ریتی پیاو انم خستو تو ته زیر پیتیستایش نه ریتیان له زیر پیتی تو ده نیم...

مه هتاب: هه میشه هه ر چه شکیتین بوبیت... ده تزانی پیاو چیه و زنیش چی! ده تزانی عه قلیان له کوییدایه...

خهیزه ران: ئهوان زنانیان بدیاری بونه چهند شهوئی دده خشیه گهوره پیاو انى خویان... ئهوا منیش پیاو انم دده خشممه گهوره زنانی خومان (دهستی غول آلمه که ده گری و ده بخته نیو دهستی مه هتاب وه).

مه هتاب: (به زرد ده خنه وه) دیاری نیو له سرچاوانه. خهیزه ران: له سه ر چاوان و له سه ر (قاقا پیده که نه جه میله و مونا مه هتابیش پیده که نن...) ئاگات لئه بین و ریا به... زور...

خهیزه ران: (روو له جه میله و مونا ده کات) ئه و حمرا مزاده هی بوختانی به مدا کرد (دهست ده خاته سه رشانی مه هتاب) گوایه ئه م به سته زمانه حه زی لیتیه تی عه شقبازی له گهال ده کات. ئه م قسه یه گه یشته

ده بیتھوه، له ده ری زوره که وه) سه رو دری من، حه زد که م خوا بیکات به سه گ و نه مکاته پیاو. خهیزه ران: (له زوره که دی به وه) بونه؟

مه هتاب: تا که نیز بوم، دهیان کریم... دهیان فرۆشتم... به دیاری دهیان به خشیم... به دیاری چهند رۆژه شئم دهست و ئه و دهستیان پیده کردم... هه ره مه موو ئه و پیاو اندی ناسیومن، له نویندا کرنوشیان بونه بود و پیمان ماج کردووم... تا پله و پایه یان به رزتر بوبیت زیاتر کرنوشیان بونه بود و... که و شه کانیان ده لیسیمه وه... خانمی گهوره م، بیم به پیاو، پیتی زنان ماج که م، که و شه کانیان بلیسیمه وه... نا... نا... خوا بیکات به سه گ نه ک به پیاو...

خهیزه ران: (له زوره که يه، و شه کانی پچریچون) مه... هتاب... ب... مه... تابی جوان... ناز... نازدارم... منیش... سه ر... سه ر ده... مانی... که نیز بوم چه ند... جا... ری... فر... فرۆشراوم... به... به... دیاریش... پیشکه ش کراوم... دوا جار... مه هدی... خه لیفه هی ره حمه تی... به زیر... منی کپی... دوو کرم لیبوو... ئوسا له که نیزی ئازاد کرام... که... که... که نیز بوم... به... به... ئاره زووی ئهوان... ئهوان... و دک ئیستا... ئیستا نه بوم... به ئاره زووی خوم، کات و جی و که سه که هه لیتیرم... (جه میله و مونا دهستیان ناوه ته سه ر ده می خویان پیکنه نینه کانی خوبان گرت ووه...).

مه هتاب: سه رو دری من جگه له فرۆشتنه که بوختانیان پیاده کردم... به فه رمانی خه لیفه جه لدیان لیده دام دو باره ده که مه وه، بیکات به سه گ و نه مکاته پیاو...

خهیزه ران: (له زوره که دی به وه به ده نگی به رز پیده که نی). مه هتاب: کامیان زور عاقل و به ویقاره... کچو له یه ک ده توانی بی خه له تینی و بیکاته بازیچه هی دهستی خوی...

دیمه‌نی سق

(سەرەتاي شەوه، مالىئ خەليفە، هادى براي ھارپونه لەگەل سەرۆكى خەفييە نۇوسانى دەولەتى عەباسىدا دانىشتىوە كە ناوى سەعىد...)

هادى: (پووگۈزە) سەعىد... لەۋىدا دانىشە... (بەبىزازىيەوە) جامى شەرابم بۆ تىيىكە...

سەعىد: (جامىتىكى بۆ پەدەكتات) فەرمۇن گەورەم.

هادى: (جامەكە وەردەگرى و يەك بىن ھەلى دەدات) ھا... بلى... چىت دەويى...

سەعىد: داودادكەم ئەمېرى موئىنن ئىجازەم بەدەيتى و پازى بىن ھەندى خائىنى غەيرە عەرەب ھەن بىانگرم و لە زىندانىيان قايم كەم...

هادى: (ھەر پوو گۈزە) تۆ جارى جامى شەپابى دىم بۆ تىيىكە...

سەعىد: (بەپەلە جامەكەي بۆ پەدەكتات)

هادى: (جامەكەي لە دەست وەردەگرى و دەيخواتىوە) ئەو غەيرە عەرەبانە بۆ من بەجى بىللە... خۆم دەزانم چ دۆزەخىتكىيان بۆ دادەگىرسىتىم... بلى بىزانم، ھەوالى تازە...چى دەزانى...؟

سەعىد: گەورەم قاسىدىك، لە بەغداوە چۆتە لاي ھارپون ئەلپەشىدى برات... داواى لى كىدووھ، بەپەلە بگاتەوە بەغدا...

هادى: چۆن ئەمەت زانى...

خەلیفەي مىبردى رەحىمەتىم... بېيارى دا جەلددە لە مەھتاب بەدن... مەھتاب: تا ئىيىتاش شۇئىنهوارى بىرىنەكانى سەرشانم ھەر دىارن (بەچاو لە غۇلامەكە دەگەيىنلى، سەرشانى بۆ رپوت بگاتەوە) فەرمۇ سەيركە... بەرەحمدەت بىن، بەدەستى چەپ پرچى گرتىبۇم، بەدەستى راستىش خەنجەرەكە خىستبۇوە سەر گەردنم... پىيى گوتىم: لەگەل ئەو حەرامزادەيە عەشقبارى دەكەيت؟ بەگىريان و بەپارانەوە گوتىم: نە... بەقورئان... بەخوا... بەپېغەمبەر... كەچى ئەوەندە تۈورپۇو خوين بەر چاوى گرتىبۇو. پىيى گوتىم: قەھپە، بەرەشە خەلکەكەم دەزانى، دەتەوى بەو سۇئىندانەت باوەر بىكم... بۆ منىش ئەو خەلکە بىن عەقلەم ئەو وشانە بکەيتە چەشە و لە قولًاپىي سۆزمى گىركەيت؟ ئەگەر لەسەر ھىچ سزات نەددەم لەسەر ئەم گەوجى و نەفامىيەت بېيار دەدم جەلددەت لىيدەن... چەنلىكىيام و پارامەوە، بىن سوود بۇو. سەيرى شۇئىنهوارى ئەو جەلدانە بکەن... ئەمېش بەزمى ئەو درۆزن و بوختانكەرە!

خەيزدران: (بەبىن ئىرادە) نەك ھەر ئەوەندە... حەرامزادەيىشە!! (ھەر چوارى زىنەكە لە غۇلامەكە دوور دەكەونەوە، دەست دەخەنە سەرشانى يەكدى، سەرىيان لەيەك نزىك دەكەنەوە تەنها وشەي (شەوىي ھەينى) بەرەوانى لە دەميان دەردەچى... ئەوجا بەنیمچە سەمايىك لە يەكدى جىادەبنەوە).

پەردە

سەعىد: ھېشتا ئەشكەنچەمان نەداوه... لە زىنداندا تەنها برسىمان كردووە... ئەگەر دەفەرمۇن بەنىتۈك كىشان زمانى دەكەينەوە...

هادى: لىيگەرى... ئىعتراف دەكات يَا نەء... لە لاي من يەك شتە... نەك
ھەر خۆى... سەبىم ليكە... بىپارام داوهەنە جارەكانى بەغدا بۆ
شەمەن داھاتۇو ھەزار قەناردم بۆئامادە بىكەن...

سەعىد: (بەسەرسورمەنەوە) ھەزار قەنارە؟

هادى: (بەخوتىنسارىيەوە) بۆ قۇناغى يەكەم ھەزار. لە قۇناغى دووهەمدا...
ھەزارى دىش بۇزنانىان لە قۇناغى سىيىەمدا ھەزار قەنارەش بۆ
منالەكانىيان دەبى بەغدا لە غەيرە عەرەب پاك كەمەوە...

سەعىد: گەورەتىن كارى كە مىتۇرۇ بەزىزىر بۇتنانى بنووسىتەوە.
هادى: قىسەي قۇرۇ... مىتۇرۇ چى... من ئاسوودىي خۆمم دەۋى... ئەرى
گۇتت "ئەو" جىڭە لە كەنیزەكانى چاوى بەكەسى دى ناكەۋىت؟

سەعىد: بەلىنى گۇورەم.
هادى: (قىسەكانى بچىرىچىن) يانى دەسبەردارى... بەقەولى خۆى تۆبەي
كردووە...

سەعىد: بەلىنى گۇورەم... هەينى راپردوو بەفرمانى دايىكت...
هادى: (قىسەكەي دەپرى و دەنەرپىنېتە سەرى) ناوى مەھىيەنە مەلىنى
دaiىكت... ھەر بەلىنى ئەو من تىيدەگەم...

سەعىد: (بەترىسەوە) ئەم دەكەي... هەينى راپردوو ھەزار ھەزارى بەغداى
كۆكىرىبووە دووعايىان بۆ تەندروستى و تەمنەن درىئىر خەلەفە
كردووە...

هادى: سەبىرە... ئەمە بۆچى وادەكات (بەرۇوكىرژىيەوە) ئەم رەفتارەي بىن
مەلامەت نىيە (لە بەرخۆيەوە) ئەم قەھقىيە داواى تەمنەن درىئىم بۆ

سەعىد: كە قاسىدەكە لە ئەرمىنيا گەپايەوە، ئىمە گەرقان لە زىبر
ئەشكەنچەدا، دانى بەوە ناوه كە پەيامىيکى گەرنگى گەياندۇتە
ھارون.

هادى: وەلامەكەي ھارون... بلى بىزانم ج وەلامىيکى داوهەتەوە؟

سەعىد: گەورەم ئىيە دەزانن ھارون پىاويىكى قايم كارە... گۇتووېتى:
زوبەيدە زىم دووگىيانە... با منالەكەي بېيت ئەوسا لەگەل
زوبەيدەدا دەگەرىتىنەو بۆ بەغدا...

هادى: ئەم قىسەيە ج دەگەيىتى؟

سەعىد: پىيم وايە، ئەم وەلامە بۆ چاوبەستە... دلىام بەر لەودى زوبەيدە
زىزى بىزىت، دىتەوە بۆ بەغدا.

هادى: بۆچى؟

سەعىد: بۆنى شتىك دەكم.

هادى: وەك؟

سەعىد: دايىكت!

هادى: بەجاسوسى لە دايىكت بۇويت.

سەعىد: بۆ جاسوسى لە دايىك بۇوم.

هادى: ئەوندە خۆت كەر مەكە... چ خەبەرىكى تازەقەسرەكەي "ئەو" ت
لايە.

هادى: (بەتەوسىيکى نادىيارەوە) دەلىپىن: ئا دەلىپىن خەرىكى خواپەرسىتىيە...
جىڭە لە كەنیزەكانى خۆى پىشىوارى لە چ كەسىكى دى ناكات!!

هادى: ئەى ھەوالى ئەو پېرە كەرە مەجوسىيە چىيە؟

سەعىد: مەبەستتانا يەحىايى كورپى خالىدى بەرمەكىيە؟

هادى: حەيوان، جىڭە لەو من بەكى دەلىپىم پېرەكەر.

سەعىد: (بەترسەوە) هەوالىن... هەوالىن... دەربارە خىزانەكتان عەزىزە...
دايىكى منالەكانت...

هادى: (قىسىمەتى دەپرى) ئەمچارەيان لەگەل ج سەگىتكە؟

سەعىد: (زمانى تېكىدئالى) لەگەل كورەكەي پەبىع كە ناوى فەزل-ه
ھەوالەكە نىڭەرانى كردووم...

هادى: (بەتۈرەبۇون و ھەلچۈونەوە) ئەم كەنیزە ھېچۈپوچە، چوار كۈرم
لىيەتى و ئازادم كردووە... ھېشتا ھەر ھەۋسى كۆنە يارەكەي خۇزى
لەسەرە...

سەعىد: فەرمانم بەخەفيەكانى خۆم داوه... بەوردى بىخەنە زىير
چاودىيەبۇون، بىزانن چ گەفتۈرگۈكەك لە نىۋانىاندا دەكىر.

هادى: (بەتۈرەيىيەوە) مەبەستت چىيە كە دەلىتى دەكىر؟ ئادەت جامىنى
شەپابىم بۆ تىيىكە... بۆ خۇتىش تىيىكە...

سەعىد: (جامىيەتى بۆ تىيىدەكتەن) هادى يەكىن دەينىن بەسەرىيەوە
هادى: گۇتم بۆ خۇتىش تىيىكە.

سەعىد: گەورەم ئىيىستا كاتى ئىشىكىرىدەنە... نامەۋى...
هادى: ئەمرەت پىيەدەكەم...

سەعىد: (جامىنى بۆ خۇى تىيىدەكتەن و دەيخواتەوە)
هادى: بلىنى بىزانم...

سەعىد: دەلىم... مادامى ناتوانىن... بەقەلماسنگ⁽¹⁾ پاسى كەين ئەوا پىيە
ئاسانترەكەم ھەلپۇرداووە.

هادى: (بەگەوجىيەوە) چىيە؟

سەعىد: (بە خۇتىنساردىيەوە) پىي يەكىن بىننىيان بۆ خۇش دەكەم...

(1) ئىدىيۆمىيەتى كوردىيە دەلى: قۇز بەقەلماسنگ پاسناڭى.

دەكتات!! بۇوەتە خواناس؟ مەحلىسى خۇشگۈزەرانى شەوانەي
تەرك كردووە!! (بەتۈرەيىيەوە) ئەرى... ئەو پىيشىكە لەمەر
تاقىيىكىرىدەنە كانىيەوە گەيىشىتە چى؟

سەعىد: گەورەم دەلى، رىشانەوە و پىسايىەكە وشك بۇونەتەوە ھى ئەوە نىن
تاقىيىكىرىدەنە دەپەنەنەيەن لەسەر بىكىرى... دەلى دەلى نىيم مەرگى مەرحومى
باوكەنەنەنە مەرگىيەتى ئاسايىي بىتت... ھەروەھا دەشلى دەلىنائىم
زەھر خوارد كرابىن.

هادى: بەلام من دەلىنام ئەو دايىكە ھېچۈپوچەم زەھرى دەر خوارد داوه...
ھەرمى و تېرى زەھراوى داوهتى... خۇى بەدايىكى من دەزانىت...
دەلىنام باوكەنەنە زەھر خوارد كردووە... ئاكا دارت دەكەمەوە... دەبى ئەمە
بە پەنھانى بىتىنەتەوە... ئەگەر ئاشكراپىتت بۆ ئالى عەباس
پىسوايىيەتى كەلنى گەورەيدى.

سەعىد: وايە گەورەم...
هادى: خۇھىچ دەلىلىيەك نىيە... بەلام دەلىنام "ئو" زەھر خواردى كردووە...
گەلە تەماحكارە، بۆ دەستتەپەنەنەنە دەسەلات و سامان، دەست لە¹
ھىچ شتىيەن ناپاپىزى... گەورەتىن خەتا يىتىك باوكەن كردووەتى و
لىيى نابورم... ئەوەيدە ئەم كەنیزە ئازاد كردووە!

سەعىد: گەورەم دايىكە.

هادى: (بەتۈرەيىيەوە دەنەرېتىتە سەرى) حەيوان نەمگۈت ناوى
مەھىيەنە... لە باوكەن نابورم، خۇينى پاڭ و پەسەنلى عەرەبى ئىيەمەت
تىيەكەل كردووە... خۆزىيا... دەمتوانى نىۋەتى ئەو خۇينە لە
جەستەمدا ھات و چوو دەكتات و هي ئەو ژىنە غەيرە عەرەبەيدە
دەرھىنەم... تەنھا بە بشە خۇينە پاڭە عەرەبىيە كە دەشىام.
(بەتۈرەيىيەوە) بلىنى بىزانم چ ھەوالىتى كى دىت پىتىيە؟

ئېیوه نزىك بىنەوە بەتاغىيان ھەلددەندەوە... بەدوورى مەزانە بوختانى
 گەورەيان پىاكەن، شتى سەيريان بۆ بەھۆنەوە.
 هادى: بە چى دەزانى وا دەكەن...
 سەعىد: منىش خەفييەنۇس بۇوم...
 هادى: بۆ وادەكەن؟
 سەعىد: ئەم شەرابەي ئېیوه، نەك تەنها كىلىلى زمان دەكتەوە بەلکو ناخ
 دەختامەوە رپو ھەرچىيەكى تىادايە ئاشكراي دەكتات... گەورەم ئەمە
 تەبىعەتى ئىنسانى سووك و چرووكە... ھەموو يىش تەنها بۆ
 ئافەرىنىيەكى ئېيە!!
 هادى: خەرىكە تىيدەگەم...
 سەعىد (تەنها جامى شەراب بۆ خۆى تىيدەكەت و دىخواتەوە)
 هادى: ئەم بۆ من.
 سەعىد: (دۇو جام تىيدەكەت يەكىيان بۆ ھادى و ئەمە دېشىيان يەكىين
 ھەللى دەدات) گەورەم... بۆ فۇونە... يەكىيىكى بىن فۇودو ھېچۈپۈچ
 لە خۆت نزىك كەوە... لە بەر چاوى خەلکدا دەست بەپشتىا بىنەو
 سەتايىشى بکە... ئىدى سېھىيىئە و رۆزە دەيان راپورتى چاڭ
 لە سەر ئەو كەسەو باو باپىرىشى دەنۇسلىكى كە چ خزمەتكارىيەكى
 بەوهفای ئالى عەباس بۇون...
 هادى: ئەمەيان بۆ دەكەن؟
 سەعىد: بۆ ئەمە ئېيە بخەنە ئەو خانەيەوە كە قەناعەت بەخۆتان بىيىن كە
 كارىيەكى چاكتان كردووە...
 هادى: خەرىكە... تىيدەگەم... بەلام ھەردەپرسىم بۆ؟
 سەعىد: گەورەم عەرزم كردى، ھەمۇر خەمېتىكىيان ئەۋەيە تو رازى كەن،

هادى: (بەھەمان گەوجىيەوە) ئەم كاردەت لە كارى سەرۆك خەفييە نۇوسان
 دەچىتە دەر... ئەمە كارىيەكە خۆت دەزانى چى بىن دەگۇتى!
 سەعىد: (بەجىيەوە) دەبىن سەرۆكى خەفييە نۇوسان شارەزاي ھەمۇ
 كارىيەك بىت. (بەبزەوە) بەرژەوەندى لەلت لە سەرۇوى ھەمۇ
 شتىيەكەوەيە...
 هادى: (سەر را دەتكەتىنى) كاتى خۆى جامى شەربەتى زەھراويم دايە
 پەبىعى باوکى ئەم حەرامزادەيە... پىيم گوت: حەز دەكەم ئەم شەربەتە
 لە حزورى مندا بىتىشى... ئەويش يەكىين شەربەتەكەي ھەلدى... پاش
 چەند رۆزى تۆقى... ئىستايىش نۆردى كورپە حەرامزادەكەيەتى...
 سەعىد: گەورەم پەلە مەكەن... دىوارەكانىشىم بۆ كەردون بەچاواو بەگۇي... لە
 حسىبى مەردووان، مادامى ناويان كەوتۆتە نېيۇ، خەفييە نۇوسانى
 منهو... ئەوا كۆتا يىييان پىن ھاتۇوە، مەسەلەكەيىش تەنها كاتە و
 هيچى دى... لىيگەرپى با زىياتىريان لى بىزانىن چاكتىر دۆست و
 دۈزمنامان بۆ ئاشكرا كەن...
 هادى: تىيناڭەم مەبەستت چىيە؟
 سەعىد: وەك عەرزم كردى، دار و بەردم لى كەردون بەچاواو بەگۇي...
 ورپەنەش بىكەن پىيم دەگاتەوە (دۇو جام شەراب تىيدەكەت، يەكىيان
 بۆ ھادى ئەمە دېش بۆ خۆى، يەكىين ھەللى دەدات).
 هادى: (جامە شەرابەكە دەخواتەوە) دۇو جامى دېكەش تىيەكە.
 سەعىد: (ھەردوو جامەكە پېرەكەت)
 هادى: دەمەوى بىزام چۈن لە حسىبى مەردووان؟
 سەعىد: ئەم نەيىنېيە خەفييە نۇوسە كان چاڭ دەيىزان...
 هادى: (بەبىن حەو سەلەيىيەوە) بلى بىزام چۈن.
 سەعىد: خەفييە نۇوسان دەزانى كەوتۇونەتە بەر غەزىبى ئېيە، بۆ ئەمە لە

سەعىد: (بەپىن ئەھەمېيەتىيەوە) كەنیزە ھەر كەنیزە!
 ھادى: (بەتۇرۇپىيەيەوە) حەيوان... لەبەر جاسوسى چاوت جوانى نابىنى...
 چۆن بە ژنان دەلېتى ھەممۇيان وەك يەكىن... ئەممەيان يەك،
 دووهەميان كەنیزەكانى قەسىرى "ئەو" دانسقەو ھەلبىزاردەن.
 سەعىد: ببۇرە گەورەم.
 ھادى: شەۋى ھەينى تۆش لەگەل مىدا دېبى... ئەلېتە پاسەوانەكان و
 گارىدە تايىەتىيەكەي خۆم، لە ھەمۇو شۇينىكدا دادەمەززىنى.
 وریابە، دەممەوى بەپۇشاڭى مەددەنى و بەنھىنېيەوە چەكە كانيان
 ھەلگەن.
 سەعىد: ئەمەركەي گەورەم (دوو جام تىيەدەكتات يەكىيکيان بۆھادى
 ئەويتريان يەكىيەن ھەلددات).
 ھادى: نامەمۇي بکەونە بەرچاۋ، خەلکى واپازان من لەو ژىنە دەترىم.
 سەعىد: (بەتمۇسەوە) گەورەم سۈيىندى خواردووھ.
 ھادى: (قسەكەي پىن دەبىرى) انك خەفييەنۇس، بەلکو سەرۆكى خەفييە
 نۇوسانى كەچى دەتەۋى بەھەندى قىسە دلەم بېرەنجىنى...
 سەعىد: گەورەم ئەو شەرابەي ئىيۇد... شەرابىتى زۆر جياواز...
 ھادى: حەيوان شەرابى ملۇكانەيە.
 سەعىد: پىياو لە خۆى دەگۈرى...
 ھادىك خۆ نەيىكىردوویت بە مەلىك...؟
 سەعىد: نەء... بەلام جورئەتى مەلىكانەي پىن بەخشىوم...
 ھادى: يانلى دەتەۋى بلىيەت، سۈيىندى خواردووھ... تۆپەي كردوھ، ھىچ
 پەيوەندىيەكى لەگەل پىياوھ بىنگانەكاندا نەماواھ... رايەخى فسق و
 فجۇورى پىچاودەتەوە...

تەنانەت، ھەرجىيەك بىكەيت، ئارايىشتى ئەو كارەت بۆ دەكەن. كە
 زانا و لىيەتتۈرىت و لە كارەكان تىيەدەگەيت...
 ھادى: گەر بەدكارىش بكمە؟
 سەعىد: ئەمەيان چاكتىر دەرازىتنەوە...
 ھادى: گەورەتىيەن خزمەت بەلای ئەمانەوە چىيە؟
 سەعىد: تەنها دلى تۆز نەرەنجىن...
 ھادى: چۆنە وائەمشەو بەم شىيۆدە قسان دەكەي؟ هەندى شتم پىيەلېتى
 خەرىكە دلەم دەرەنجى...
 سەعىد: گەورەم شەرابەكەتان! (جامىتىكى دى دەخواتەوە) ئەگەر چى
 دلىشستان دەرەنجى، ئىيجازەم بەدەنى، بەر لە شەۋى ھەينى كە ئىيۇد
 لاي دايكتان دەعوەتن... قەسىرەكە بېشىكىم... ھەمۇو ئىحىتىياتاتى
 خۆمان ودرگىرىن...
 ھادى: (بىيەنگەو بىرەكەتەوە) پېيۈست ناكات تا ئەم را دەيە بايەخ بەو
 پەرپۇوە بەدەين... لەم رۆزانەدا لە دەست و پى دەكەوىي... يَا
 دەيىخەين!
 سەعىد: فەرمۇوت دەيىخەين؟
 ھادى: بەلىنى لەمېزە بېيارام داوه.
 سەعىد: ئەى چۆنە و دواتان خىستووھ؟
 ھادى: زۆر شتى شاراوەي باوكىمى لا يە... دەممەوى ئەو شۇينانەم بۆ
 ئاشكرا بىكەت كە تىايادا شاراوەتەوە... بېيارى داوه ھەندى
 كەنیزىشىم بەديارى بداتى.
 سەعىد: جا ئىيۇد چ پېيۈستان بەكەنیزكەنلى ئەو ھەيدە. ھەمۇو ولاتاني
 ئىسلام لە بەردەستانە... دەتوانىن ھەزاران كەنیز بکېن.
 ھادى: راست دەكەي، بەلام دەممەوى بىزام، ئەو كەنیزانە كېيىن و چ
 شوھەتىكىيان ھەيدە؟

سه عیید: (به ترسه وه) له سایه‌ی ئیپوه زور باشن!
 هادی: هه رزور؟
 سه عیید: به لئی گوره‌م.
 هادی: منیش باشم به لام... شتیک هه راسانی کردووم...
 سه عیید: (به گهوجیبیه وه) چیبیه و ئه و شته؟
 هادی: ئاگری بن کایه که...
 سه عیید: خه بیزه ران؟
 هادی: حه یوان نه مگوت ناوی مه‌هینه! نه خییر... ئه و نییه... هارونه...
 هارونی برام لوه پوژه‌وه بیستویه‌تی ولایت عه‌هدیم لئی
 سهندووه‌ته وه داومه‌ته مسووسای کورم... تووره‌یه و نارازی... ئه و
 زیاتر خوبنی دایکم له نیتو ده ماره‌کانیا هاتوچوو ده کات.
 سه عیید: شوکر تو له باوکت ده چی...
 هادی: مشوریکی هارونم بو بخو...
 سه عیید: هه ر بهه‌مان چه ک.
 هادی: له و چه که باشترامان هه یه؟
 سه عیید: نه خییر...
 هادی: با هارون بکه‌ویته دوای کوشتنه که‌ی خه بیزه رانه وه...
 سه عیید: ئه مر ده کنه... (هادی دهستی سه عیید ده گرئی به رزی ده کاتمه وه،
 هه روکیان گله مهستان و له تر دده ده)
 هادی: ئه و قهچیه (لاسایی ده نگی دایکی ده کاتمه و به ده نگی ژنانه)
 پیتی ده گوتم: کورم، ئه م پیاوه م بو بکه به والی... ئه م گهنجش کوری
 فلانه دل سوزه... بیکه به سه رکره‌ی سوپا... ئه مه‌شیانم بو بکه به
 قازی (سه عیید خوی به پیتوه بو ناگیری، هادی ده بگرئی بو ئه وه)

سه عیید: گهوره‌م له مه زیاتر ته حقیری مه کمن...
 هادی: وه عدم داوه‌تی، ئه و شوینانه م بو ئاشکرا بکات، منیش عه‌فوروی
 بکمه... (هه لدده‌ستی، له تر ده دات) که باوکم مرد... خه بیزه ران...
 خه بیزه رانی دایکم... ده روز حکمرانی کرد، هه زاران هه زار دینارو
 موجه و هه راتی له خه زینه ده کرد... من ئه م شه رابه م زور خوش
 ده دی، تا زوری لئی نه نوشم له خوم تیناگم... ئیستا ده زانم کوری چ
 قهچیه یتیکی دزم...

سه عیید: گهوره‌م منیش هه ر بهه‌ی ئه م شه رابه وه ئه م رو داری بیه ده کمه...
 دووباره داوا ده کمه ئیجازه م بدیتی بهر لمه شه وی هه ینی
 قه سره که‌ی ته فتیش که‌م.

هادی: بیدنه‌نگ بهو چیدی له مه پ ته فتیش کردن قسان مه که... خه لک چون
 باسی ده کنه؟!

سه عیید: گهوره‌م له نیپو خه لکیدا به دایکی ئه میر ئه ملؤمنین ناسراوه...

هادی: ئه میری چی؟

سه عیید: گهوره‌م پیتده‌چن زورت خوارد بیت‌وه.

هادی: (به تووره‌ی بیبیه وه) دوو جامی دی تیکه!

سه عیید: (دوو جام تیده‌کات یه کیکیان ده داته دهستی هادی، ددیه وی
 ئه وهی خوی بخواتمه وه)

هادی: سه برکه. له سه لامه‌تی کئی ده خزیت‌وه...

سه عیید: گهوره‌م له سه لامه‌تی ئه میری موئمنین...

هادی: گوتم ئه میری چی؟

سه عیید: (به ترسه وه) ئه ملؤمنین...

هادی: (به جه ساره‌تمه وه) گه ر ئه میری موئمنین... ئه مه به زمی بیت... ده بی
 ره عیه‌ت له چ و ده زعیکدا بن؟

نه که‌وی، ددست بۆ شوینیکی نادیاری نیسو ژووره‌که دهبات و به همان دهنگی ژنانه...) وریا به... وریا به... ئەوه عەرهبیتکی بیابان نشینه... کەللەرەقە... نەفامە... لەو شوینە گرنگانه دای مەنی... ئەمەیان باشه... عەرەب نییە... ئەسل زادەیه...

هادی: (لەپر دەوەستى) چاکە... هەرچەند پۆزىتکى دى... بەغداي بۆ دەكەمە دۆزەخ... خۆى و ھارۇنى كۈرى دەكەمە ئەو شا پلىيىتەيە گې لە دۆزەخە كە بەردات.... (ددست دەخاتە ملى سەعید، ھەردووكىيان لە تر دەدەن)

سەعید: گەورەترين كارى ئەمیرى...

هادی: (قسەكەمی دەپرى) ئەمیرى چى؟

سەعید: ، گەورەم... موئمنىن...

هادی: چى...؟

سەعید: چاكتىن كارىكت ئەودىيە ئەو دۆزەخە دروست كەيت (ھەردووكىيان لە تر دەدەن و بەسەر چۆکا دەكەون).

ديمهنى چوار

(سەر لە ئىيوارە شەوىھەينى، ژوورە تايىيەتىيەكەي خەيزەرانە...)
خەيزەران مەھتاب.

خەيزەران: بەھەر نرخىتكى بىت، دەبىن ئەمشەو بەسەلامەتى لەم قەسرەوە نەچىتە دەرى... دەنا ھەرھەمۇمان دەكۈزى... پەنگە بەپرج من بېھەستىتەوە بە كىلکى چەمۇشتىرىن ئەسپ و لە بىاباندا بەرەلام كات...

مەھتاب: (بەخۇيىتساردىيەوە) بەشدارى من بەرژووندىيەكى دوو سەرەيە... يەكەميان بۆ بەرژووندى خانقى گەورەم و دەولەتى عەباسىيە... دووھەمبىشيان ئەو پۆزىيە كە لەناخىدا ئاواتە خوازى بۇوم... تولەن خۆمىلى يىكەمەوە...

خەيزەران: دوو مانگە بىبارى كوشتنى منى دەركردووھ. لەم يەكدوو رۆزەشدا، ھەوالىم پىيگە يىشتۇرۇھ... بەنيازە بەغدا بىكانە دۆزەخ بۆ غەيرە عەرەب... من و تۆيىش ھىچمان عەرەب نىن... مانگى لەمەوبەر يەكدىيان بىنى پىيم گوت: فلانە وەزىفە بە فلانە كەس، پىيى گۇوتىم: ئەو وەزىفەيەم بۆپىياوى لايق داناوه... منىش بەيادى جارانەوە پىيم گوت: بىن ئەدەب بىويت قسەكائىم جىيەجى ناكەيت... پىتىگوتىم: بەو قەھچە دايىكە بلى، چ كەسىن نەكانە واسىتە... گەر بىيىستىم يەكى لەسەردارەكائىم بىتىنە لات و داواى كارت لىنى بىكەن ئەوا گەردنى ئەو حەرامزادە دەپەرىنىم...

خهیزه‌ران: گله‌ت دلنيام...
 مه‌هتاب: ده‌ترسم، ژه‌ره‌که... يانى ده‌لیم ژه‌هري ته‌واو نه‌بىن.
 خهیزه‌ران: ده‌لیم... دلنيابه...
 مه‌هتاب: ده‌لیم... چاکتره تاقيقىكه ينه‌وه...
 خهیزه‌ران: خه‌مت نه‌بىن بجه‌ریكى سه‌ير تاقيقىكى دووه‌ته‌وه...
 مه‌هتاب: چۆن؟
 خهیزه‌ران: يەكە‌مجار له‌گەل بەرپیوه‌بەرى زينداندا پىكىكەوت، پىرە‌میردىيکى زيندانىم بۆز بىرى... ژه‌ره‌کەم دايى بەنیو سە ساعات گيانى لەدەست دا پاشان داواى گەنجىكىم كرد، ئە‌ويش هەر بە نیو سە ساعات گيانى دەرچوو.
 مه‌هتاب: گەنجە كە عەرەب بۇو...
 خهیزه‌ران: دووباره ئافەرین بۆز بىرەكىت... منىش دوودل بۇوم... داوام كرد گەنجىكى تەمەن بىست و شەش سالەم بۆ بەرۇزىنەوه، باوكى عەربى و دايىكى غەيرە عەرەب بىت بۆزبان هېتىام... بەر لەوهى ژه‌ره‌كەى له‌سەر تاقيقىكەوه... تاقيقىكەنەوه يېكى دىم له‌سەر كرد...
 مه‌هتاب: ئەلبەتە وەك دوورەگى سەر كە وتوو بۇو؟
 خهیزه‌ران: ئافەرین... خۆشتىن له‌زىزتى پېبەخشىم...
 مه‌هتاب: ئەى تو؟
 خهیزه‌ران: منىش تەمەن ئىتكىم پى بەخسى...
 مه‌هتاب: يانى ژه‌ره‌كەت له‌سەر تاقى نە‌كىرده‌وه؟
 خهیزه‌ران: پىيم وابوو لەمە زىرەك ترى، وا بەسادىي ئەم پرسىارە بکەى.
 مه‌هتاب: تىناغەم... چۈن ھاونۇتنى يەك سە ساعات بارتەقاي تەمەن ئىك دەبىن؟!
 خهیزه‌ران: گەر بابا، چىدى لەم له‌زىزتەي دەست نە‌دەكەوت... لە چاودپوانى

مه‌هتاب: ئەمېش نەخۆشىيەكەى "مه‌هدى"ى باوكى هەمە يە ئە‌ويش عەجەب خويتپىشى بۇو... ۋىنبازىتىكى سەير بۇو... دەيان ژنى رووت دەكىد، هەندى جار ھەر سەيرى دەكىر و جار جارەش مەلەمى لەگەل دەكىردن... توپ خۆشىدەويىست...
 خهیزه‌ران: (قسەكەى دېپى) ئە‌حەمەق مەبە... ئەمانە نازانن كەسيان خۆشىبوى...
 مه‌هتاب: مەبەستم ئە‌وهىي، كە كەنیزى توپ بۇوم، بەرلەوهى بە‌وەم بېبەخسى، پېتى گوتى، با خهیزه‌ران نە‌زانى من و توچىمان لەبەيندىا...
 خهیزه‌ران: پىيم نە‌گوتى، نازانن لەغەيرى خۆيان كەسيان خۆش بوى...
 مه‌هتاب: مە‌هدى رە‌حەمەتى مېردىت...
 خهیزه‌ران: پېتەچى گەوج بىت... رە‌حەمەتى چى؟! لە‌بىرەت چوو، لەبەينى هەردووكەمان دەنۇوست... كە ئىئىمە خەومان لىتەكەوت، هەلەستا يەك بەبەك كەنیزەكەنلى دىي بەسەر دەكىدەوه ئىدى رە‌حەمەتى چى؟
 مه‌هتاب: مردووه و نە‌ماوه...
 خهیزه‌ران: (بېبىزارييەوە) مردووه، كۈزراو... ژەھ خواردكراوه هەرچىيەكى بەسەرەتاتووه... زۆلەتىكى و اى بۆ جىيەتىشتووين...
 مه‌هتاب: ئە‌مما زۆلە.
 خهیزه‌ران: لە‌بەزمى شەوانەيدا، ژنانى وەزىر و گەورە پىاوانى دەولەتىش دەھىنېتە مە‌جلىسەكەى... بەيانى لەمەر ھەر يەك لەو پىاوانە بەخىنەد بۇو، دىارە شەۋى ژنەكەى لەززەتى زىادى پېبەخشىووه...
 تىپ بۇوه خۆى ژن بۆ گەورە پىاوانى خۆى دەھىنې...
 لە‌ھەر ژنى تىپ بى. بۇ يەكى لەگەورەپىاوانى خۆى دەخوازى...
 مه‌هتاب: (باسەكە دەگۈرى). ئەرى... دەمەوى بىزانم... لە‌جۆرى ژەھەكە دلنيايت؟

به خشنده و میهربان و لهزه زت به خش بوم...
 خه بزه ران: یانی له جیاتی من بایت ئه و گه نجهت نه ده...
 مه هتاب: به لئی نه مده...
 خه بزه ران: (قسسه کهی پئی ده برقی) ده بی بیر له به رژه وندی دهوله ت
 بکه یته وه... گهر نا، ئهوا ئه و گه نجهت یان له دهست ده دههینای و
 گه نجی تری مانهندی ئهوت دهسته ده که وت...
 مه هتاب: (به گهوجیبیه وه) تینا کم!
 خه بزه ران: به رژه وندی ئهودیه، ده سلاط بپاریزی... گهر ئه و گه نجهم لەنیو
 نه بردا، نه مکر دبایه ته تاقیگه و به زهیم پیا هاتبا، ئهوا ده بو
 ده سبه رداری ئەسلى کاره که و تاقیکردن و که با م... ئه و کاته
 به رژه وندی ساته و دختی تاییه تی خۆم فەرز ده کرد سەر به رژه وندی
 دهوله ت...
 مه هتاب: (به سه رسور مانه وه) دهوله ت!
 خه بزه ران: (به جدیه وه) به لئی... دهوله ت... ده زانی دهوله ت یانی چى...
 یانی ئه و خوانه رازا و دیه که هەموو جۆره خوارکی کی لە سەر...
 دەمە وئی چېز لەھە مەمو خوارکه کان و در بگرم... لەھە مەمو یان... لە
 ھیچیشیان بیتازار نەيم... بۆ يه من هەمیشە به رژه وندی دهوله ت
 (دەخەمە سەر!) به رژه وندی بییە کانی خۆم... تیگە يشتى...
 مه هتاب: (ھەر به گهوجیبیه وه) بلئی...
 خه بزه ران: (بەمە کرده وه) بلئی بزانم دەیخەمە سەرچى?
 مه هتاب: (وھ ئاگا دیتە وھ و بە بزه وھ) سەر به رژه وندی بییە کانی خۆت...
 خه بزه ران: ئافھەرین...
 مه هتاب: سەر دەری من... دەبى من بە ئیوه بلیم ئافھەرین سەد ئافھەرین...
 ئیوه لە زيان گەي شتون و حەقى ئه و زيان دە دەنە دەست... (پاسە کە

و لە حە سەرتدا زيان بکى دۆزەخ ئاساي بە سەر دە برد... بۆ يە مني ش
 بە و زەھەر دۆزەخە كەم بۆ كۈزەندە وھ... لە گیانە لە بۇ چاوى بې بىو و
 چا و افە وھ... سوالي لە زە تىكى ترى دە كردى...
 مه هتاب: بە زە بىت پىادەھاتە وھ؟
 خه بزه ران: بە زە بىي ؟ تۆ باسى شتنى بکە لىتى تىيىگەم! بۆ تۆ خۆت
 لە بە زە بىي دە گەيت؟
 مه هتاب: نە خىر... ھەر ئە وندەم بىنىيە، پىاوان بە زە بىي ساختە يان بە مندا
 ھاتو وھ تە وھ... ھەر ھەمۇشىيان لە زە تىيان لە من دە ويست...
 خه بزه ران: (ودك ھاوسۆزى دەست دە خاتە سەر شانە كانى مه هتاب)
 زيان بکە مني ش لە وھ تۆ كەم تر نە بۇو...
 مه هتاب: مە بەستم ئە وھ يە... من ئە و تاقىكىردن وھ يەم نېيە... لە يە كە تادا
 لە زە تىكى زۆرم پئى بې خشن و بە خشەن دە كەيش بە بەرچا و مەھ و بۇ
 مەرگ بە تلىيە وھ... من خۆم ھە مىشە لە زە تە بە خش و بە خشن دە كە
 بۇو...
 خه بزه ران: بە گە نجە كەم گۇوت، زيانى داھاتو وت گەلتى قۇورس دە بىن،
 گۇوتى: دە زانم... پىم گۇوت: چېزى شتىكەت كەر دو وھ، چىدى دو وبارە
 ناييە وھ... گۇتى دە زانم گۇتم: ئەي پاشان؟ گۇتى: زيان بکەم دە بىتە
 چا و دەرۋانىيە كى بىن هو وھ... گۇتم: گەر وابىن زيان بکەت، لە زيانى
 ژەھەر خواردو وھ يە كور ستر دە بىن... ھەر كە ئەمانە بىست
 رشا يە وھ، بە دەما كەوت، مرد!
 مه هتاب: ئىستا من بە زە بىي بە و گە نجەدا دە يە وھ!
 خه بزه ران: گوتت لەمانى بە زە بىي تىنالىگەم!
 مه هتاب: بە لئى... بۆ ئە و كە سانە لە زە تە لىيدە دۆشىن... تا ئىستا ئە و
 تاقىكىردن وھ يە بۇو، بە ئە زەزوو خۆم ھە لېلىڭىرم... ھەر خۆم

مههتاب: دهبن دوا شموی بیت...
خهیزهران: سبهینیش، يه کم رۆژى دەستپېیکردنی خیلافەتی هاروون-۵...
هەر بەیانى زوو گەورە پیاوانى سوپا و بازرگانەكان ئامادەن،
بەيغەتى بۆ بکەن، ئەو حەرامزادىھە ھاپونى دوورخستووه تەمە
ناردوویەتى سەر زەمینىكى گەللى دوور...

مههتاب: جا لەو سەر زەمینە دوورەو، چۈن بەیانى دەگاتە ئىرە و
بەيغەتىش بۆ دەكەن؟

خهیزهران: گوتىم پەلەمەكەن... حسېئىم بۆھەمۇ شتى كەردووھ... لەو رۆزەدە
كە ھەردۇو كچەكافى لەنیپۇ قەسرەكە خۆيدا، زىندانى كەردووھ لەو
رۆزەدە خەرىكى نەخشەكىشان...

مههتاب: گوتى، كچەكانىم لەنیپۇ قەسرەكە يدا زىندانىن؟
خهیزهران: بەلى... بەھەردۇو كچەكافى گوتۇوه: خهیزهرانى دايىكى ئىبىم
بەدرەوشىتە! زىنالاكارە! دەبىن ئىپوھ نزىكى ئەو نەبنەوە... تا
بەدرەوشىتەكانى كار لەئىپوھ نەكەت!

مههتاب: ئېرەبىت پىن دېبات، ئىپوھ جىيى رېزى گەورەپیاوان و
بازرگانەكانى دەلەتن... ھەندى لەشاعيرانىش بە شىعر ستايىشت
دەكەن!

خهیزهران: بەگومانە، گوايە، پەيوەندى نامەشروعىشىم لەگەل ئەو
شاعيرانەدا ھەيە... بەر لە سال و نىبۈك، بۆ دەرەز فەرمانزەۋاى
تەواوى ولاٽى ئىسلاممىم لەئەستۆ گرتىبو، لە دەرەزەدا، ھەر
كەسىكىم دامەزراندبوو، كەچى "ئەم" كەدەسەلاٽى گىرته دەست ھەر
ھەمۇويانى دەركەرد... چەند ھەفتە يەك لەمەوبەر، ئاشپەزە
تاپىھەتىھەكەي ھاتە لام... نازانم بەچ بۆنە يەكەو بۇ كاسەيېتك
چېشىتى تايىبەتى پىن بۇو، گوتى: ئەمە دىارييە... كاغەزىكى
لەگەلدا بۇو، نۇرسىبىبۇو: من لەم چېشىتمە خوارد، گەلنى

دەگۆرى) دەلىم ئىختاتى پاش ئەنجامدانى ژەھر خواردەنەكەي چۈنە؟
خهیزهران: (بەبىزەدە) بەرژەندى دەولەت وادەخوازى بۆئەم كارە تەنها ئەم
چەند ژەن نەبىن... لەگەل چەند كەسىتكى گەورە پیاواي دەولەت، كە،
جىيى مەتمانەي من، قىسم كەردووھ... لەدرەتى قەسەدا چاودەپتى
يەكەمین ھەوالى مەرگى ئەو ھېچ و پۇچەن ھەر كە كارەكە
ئەنجامدرا... دەسبەجى دەگەنە ئېرە... دەگەنە كۆئى؟

مههتاب: (بىن ئېرادە) دەگەنە ئېرە...

خهیزهران: ئېرە كۆتىيە؟

مههتاب: قەسەر!

خهیزهران: گەوجە، ئېرە خوانە و خۆراكەكانى لەسەرە... ئەوانىش، چېزى
يەك بەيەكى خۆراكەكانى دەكەن...

مههتاب: گەورەم حالى بۇوم!

خهیزهران: (بەدىنلەيىدە) يەحىايى كورپى خالىدى بەرمەكى بەفرمانى ئەم
حەيوانە! ئىستا لەزىنداندایە... دەسەلات و ناسياويىكى زۆرى لەنیپۇ
سوپىدا ھەيە... لەگەل موسايى كورپىا رېتكەكە توووم... سىن فەوح
لەشكىرى ئامادە كەردووھ، ھارىكارىيان دەكەن... ھەمۇوشىيان پۇشاڭى
مەدىنيييان لەبەرە... فەوجىيەكىيان بۆزىندانە گەورەكەي بەغدا...

دوانەكەي دىشىيان گەمارۋى تەواوى ناوچەكە دەددەن!

مههتاب: گەورەم، گومان لەزىرەكى تۆناكىرى، دلىنیام ورده حىيسابت بۆ
وردىرىن شت كەردووھ... دەلىم "عوتىبە" و "عەبادە" دىيار نىيەن؟

خهیزهران: پەلە مەكە... لېرەن... ئەوانىش مانەندى تۆن دەيانەۋىن تۆلەمى
خۆيانىلىتى بکەنەوە... ئەو "ھېچ و پۇچە، زۆر حەزى لەنیپۇ
زىيانە... ھەر كە ئىپوھ لېرە بىبىنى، بېپار دەدات شەو لېرە بىنېتىھەوە...
دەبىن ئەمشەو... بەلىن ئەمشەو بەزىندوویەتى نەچىتە دەرى...

خهیزه‌ران: خه‌ریک بwoo له‌چیشتەکه بخۆم، که‌نیزه‌کەی... یانی عه‌زیزه که دایکی چوار منالیه‌تی هاته ژوورى، که که‌وچکەکەی به‌دهستمەوه بینی، به‌قیزه‌وو هاته لام که‌وچکەکەی لیسوه‌رگرتم.. به‌دنه‌نگی به‌رز گوتى: خۆ‌هیچت لەم چیشتە نه‌خواردووه؟ منیش به‌سەرسوپرمانه‌وو گوتم: نهء... نیازم وايە ئیستا لیئى بخۆم... "عه‌زیزه" دەستى گرتم و هاوارى كرد: نەكەی لیئى بخوتى... به‌چاوى خۆم بینیم، يەكى لەپزىشكە جولەكەكانى بانگ كردىبو پزىشكەكە، هەندى شتى مانەندى ورده ئاردى تېكەل كرد، به کەوچك تېكى و دردا به‌دلنىايىه‌و پېتى گوت: ئەگەر يەك کەوچك لەم چیشتە بخوات، به‌جۈرىك خەو دەبىاتمەوه... تارۇزى قیامەت به‌خەبەر نابىتتەوه... پاشان كىسىه‌يەكى پرله زىپى خستە نىئو دەستى پزىشكەكەو پېتى گوت، ئومىيەدەوارم رەنجەكەی توپىتە بەر... منیش بىم به شاهىدى گيانەللاي ئەو فاحىشە نەگرىسىه...

مه‌هتاب: وەك گوتم لەم كارانەدا "نېرىنە" عەقلیان سووكە... هەركاتىن پىاوان لەبەرچاوى ژناندا تان و پىتى كودتايان چنى، هەرگىز ئە كودتايان سەرناكەوئى... جا بۆيە من دلىنيام لەسەر كەوتى خۆمان... چونكە چ نېرىنەيەك لەگەلماندا بەشدارى ناكات...

خهیزه‌ران: (وەك ئەوەي گۆتى لەم سەرنجە نەبوبۇتى، بەرده‌وام بwoo!) عه‌زیزه قىسەكانى تمواو كردد... من دەمزانى عه‌زىزه مىرەدەكەي خۆشناوى، لە دلى خۆمدا گوتم، رەنگە بىھەۋى تۆمەتىكى بۇ دروستكات... گوتم با تاقىيكەينەوه... سەگىتكىيان پەيدا كردد... هەندى لەچىشتەكەي خوارد، هيشتا لوزى لەنېيۇ كاسەكەدا بwoo، دەستى بەلورەلور كرد و كەوتە سەر زدوى و گەوزايىه‌و، رېشايمە، گىيانى دەرچۈو... كە عه‌زىزه ئەمەي بىنى باوهشى پىاكىرم و گوتى: قىسەكانىم راست بۇون... تۆ نازانى چ جانەوەرى بwoo بەمۇردم...

به‌لەززەتە... ئەوا منیش بۆ ئازىزى خۆمى دەنېرم... به‌ھىقام بىخوتى و لەززەتى لى ئەرگىرتى... دىارە خوا منى خۆشىدەوئى... ئىرادەي وايە من زىندىو بەم و بەرددوامى بەكارە چاکەكانىم بەدەم... دەز بەستە مكارانىش بۇوەستم...
مه‌هتاب: (قاقا پېتەكەنی)
خهیزه‌ران: باوەر ناكەي؟
مه‌هتاب: بەچى؟
خهیزه‌ران: بەوەي كە خوا منى خۆشىدەوئى...

مه‌هتاب: ئەمەيان گومانى تىادا نىيە... پېتەكەنېنیم بەوە دى، لەيەك كاتدا دوو لاي زۆر نزىك بەيەك، هەولەدەن هەر لايەك ئەمۇي دى لەنېتىو ببات... پېتەكەنېنیم بەوە هاتەوە دوولا يەنكە نېرە كەيان وەك ھەميشه گەوجانە رەفتار دەكتات كەچى، مى يەكەيان، بەزىرەكى ئەمسەرو ئەسەرلى كارەكان ھەلەدەسەنگىتىنى، بەختارجەمى بېيارى يەكجارەكى دەدەات...

خهیزه‌ران: ئەوان لەئاست "مېت" دا عەقلیان سووك دەكەويتەوه... پېشەي باوباپىريانە، لەئاست "مېت" دا میراتگىرى بىن عەقلى نېرائىتىن... ئەمانيان بۆ كەس نېيىه - بەتايىھەت بۆ ئەوانەي خزمەتىيان دەكەن...

مه‌هتاب: تېينەگەيىشتىم... باسەكە تېكەل بwoo... من باسى پىياوم دەكەد...
خهیزه‌ران: راست دەكەي منیش باسى پىاوانى ئالى عەباس دەكەم، كە ئەمانيان بۆ كەس نېيىه... ئەو كەسانەي خزمەتىيان بىكەن، چارەنۇوسيان قەد لە ئەبو مۇسلمى خۆراسانى چاكتىر نابىن (بىر دەكتەوە) ئەرى باسى چىمان دەكەد؟ ئەم ھەتىوھ شىتتە هەندى بىرى مژۇول كەدووم... تا ئەم حەرامزادىيە مابىن ئاواها شت لەبىر دەكەم...
مه‌هتاب: باسى كاسە چېشىتەكە...

دوو که نیزه بوون... زۆر خۆشمدەویستن، هەرگیز لەوانە جوانتر و
پاکتر و بەوهفاترە نەدیبۇ... ئەو دوو کە نیزه عەرەب نەبوون...
لەقسەزانى و نەجاھەتدا كەم وىئەن بوون (عوتەو عەبادە جەمیلە دىنە
ژۇورى بە بىيەنگى دادەنىشتەن)

مەھتاب: (بەسەرسۈرمانەوە) مىرددەكەت سەرى بېپىيون؟!
عەزىزە: (بەپەۋارەيىھەوە) بەلىٰ...
مەھتاب: بۇ؟

عەزىزە: لەمىرددەكەم پېسى بۆچى ئەم دوو کە نیزەت سەرىپىبۇ؟
گۇتى: بۇ نازانى؟ گۇتىم: نە، گۇتى: هەولىيان دامىن ئەم دوو
کە نیزە عاشقى يەكدىن. شەوانە لەنیتىيە كەدا نوپىندە دەنۇون و لەگەل
يەكدىدا عەشقبارى دەكەن... زۇوتە ئەم ھەوالەيان پېيدابۇم... پېيم
گۇتووبۇون، ھەركاتى چۈونە نېتىۋە نوپىنەوە، ئەو كاتە ئاگادارم
بىكەن... ئاگاداريان كەردىمەوە... ھەر دووكىيانم لەنیتىيە كە نوپىندَا
بىنى... بىنى سى و دوو سەرم بېپىن... كاتى مىرددە شىيت و وىتەكەم
قسەكانى تەواو كرد، ھاوارم كرد، شىيۇدۇن و زارىم بەرپا كرد... پېيم
گۇت: بۇ لەمنت نەپىسى، كچە بچۈكە كە شەوانە موتەكە دەنیشىتە
سەرسىينىڭى، نىوشەوانىش ھەراسان دەبىن، لەخەو رادەپەرئى و
ھاوار دەكەت... من داوام لە كچە گەورەكە كردىبۇو، چەند شەۋى لە
پالىيا بىخۇئى، بۇ ئەوهى نەھىللىت ھاوار بىكەت و كەسانى نېتىۋە سەر
ھەراسان كات... ئەم دووانە خوشكەن ئەو كەسەئى ئەمەي پېتىكىدى،
تۆى كردووودە داردەستى خۆرى و بەدەستى تۆناھەزەكانى خۆرى
لەنېتىو بىردووە...

مەھتاب: كە زانى خوشكەن و چكۈلە كەيان نەخۆشە، ھىچى نەوت،
مەبەستم پەشىمان نەبۇوهۇ؟

عەزىزە: ھەرگىز پەشىمانى نەزانىيۇ... گەر رۆزى خوتىن نەپىزىنى، ئىدى شەو

مەھتاب: (بەغەمبارىيەوە) عەزىزەيش لەمن كلىولىتە... بەديارى بەخشىيانە
ئەو...
(مۇنا دىتەن ژۇورى، سەلام دەكەت)

مۇنا: خانى گەورەم، ئەوا عەزىزە و ئەرمانوسە گەيشتن...
خەزىزەران: با بىتەن ژۇورى. (عەزىزە و ئەرمانوسە دىتەن ژۇورى، سەلام
دەكەن، خەزىزەران جىتى دانىشتىيان بۆ دەستتىشان دەكەت...)
(بە عەزىزە) بەسەر قسەى خۆتا ھاتىيەت... ويسىتم باسى ئەو دوو
كچە بۆ مەھتاب-ى خۆشەویست بىكەم... مادامى خۆتان ھاتۇن...
فەرمۇون ھەر خۆتان باسى بىكەن...
عەزىزە: (پۇو لە مەھتاب دەكەت) جانەوەر و خوتىنپىزى وەها نەبۇوه
نایپىتەوە...
مەھتاب: منىش دەيىناسم...

عەزىزە: رەنگە باوەر نەكەى... چ وەحشىيە كە... شەۋىيەك لەگەل چەند
ژنیتىكى دىدا لە حىزورى ئەودا بۇوين، خزمەتكارى ھات و
بەئاسپايى شتىتىكى چپاندە گۆيى... ھەلسا، گۇتى، لىرە بن و
بەھىچ شوتىنېكدا نەچىن... رۆيىشت و پاش ھەندىتىك گەرایەوە...
ھەرەسى ھىتايە سەر دۆشەكە كەى، بەپەلەيىش ھەناسەي دەدا...
داواي شەرابى كەردى... خزمەتكارى ھات، سینىتىكى لەسەر دەست
بۇو، بوخچەيىك لەنېتى سینىتىكەدا بۇو... "ئەو" بە خزمەتكارەكەى
گۇت: سینىتىكە رۆكە سەر زەۋى... پاشان بەمنى گۇت: بوخچە كە
ھەلگەر و بىكەرەوە... بوخچە كە تەر بۇو، ھەر كە بوخچە كەم
كەردهو، بەجۇرى قىۋاندەن و امىزانى ھەممۇ بەغدا گۆييان لەدەنگەم
بۇو... دوو سەرى بېرام بىنى كەچى "ئەو" زۆر بەخوتىساردىيەوە
گۇتى: جوان دىقەتىيان بىدە، بىزانە كېيىن... ھەر دوو سەرەكە لەنېتىو
بوخچە كەوە كەوتىنە سەرقالىيە كە... دوو كەنیزم ھەبۇون... سەرى ئەو

دهیانبینم، خوّیان له مهلاس دهنین گوایه ئیستفاده دهکنهن... من دریزه به قسه کانم دددم و دعیان ددهمی، ئەمەو ئەمەیان بۆیکەم... يا هەر هیچ نەبى لەلای (ئەو) شەفاعة تیان بۆبکەم... زیاتر دریزه به قسه کانم ددهم... تا ئیوهیش سەرگەرمى کارو فرمانی خوتان بن... ئەو "رې نادات و دیزان و کاریە دەستانی بىنە حەرمەسەراوه، بۆیە کارە کانتان ئاسان دەبى... تا پیتان دەکرى زۆرى دەرخوارد دەن... زیاتر شەرابى بەدنى... ئیستا کاتى ئەودىيە بگاتە ئېرە... (روولە مونا دەکات) مونا بچورە سەر بانیزەكە... بەدیقەتەوە سەرکە...

(مونا دەچیتە دەرى)

(پاش ھەندى)

مونا: (دىتەوە) له دوورەوە مەوكبىيەكەيان دەركەوت...
خەيزەران: دەبچورە سەر بانیزەكە...

(مۇزا دەچیتە سەر بانیزەكە)

مونا: (له بانیزەكەوە) ئەوا بەرەو قەسر دىن.

خەيزەران: چىدى دەبىنى؟

مونا: ئەوا نزىك بۇونەوە...

خەيزەران: جوان سەرکە... چىدى دەبىنى...؟

مونا: ھەندى سوارە فەوحى تايىەتى خۆى له پشتى مەوكبەكەوەن.

خەيزەران: ئە ئەو؟

مونا: سوارى ئەسىپەكە يەتى... دە دوانزە فەرماندەي سوپا، ئەملا و ئەولايان گرتۇوە... ھەندىكىان له پىشتمەوە...

خەيزەران: ئەسىپ سوارە كان چىيان پىتىه؟

مونا: ئالاى رەش ... ئەوا نزىكى دەرگائى باغەكە بۇونەوە...

(لم کاتەدا دەنگى تەپلى و شەپپور و كەردا بەرز دەبىتەوە...)

تا بەيانى خەوى لىباكەۋى رۆژىتىكىان كەسى نەكوشتبۇو، شەۋى ئۆقرەى لى ھەلگىرا، جوانترىن كەنىزى خۆى كوشت، لەبەر ئەوهى سىيرى خواردبۇو... كەنىزى دووهەم و سىيەھەميسى لەسەر ھەمان شت كوشت... پاش ئەوهى خۇپىنى بىنى، نالىھى بىست، ئاسودە بۇو، خەوى لىكەوت... سەير ئەوهېبۇو سېبەينى لەبىرى چىووەوە لەسەرچى كوشتوونى...
(روو لەحەيزەران دەکات)...

حەيزەران: (سەرنجى ھەموپيان دەدات) روو لە مەھتاب دەکات، يەكم دەورى سەرەكى ھى تۆيە... چۈن باوکىيەت رامكىرد، ئەو وەخشىيەت كرده بازىجەي دەستت... ئاواھاش لەگەل ئەمدا بە... ئەگەر تۆي جىاكاردەوە، بەيەكەوە چۈونە ژۇورىكەوە... ئىدى خۆت دەزانى لە چ دەرگايەكەوە بەرەو دۆزەخى دەنلىرى...

مەھتاب: (بەبزەوە) زۆرىيە ئەو گەورە پىپاوانەي پىشىكەشيان دەكرام لەسەر چۆك دەكەوتىن، كىپوشيان بۇ دەبرەم، دەيانگوت: دەرگاي بەھەشت، لېتەھىيە...

خەيزەران: (وھ ئاگادىتەوە لەمەر چى قسان دەكما، قاقا پىيدهكەنلى) ئەرمانوسە و عەزىزەيش بەوردى ئىشى خۇپيان دەزانى... ئەم چەند ژىن بەرانبەر بەيەك شەيتان وەستانو... دەبىي بىسەلىتىن، ژنانى مانەندى ئىتە دەتوانى شەيتانەكانى حەوت ئىقلیم لەگۇر نىتىن...

مەھتاب: (بەبزەوە) خودى شەيتان، دەبىن ئەمشەو لەئىمەمەوە فيئرىت... خەيزەران: ئىتە كە خەربىكى كارە كانى خوتان دەبن من خۆم دەدزمەوە، دەچمە نەھومى خوارى بۆ لای وەزىرە كان و فەرماندەو ياوەرە كانى... لەگەلەياندا قسان دەكەم... سفرەي شاھانەيان بۇ دەپازىنەمەوە ئەگەرچى ھەندى لە سەرکەرە كانى سوپا و گەورە پىپاوانى دەولەت بەفەرمانى "ئەو" حەيوانە، لە زىندا ندان... بەلام ئەوانەي ئەمشەو

حهرهمسهرا... ئهوا لهگهلهارپيکانغا شيف دهخوم... (پووه له
شازادهكان دهكات) ئييوه دهلىن چي؟ بهيهكهوه لهگهلهارپيکانغا شيف
بخوم يا بچم لهسر سفرهكه دايكم دانيشم...؟
ووزيرى: ئهوهى خهليفه مهزن پيتسى چاکه، پيرۆزه...

هادى: (پووه وردهچه رخينى بىئ ئهوهى سهيرى چاوهكانى دايكم بكت)
ئهلهته، پاش نويش، له كاتى ميووه شيرينى خواردندا، ئهوكاته
بهيهكهوه قسه دهكەين... بەلا بۆ شيف خواردن دەمهۇنى هاوسفرە
ووزيرى شازادهكانم بىم... چونكە كاروباري لهشىركىيەشيمان لە
پېشىدا يە... رۆمىيەكان پېسەتىيان بەدەرسىتكى دىيە؛ گەلە
كاروباري ديش هەن دەبى ئەمشەو ئەنجام درىن...
خەيزدران: (بەرپو خوشىيەوه) ئيرادى ئييوه... ئەي خهليفه مهزن و كورى
بەرپىزم لهسر سەرەه...

هادى: (بەساردىيەوه) ئايا شتىكى دى ھەيە بگوترى؟
خەيزدران: (دەچىتە بناگىتى) دەربارە خەزىنەكە باوکى رەحمەتىت و...
ھەندى شتى ديش ھەيە دەبى عەرزى ئييوهى كەم...

هادى: (بەبى ئەھەمەمەتىيەوه) كاتم كەمە باودىناكەم ئەمشەو بۆئەو كارە
كاتىكى موناسىب بىئ... چاكتەر، سبەمى فەرمانبەرى تايىھەتى
بەديوانى دارايىيەوه بنىرمە لات، تا ئەو كاروبارانە پەيوەستن
بەخەزىنەكانى باوکەمەوە حەمل و فەسل كريتىن... چەند رۆزىكە لە
موسىلەوە گەراومەتەوە... ماندووم...

خەيزدران: (بەمەيەرەبانىيەوه) بەلام من نىگەرانم ئەو خەزىنەيە
دەستاودەست بكت و گوم بىن ياشتىكى لى كەم بىت، ئىدى
تاھەتايە روورەشىم بۆ مېيىتەوە...

هادى: نىگەرانىيەكەت بىن هوودەيە... سامانى ھى باوکم بىن تو بتەۋى يَا

دېمەنسى پېنجهەم

تارىكى

(لە دەروازەدى دەرىيى قەسرەكە خەيزدران... و چەند كەنيزى لە
پېشوازى خەليفەدان...)

هادى: (پووه كەنيزىك دهكات) دايكم له كويىدا يە؟
(بەر لەوهى كەنيزەكە وەلام بدانەوه، خەيزدران لە ناودەپاست چەند
كەنيزىكدا، كە ھەممۇيان رووبەندى تەنكىيان لهسەر روخسارە،
دىنە پېشەوه، خەيزدران ئەمەندە سەرنەوى دەكتەوه، تا ھادى دىتە
قسە)

هادى: دايىكە سلاو... ھاتۇوم بۆ دىدەنیت... تا چىدى گلەيى نەكەيت و
نەللىيەت نايىتت بۆ دىدەنیم و ئەركى دايىك و فەرەزەندى وەجىن
ناھىيەت.

(ھەندى بىيەنگى، سەرنجى ئەملاۋەلە دەدات) سوپاكەم، لە
دەرىيى قەسرەدا دەمەتىن من و ووزيرەكان و شازادەكان، بۆ خۇراكى
شەو مىوانى تۈzin...

خەيزدران: با خەليفە... كورە گەورە ھەرە خوشە ويستە كەم... بەرە
حەرەمسەرا... ھەنگاو ھەلھەتىن...

هادى: من ئەمشەو تەنھام، ھاوسەرەكانم لهگەلدا نىن... لەبەر دلى تۆلە
لەشىركەواھاتۇومەتە ئىيە... پېتىم چاکە، لەبرى ئەوهى بچىمە

خهیزه ران "به نازه و" ئەمە هەموو نیشانەی میھر و خۆشەویستى منه بۆ تۆ...
 من ئەم دىارييە بهنرختە پېشکەش دەكەم... من دەزانم و دلىيام، لەم جىهانە بەرىنەدا كەسى نىيە ئەوندەي ئەمە (دەستى مەھتاب دەگرى و دەيخاتە نىئۇ دەستى هادى) لە لاي تۆ خۆشەویست بىن...
 هادى: (لە خۆشىبىا گەوجانە پىدەكەنلى).
 خهیزه ران: ئەمە كەنىزىكى ئازاد كراوه، پاش مەدنى باوكى رەحىمەتىت مىردىكى بۆ خۆى هەلبازار... مىردىكەيشى مەرد... بانگھىيىشىم كردووه، پېشکەشى تۆى بىكەم... (هادى بە حەپەسانەو سەيرى دەكەت، بىن ئىرادە دەست دەبات سەر شانە كانى خۆى دەخورىتى...)
 خهیزه ران: ئەمە مەھتابە نازەنینەكەي تۆيە... ئىدى ئەمە هي تۆيە...
 جارىكى دى ناگەرپەتەو بۆ "مەدىنە" دەيەوى تاھەتايە لە كەنارى تۆدا زيان بگۈزەرتىنى...
 هادى: (بە گەوجىيەوە) تۆيت؟!
 مەھتاب: (بە ناز و عىشۇوه) بەللىن منم...
 هادى: وام بىستۇوه بىيارت داوه لە مەدىنەدا زيان بگۈزەرتىنى...
 مەھتاب: بەللىن راستە... بەللام گەرامەوە...
 هادى: چۈن؟
 مەھتاب: فەرمانە كانى دايىكى بە پىزىتەنام وەجى هىتىنا... نامەي بۆ نۇرسىم، داواى لىنى كردم بىتە ئىبرە... تا دلى خۆشەویستىرىن كەسى خۆش كەم... ئەگەرجى پاش مەدنى مىردىكەم، سوپىندىم خواردبوو ھەرگىز سەيرى پياو نەكەم... بەللام قىسەي دايىكى ئىپۈەم پىن ناشكى... بۆى نۇرسىبىيۇم، بەرژۇدەندىيەكانى دەولەت ئەمەي دەۋى...
 هادى: چى دەۋى؟

نه تەۋى ئەر دەگاتە دەستى من... حەز ناكەم تۆ لەم پۇوهە نېڭەران بىت...
 دەبى پاش شىف خواردن، بگەرپىمەوە... بەيانى نىازى شكارم
 هەيە... بەرەو بىبابان دەكەومە پى خەيىزه ران: تۆرپو لە دايىكى خوت وەردەگىپى لە میھر و خۆشەویستى دايىكا يەتى بىن بەشم دەكەيت... بەللام من تۇم خۆشىدەوي، ھەر لەبەر ئەم خۆشەویستىيە پېت دەلىم... چەند ھەفتە يېتكى كۆششى ئەۋەم كەد تارازى بىت و سوپىندەكەي بىشكەنلى ئىپەتە تا دل و دەروونى تۆرپەشىكەتەوە... تا بۆ ھەمېشە يېش بېتتە هي تۆ...
 هادى: (لە مەبەستى دايىكى تىپەنەگە يېشىتۇوه، بە بىن ئەھەمېتىيەوە) وەك گۇتم، پاش شىف خواردن دەبىن بگەرپىمەوە قەسرەكەي خۆم... كاتم كەمەو ئىشىم زۆرە. (ورده ورده لە گەل دايىكىا بەرەو حەرمەسەرا دەرۇن، سەعىد لە خەلیفە نزىك دەبىتەوە، ھادى بە سەعىد)
 حەيوانە! بۆ دواوه... نازانى ئىپەتە حەرمەخانە دايىكمە...
 سەعىد: (بەنیمچە پارانەوە) گەورەم ئىجازەم بەدەن چەند خەسپىتزاوېيك...
 هادى: (بە تۈورەيىيەوە) پېيپەت ناكات... دەي بۆ دەرى... (سەعىد
 هەندى دوور دەكەوېتىمۇ)
 خەيىزه ران: (بە سۆزى دايىكانەوە) كورە ئازىزەكەم... جەگەر گۆشە خۆشەویستەكەم... بەرەو پېش ھەنگاوه لەھىتىنە، بىنانە چى دەبىنى...
 هادى: مەبەستت چىيە؟
 خەيىزه ران: (بە پەنجە ئىشارەت بۆ سەر پەيۋەيىتكى دەكەت، ۋەنەكى ئەورىشىم پۆش ھېيدى ھېيدى دېتە خوارى، پۇوبەندىتكى تەنلىكى بەرخىسارەوەيە تەنها چاوه رەشەكانى بە جوانى دىيارن... ھادى بە دېقەتەوە سەيرى دەكەت، ۋەنەكە ورده رۇوبەندەكەي رۇخسارى خۆى لاددات.)

دەللىن) لە بەرچاوم ون بە، لىيگەپى با بەتنەها لەگەلەيا بىم... خەيزەران: ھەرجىيەك تۆبتهوى باوابى... ئەوا من دەرپۇم... بەلام دەمەوىز بزانم سفرە لە سەرىز و لە حەرمەخانە راخەين... يَا لە خوارى و لە تەلارى گشتىدا!؟!

هادى: مەعلومە لە سەرىز... مەھتاب... لىيرەيە و چاودەپى ئەۋەش دەكەن لەگەل ئەو گەجەرو گوجەرانددا... خۇراك بخۆم...

خەيزەران: وابى لەگەل ئېممەدا شىف دەخۆزى؟

هادى: لەگەل تۆدا نەء. بەلام لەگەل مەھتابدا، ئا...

خەيزەران: ئەرمانوسە-يىش بەلەززەتلىن خۇراكى ئەرمەنىي بۆ لىتىناویت...

هادى: ئەويش لىيرەيە؟

خەيزەران: (بەنازەوه) مونا... جەمىلە... عوتىبە... عەبادە...

هادى: جوانلىرىن كەنيزىانى دەنگ خۆش و مۆسىقاژن و سەماكەر ئەوانەمى ناوت ھېتىنان پەرى پوخسارن... بەلام من دەيانكەمە خزمەتكارى كەوشەكانى مەھتاب... سەعىدم بۆبانگ كەن...

خەيزەران: (چەپلەيىك لېدەدات، غۇلامى دىتە ژۇورى كېنۋەش دەبات) بەپەلە بېچۇ خوارى سەعىد بانگ كە و بلىنى: ئەمېرى مۇئىمنىن ئىشى پېيىھ...

هادى: (لەگەل بىستىنى وشەي ئەمېرى مۇئىمنىن لە دەمى دايىكىيەوە دىتە دەر، بەسەرسۈرپمانەوە پوو وەردەچەخىنى و پوو لە دايىكى دەكتات... مەھتاب بەدىقەتەوە سەرنجى ئەم وەرچەرخانە دەدات... زوو فرياي وەزىعەكە دەكەۋىز و دەستى ھادى دەگرىي...)

مەھتاب: ئەمېرى ئەلمۇئىمنىن خۆشەوېستەكەم (بۆ لای خۆزى رايىدەكىشىن) لەمەولا ئەمېرى منى ... منى مۇئىمنىن... دەبىن لە سەرانسەرى

مەھتاب: ئەوهى دەۋى كە من دەشكىتىنى ئەمرەكانى ئېۋە نەبم... نامەوىز مانەندى خاچپەرستان تەركى دنيا بىكم... ئىيىتاش رى بەخۆم دەدەم لە رەسمىيات دووركەمەوە بەناوى خۆتەوە بانگت بىكم و بلىيەم... هادى ئازىز و خۆشەوېستى، وەك لەمەبەر خۆشىمەدەويىتى، لە ترسانا نەمدەوېتىرا خۆشەوېستىيەكەم بدركىتىم... (بەمەبەستەوە سەرشانەكانى خۆزى دەخورىتىن) ئىيىستا بەكامى دل و بەدنگى بەرز دەيدىركىتىم... خۆشم دەۋىتىت ھادى...

ھادى: لە بىرته لەبەر خاتىرى تۆ باوكىم بېپارى دا جەلددەم لىتىدەن...؟

مەھتاب: (بەناز و شەرمەوە) لە بىرمە و چۈن لە بىرى دەكەم...

ھادى: دللت بە من سووتا؟

مەھتاب: بەللى بەلام ھېچم لە دەست نەدەھات...

ھادى: چۈن ھېچت لە دەست نەدەھات؟

مەھتاب: من كەنیزى دايىكت بوبوم... دايىكت منى بەخشىيە باوكت... ئايا كەنیز ھېچى لە دەست دى؟

ھادى: گەلى كارت لە دەست دەھات... شۇخ و شەنگىيەكەت ئاڭرى لە دل و گىان وەردەدا...

مەھتاب: بەداخەوەم جەلددەيان لى دايىت...

ھادى: (بەگەوجىيەوە) لەبەر خاتىرى تۆ... داوام لە باوكىم كردىبو دەستبەردارى تۆ بىيت... بىتەخشى بە من...

خەيزەران: (بەمېھرەبانىيەوە خۆزى تىكەللى قىسە كانىيان دەكتات) باوكت بەرەحمەت بى حەقى بۇو لېت توورە بى... چما داواي چىت لىن كردىبو... داواي پوحى خۆبىت لى كردىبو...

ھادى: (وەك ئەوهى لە بىرى كردىنى دايىكى لەگەللىياندا وەستاوه، پوو وەردەچەرخىتىن، بەنيونىيگا يەكەوە سەرنجى دەدات و بەئەسپايانى

هادی: (قسەکەی دەپرئ) پىم ناخوش بۇ باوكم پىيارى دا جەلدى لەتۆشىش
بىدەن...

مەھتاب: (بەنازەوە) من پىم خۇش بۇو...
هادى: بۇ؟

مەھتاب: ئەو عىشقە ئازارى لەگەلدا نەبى... ئەو عىشق نىيە و گەمەي
منالانە، گەمەيش ھەرچەندە خۆشى مەرۋە لېتىر دەبى... ھەر
كەتىر بۇو، لېتى بىزار دەبى... جائەگەر بىزارى كەوتە نىيۇ،
عەشقەوە، دىارە ئەسلىن لەسەردتاوە عەشق نەبۇوە، جۈرى بۇوە لە
گەمەي خۇۋە ئەوي دى خەلە تاندن... بەلام عەشقى، ترس
تاساندېتى، بەبىدەنگى درەشاپىتەوە، پىتە نەگۇرتاۋەكانى لەنىيۇ
دللى مەعشوقدا چاندرابى... دلىنيا بە ئەو پىتە بىدەنگە وەكۇ ئەمۇر
دىئنە دەنگ... باوکى رەحىمەتىت پىتى گۇتم (وەك مەھدى رەفتار
دەكتە، بەدەستى چەپ پەچى هادى دەگرى و سەرى لار دەكتەوە و
لىتى ھەلددەستىتە سەرچۆك بەتۈورەيىھەوە) قەھپە... چۆن كورە
خۆشەوېستەكەم فریو دەدەي... وات لىت كىدوووه جورئەت بىكا، تۆلە
من بۇ خۇۋى بخوازى و پىم بلىنى (دەنگى خۇۋى دەگۇرۇي لاسابى
دەنگى هادى دەكتەوە) گەورەم... ئەمەرى مۇئىنلىن...
دەستبەردارى مەھتاب بە... مەھتاب. حەزى لە منه... بۇ من شىت
بۇوە... شەيداي منه... منىش حەزم لەوە (دەستى هادى دەگرى،
دەيخاتە سەر پەچى خۇۋى بەشىيەدەكى نازئامىيەز سەرى خۇۋى نىزىكى
سینىگى هادى دەكتەوە و بەدەنگىيەكى ژنانەي ناسك دەپارىتەوە)
گەورەم... ئەودى ئېبە باسى دەكەن، ھىچ ئاگايىتىم لىت نىيە...
(خۇۋى دەخاتە سەر زەۋى، پەچى لە مەچەكى هادى دەنالىيەن وەك
ئەودى بەقىر پایكىتىشىن، بەدەنگى نىرانە و لاسابى دەنگى مەھدى
دەكتەوە).

جىهاندا دەنگ بىداتەوە! (بەم ستايىشە گەلنى كەيفخۇش دەبىن...
غۇلامىيەك دىتە ژۇورى پۇو لە خەيزەران دەكتە و كېنۇش دەبات).
غۇلامەكە: ئەو سەعىدە...
ھادى: بایتە ژۇورى... (غۇلامەكە دەچىتە دەرى، پاش ھەندى سەعىد
دىتە ژۇورى)

سەعىد: گەورەم سلاولو...
ھادى: (وەلامى سەلامەكە ناداتەوە) وەزىر و شازادەكان بایتىن و لە
تەلارى گشتىدا شىت بخۇن... لە پىاوه تايىھەتىيەكانى خۇشم تەنها
دە كەس بىيىنەوە، ئەوانى دى ئىزىن دە بېچەنەوە بۇ قەسر... ئەگەر تا
پاش نىيۇ شەويش نەھاتەوە ئەۋا بېچەنەوە بۇ سەربازگا...

سەعىد: (بەترىپەوە) دەلىتى بېيارەكان گۆرپۈوە... دەتانەوە ئەم شەو لەم
قەسرەدا بىيىنەوە...
ھادى: (بەبىن ئەھەمەتىيەوە) بەلنى...
سەعىد: دەتوانم بېرسىم بۇ؟

ھادى: (بەتۈورەيىھەوە) حەيوان... ھەندەزەگۆ مەبە! بىزانە درېتىشى
بەرەكەت چەندە... دەي بۇ دەرەوە...
سەعىد: كېنۇش دەبات، بەبىن ئەوەي سەرىيەزكەتەوە بە كېنۇشىرىدىن
پاشەوپاش دەكشىتەوە) فەرمانى خەلەپە لەسەر سەرە...

مەھتاب: (دەستى هادى گەرتووە، بەرەو شۇينى ئاماڭەكراوى دەبات،
عوتىبە، عەباادە، مونا، جەمیلە، لەبەريان ھەلددەستن... كەرسە كانى
ئاھەنگ ئاماڭە دەكەن)

ماواھىيەكە يەكدىيان نەبىنېيە... شەۋىيەكى خۆشىش چاودەپىمانە. با
ئەم شەو بىكەينە شەۋى تۆلە... تۆلە ئارەزرووە تاساواھەكماغان...
تۆلە ئەو تاسانە ئەم ترس خەفە كىردىبوون... تۆلە ئەم...

هادی: (قهله سه، دهسته کانی خوی له قژی مههتاب ده کاتمهوه، دهستی
مههتاب-یش له قژی خوی ده کاتمهوه) بۆ وەلامت نهادمهوه؟

مههتاب: (بەنازوه) خيانهت له خەلیفە دەکرئ؟

هادی: (بەبىن حەوسمەلە يېيەوه) من خۆشم دەويىستى... ئېستايش...

مههتاب: ئەگەر لەمەلە، كەسيتىكى دەسەلەتدار پەيدابى و منى خوشبوى...
دەکرئ هەر لەبەر ئەودى خوشى دەويىم خيانهت (دهست دەخاتە سەر
سەرى هادى) لە خەلیفە گەورەم بکەم؟!

هادی: (دەگەشىتەوه، سەرى مەهتاب دەخاتە سەر سىنگى خوی...) موناو
جەمىلە بەپىدەنگىيەوه، لاسايى رەفتارەكانى مەهتاب و هادى،
بەسەمايىتكى خاو دەكتەنوه... عوتىھ و عەبادەيش، بەپىچى جۇرى
سەماكان، پىتىمى مۇسقىاكانيان رېتكەدەخەن، خېيزىدرانىش مانەندى
زابت ئيقاع، رووپەندەكەي بەددەستەوەي، بەرز و نزمى دەكتەنوه...)

مههتاب: (بەدنگى مەھدى) دەزانى من تۆم خوشەدەۋى (دهست
بەپىچەكەي هادىيەوه دەگرئ، مونا و جەمىلەش ھەمان شت دەكتەن...)
خۆشم دەويىت. باوەپىش پىتە ئەوا بىريارم دا نەتكۈزۈن... بەلام لەبەر
ئەودى گەوجىيت لەم قەسەرە پەروەردە بۇويت، ھىشتا حائى
نەبۇويت. لەبەر گەوجىيەكەت، دەمىن چىل جەلەدت لېتەن... ئەمەيان
لەبەر گەوجىيەتى و ناحالىيەتىت... كە پىت وايە ئېيمە بەسوپىند
باوەر... دەكەين... يَا بەپارانوه، بەزىيىمان دەبزۇيىت... ئېيمە كەي
بەزىيىمان ھەيە... تەختى خىلافەت پايدار نابىت گەر بەزىيىمان
نەكۈزۈن... دە جەلەدى دېشىت لېتەن... ئەمەشىيان بۆ ئەمەيە تا لە
خەونىشدا، بىر لە خيانهت نەكەيتەوه... (بەپىچەنېنوه)
سەدوپەنجا. جەلەدىش لە تووتىكە سەگە بىرى... تا جەستە
خۇتىناویيەكەي بېتىھ عىبرەت بۆ كەسانى دى... (بەدنگى زنانوه)

قەھىپە... ئەوەندە بەگەوجىم دەزانى... كەي مەست و عاشق دەتوانى
وەك ھەن خۆبان دەرنەخەن... عاشقىن... چاوى شاھىدى لەسەر
ددات... سەيرى چاوه كانت دەكەم... وينەي ئەو حەرامىزادەيەي
تىيدايه...

هادى: (قسەكەي دەبپى) باوكم بەوه ناسرابۇو، زىرەك و ژىن ناس بۇو...
(بەگەوجىيەوه پىتەدەكەنئى).

مههتاب: (بەھەمان دەنگى مەھدى) ئېستاش تىيەتەگە يېتنم سزاي خيانهت
دەكتەن چى... فاسق... فاھىشە... (خۆي دەخاتە سەر پىشت،
قژەكەيشى بەدەستى ھادىيەوه، بەگەريان و دەنگى زنانوه).
گەورەم، سويند بەوه دەخۆم كە لەلای ئېيە پېرۆزە... ھەرگىز خيانەتم
لە ئېيە نەكردۇوه... ئەوهى دەربارەي من بەئېيە گۇتراوه، سەرلەبەرى
درۆيە...

هادى: (قهله...)

مههتاب: (ھەلەدەستى، سەرى دەچەمېنىتەوه، بەدنگى مەھدى)
ھىچپۇيۈچ... درۆزن، روورەش... تو كۈرەكەمت فریبوداوه...
(وەئاگا دىتەوه) بۆ كۈرە ئازىز و خۆشەويىستەكەمت فریبوداوه...
هادى: (بەگەوجىيەوه پىتەدەكەنئى...)

مههتاب: (خۆ دەخاتە سەر پىشت، پېت كەپشىتى لەسەر ئەزىزلىكاني
ھادىدایە، (بەدنگى زنانوه)، ئەمە تو مەتە گەورەم... لە دووجار
زىاتر كۈرەكەي ئېيەم نەبىنېيە... ئەويىش لە دوورەوە بىنېومە... بەلام
دەمزانى كۈرەكەت بەچاوىيىكى دېيەوه سەيرم دەكتات... يەكدوو جار
پەيامى عاشقانەي بۆ ناردووم... داواى كەدبۇو ئەگەر قايل بىم ئەدوا
جورئەت پەيدا دەكتات، من لە تو بخوازى بەلام من هيچ وەلامىيەكىم
نەدایەوه.

پاره کانیان ده تویته و... هنه ناسه بین ئومیسیدیان هند گه رمه،
ئاره زووه کانیان ده کاته هله لم، به رو ئاسمانی بین کوتایی... به رو
عه رشی عه زمی دنیزی...

هادی: (فرمیسکه کانی بق ده سری) باوکم تؤی به چهند کرپی؟
مه هتاب: من که نیزی دایکت بوم... رازی عه شقی من و باوکت خه ریک
بوو لای دایکت ئاشکرا بیت... دایکت جو امیره... به دیاری منی
پیشکهش به باوکت کرد...

هادی: دایکم هه میشه زیوه ک بووه... دله لیم به ر لهم حالته، ئه و ددمه من
خه لیفه بام... ئاما ده بوم نیوه بیت ئه مالم ده دایه نرخی تؤ...
خه بزه ران: کوری شیرینم دایکیشت له و نرخه که متري نه داده ته ئه م
په ریبه... منیش درکم به و خوشوه ویستییه نیوانی تؤ و مه هتاب
کر دبوو... به لام منیش نه مد ویرا له گه ل باوکی په حمه تیت، لم
رو وده قسهی له گه ل بکه م...

(جامه شه رابیکی ئالوده بهدسته ویده، چهند جاری دهیشله قینی،
دیداته دهستی مه هتاب وه، هادیش له مه هتابی و در دگری، یه کین
ده خواته وه...)

مه هتاب: (بە نازدوه) شه و دریزه و په لمهت چیبیه!

هادی: (دهستی مه هتابی بهدسته وه به رو سفره رازاوه ده رون) مادامنی
له گه ل تۆدام، ده بین چیز له چکوله ترین ساته کانی ئه مشه و در گرم...
ده بین له گه ل هر مرثیکی ئه م شه رابهدا تۆیشی تیا بنوشم... تا
بە ته اوی تیکه لی خوینم ده بی...

مه هتاب: (پارووه خوراکی زه راوی ده خاته به ردمی هادییه وه) په له
مه که... شه و دریزه... منیش ده مه وی ئه مشه و توله هی شه وانی بین
تۆبی... شه وانی پر تاسهی نائومی دی... ده مه وی تیرتیبر بیم... جله وی
ئه و عه شقه بیت دنگه م به ردم هاوار بکات، هه میو به غدا و سه رتا پای

گه ورم... روحی من ته نهایی تۆم... تۆ مه ولای منیت... ئهی
ئه میری موئمنین، هه رگیز به سوزه و سه بیری هادی کوره
خوشوه ویسته که تانم نه کردووه!

هادی: (ووه که نهودی ئه م نایشه راست بین، پهست ده بی به دهست تیشاره ت
دداته مه هتاب، تییده گه بینی شه رابی بداتی. مه هتاب... به له نجه و
لاره وه، هه لد هستی جامی شه رابی ئالوده ده داتی، هادی یه ک بین
ده خواته وه، مه هتاب پله گوشت ده خاته ده می هادییه وه... ساز
ژه نه کان ئاواز ده زدن، جه میله و مونا-ش سه ما ده که ن... مه هتاب
دوو جامی دیبی شه رابی ده داتی... له جامی چواره مدا له بربی ئه وهی
جامه که له دهستی مه هتاب و در گری... دهستی به جامه که وه ده گری بق
لای خوی رایدہ کیشی، ده نووسینی بسنگی خویه وه... به جو ری
شه رابه که ده خواته وه، هه ندی شه راب به چانه گه یا دیتھ خواری...
به نیمچه مه ستییه وه) مه هتاب... مه هتابی-ی خوشوه ویست... تۆ
یه که م زن بوبیت حه زم لی کردي، خوشم ویستی (به هه مان جور
مونا، جه میله راده کیشته لای خوی سینگی بسنگی خویه وه
ده نووسینی، پیتمی سازه کان به په له تر ده بن) ئیدی هیچ ژنیک
تامی تؤی نییه... ئه مه جگه له وهی من له سه ر تۆ، به دهستی
خوشوه ویستی ترین که سانی خویه وه، تا را دهی مردن ئازار درام...
ئه مانه هه میوی له بهر خاتری جوانی بی که تۆ بوبو... تۆ نه و ئاما نجه
دووره دهسته بوبیت، وا ئیستا له نزیکم دایت... له نیتو دل و له نیتو
بیلیلهی چاوه کاندای...

مه هتاب: منیش و دکو تۆ... شه بیدا بوبو... به لام که نیز ئیرادهی له کوی بوبو...
کهی توانیو مانه بلیین، ئه وه مان خوشده وی... یا ئاره زووه مان له و
پیره میرده نییه (فرمیسک به چاوانیا دینه خواری) ده فروش ترین...
پاره دار شیله مان ده مژی، ئاره زووه کانی ئیمه له نیتو گه رمی

ئەویش من پازى كەن! (ھېلنج دەدات) شتىكى تىريش دەكەن...
نايانهۇي راستىيەكان بىزامن... لېم دەشارنەوە... شتى تىريش دەكەن،
نايەلەن خەلکى زوللىكىراو بىگەنە من... شتى تىريش دەكەن...
دەزانى چىيە... گەوادى... (ھېلنج دەدات) سەرۋەتكى خەفيه
نووسان!!

خەيزەران: مەبەستم ئەو دىه بۆ تەندروستىت باش نىبىه توورپەيت...
هادى: ئەو حەيوانانە بە توورپەبوون و نەقىزە نەبىتھىچ وەرناغەن... (ھېلنج
دەدات).

خەيزەران: ئەگەر ئىچاڑە بەھەرمۇن ئەم كەنىزانە جۆرە سەمايەك فيېرىبوون،
زياتر لەزىزەت بەخشە.

هادى: (بەۋپەرى مەستىيەوە) ئەو سەمايە چۈنە؟!
خەيزەران: (بەوردى سەبىرى ناواچاوهكالى هادى دەكەت) سەمايىكى نىمچە
پۇوتە...

هادى: بەمەرجى مەھتابىش سەما بىكەت... (ھېلنج دەدات) يەك جار
سەمايى مەھتابىم بىنى... هەر ئەوكاتە عاشقى بۇوم... سەدوپەنجا
جەلددەم خوارد...

مەھتاب: (بەنازەرە جامە شەرابىتىكى بۆ درىتە دەكەت) منىش پەنجا!!
هادى (الەتر دەدات، خەرىكە بىكەوى، خۆى بەسىنگى مەھتابەوە
دەگىرىتەوە) بەھەردۇوكمانەوە دووسەد.

مەھتاب: يانى ئەمشەو بە دووسەد ماج شۇپىنەواريان سارپىتە دەكەينەوە...
هادى: دابەشى دەكەين... من سەدوپەنجا... تۆپش پەنجا ماج.

مەھتاب: بەپىتى شەرعەكەي ئەمېرى ئەلوئىمنىن لېرىدەيشدا ژىن سېيەكى
بەردىكەوى!

ولاتى ئىسلامى بىزانتىت هادى... خەلېفە هادى ھى منه... روھى
منه... دەمەۋى ئەمشەو حەزەكاتىم سەما بىكەن و بتىگرنە باوهش!
(دەنگى مۆسىقا و سەما گەرمىر دەبى...

خەيزەران: (دەچىتە خوارى، پاش ماۋەيىك دىتەوە سەرى، پاش خەيزەران
يەكسەر سەعىد خۆى دەكاتە ژۇورى).

سەعىد: گەورەم... ئەمېرى ئەلوئىمنىن چۈنە؟
هادى: (بەئەپەرى توورپەبوونەوە ھەلددەستى زللەيەكى لىتەدات) حەيوان
بۆ دەرى... ئەمەيان يەك... دووھەم كۆپىرى، نابىنى ئەمېرى ئەلوئىمنىن
لە چ ناز و نىعەمەتىيەكدا يە. شەراب... شەرابەن... تەھورە حور... حور
ئەلۇھىن... سېھەم چۆن جۇرەتت كەد بەنى ئىزىن بىيىتە
حەرەمسەراكەي دايىم... حەيوان... يە كەم كارى سېبەينىم، سەرت بە
ديارى دەنیرىمە لای ژىنە (ھېلنج دەدات)... پۆخلەكتە.

سەعىد: (رەنگى پەپىوه) گەورەم ئەمر دەكەي... مەبەستم ئەو دەبۇو بىزامن
ھىچت پىيوبىت نىبىه.

هادى: (بە توورپەبىيەوە بىنالاقاى دەگىر) ھىچچۈپوچ بۆ لە بىباباندا گىرم
خواردۇوە... (بەرەلائى دەكەت، سەعىد بەپشتا دەكەوى،
ھەلددەستى) دى بۆ دەرەوە... (سەعىد پىشتاپىشت دەچىتە
دەرى...).

خەيزەران: كۈرە ئازىزەكەم باش نىبىه بە مجۆرە لە سەرۋەتكى خەفيه نووسانى
خۆت توورپەسى... ئەو دلىسۇزى بۆ ئىيە نواند...

هادى: (دەچىتە لای گۆزەيىتىكى پې لە شەرابى ئاللودە... هەر لە گۆزەكە،
شەرابەكە دەخواتەوە، چۆپى لى دەپىرى... بەدaiكى) قىسەي قۆپ...
دىلىسۇزى سەرۋەتكى خەفيه نووسان... ئەمانە... ئەم جۆرە پىاوانە
(ھېلنج دەدات) ھەموو كار بۆ يەك شت دەكەن (ھېلنج دەدات)

هادی گیردهکات بەپەلە تر دەیسپورتینیتەو، ئەمچارهیان بەئەنۋەست خۆى شل دەكەت و بەيەكەوە لەگەل ھادیدا دەكەونە سەر زەوی مەھتاب ھەلددەستى، ھادى ناتوانى، مەھتاب بەرزى دەكتەوە... دۇو كەنیزە میسیرىش لە دەرتى ئەم ھۆلەدا بەجۆرىك پېشخۆرەكەيان مەست كردووە بەدەنگى بەرز گۆرانى دەلى) :

هادى: ئەم گۆرانىيىه بى سەرۋەرە... ئەم دەنگە ناخوشە كىيە؟

خەيزەران: دەنگى پېشخۆرەكە تانە!

هادى: (بەھەردوو دەست سكى خۆى دەگرى) ئاخ... ئاخ... سكم دېشى...

خەيزەران: رەنگە هي ئەو داودەرمانەي نىپو خۆراكە ئەرمەنييەكەن بىت. ھا جامى شەربەتت دەمى (جامى شەربەت پە دەكەت لە زەھر، دىداتە دەستى، ودرى دەگرى، ھەللى دەدات...)

هادى: (تەنگەنەفەسە... ھېلىنج دەدات) شەراب... شەراب...

خەيزەران: (جامى شەرابى ژەھاراوى بۆ درىز دەكەت، دەھەۋى ودرى گرى خەيزەران ناياداتى)

بەدەستى خۆم دەيکەمە نىپو دەمەتەوە...

هادى: (لەسەر پشت را دەكشى، دەمى دادەچەقىنى، خەيزەران ورده ورده دايىدەچۈرۈنىتە نىپو دەمى) خەريكە هەناوم دەسۋوتى...

مەھتاب: (جامى شەرابى پە زەھرى دەداتى) ئەمەي دەستى خۆشەويىستە كەت نوش كە... دەسبەجي چاڭ دەبىتەوە ...

هادى: (دەست بۆ جامەكە دەبات، ناتوانى ودرى گرى... مەھتاب دەست دەخاتە زىتىر سەرى بەرزى دەكتەوە... جامى شەرابەكە دادەچۈرۈنىتە نىپو دەمى...)

هادى: هەناوم، ئاڭرى تى بەرىۋە ئاوم بەدەنلى... ئاوا... ئاوا

هادى: (گەللى مەستە) ئافەرین... (بەدەنگى بەرز گۆرانى دەلى).

خەيزەران: (بەچاو كەنیزەكەن تىيدەگە يېتى، پېچەكانيان بەردەدەنۋە مەھتاب دەست دەخاتە كەمەرى ھادى، ھەردووكىيان دەكەونە ناودەراستى سەماكەران، بۆئەوهى ژەھرەكە زىاتر كارى تىبىكەت بەتوندى دەيىسپورتینىتەو، ھادى دەكەۋى، مەھتاب بەنازەوە بەرزى دەكتەوە...)

مەھتاب: پېم واپوو... ئەمېرى مۇئىمنىنى من دەتوانى دە گۆزە شەراب و دە كەنیزە بەپى خات... كەچى...

ھادى: (قسەكانى تىكەل و پىتكەلن)

مەھتاب: ئەم ھەمۇ سەما جوانەم بۆ كردى... دەستت بەرنادەم تا چەند سوورپى بەيەكەوە... ئەم سەما يە نەكەين...

ھادى: كام سەما...؟

مەھتاب: سەماي مەرگ...

ھادى: (وەخۇ دېتەوە) كام مەرگ؟

مەھتاب: مەرگى شەوانى بى ئومىتى... ئەو شەوانە بېرىن و نەگەرىنەوە... ئەو شەوانە بەخەيال دەستم دەنایە گەردنى (دەست دەخاتە گەردنى) ئەمېرىكەم...

ھادى: دەي... دەي (شىتانا سەما دەكەن)...

خەيزەران: (بەكەنیزەكەن) دەنگى ساز و سەنتىپورەكانتان بەرزكەنۋە گۆرانى بېرىن... بەدەنگى بەرز گۆرانى بېرىن... (كەنیزەكەن، فەرمان جىيەجي دەكەن، بەھادى)، دلى مەھتاب مەشكىنە...

مەھتاب: (بەئەنۋەست دەستەكانى ھادى بەردەدات، ھادى بەجۆرى لە تر دەدات، بەئاسىتم دەتوانى خۆى بەپىوه بىگرى... باسکى لە كەمەرى

سەرىي ژىير قالىچەكە

مەھتاب: ئەمە حەقى ئەو سۇوکايەتىيەئى كە پىت كردم بىخۇ...
كەنېزەكان، كە دلىا دەبن، هادى نۇزىدى تىا نەماوه قالىچەكەى
لەسەر لادەدەن، دايىدەنىشىيەن، دەم و پلى پاك دەكەنەوە... خەيزەران
مەشخەل دادەگىرسىيەن لە بانىزەكەوە يەكدووخار مەشخەلەكە
بەراست و چەپا دەسوورىتىتەوە... فىكەيىكى دوور و درېش
دەبىسترى...
تارىكى

خەيزەران: (بەكەنېزەكان) دەنگى ساز و سەنتورەكان بەرزكەنەوە سەما
گەرمىر كەن.

(سەما گەرم دەبىن، كەنېزەكان شىستانە بەدەورى هادىدا سەما
دەكەن، هادى وەك حەپەساۋى لەجىيى خۆبەوە سەر بادەدات و
سەبىرى سەما كانىيان دەكەت مەھتاب، هادى هەلەسىنېتى سەرپى،
بەئاستەم خۇنى بەپىتوه بۇ دەگىرى)

مەھتاب: (جامى شەرابى پىتىيە، بەتوندى كەمەرى هادى گرتۇوە بەر
نەبىتەوە)

ئا ئەمەش بۇ خاتى چاوهكانى من بخۇرەوە (دەرخواردى دەدات
دەستى بەرددات و هادى دەكەوىي... هەول دەدات هەلەسىت يەك
دۇو لەتر دەدات و دەكەوىي...)

هادى: (وەك ئەوەي ھەست بىكەت چى بەسەرھاتۇوە، پۇو لەدایكى دەكەت
قەھچە... قەھچە... (ھەلەستى و دەكەوىي).

مەھتاب: (بەخەيزەران) دەنگى بەرزە... ياساولەكانى دەرى...

خەيزەران: خەمت نەبىن چوار ياساولىن ھەشت كەنېزەم بۇ ناردۇون... لەگەل
پىشخۇرەكەدا ئەوندەيان خواردۇوەتەوە، خۆيان بەخەلەفە دەزان!

هادى: (لەسەر چۆك كەوتۇوە، دەستى لەسەر سكىيەتى، دەيەوى بەچۆك
بەرەو دەرگا بىروات، ناتوانى، ھاوار دەكەت بەجوانى دەنگى
دەرنەچى... تەنها ئەم وشانە بەنالەو ئازارەوە لە دەمەيىھە دەتىنە
دەرى). قەح... پە... منىشت... بە... بە... دەردى... مەھدى...
باوكم... بىردى... قە... حە...

(دەكەويىتە سەر دەم بە سكەخشى دەيەوى بگاتە دەرگا كە خەيزەران پىتى لى
دەگرى، قالىچەيىك دەداتە سەريياو بەكەنېزەكان دەلىت) وەرن...
(كەنېزەكان لەسەر قالىچەكە دادەنيشىن، مەھتاب. دەكىشىتە

بەشی دووھەم

یه حیا : عه زیزه ... زنہ کمی هادی!

هارون : چ پاداشتیکی بدهمی ؟ (خه بیزه ران و مه هتاب . مونا و جه میله و عه زیزه و ئە رمانووسه دینه ژوری ... گویان له قسە کمی هارون دەبى
کە دەلئى چ پاداشتیکی بدهمی ...)

خه بیزه ران : بی خوازه !

هارون : (رەنگى سوور ھەلدەگەری) ئیوه ھەمیشە پیتی راستان نیشانى
ئیمە داوه ... ئیوه ئەمر دەکەن ... بەلام لەپەر خاتری زوبەیدى ژنم کە
ئیستا دوو گیانە ... ماوەبىك دوای دەخەم ...

یه حیا : گرنگ ئە وەيە فەراموش نە كرى ... چونكە ئەو نەبا ئیستا دايكت
نەما بۇو ... كە دايكت نەما با ... ئیوهش نەدەبۈونە خەلیفە ... ئیوهش
بە خەلیفە نەبان منىش ئازاد نەدەكرام و لە زىنداندا دەرپازام ... بۆ يە
دەپىن .

هارون : (قسە کەي دەپى و بەساكارىيەوە) ھەرگىز فەراموشى ناكەم ...
خه بیزه ران : نەك ھەر ئەم و ... بەلکو يە حیا يش كە عەقلی راستەقىنەي ئیمە
بۇو ... لە زىندانە كەي خۆيەوە، نەخشەي بۆ دانايىن و رەنایى
دەكىدىن ... (بەهارون) ھەمۇو سەركەوت نەكانى ئیمە، قەرزارى
عەقلی (دەست دەخاتە سەر شانى يە حیا) ئەم پېرەمپىرە كەم
وينە يە ...

هارون : ئەلېتە ... ھەر بۆيەش لە مرپۇھ پەھى مۇھەدارى خىلافەتى بىن
دەسپىپەرم ... (بە يە حیا) ھەر لە ئیستا وە، خەربىكى كاروبارى ئىدارى
دەولەتى ئىسلامى بن ... تەواوى دەسەلەلت بىن دەھە خشم وەك
دایكم گوتى من قەرزارى عەقلی ئیوهم ...

خه بیزه ران : (بەهارون) دوينى شەو سوپا كانى خۆر اسان بە سەركەدا يە
مووسای كورى (دەست بۆ يە حیا دەبات) ئەم پىاوه، بە غەدايان

دېيمەنسى يەك

(رۆزى پاش مەرنى هادى، يە كەم رۆزى خىلافەتى هارون
ئەلەشىدە ... دیوانى خىلافەت هارون لە سەر تەختى خەلیفە بى
دانىشتۇوه، يە حیاى بەرسە كى لە تەنىشتى دانىشتۇوه ...
ئاما دەبۈوانى ئەو مە جەلىسە ھەمۇو رووگەش و دەم بە خەندەن ...)
یه حیا : ئە مرپۇھ رۆزى كى مۇبارە كە ... يە كەم رۆزى لە سەر تەخت نشىنى
ئیوه يە ...

هارون : ئە مەشەو هادى برام لەپەر زۆر خۆرى و زۆر نۆشى گیانى لە دەست
دا ... گەلىن حەزى لە خۆراك و شەراب و ژەن بۇو ...

یه حیا : زۆر خۆر و ژىبا زۇبو. منىش ئە مرپۇھ يە كەم رۆزى ئازادىيە ... ئە مرپۇھ
بە رەبەيان لە زىندان ئازاد كرام ...

هارون : (بە شەرسەوە) گەورەيى من ... تو لە جىاتى باوكى منى ... ئەم
پلەوپا يە ئىستا يە من ... پەيودىستە بە كارە زىرە كە كانى ئیوهو ...

یه حیا : (قسە کەي دەپى) ھەر وەها زىرە كىيە لە پەرادەبەرە كەي دايىكى
خۆشەويسستان، خانى خانمان، خەيزەرانى بىن ھاوتاي ھەمۇو
جيھان ...

سوپاس بۆ ئەو پېزانىنەي ئیوه، بە هيوا مئەوانى دېش فەراموش
نە كەي !

هارون : مە بەستت كامىيانە ؟

هارون: (بین مهبهست) بۆیە زەردەشتیەکان... یانى ئایینەکەی باوبابیرانت
مەردووھەکانى خۆیان لە گۆر نانىن...

يەحیا: هەر ئایینى زەردەشتى نىيە مەردووھەکانى لە گۆر نانىن...
بودايىيەکان... ھيندۆسەکان يۇنانييە كۆنەکان، مەردووھەکانى خۆیان
دەسووتىن...

هارون: (بەتەوسەوە) ئەوەندە دۈزمنى ئەو خشۆكانەن... رېقى ئەوانىش
دەسووتىن...

يەحیا: (ھەست دەکات داشى سوارە) كەرمى ھادى گەيشتبۇوه رادىدەك
بەتەماپۇو ھەزار كەسى سەر بەخانەوادەي بەرمەكى بخاتە سەر
سەفرەي ئەو خشۆكانە!

هارون: (بۇ ئەوهى خۆى لە باسەكە بەذىتەوە، چەپلەيەك لىدەدات،
غۇلامىتىك دىتە ژۇورى)
(غۇلامەكە، كېنۇش دەبات) كوا" نەيانھىنا...

غۇلامەكە: گەورەم، سەعاتىنى زىاتەر لېرىدەيە... خۇتان فەرمۇوتان، با
چاوهرى بکات...

هارون: (بەتۈورەبۇونەوە) بىيەتنەن ژۇورى... (غۇلامەكە دەچىتە دەرى،
غۇلامىتىكى دى دىتە ژۇورى دەچپىننەتە گۆتى ھارون): گەورەم
مەرجانى كەنیزىت كورپىتىكى بۇو...

هارون: (بە يەحیا، بەپىتكەننەوە) يەكم رۆزى خىلافەتى من و لە يەكم
رۆزى ئازادى تۆدا"مەرجان" كەنیزە ئېرانىيەكەم كورپىتىكى بۇو...

يەحیا: كەنیزەكەم و دەكۆئىتە ئېرانىيە... دەمەۋىت تو ناوى لەو كورەم نېيت!
يەحیا: لە رۆزىتىكى مۇبارەكدا لەدایك بۇوە... تەمەن درىڭ و بىسەھى بىي...
بەھىسەم جىتى مەتمانە بىن، هەر ناوى مەتمانە بۇونى لىتىنى، یانى
مەئۇن...

گەمارق دابۇو... موسىا بەھېيزە تايىېتىيەكەي خۆى گەيشتە
قەسرەكەي من... مويەمۇو... ھەمۇو نەخشەكانى بەئەنجام گەياند...

هارون: (بەدلخۆشىيەوە پىتىدەكەنلىپۇو لە يەحیا دەکات) باوكى
خۆشەویستى من... ئىستا ئېتە ھەمۇو دەسەلاتىكتان ھەيە، بۇ
دامەززاندن و لەسەر كار خىستنى ھەركەسيك!

يەحیا: (قسە لەگەل ھارون دەکات و سەيرى خەيزەران) گەورەم سوپاس بۇ
خواي مەزن و ھۆشىارى و زېرەكى ئەم زىنە ھەرە دللىز و وريابىيە
دىيكتان... لەبرى ئەوهى ئەمپەھەلواسىم، كەچى ئىرادەي خواي
مەزن ئەوه بۇو ئازاد بىم... ھادى براتان فەرمانى دابۇو نەجارتەكانى
بەغدا ھەزار دار قەنارە داتاشن... ھەر ئەمپەھەزار كەس لە
خانەوادەي ئىيمەي بەرمەكى ھەلواسى... (پىتىدەكەنلىپۇو).

خەيزەران: (قەللسە) نامەۋى چىدى ناوى ئەو خۇيىپىزىھ بىيىستم...
هارون: (المزىئر لېتەوە) عەجەب خۇيىپىزىھ بۇو... بى خۇيىرشتن ئىدارەي
نەدەكرد...

(خەيزەران و كەنیزەكان دەچنە دەرى)

يەحیا: ئەم بەرەبەيانە گۆرەھەلەكەنەكان، گۇتووپيانە: ھەر كە تەرمەكەي
ھادىيان لە گۆر نا... كۇنى لەنیسو گۆرەكەي دەمى كىرددە، لە
دۆزەخەوە ھالاًوى بۇ گۆرەكە دەنارد... دەلىن، ھادى ھاتە زمان و
گۆتى؛ ھەر لە ئىستاواھ دۆزەخ، دەلىن، ھالاًوھەكىش ھاتە زمان و
گۆتى... ئاگىرى دۆزەخ نىيم، ئاگىرى ئەو رۇحانەم كە تۆ كوشتووتن...

هارون: (بەسەرسۈرمانوھە) جا شتى وا دەبى!

يەحیا: لە ئایينى كۆنلى باوبابيرانى مندا، گەلى حىيكابىتى لەم جۆزە
ھەيە... گوايە گەلىت جار گۆرەكە دىتە زمان و قسە دەکات. گەلىن
جار گۆرەكە خۆى وەها دەخاتە رۇو كە قايل نىيە، كەسى مەردووھە
بىگىتە خۆى.

خزمەتى برازاكەتم كردووه... ئومىيد دەكەم لەم روودوه لەمن نەپنچابى
(زمانى تىكىدەئالى) من تىبناگەم بوقچى ئەمېرى مۇئىنىن
سەرەخۆشىم لى دەكەت. ئەگەر لەبەر مەركى ھادى برات بى ئەوا
ئىيەمە ھەردووكمان پرسەدارىن...

(بەگەوجىيەوە سەرنجى ئەملاۋەلە ئەدات) بەلىنى گەورەم...

هارپون: (بەدنگى بەرز) جەلاد.

مهسۇرۇ: (رەشپىستىكى زۆر زىبەلاھە) ئەمركەن گەورەم...

هارپون: (بە عومەر) پېرمىرىدى مەكرىباز و نەگىرس... لەبىرت چۈرۈچ جۆرە
رەفتارىتەكتە لەگەل كردم... ھەر كە من و ئەم مىيردىنداھى برازام
بەيەكەوە باين... يەكسەر سەرەزىدەشتى دەكەت... گەر لەسەر خواندا
باين دەتكوت... ئەها... با لە پىيىشدا" وەلى عەھد" دەست دەتكوت؛
بىيات لەھەر دەرگايەكدا مەبەستى چۈونە ژۇورۇھمان ھەبا دەتكوت؛
هارپون بۇھەستە با وەلى عەھد پىيىشكەۋى... بەغەزەبەوە سەيرت
دەكەت، دەنگەت بەسەرمدا بەرزىدە كرددووه... ھەرچى با دەتكوت؛ با
لە پىيىشدا وەلى عەھد، ئە وجا تو... لەبەرچاوى برازاكەمدا چەند
جارى منت دەشكانەوە... ھەر بۆيە لە ئىستاوه سەرەخۆشىتلىنى
دەكەم!

عومەر: (دەكەويىتە سەر زەۋى و پىيىھەكانى هارپون ماچ دەكەت، هارپون
پېيەلەقەيىتىك لەسەر سىنگى دەدات، عومەر، بەپشتا دەكەۋى...)

هارپون: نەگىرسى نەك حەرام، ھەلسە بىزانم، چەند ژىن و چەند كەنىزىت
ھەيە... چەند غۇلامتە ھەيە... چەند مەنالىت ھەيە...

عومەر: (ھەللىدەستىن لەترسا دەلەرزى) چوار ژىن... شەش كەنىزى... دە غۇلام و
چواردە مەنالىشىم ھەيە... شەشىيان كورپۇن، ئەوانى دىش كچن...

هارپون: چەنیان ئەسلى زادە و چەندىيان كەنىززادەن؟

هارپون: زارخوش... ناوى دەنپىن عەبدوللەلەي مەئۇن...

يەحىيا: تەمەن درېز بى... خواى مەزن دەست بەبالا يەوه بىگرى... (يەكدوو
غۇلام كەسىتىك بەپال دەھىتنە ژۇورى كەسەكە لەسەر چۆك بەرانبەر
بەهارپون دەھەستى كەسەكە ناوى عومەرە...)

عومەر: ئەمېرى مۇئىنىن، پېرۇزىيەتلىنى دەكەم، كە لەسەر تەختى
خىلافەت دانىشتوون... ھەروەھا پېرۇزىيە كورەكە تانلىنى دەكەم،

كە ئەمېرە لەدایك بۇوه...

هارپون: تۆ چۈزائى كورپمان بۇوه.
عومەر: لە دەرى، لە غۇلامە كانم بىست...

هارپون: كەم ؟

عومەر: سەعاتىنى زىباتە...

هارپون: وابى تۆ بەر لە من ئەم ھەوالەت بىستۇرۇ...

عومەر: نازانىم گەورەم... بەلام ئەۋەندە دەزانم، ھەواڭ كە گەيشتە دەست و
پىتۇن... مەبەستىم نۆكەر و خزمەتكارانە ئەوا بەپەلە ئەم ھەوالە
بلاودەبىتەوە، بەپىتى ھەزى ئەو كەسانەش كە بلاوى دەكەنەوە، لە
ھەوالەكە زىياد دەكەن، يَا لىپى كەم دەكەن.

هارپون: (قسەكەي دەبىرى) تۆ پېرۇزىيەتلىنى دەكەم ؟

عومەر: بەلىنى گەورەم!

هارپون: (بەبزەوە) بەلام من سەرەخۆشىتلىيدەكەم!

عومەر: منىش بەبۇنەي مەركى كۆتۈپپى ئەمشەۋى ھادى براتان
سەرەخۆشىتەنلىنى دەكەم...

هارپون: من لەبەر مەركى براكەم سەرەخۆشىتلىنى ناكەم!

عومەر: (ترس دەنگى پىدەگۈرى) من پىاوتىكى خزمەتكار و چىكتۇلەم.

به زدیی دهکهیت، فرمیسکه کانت مانهندی فرمیسکی موّمه، پقی
من زیاتر دهگه شینیتهوه^(۱)

(به دنگی به رز) با ئه و میرد منداله بیتھ زووری...

(میرد منالی ناوی جه عفه ره برازای هاپونه و کوری هادییه دیتھ
زووری، له ترسا رهنگ به رو خساریه و نه ماوه، خوی دهکه شینیتھ
مامی، کرپوش ده بات، هارپونیش بۆئه وهی زیاتر ئیهانی بکات
پییه کانی بۆ دریش ده کات... جه عفه ره پییه کانی هارپون ماج
ده کات...)

هارپون: (بە خوینساردییه وه) کرۆ... بلی بزانم و دزعت چۆنە؟

جه عفه ره: (بە ترس و لە رزوه) دوعا بۆئه میری موئمنین دهکه...

هارپون: تو کیتیت؟

جه عفه ره: من جه عفه ری کوری هادی براتم... خۆم بە غولام و نۆکه ری ئیتوه
دەزانم...

هارپون: (بە پەنجه ئیشارت بۆ عومه ره ده کات) ئه و پیاوه ده ناسی؟

جه عفه ره: بەلی.

هارپون: بەناوی خۆیه وه بانگ که.

جه عفه ره: عومه ره.

هارپون: تفیکی لى که.

جه عفه ره: (تفی لى ده کات).

هارپون: وەکو کەریش سواری بە.

جه عفه ره: (سواری پشتی عومه ره ده بى).

هارپون: تاواي، ده، راکات...

(۱) لە شیعریکی سائیب وەرگیراوە.

عومه ره: پینچیان ئەسل زاده، ئه و انی دیش کە نیز زاده.

هارپون: کە نیزه کانت گەنجن یان پیرن؟

عومه ره: دوانیان بە تەمەن و چواریان گەنجن.

هارپون: ئه و سامانه ره هەتە لە باوبابیرە و بۆت ما وە تەوە يا لە دەرباردا، لە^{...}
لایەن باوبابیرانی منه وە دەستت هینا وە...

عومه ره: (دەپاریتەوە) من پیاویکی هەزار بووم، لە دەرباری مەھدى و
مەنسوری باوبابیرت، بە لوتە و عینا یەتى ئەوانە ئەم سامانەم
بە یەکەوە ناوە!

هارپون: چەند مولکت ھە يە؟ دراوی نەقدت چەندە؟

عومه ره: دوو خانووم ھە يە... باغیکیش لە دەربىي بە غدادا يە... هەروەھا سى
ھەزار سکە رزیم ھە يە...

هارپون: (رۇو لە يەکىن لە بەردەستە کانی ده کات) بنووسە...
نووسەرەكە: فەرمۇو گەورەم...

هارپون: بېبارم دا (نووسەرەكە دەننوسىت) دوو کە نیزه بە تەمەنە كە بنىتىمە
ئاشپەزخانە قەسر، چوار کە نیزه کەی دیش پە یوەندىييان بە منه وە
دەبى... هەروەھا دراوه نەقدە كە يىشى بۆ من دەبى... كىچە کانى بىرىن
بە كە نیز و بەرۋىشىن، كورە کانىشى بىنېرنە نېچە كەشتىيە کانى دەريا
بۆ سەول لىدان... هەر دوو خانووھە و باغانە كە يىشى بۆ من دەبى!!

عومه ره: (بە گەريانەوە) نازانم چ گوناھىنكم كە دە دووه...

هارپون: گوناھە كەت ئە وە يە، نە تتوانى يو قەدرى ئه و نىعەمە تە بىگرى كە
باوبابیرانى من بە تو عەتايىان فەرمۇوە...

عومه ره: (بە پارانەوەوە) بە زەبىيەك.

هارپون: ناجىن لە بىرەت چوو چ دەردىكت دەدامى... كە دەگرى و داواي

(یہ حیا خوی پن ناگیری) .

یه حیا: گهورهم، یه که م روزی خیلافه تی خوتت به خوین سپاراد... خدله کی،
چاودره و انى ئه ووه ددکهن ئیوه له بهردەمی کوشکدا، پیشوازییان لى
بکەیت، تاشوئنهواری خويتى بەر له خوتان بىرىنەوە...

هارپون: (قسہ کھی دہبری) لہ کاتیکی دیدا پیشوازیبیان لئی ددکھم!

یه حیا : (به نیمچه گازهندوه) پلهت کرد... نهدبیو له کاتی توروه بیوندا
بریار بدھی... ئەمۇر بە توروه بۇونەوە بىریارتان دا...

هارون: (وہک ئەوهی رازیتکی پى بى و نەيەھوئ بىدرکىيىنى) شتىيک دەزانم
ھى گوتۇن نىيې...
...

په رده

جه عفه‌ر: (به‌ئه‌ژنۆکانی ده‌کیشیپتە قەبرغەی عومه‌ر، ئەمسىھر و ئەمسىھرى
بىن دەكات)

هارون: بودهسته، لهسه رپشتی نه و کهده دامنه زه... بوم باس که چی پن
دکردم؟

جه عفه ر: (دهگریت) هر بؤئوه‌ی باوکه شیئت و ویته‌که‌م قایل بیت، به منی دهگوت، پیشی ئیوه بکه‌وم و بهر له ئیوه دهست بؤخوراک بیله‌م...

ہارپون: چھی تر؟

جہ عفار: ہیچ

هارون: ئەی پىئى نەدەگوتى ئەم مامەت دەبىتە كۆسپ لە رىيى بەخەلېفە
بوونى تۇ... دەبىي...

هارون: نهیدگوت هارونی مامت ددیه وی خوی ببی به خه لیفه.
جه عفتر: به لی.

هارون: چاکه ئىستا چى لى بىكەم؟
جەعفەر: (بەگريانەوە) بىكۈژە.

هارون: تو ئاماذهى بىكۈزى؟
جەعفەر: ئەگەر خەلیفە ئەم بکات!

هارون: (به مه سرور) ئەو شمشىزىر بىدە دەستى جەعفەر بىانىن چ پىاۋىي كە...
يە حىا: (دەيھۈنى قسان بىكەت، هارون دەستى راستى بەرز دەكتەوه،
يە حىا بىيىدەنگ دېبى، جەعفەر بەشمشىز وەشاندىنى عومەر
دەكۈزۈ...)

هاتمی... رەنگە بۆ لیقە و ماوی گریابی، رەنگە حەزى کردىن، گەر
ھەندى پارەی زیاتری بە دەستەوە با، کەنیزى بکپى و ئازادى کات...
رەنگە بەھا و پیکانى گوتبى: گەر دەسەلات و پارەم ھەبى، نەھیلەم
زوڭم زور لەم کەنیزە جوانانە بکرى... رەنگە و رەنگە... بەلام ئىستا
دەسەلاتى ھەيە... تەواوى بېتولالى لە بەر دەستايە... ئىستا پروو
حەقيقييە كەمى دەكەويتە پروو... ھەر ئەمپۇچ دىز بەئائىنە كەمى خىرى
رەفتارى كرد... ئەوهى لەمەر مېشۇوپىانەوە باسم كرد، تەنها بۆ
بىرھىنانە و دەتان بۇو... من باو باپيرانيان دەناسىم...

مەھمەد: باوکە ئىيمە مەھدى باوکى ھارۇن - يىشمان بىنىيەو...
يەحىا: دەمەوى لە مەبەستم حالى بىن...

جەعفەر: (قسەى باوکى دەپرى) من دەزانم ئەمیان لە گەل ئەم برا
شىيتووپىتە پەھمەتىيە، جىاوازىيىكى زۆرى ھەيە... ھادى نىمچە
خوينەوار بۇو، پۇقى لەو كەسانە دەبووھو كە حەرفى زیاتریان
دەزانى... پىتى وابۇ عاقلەتلىرىن كەسەو بەلام ئەمیان خوينەوار و
پۇشنبىرىيىكى بەرلاۋى ھەيە... خاوندى عەقلەتلىكى گەورە و دل و
دەرۇونىيىكى بەخشنىدەيە...

فەزل: باوکە منىش لە گەل قسەكانى جەعفەر دام... ھارۇن خاودن سۆزىكى
ئەوتۆپە، گەر لە مەجلىسى ئاين و وەعزدا دانىشىن، زىادەرھو لە
دیندارى دەكتات، جارى واھەيە سەد پەركات نۇيىز دەكتات... كە
دەشچىتە مەجلىسى گۈرانى و خواردنوو، بەتمەواوى ئىرادەي لە
دەست دەدات و دەكەويتە ژىر پەكتى خۇبىھو... گەلنى جار گۈرانىش
دەچپى.

يەحىا: ئەمە يە ئىشكالە كە... ئەمە يە كېشە قورسەكە... سەرلە بەرى گرفتى
ئەم عەباسىييانە ئەوهى لە سەر ئاستىيىكدا ئۆقرە ناگىن خاونى

دېھەنسى دوو

كات، شەوه

شۇين: (قەسرەكەمى يەحىا، ھۆلىك چ كەمتر نېيە لە ھۆلى خەليفە، يەحىا
لە گەل ھەر چوار كورەكەمى، فەزل، جەعفەر، مەھمەد، موسوسا...)

جەعفەر: (وەك ئەوهى لە مېزە خەربى كەن، پروو لە باوکى دەكتات)
ئەو شستانە باست كرد، ھەر ھەموو دەچىتە خانەي مېشۇوھو...
پەستە خوينىپۇچ بۇون... بەلام مەرج نېيە، ئەمېش وەك ئەوان...
مەبەستم وەك باوبابىرانى بىتت...

يەحىا: با، وەك ئەوانھو رەنگە خوينىپۇچ تېرىش بىن... ھەر ئەم بەيانىيە، كە
يەكەم رۆزى خىلاقەتكە يەتى لە يەك كاتدا چەند تاوانىتىكى كرد...
برازاكە خۆي ئىها نە كەپاشان كەپە بکۈزۈ مامۆستاكەي...
دەستى بەسەر مال و مولۇكى عومەردا گرت، كەچ ئازادەكانى كرد
كەنیز، كورەكانى ناردە نېتو كەشتىيەكان... ئا ئەمانە ھەموو لە
يەكەم رۆزى دەسەلاتيا كەپى.

جەعفەر: باوکە، خۆت دەزانى من و ھارۇن ھەر دووكمان بەمنالى بەيەكەوە
گەورە بۇوين، دەيناسىم چ كورەكە، دەزانم خاودن چ دل و
دەرۇونىيىكە...

يەحىا: بۆئەو دەمە پەست دەكەى! بەلام ئىستا من پەست دەكەم.
ئەو دەمە تامى دەسەلاتى نەچەزتىپۇو... رەنگە بەزدىي بەھەزارىكدا

یه حیا: (قسه کهی بین ده پری) ئیممه پیویستیمان بهو بیو ئه ویش پیویست
به ئیممه بیو... ئیستایش ئهو پیویستی بنه ئیممه هه یه... ئیممه یش
ئیستا پیویستیمان بھو هه یه بیو ده بی زیاتر هانی دیدن، زیاتر ئهو
که سانه لئیو بات که له ریتی ئاره زووه کانیدا کوسپن...

محمده‌هه: خوی وریا یه و دهست نا پاریزی...

یه حیا: دهمه‌هی چاکتری بناسن، ئاما دادیه هه رکه سی... ده لیم هه رکه سی...
بکوژنی گه ری له شه هوه تبازیه که بگری... یا کوپ بیت له ریتی
زیاتر دهله مهندتر بونی... راسته عه رب نییه... به لام ههندی
سیفاتی عه ربی تیا یه... یا راستر ههندی سیفاتی عه ربی کاری
لی کردووه... کاتی که مه‌هدی ئهم که نیزه‌هی کری زور جوان بیو،
زوریش زیره ک بیو، هه رزو پهی بنه نهینییه کانی دهله تی
عه باسی برد... هه رزو تیگه یشت، زهر چ دهوریکی هه یه...
تیگه یشت زهر چ دهوریکی چاره نووس سازی هه یه بیو ده بی ئیممه
لهم دهسته یشمان بترسین...

محمده‌هه: بترسین...؟

یه حیا: گه وج ئه و که سه یه به قه ده دوزمنه کانی له دهسته کانی خوی
نه ترسی...

جه عفره: هه موو کاتنی.

یه حیا: به لئی... به تایبیه تی له کاروباری دهله تدا... دهستان نهینی یه کدی
دهزانن... له ترسی ئاشکرا نه بونی نهینییه کان ده بنه ئه و دوزمنه
نادیارهی تنه بله نیبوردنی یه کدی دده سینه وه...

محمده‌هه: ئیستا تیگه یشت مه بهسته چیه له مه سافه... ده ته وی بلیتی
ئاگامان له و بیت نهینییه کانی نه زانی؟

یه حیا: به لئی زوریه نهینییه کانی...

میزاجی سهیرن، بیویه ئاگادارتان ده که مه وه ئه گه ر زوریان لئی نزیک
بنه وه ده تانسوتیین... هارون ئاگره... زوریشی لئی دوورنه که ونه وه،
دهنا له تاریکیدا ده زین... ده بی مه سافه ییک هه بی له نیوان ئیوهی
ئینسان و ئه وی ئاگدا...

مووسا: باوکه، ئه م پیاوه گه لئی بهختی یاره... که خه یزه ران ئاگاداری
کردمه وه، نیازی چیه... خوم و سویا که م، هه ره و بیو نه ده فرین...
له کاتی دیاریکراودا گه یشتینه به غدا... پیم وا یه ئه م جو ره
به خته وه رانه تا سه ر بهخت یاریان نییه... منیش ده لیم ده بی
مه سافه ییک هه بی له نیوانی ئیممه و ئه ودا...

یه حیا: ئه م، بهختی له سیفه ته کانی گه ورد ترده... دنیای بیو لواوه، چاکهی
که سانی دیی بهم به خشیوه... دنیا که پشتی له ئیممه کرد،
چاکه کارییه کانی خوشمانی لئی سه ندینه وه... که له زیندانی هادیدا
بووم ده مزانی خله لکانیک ههن که ئیممه خزمه مقان کردوون و
یارمه تیمان داون. که چی حه زیان بھو ده کرد، هه لواستین و
ستایشی ئه و که سانه ش بکهن که سه رکه و تونه ته سه ر ئیممه...

جه عفره: (به مه بهسته وه قسه که ده گوری) باوکه سه رله به ری ته مه نی
منالیمان بھی که وه گوزراند ووه، به لام ئیوه ده فه رمدون،
ئاگادارین... ئیممه ش فه رمایشته کانی جه نابتان له سه ر سه
دائنه نیین...

یه حیا: مه بهستی سه ره کیم ئه و دیه بزانین دهستانی ئیممه کین...
دو زمانی شمان کین...

مووسا: دهسته هه ره دلسو زه کهی ئیممه خه یزه رانه...

محمده‌هه: له بھر ئه و دیه ئه ویش عه رب نییه...

فهزل: جوانییه کهی خوی بق شتی دیش به کار ده هینی...

جه عفه‌ر: ئەی بۆ خەيزەران؟

يەحیا: هەمان شت، بەلام بەجۆريکى دى... يانى خۆمانى لى گېل كەين...

خۆمان وابخەينه روو كە نازانىن... يان بىن ئاگايان...

جه عفه‌ر: خەيزەران هەند ساكار نىيە...

يەحیا: هەموو كەسى كە زىياد لە پىتوپست خەمى بەرژەوندىيە كانى خۆي
بۇو... ئەوا ساكار دەبى... بەرەو ساكار تىرىش هەنگاود دەنلى... بۆ
خەيزەران دەبىن رازەكانى داپوشىن ... بۆ ھارپونىش دەبىن ھاندەرى
ھەرەمسەرايىكى دروست كات، جوانترىن ژنانى دنیاي بۆ بىغان... كە
مژولى ژنانى جوان بۇو، ئىيدى هەند زوبەيدە لە بىير نامىيەن...
زوبەيدە دۈزمنە سەرەتكىيەكە خانەوادى ئىيمەيە... ئەگەر بىتوانى
ھارپون لە زوبەيدە دوور خەينەوە ئەوا بەئاسودەيى كاروبارە كانى
لەدەست وەردەگرلىن.

جه عفه‌ر: خەيزەران دەست وەردەدانە كاروبارە كانەوە... ترسى ئەوەم ھەيە
بېيتىھە لىسوورىنەری كاروبار... باوكە گەلن تەماحكارە... بە هيچ
شتى تىير نابى... ھەمىزە هەزار پۆشاڭى ئاورىشىمىي ھەيمەو بەتمائى
زباترىشە... دەبىن ئەمېيش مژول كەين...

محمدەد: چۆنە حەرەمسەرايىكى پىاواي بۆ دروست كەين؟

يەحیا: ھەيەتى!

فەزل: قۆزتىرين گەنجانى خوراسانى بەديارى بۆ بنېرىن...

يەحیا: ئەمەشيانى ھەيە...

مووسا: ھەزى لە غولامە تۈركە كانە...

يەحیا: دەزانم...

محمدەد: بىر لە حىلەيىتكى شەرعى بىكەينەوە...

يەحیا: وەك؟

محمدەد: تىيى بىگەيىنن... بەسيغە ھەرچەند شەو جارىك مارەي لە
كەسىك بېرىن...

يەحیا: دەك ئافەرین... چۈنە وا من بىرم لەو شتە نەكىدۇتەوە...
محمدەد: گەر بەمە رازى بى... ئەوا ھەنگاوى يەكەمى مەبەستە كەمان
وەجيىدىيەن... ئىيدى دەتوانىن لە شەرى مەزھەبى دۈزمنامان وەك
قەلغانى بەكارى بىتنىن...

يەحیا: نەء... قەلغان بۆ كەسىكە لە شەردا بى... ئەم جەنگە ئىيمەيش
جەنگى تىرۇ شىر نىيە تا پىپوپىستان بەقەلغان بى. راستىر ئەۋەيدە
بىكەينە قاوغۇ و لە كاتى مەترىسیدا خۆمانى پىتاپوشىن...
فەزل: لەمەر سىغە كەوە ئىشىكالىتىكى شەرعىمان ھەيە.
يەحیا: چىيە؟

فەزل: پاش ھەر شۇويەك دەبىن سى مانگ - عودە - چاودەرى كات.
يەحیا: ئەمەيان عىلاجى ئاسانە...

فەزل: چىيە...

يەحیا: گوتىم ئاسانە و تىيىگە...

جه عفه‌ر: گۈنگۈرىن شت ئەۋەيدە بەچاكى بىانناسىن باوکە تو زۆر شتتلىنى
بىنېيون تو چاكتىر دەزانى ئەمان چىن!

يەحیا: دەنگى لە ناخىدايە، زۇو زۇو ئاگادارم دەكاتەوە، زۇو زۇو ھوشيارم
دەكاتەوە، كە ورده كار بىم تىيىگەم... بىزان ھەر كەسى خزمەتى ئەم
بنەمالەيەيى كەرىدىن ھەر بەدەستى ئەم بنەمالەيە كۆزراوە...

عەبدوللائى سەفاح وەزىرىتىكى غەيرە عەرەبى ھەبوو ئېراني بۇو ناوى
ئەبوسەملائى خەلال بۇو... ئەم وەزىرە گەلن ھەول و كۆششى دا تا
عەباسىيەكان بىتنە سەرحوكم... پاشان ھەر بەدەستى غەيرە عەرەب،
محمدەد: بىر لە حىلەيىتكى شەرعى بىكەينەوە... كە ئەبو جەعفەرى

مەممە: ئەمەمانى وەرنە گىرتىبوو...؟

يەحىا: ئەم بىنەمالە يە لە ناودەرۆكى "ئەمان" بەو شىيۇدە دەگەن كە تا چەند لەگەل بەرژەندىييان دەگۈنجى... كە خىلافەتىان لە ئەمەوييەكەن وەرگەرت، پاش خوتىپېرىتىكى زۆر "ئەمان" دەدەنە حەفتا كەس لە ئەمەوييەكەن پاشان ئەمەويييان دەعوەت دەكەن. شاعىرىتىكى عەباسى بەشىعرىتىكى حەمائىسى والە عەباسىيەكەن دەكەت ھەر لەسەر خوانى خواردىدا ئەمە حەفتا كەسە بىكۈزىن... فەزل: ئەمانە ھەممۇمى پاش "ئەماننامەكە" بۇ...؟

يەحىا: بەلىنى... ئەمەيش جۈزىكە لە نەخۆشى... بەكۈرتى ئىيەمە تووشى ئەم نەخۆشانە بۇوين... ئەم نەخۆشىيەي يان بە میرات بۆ ماۋەتەوە، بۆ نەوهەكەنلىخۆشىان دەگوازىنەوە... ئىيەمە دەبىن بە وردى بىزانىن چى دەكەين... ئىستا رېتكە تووپىن لەسەر ئەمەنەن بەخەينە سەر كەلکەلەي دروستىرىنى حەرەمسەرا... ئەمە كافى نىيە... دەبىن دەزگايەك تايىيەت بەخۆمان دروست كەين دەزگاكە هەند نەھىنى بىن، بەھىچ جۈزىك ئاشكرا نەھىنى.

جەعفەر: ئەمەيان گەلىنى زەحەمەتە... ھەر بەئاستەم يەكتىكىان ئاشكرا بىت... ئىيدى تەواوى دەزگاكە ھەلدە دەشىتەمە... يەحىا: راستە.

فەزل: دەزگاكە بەئاگادارى ھارون دروست دەكەين و ناوى ئەمەن لىت دەنەتىن كە بۆ خزمەتى دەولەتى ئىسلامى و خودى خەلیفە يە... مەممە: ئەمە دەزگايە لە دەولەتى ئىسلامىدا ھەيە.

يەحىا: دەزگايە ھادى بۇو... ئىيە دەزگايە ھارون دروست دەكەين... ھەرچەند رۆزىتىكى دىش وادەكەين ھارون خۆى داواى حەرەمسەرا بىكەت...

مەنسۇر ھاتە سەر حۆكم، خالىيدى باوکى من... گەلىن كارى بۇ كەردى... ھەرسى بەشۇرىشى كوردەكانى موسلى بۆ هيتنى...

ئەبو جەعفەرى مەنسۇر، ھەر لە سەرەدەمى عەبدوللەلە سەفاحى برايدا، راي وابۇو دەبىن ھەرجى زۇوە ئەبو موسلىمى خوراسانى بىكۈزى... عەبدوللەلە قىسى نەكەن... كە سەفاح مەر، ئەبوجەعفەر خۆى ئەبو موسلىمى كوشىت... سەير لەم دابۇو، سوپاكارە ئەبو موسلىم بەر دەركای قەسرىيان بەرنە دەدا، دەيانوپىست دلىنيابن لە سەلامەتى سەرگەر كەيان، كەچى ئەبوجەعفەر سەرەپراوەكەى ئەبوموسلىمى خىستە نىيۇ، قالىچەيىك و سى ھەزار دىنارى زىپى تىيە پېچا، لە بانىتىكەوە بۆي ھەلدىان... سوپاكارە ھەند خەمى زىپەكانىيان بۇو ئەمەندىييان مەبەست نەبۇو بىزانىن سەرگەر كەيان بۇ كۈزراوە...

جەعفەر: ئەبو جەعفەر گەلىن خوتىپېز بۇو.

يەحىا: خوتىپېز و فيلباز بۇو... ھەمۇو ماماھەكانى كوشىت... يەكى لە ماماھەكانى بەسوپاكارە كى زۆرەدە ياخى بۇو، ئەبوموسلىمى بۆنارد، لەلائى نزىكەكانى خۆى دەيگۈت: چەند چاڭە دۈزمنىتىكى ئاشكرات بنىرىتە سەر دۈزمنىتىكى ئاشكرا... سەر ئەنجام يەك لە دوو دۈزمنەت لە نىيۇ دەچى، ئەمۇ دېشىيان لاواز دەبىن... ئەبوموسلىم سوپاكارە ماماھى ئەبوجەعفەر دەبەزىتىن ماماھەكەى ئەبوجەعفەر را دەكتە لاي برايەكى خۆى كە والى بەسەر بۇو... والىيەكەيىش لە ئەبوجەعفەر ئەماننامەي بۆ وەردەگرى... پاش ئەماننامەكە ماماھەكى خۆى دەگرى، لە بەغدادا حەوت سال زىندانى دەكەت... پاشان زىندانىتىكى بۆ دروست دەكەت بىناغەكەى لە خۆى... جوگە ئاوابىك بەر دەداتە سەر زىندانەكە، خوتىيەكە دەتۈتەوە و زىندانەكە دادەپىتە سەر ماماھەكەى دەمرى...

جه عفه ر بین ئەگەر ئەم قسانەی تو نەسەلەتىن، ئەوا بەرەو لاي
ئەوانەت دەنېرم كە درۇيان بۆھەلدىھەستى... بەرەو دۆزەخت
دەنېرم... حالىي بۈويت.

حسىئەن: ئەمرەكەن گەورەم... رەنگە من زۆر كەم بىزانم.
هارون: كەم؟

حسىئەن: بەلىنى، لە چاۋ يەحىيا و جەعفەرى كورپان...
هارون: يانى ئەوان لە تو زىباتر دەزانى...
حسىئەن: ئەلبەتە...

(غولامىك دىتە ژۇورى كېنۋەش دەبات)
غولامەكە: گەورەم ئەوا لە دەرىدان...
هارون: با پىتنە ژۇورى.

(يەحىيا، جەعفەر، عەباسە، دىتە ژۇورى كېنۋەش دەبەن، دادەنىشىن.
حسىئەن كە عەباسە دەبىنى سەر دادەخات).

هارون: (بەحسىئەن) هېيى... پىاواكە... لە حزورى عەباسە خوشكە
خۆشەویستە كە مدا ناپەخت مەبە... سەر دامەخە... دەمەوىنى
قىسىكانت دووبارە كە يەوه بىزانم لە نىيۇكتىبەكانى مەجوسە كاندا چ
نووسراوە... ئەوانە بىگىرپوھ كە لەمەر پاشاكانىيان. لەمەر
ئىنەكانىيان... نووسراوە...؟

حسىئەن: گەورەم، ئەوانە خۇيندوومەتمۇد دوور و درېئىن...
هارون: گوتىم، بلى با ئەمانىش گوپىيان لىنى بى... گوتىت "خەسرەو پەروپىز"
پادشايى مەجوسە كان، لە حەرەمسەراكەيدا سىھەزار ئىزى ھەبۈو...
حسىئەن: بەلىنى گەورەم...
هارون: گوتىت ژمارەدى دەربارەكانى دوانىھەزار كەس بۇون.

دېيىھەنسى سىقى

(هارون، لەگەل نۇوسمەرە تايىبەتىيەكەي خۆرى كە ناوى حوسىئە...)
هارون: باوەر ناكەم... ئەم ژمارەبە باسى دەكەيت. هوشەي پىتىھ دىيارە
حسىئەن: گەورەم...

هارون: (قسەكەي دەپىز) تو ئەم باسەت لە كۆئى بىستۇوه؟
حسىئەن: گەورەم من زمانى پەھلەوى دەزانم...
هارون: سەدان كەس ھەن ئەم زمانە دەزانى...
حسىئەن: هەر كەسى زمانى پەھلەوى بىزانىت... ئەوا سەدان حىكايەت و

داستان و ھەوال لەمەر شاھەكانى مەجوس لەو كتىبانەدا،
دەخۇنېتىھەود...

هارون: (چەپلەيىك لى دەدات، غولامىك دىتە ژۇورى كېنۋەش دەبات).
غولامەكە: ئەمەر كەن گەورەم...

هارون: بىر بىزانە يەحىاي بەرمەكى و جەعفەرى كورپى لەگەل عەباسە خوشكمدا بۆوا دواكەوتىن... لەمېش ناردۇومەتە دوايان...
(غولامەكە كېنۋەش دەبات، دەچىتە دەرى).

يەحىاي بەرمەكى و جەعفەرى كورپىشى زمانى پەھلەوى دەزانى...
عەباسە خوشكىشىم، زمانى فارسى دەزانى ئەمەوى ئەوانىش گوپىيان لەم ھوشانە ئىيۇ بى... (بەتۈورەبىيەوە) ئەرى شەرم ناكەيت لە رووی خەلیفەدا ئەم ھوشانە دەكەيت... با يەحىيا و

قهیسه‌ری روم و فهغفوری چین و خاقانی تورک... تمنانهت له میره
عهربه کان داوای ژن و کچی جوانی بو بکهنه.

هارون: (به‌جۆری پیتدەکەنی خەربىكە به‌پشتا بکەوئى، جەعفەر و
عەباسەيش پیتدەکەنن) باشە بللى بزانتم خەسرەو پەرویز چ جۆرە
ژنیکى لايپەسەند بۇو...

حسین: (وهك ئەوهى كتىب بخۇيىتەوە، بەدەنگىكى هەندى بەرز).
بەلای ئەوهەوە چاكتىرىن ژن ئەۋەنە بۇو، كەل مل، برق قەيتانى،
چاۋپەش گۆزنا سوور، لووت قىچ، پەرچەم خاوا، ناو قەد بارىك،
نەرم پەفتار، نازپەرودر، خوش گوفتار، نەسەب پەسەن، بەئەددب،
زمان كورت، دەنگ نزم... ئەۋەنە دەپەتە مايەي زىنەتى مال و
دۈزىمن كۆپىركەر.

هارون: (بەسەر سورىمانوھ) بەراستى پېيم بللىن، خەسرەو پەرویز سىن
ھەزار ژن و دوانزە ھەزار خزمەتكارى لە نىيۇ حەرەمسەر اكەيا
دەزىيان؟

جەعفەر: (بەدەزىيەوە سەيرى عەباسە دەكەت) بەللى... ئەمە راستە...

هارون: ئەگەر نىيۇنى ئەم ژمارەيدەش راست بىن، ئەوه دەگەيىتنى، خەسرەو
پەرویز زانىيويەتى. چۆن بىزى... من وام دەزانى گەورە پىاوانى
عەجەم ھەميشه لە جەنگدان و خەريكى خوتىرىتىن. وام دەزانى
مانەندى قەيسەرەكەنلى رۆم ترسنۆك و بىن نۇوددن... بەلام ئەمپە بۆم
دەركەوت خاودنى زەوقىيەكى گەللى بەرز بۇون، زانىييانە چۆن سوود
لە تەمەنی خۆيان وەرگەن... بەراستى پاشاكانى مەجوس حەقى
زىيانيان داودتە دەستەوە...

(پۇو لە يەحىيا دەكەت) من دەمەوى لە يەك كاتدا دوو شىتم بۇ
بکەي.

حسین: بەللى گەورەم... ئەممەم عەرز كردى...

هارون: (قاقا پیتدەکەنی) (بە عەباسە) خوشكى دەبىنى ئەم عەجەمانە
چەند هوشەبازن... حەز دەكەن باپپىرە مەجوسە كانيان بکەنە ئەفسانە
(دىيىتەوە سەر خۆى كە يەحىا و جەعفەر دانىشتۇون) نالىيم ھەر
ھەموويان... بەلکو زۆرىيەيان... ھى وايان ھەيە ئەۋەندە جەرىيەزىدە،
بىن پەروا بە شىعر ھەجومان دەكەت... ئەو شاعىرە كۆپەرە فارسە...
بەشارى كۆپى بورد، چەننى ھەجومى باوكىمى كردى...

يەحىا: (ھەندى قەلسە) ئىئىم بۇونىھ ئىسلام... لە ئىسلامىشدا درق كەدن
گوناھە...

هارون: چى؟ (قاقا پیتدەکەنی) مەبەستىم ئىيۇ نىيە (دەست بۇ حوسىن
دەبات) قىسەكانى ئەۋەندە قەبەو نامەعقولە...

يەحىا: راستە بەشار ھەجومى باوكىتى كردى...

هارون: (قسەكەي دەبپى) قەت لەسەر ئەم ھەجومە نەبۇو والە زىتىر
جەلددە مەر... بەلکو لە بەر ئەوهى (پیتدەکەنی) زەندىق بۇو...

عەباسە: (درک بەناھەموارىيەكە دەكەت و باسەكە دەگۆرى) منىش لەمەر
پاشاكانى مەجوسەوە ھەندى شىتم بىستۇوە. (سەرنجىيەكى جەعفەر
دەدات)

هارون: (بە جەعفەر) ئەم تۆ دەلىي چى؟

جەعفەر: ئەوهى ئەمېرى مۇئىننۇن فەرمانى لەسەر بىن، ھەر ئەودىيە...

هارون: (دەست دەخاتە سەر شانى جەعفەر) من نامەوى موجامەلم
بکەيت... دەمەوى بزانتم ئەم پىاواھ ھوشە دەكەت يَا نە؟

جەعفەر: نە... ھوشە ناكات، منىش لە چەندىن كتىپىدا خوتىندۇو مەتمەد،
كە خەسرەو پەرویز شاھەنۋىشى ئېرلان، سى ھەزار ژنلى ھەبۇو...
مەيلى گۆرىنىشى ھەبا، نامەى دەننووسى بۇوالىيەكانى خۆى تا لە

يە حیا : ئەمەن كەن.

هارپون : يەكەم : كارى بکە زوبەيدە قايىل بى... دوووهم : والىيەكانى دەولەتى عەباسى ئاگاداركەوە هەرچى كەنيزى جوان و ناياب و كەم ھاوتا هەيە بىنېرنە بەغدا... حەرەمسەرايش دروست كە...

يە حیا : ئەمرەكەي گەورەم، ئېيۆ سبەي شەو لاي زوبەيدە بن، من كارىكى ئەوتۇ تەرتىپ دەدەم، زوبەيدە قايىل بىت...

هارپون : زوبەيدە ئامۆزام قايىل بىت... يَا قايلى كەيت... ئەوا قەرزاز بارم دەكەيت...

يە حیا : غەمت نەبىن گەورەم...

هارپون : يانى دلىيا بى؟!

يە حیا : گەورەم عەرزم كەرىدى، گۈلەزىكى ئەوتۇ دروست دەكەم، زوبەيدە خانم خۆى كەنيزىت بۆ بىكىرى...

هارپون : ئېيۆ ھەميسە قەرزازم دەكەن (رپو لە جەعفەر دەكتات). دەمەۋىنى تۆش بەغدام بۆ كەيتە ئەو پايتەختە كە مانەندى نەبىن...

جەعفەر : ئەمە دەكەي گەورەم، دەبىن بەغدا بکەمە پايتەختى، ناوابانگىكى ئەوتۇي ھەبى... تەنها ناو ھېيانى بەغدا، ماناي رۆشنبىرى و زانست و ھونەر بېھىشى... قەسرى ئەوتۇي جوانى تىا دروست دەكەم...

يە حیا : جىئى ھەزار كەنيزى تىا بىتتەوە.

جەعفەر : حەوزى مەلهى ئەوتۇي تىا دروست دەكەم.

يە حیا : سەدان كەنيز بې شېر خۇيانى تىا بشۇن.

جەعفەر : باغى ئەوتۇي تىا دروست دەكەم.

يە حیا : سەدان كەنيز بىنە حۆرى ئەو باغانە.

پەردە

هارپون : (بەپېكەنینەوە پروو لە يە حیا دەكتات) بىتىنەم سبەي بەج گۈلەزى
قەناعەت بەزوبەيدە دەھىتى...
يە حیا : غەمت نەبىن گەورەم...
(عەباسە و جەعفەر... سەرنجى يەكدى دەددەن)

جیاکاته و... ئەم جەستە گەنیوەت بکاتە دوو کەرتە و... ھەر
کەرتەی لە دەروازەیەکى شاردا ھەلۋاسى... .

قارون: (بەدىنيايىيەوە) بەر لەوەي بىكۈزۈ دەچپىئىمە گوئىيەكانى خانى
گەورەم و پىتى دەلىتىم كە خەلەپەي ئىسلام، ئەمېرى مۇئىنەن بۆچ،
جۆر كەنیز گەلنى رايىسپار دووم... داواى لى كردووم، لە بنى دىنادا
بن بۆى پەيدا بىكەم... .

هارپون: (مىشتى دەكىشىتىتە ناودەمى قارون، جىيى ئەنگوستىلە كەمى
لىيۇدەكانى قارون بىيىدار دەكتات، خوين بەلىتوانىيەوە دىتە خوارى)
بىيەندىڭ بە... .

قارون: بۆچ لەبەر راستگوتىن لېيم دەددەي؟ ئەمېرى مۇئىنەن لە ئايىنى ئىيەدە
درۆ كەردن گوناھە... ئايە شايىستە ئەوەم، منىكى جوولە كە لەبەر
راستگۆبى ئەم رەفتارەم لەگەلدى بىكىرى... .

هارپون: (پىتىدەكەنلى) ئەو شتە جوان و سەير و سەممەرانەي لەمەر كەنیزە
جوانەكانەوە دەيزانى بۆ خانى خانمانى بىگىرەوە...
زوپەيدە: (بەتۈورەيىيەوە) نامەوى... .

قارون: (بەپىتىكەننەوە، وەك ئەوەي گوئى لە زوپەيدە نەبوبىن) سى سالى
رەبەقە، خەرىكى ئەم كارەم، ھەر ئەوەي دايىكى خۆمەن نەفرۆشتۇوھ...
زوپەيدە: بىن ئەدەب... .

قارون: دىسانەوە لەسەر راستى گوتىن، سزا درام.
هارپون: گۈي مەدەرى بەرددوام بە... .

قارون: من ھەمېشە لە سەفەردام... لە ھىند و چىن و تۈركىستان و ئېرىانەوە
بۆئەفرىقا و زىنگەبار و نوبىا و حەبەشە و رۆم و ئەرمەنستان... بۆپە
گەورەم مىللەتانى جۆراوجۆرى دىنياش بەچاڭى دەناسىم، بەتاپىتى
زېنەكانىيان... .

دىيەنسى چوار

(ژۇورە تايىپەتىيەكەي ھارپون... قارون (نەخاسە) كەنیز فرۆش). .

غۇلامىكى: (كېنۇش دەبات) گەورەم ئەوا زوپەيدە خانم ھات... .

هارپون: با بىتە ژۇورى... .

(زوپەيدە دىتە ژۇورى چاوى بە كەتەيەكى يەك چاو دەكەۋى
بەپارچە پەرۋىيەكى رەش چاوىتكى بەستووەتەوە... زوپەيدە دەيەۋى
بىگەرىتىمۇ، ھارپون بەپىتىكەننەمۇ بانگى دەكتات). .

زوپەيدە خانم وەرە، گەورە خانمان وەرە سەيرى ئەم كەنیز فرۆشە
كە بىزانە چ دەلى: .

قارون: (كېنۇش دەبات)

ھارپون: (بەزوپەيدە) ئەم پىياوه كەنیز فرۆشە دىنيادىدەيە ھەند گەراوە، كەم
قەسىرى گەورە پىياوانى دنيا ماوا، سەرەپىا نەكىرىدىي... ناوى
قارونە و جوولە كەيە، گەورەتىرين بازىرگانى كەنیز فرۆشى بەغدايە...
زوپەيدە: (بەبىزازارىيەوە) نەفرەت لە خۆى و مانەندەكانى... تەنانەت كەنیز
كېكەنلىش... .

قارون: (بەقاقاواھ) خانى گەورەم، من نۆكەر و غۇلامى ئېسۈم... چ
خراپەيەكىم دەرەقەن كەردوون وا نەفرەتم لى دەكەن؟!

ھارپون: حەق بە گەورە خانمانە... ئەگەر قەولىشىم بىداتى جارىتكى دى لە من
عاجز نابى... ئەوا تو قەددەمە دەستى و سەرت لە جەستە

زوبهیده: بیت ئەدەب.

قارون: ناتوانم درق بکەم...

(یەحیا دىتە ژوورى، سەلام دەكتات، زوبهیده وەلام ناداتەوه).

ھارون: فەرمۇن.

يەحیا: گەورەم ئەم دىارييانەم بۆ زوبهیده خانم هيئناوه، ھەندى موجهوھەراتى كۆنى شاھەنساھە كانى ئېرانە.

زوبهیده: بە چ زانىت من لېرەم؟

يەحیا: خافى گەورەم، ئەم دىارييانەم بۆ هيئابۇسى، چۈومە قەسەرە تايىەتىيەكەتان، گوتىان لە لاى ئەمیرى مۇئمنىن دايە. منىش ئەم موجهوھەراتانەم هيئناوه، دەزانم ھەر شايستەي ئېدون... تا ئىپەھبىن، چ گەردن و باسکى بۆي نىبىخ خۆي بەمانە بېرىزىتەوه...

زوبهیده: (بەبىن ئەھەمەتىيەتىيەوه سنووقەكەى لى وەر دەگرى، كە دەيكاتەوه بەسەر سۈرەمانەوه ھاوار دەكتات) ئەللااد... ئەللااد... قەت شتى ئاواها جوان و نايابم نېبىنيووه... ئەللااد... ئەللااد... ئەللااد... كراون؟ چ وەستا گەلىكى شارەزا دروستى كردوون... ئەللااد.

يەحیا: ئەمە لە حەرەمسەراكە خەسرەو پەرويىز بۇو... ھەر لە تودى و پېرۋىزى توپىت...

زوبهیده: (گەلى دلخۇشە) مەمنۇنى ئىيەم... ئەم شتە جوانەتان پېتىشكەش كردوون... (دەست بۆ قارون دەبات) بەلام سەبىرى ئەم دەعەجانىيەش بکە.

ھارون: (بەپېتكەنینەوه) وا بىزانە خىيە و توپ نايىبىنى.

زوبهیده: (بەيەحیا) بۆ مەجلىسى ئىيە، خىيىشى بۆ دى؟

يەحیا: ئەگەر خۇيىشى نەيىت بەدووى دەنېرىن... مەجلىسى ئىپەم و ھەمۇ مەلیكەكانى دنيا... پېتىسىتى بەكەسانى ھەمەكارە و كارى تايىتە

ھەيە... مەجلىسى ئىپەم ھەندى جار دەبىن پازاوه بېت.

زوبهیده: (بەوريایىيەوه) گوتت مەجلىسى ئىپەم و ھەمۇ مەلیكەكانى دنيا...؟!

يەحیا: (وەئاگادىتەوه) مەبەستم ئەودىيە مەجلىسى ئەمیرى مۇئمنىن و ئىپەمى نۆكەرى...

زوبهیده: (بەتەسوھەوه) ئاواها... دەھەمەكارەكانىستان پېرۋىز بېت... ئاگادارت دەكەمەوه، ھەولى ئەوه نەدەيت دەولەتى عەباسى بەدەرى ئىپەرتۈزىتەتى مەجوسەكان بچى...

يەحیا: (رەنگى تىيىكەچىن) خافى گەورەم... ئىپەم خزمەتكارىن و خزمەتى خەلەيفەئىسلام دەكەين!

زوبهیده: (بەتەسوھەوه) گوتت خەلەيفەئىسلام كىن؟

يەحیا: گەورەم ئىسلام!

زوبهیده: خەلەيفەئىسلام ئىيە بەباوكى خۆي دەزانى... ئىپەيش نەسيحەتى خەلەيفەئىسلام بکەن لاسايى مەجوسەكان نەكاتەوه... خەيالى دروستكىرنى حەرەمسەرای لە مېشىكدايە دەيدەن لاسايى خەسرەو پەرويىز مەجوسى بکاتەوه...

يەحیا: (وەك ئەھە سەرەداوى سەركەوتىنى وەدەست هيئابىن) عەرزم كردى من خزمەتى ئىسلام و خەلەيفەئىسلام دەكەم!

زوبهیده: (بەتۈرۈپ بۇونەوه) لە ئىسلامدا... لە شەرعا... لە سۈنەتدا، لە چ شوئىنەكدا باسى حەرەمسەرای تىيادايە... لە چ شوئىنەكى ئىسلامدا كەنیز حەللاڭ كراوه... جۇوتىبۇون لە گەل كەنیز يانى زىنما... بەلىنى زىنایە... چونكە كەنیز بىن مارە و تەللاقە... كەنیزەكان لە بازاردا دەكەپىن... دەفرۇشىن تۈرۈم مەكە بلىم ھەمۇ كەنیز زادەكان رۆلەن...

په اجى ههبووه... چاک وايه ئەم پرسىارە لە گەورە زانايانى ئاين
بىكەن و بېرسن بۆئىسلام كەنىزى حەرام نەكردووه... كۆيلە و
غۇلامى ئازاد نەكردووه...

هارون: (بەتۈرەبۈونەوە) لە گەورە زانايانى ئىسلام گەرى و مەيان
ورۇزىنە. لېڭەرە با ھەر خەرىكى ئەوە بن، تەلاقق بە چى چاک
دەبىتەوە و دەستنۇرۇش بە چى دەشكى... ھەمزە ئەخىرە لە كۆئى
دادەنرى... لېڭەرە.

زوبەيدە: (بەجەسارەتەوە) گەر زانايانى ئىسلام ئەمە يان نەكردووه ئىستا
دەبىن، خەليفە ئىسلام، ئەمېرى مۇئىمنىن، ئەم بەدكارىيانە قەدەغە
بىكەن... ناوى كەنىزى سېرىتەوە، كەنىزى و غۇلام ئازاد كات... نەھىلىنى
چىدى پىاوان بەخسەتنە.

يەحىا: ئەگەر سۆنگە ئەم گوتەيە زوبەيدە خانم، لەبەر بەرژەندى خۆى
نەبىن، كە غىرە دەكەت و دەيمۇئى خەليفە ھەر بۆ خۆى بىت... ئەوا
جوانتىرىن و بەجورئەتتىرىن قسان دەبىستم...

قارون: (بەدەنكىيىكى ناشرين) پېتىم وايه زوبەيدە خانم مەبەستى ئەدەيدە،
ئىمە لە بىسا بىكۈزى...

هارون: (جارىتكى دى دەكىشىتە نىپو دەمى قارون) تۆبىتدىنگ بە.
قارون: دىسان لەسەر راستى گوتۇن سزاداراين... راستى گوتۇن ئەم جۆرە
سزادىانە لەدوايە.

هارون: ئەمە ئەلەف و بىتىيە و دەبى بىزانى...
قارون: (بەپېتكەنىنەوە) لە نىپو ھاۋىپىشەكانى ئېمەدا راستى گوتۇن بۇودتە
پىشەمان... بۆ نۇونە، گەلىٽ جار بەشەرتى كچ كەنىزى دەفرۇشىن...
ھەندى جارىش گەرقى كەنىزە كە خۆى دەلىٽ كېچم، بەلام بەشەرتى
كچ نايفرۇشىن، پىشەكى بە كېيارەكە دەلىٽىن: ئەم كەنىزە جرت و

هارون: (بەئەۋېرەپ تۈورەبۈونەوە) دەمت داخە؛ منىش كورى خەبىزەرانى
كەنىز بۇوم.

زوبەيدە: (رەنگى تىيىكەچى، بەپاپانەوەوە) داواي ليېبوردن دەكەم...
بېبەخشە... تىكا دەكەم خەتايىتىكى گەورەم كرد بېبەخشە...
يەحىا: (تەواو دلىنيا يە، نىچىرەكەي لە نىپو داودايە) حەقەن خەليفە
ئىسلام بەخشنىدەيە و دەتابىخىسى ئاينى ئىسلام ئاينى سىنگ
فراوانى و بەخسەنە...

(پوو لە هارون دەكەت) لەبەر خۆشەويىتىيە لە رادەبەدەرەكەي
ئىپوەيە وا زوبەيدە خانم خانمان ھەلچووه...

(پوو لە زوبەيدە دەكەت) ئىپووش شتىيكتان لە بىر كەردووه... يَا
راستىر لاتان تىكەل بۇوه... ئەويش ئەوەيە، دروستكىرنى
حەرەمسەرا، كارىتكى سىياسىيە، نىشاندانى شىكۆمەندى و مەزنى
خىلاقەتى ئىسلامە... لە ھەمان كاتدا ئاشنا بۇون و دۆستايەتتىيە
لە گەل ئەو مىللەتانەي والە زېير دەسەلاتى خىلاقەتى عەباسىن...
دروستكىرنى حەرەمسەرا يانى دروستكىرنى پىرى ئاسايشى نیوان
عەرب و مىللەتانى زېير دەسەلاتى خەليفە... ئەم كاردىش ھەرگىز
مانى ئەو نىيە كە ئەمېرى مۇئىمنىن ئىپوھى خۆش ناوى...

خوانەخواستە ئىپوھى لە بىر كەردووه... يَا دەيەۋى ئېتىو لە بىر كات...
هارون: من رېپورەسمى باوباپىرەن پىيادە دەكەم، لە ھەر كەنىزى كۈرم بېنى،
ئەو كەنىزە ئازاد دەكەم... ئەم ئاينى ئىسلام ھانى موسىلمانان
نادات، كەنىزىان و غۇلامان ئازاد كات...

زوبەيدە: (ھەر شەلەزاؤھە) داواي بەخسەن دەكەم... من زىاتر مەبەستىم ئاين
و شەرعى ئىسلامە...

يەحىا: (وھە سەركەوتۈۋىيەك) من عەرب نىم... راستىر زۆر شارەزاي
وردەكارىيەكانى ئاين نىم... ئەم كارە بەر لە ئاينى ئىسلامىش ھەر

قارون: گهوردم، پیشه‌کهی ئیمە زۆر شتى فېرکردووين... ئەوەلەن دەبىن شەيتان لە ئیمەوە فيرىيەت... سانىيەن، ئیمە خۆمان بەر لە شەيتان بەچەند رۆزى لە دايىك بۇوين... سالىسەن، چەموشترىن مۇرۇ لە داوا ناچىت... رابىعەن، چەورتىرىن چەشەن، چەموشترىن گەورەتىرىن دەنلىن، كىيوبىرىن درېنده دوو پىن رام دەكەن... خامىسىن گەورەتىرىن بەلآن بۇئەو پىياوانەنەي پىتىيان قايل نەبن... ئىدى حەز دەكەم عەرتاتان كەم، ئەم تۈورەبۇونەي زوبىيەدە خانم كەفى ھەلچۈونە بەفۇو دادەمرىكىيەتەوە...

هارپون: لە مەبەستت تىننەكەم.

قارون: شىر كە زۆر گەرم بۇرۇ، ھەلددەچى و كەف دەكەت، ئەو ھەلچۈونەش بەفۇويەك دادەمرىكىيەتەوە...

هارپون: يانى من "فوو" بەزوبىيەدە خانم دا بکەم.

قارون: ئەگەر ئەمەرقە فۇوى پىاكەى وەك شىرى ھەلچۈو دەنىشىتەوە... ئەگەر سبەى و دووھى مانەندى ئەمەرقە ۋەفتارى لەگەلدا بکەى، ئەوا دەبىتە خزمەتكارى كەوشەكەت... ئەگەر چەند رۆزىكىيش فەرامۆشى كەيت، ئەوا ئىدى خۆى بۇئەوەي، تەنها بازانى بۇ فەرامۆشتى كردووه جوانترىن كەنىزانى دنيات بۆپەيدا دەكەت و بەدىارى دەتداتى...

هارپون: چىدى... مەبەستم وەك چىدى وانە.

قارون: وەك خەلەيفە و مەلىك و ئىمپېراتۆرەكانن نابى زۇريان لىنى نزىك كەويىتەوە...

هارپون: بۇ.

قارون: سووتىنەرن.

هارپون: ئەگەر تۆزۆر لە من نزىك بىتەوە... مەبەستم لەمەر مەسەلەى

فرتى زۆرە، بۇيە بەشەرتى كچ نايفرۇشىن نەوەك پۇ زەردى ئېۋە و قىامەت بىن...

هارپون: لەم قىسانە گەرى... تو باسى جوانترىن كەنىزەكانى دنيامان بۇ بکە...

قارون: (وەك ئەوھى لە بازارى كەنىز فرۇشان بىن و بانگەشە بۇ كەنىزەكانى خۆى بىكت، بەدەنگى بەرزۇوھە).

گەر بەختەورى ھەمىشە بىت دەۋى... گەر حەسانەوە و شادىت دەۋى، ئەم كچە چاۋ شىنىھە... ئەم كچە پىرج زەرددە رۇمىيە بىكەرە...

گەر لەززەتى لە بن نەھاتۇوى سۆزىت دەۋى ئەم كەنىزە بالا بەرزە، گەردىن زرافە فارسە بەويقارە بىكەرە. گەر دەنگى بەسۇزى حۆزىيات دەۋى، سركى ئاسكى بىبابان و سەفای موحىبەتت دەۋى، ئەم كەنىزە عەرەبە يەممەنېيە... بىكەرە.

ئەم خەزەربىيە بالا بەرزە، دەنگ خۇش و سەما زانە... بەرد دەھىنېتە جۆش، مال دەكاتە چراخان.

زوبىيەدە: (بەتۈورەبىيەوە) بەسە بەس! ئەوا من دەرۇم (ھەلددەسى و دەروات).

يەحىا: (بەهارپون) سەرى گرت! دلىام قايل دەبىي... ئەوا منىش دەرۇم، بەشى دووھەمى نەخشەكە جىيەجى دەكەم... (دەروات)

هارپون: (ھەندى تۈۋەپەيە) باودى ناكەم زوبىيەدە قايل بىتت...

قارون: گەورەم، ئېۋە تۈۋەپە مەبىن... من شارەزاي تەبىعەتى ژنانم... ورددە دەمارەكانىيان دەناسم... كە دەلىن "نەء" دەزانم چ "ئا" يەك دەلىن... كە دەشلىن "ئا" دەزانم چ "نەء" ئېكىيان مەبەستە...

هارپون: هوشە مەكە... دەلىن خودى شەيتان لە "ئا" ئى ژن تىننەگات كە چ شتىكى مەبەستە...

هارون: ئافهرين، ئەمە يانت دەسىملىئىم... بەلام نەتگوت، ئەو شتە چىيە
 فېرى بۇويت؟
 قارون: عەرزم كردى ناويرم.
 هارون: ئەگەر نەيلىتىت لە گەردەنت دەدەم.
 قارون: بەراستتە.
 هارون: (بانگى مەسۈرى جەلاد دەكەت) مەسۈر
 (مەسۈر بەشمىشىرىتىكى رۇوته و دىتە ژۇورى)
 مەسۈر: كىن بىكۈزۈم گەورەم؟
 هارون: جارى سەبر كە.
 قارون: مادامىن ھەر دەمكۈزى. با ئەو شتە فېرى بۇوم لە دىلما نەمەتىنى و
 بىدرىكىيەم...
 هارون: ئادەي...
 قارون: ئەو شتە فېرى بۇوم... يانى ئەو شتە لەنیپو قەسرەكانى خەلەفەتى
 ئىسلام و ئىمپراتۆرەكانى رۆم و خاقانەكانى تۈرك و
 نەجاشىيەكانى حەبەشە فېرى بۇوم ئەۋەيدى كە كارەكەي من لە كارى
 خەلەفەتى و مەليكى و ئىمپراتۆرى چاكتىرە...
 هارون: (بەتۈورەيىيەم) يانى كارەكەت خۇت كە "نەخاسى" يە
 بەكۈرتىيەكەي گەۋادىيە، بەكارى پىرۆزى ئىيمەت خەلەفەت
 ئىمپراتۆر و مەليك و نەجاشىيە بەويقارەكان ناگۇرەتەمە...
 قارون: بەلىن گەورەم كارەكەت خۆم بەكارى ئەوانى باسمى كە ناگۇرمە...
 هارون: ئەگەر بلىتىن با قارون بىتىخ خەلەفە و هارونىش بىتىخ كەنیز
 فرۇش.
 قارون: (قىسەكەي پىتىدېرى) بەسەرى تو نايكم!

كەنیزەكانە... لىيم نزىك بىتە و چۆنە؟
 قارون: گەورەم بۆ من باش نىيە.
 هارون: بۆ
 قارون: ھەزار بەخشنىدەيىت ناكاتە توورەبوونىيكت.
 هارون: چۆن؟
 قارون: ئەگەر بەخشنىدەيىت دەيتىن، ئەوا تەنها خۇت و بەس، خاودنى
 بەخشنىدەيىت، بەلام ئەگەر رۇو تەرىشىيەكى بنويىنى، ئەوا دەس و
 دايەرەكەت تەنانەت سەگى بەر دەرگاكەت لاسايىت دەكەنەوە...
 هارون: كىن ئەمە فېرىكىرى؟
 قارون: سى سالە دنیا دەگەرتىم... سەرم كەردووەتە نىپو قەسرى گەلى لە
 ئىمپراتۆر و خاقان و سولتانەكانە.
 هارون: لە گەورە پىاوانە چى فېرىبۇويت؟
 قارون: يەك شت.
 هارون: چىيە ئەو شتە؟
 قارون: ناويرم بىللىيەم...
 هارون: ئەمانىت دەدەمە.
 قارون: دىسان ناويرم.
 هارون: گۇتم ئەمانىت دەدەمە.
 قارون: (پىتىدەكانى) بىن عەقللىرىن كەس ئەو كەسە يە كە باوەر بەئەمانى
 دەسەلاتداران دەكەت.
 هارون: بۆ؟
 قارون: راستە ئەمەر قەمانىت پى داوم و نامكۈزى... بەلام پاش چەند
 مانگ و سالىيەكى تر، بەبيانوو يە كى دى لە نىتىم دەبەي...

هارون: (به سه رسور مانه وه) هزار که نیز؟
 مهسرور: نه... گهوردم... دیناری زیر.
 هارون: بهرتیلیش ورده گری؟
 مهسرور: نه...
 هارون: ئەی ئەود نیبیه بە زمانی خوت دەلیتی: کە نیزم بە دیاری بۆ دەنیرن و
 زیریشم دەدەنی.
 مهسرور: گهوردم بەرتیل ئەودیه سازش لە سەر چەند و چونکەی بکری...
 بەلام من هیچ داوا یەکم لە کەس نەکردووه... خوّیان بە
 خواسته رخوازی خوّیان دیاریم دەدەنی...
 هارون: (به تۇرپەبۇنەوە) کىن ئەوانە؟
 مهسرور: (دەست بۆ قارون دەبات) ئەم کە نیز فرۆشە ھەرە دەولەمەندە کەی
 بەغدا يەکىكىيانە!
 هارون: (رۇو لە قارون دەکات) قىسە کانى راستن؟!
 قارون: بەلى گهوردم... راستیتىکە، ئاو لېل ناکات!
 هارون: تو لە ھەموو بازىغانە کانى بەغدا دەولەمەندىرى... چ پیویستت
 بە وەدیه بەرتیل بە مهسرور بدهى...
 قارون: گهوردم... يەکى لە ئەركە قورسە کانى دەولەمەند ئەودیه ھەمیشە
 ھەولى ئەود بدهى بە دەولەمەندى بەتىنىتەوە. چونكە هیچ كەسى
 ھەندى دەولەمەندى بە فەقیر بۇو، ئىسک قورس و بى قىيمەت
 نىبىيە... ئەم ھەولدانەش بە قەدەر پارە پەيدا كردنە كە قورسە.
 هارون: چۈن؟
 قارون: قوربان دەلیم بە چى سامانە كەم بپارىزم.
 هارون: دەيان كەس بە كىرى بىگرە... چەكداريان بکە، بە خىويان كە تا
 سامانە كەت بپارىزن.

هارون: (به پىتكەننەوە) حەيوان... بۆ؟
 قارون: بە حەزرەتى موسى زەرەرمە و نايکەم.
 هارون: (به پىتكەننەوە) چەندت زەرەرە.
 قارون: (دەست بۆ مهسرور دەبات) تۆ جارى ئەم جەلادم لە بەر چاو لاده...
 هارون: (بە مهسرور) دەی لە بەر چاوم ون بە... منىش ئەوەندە حەزم لە
 بىنېنت نىبىيە...
 مهسرور: ئەگەر وايە بۆ رۆزى دە جار بانگم دەكەي؟
 هارون: نۆ جاريان بۆ ترساندى دەورو بەرە و يەكجاريش ئىشى خوت
 دەبىنى.
 مهسرور: يەكجارە كەمە.
 هارون: بۆ؟
 مهسرور: بۆ ئەودى زىاتىن كەس بىرسىتىم تا ناوى من زەندقيان بىات.
 هارون: تو چىت؟ بۆ لە تو بىرسن... دەبىن لە من، لە خەليفە، لە هارون
 ئەلەشيد بىرسن... نەك لە غولامىتىكى رەش پىستى زەبلاھى و دەكو
 تو... كە ھەموو كارەكتەت بە جى هيتنانى ئەمرە.
 مهسرور: (وەك ئەودى لە گەل ھاروندا ھاوارى بىن) بە سەرى تو، ئەوەندەي
 لە من دەترىن، تۆيان ھەر لە خەيالدا نىبىيە...
 هارون: بەلى بىزانم چۈن؟
 مهسرور: تەنانەت و دىزىرە كانت زىاد لە پىتوپست رېزم دەگرن... منىش لە
 خۆم دەپرسم، غولامىتىكى رەش پىستى ناشىرىنى وەكى من، چىيە و
 ئەم ھەموو دىارييانەم پىشكەش دەكىرى... گەر ترس و سام نەبىن
 چۈن ئەم ھەموو كەنیزە جوانانەم بە دىيارى بۆ دەنیرن... گەلنى جاريش
 چەند ھەزارىكى لە گەل دەبىت...

قارون: نه خیبر گهوردم... نه خاسی کاریکی گهورده، به همه مسوو که سین
ناکری...

هارون: ئەی خەلیفە یە تى؟

قارون: ئاسانەو به همه مسوو که سین دەکرى.

هارون: ئەگەر خۆم بانگم نەکردىاي، ئەوا لە سەر ئەم قسە قۆرآنەت ئەزىيەتم
دەدایت... بەلام چى بىكەم خۆم بانگم كردویت.

قارون: لە سەر قسە راستەكانم ئەزىيەتت دەدام! فۇوە كە لە بىر نەكەيت.

هارون: (پىيىدەكەنلى).

قارون: گهوردم، گەر سوپای تائىيف و خوراسانىش بە كىرى بىگرم. ناتوانى
ھەندەي مەسىرۇر ترس بخەنە دلى گەورە كارىبە دەستە كانى ئىيەوە...

هارون: بۇ تۆلە دز دەترىسى، يَا لە گەورە كارىبە دەستە كانى من...؟

قارون: لە ھەردۇوكىيان.

هارون: قسە كەت پۇون كەوە.

قارون: ئەودى كارى دزىيە كە دەكەت، كىرى گەرنە كە يە... دزە چەككۈلە كە يە،
نەخشە كىشى كارە كە دزە گەورە كە يە.

هارون: دلىيىات؟

قارون: بەلىتى.

هارون: كەواتە بۇ نايىيەتتە لام و پېيم بلېتى...

قارون: ئىيە بىينىن ئاواها ئاسان نىيە!!

هارون: باشە بۇم بىنۇسە... شەكتە بىكە...

قارون: (پىيىدەكەنلى).

هارون: بۇ پىيىدەكەنلى؟

قارون: شەكتە بىكەم... ئىيە شەكتە كەم بىنېرە لاي ھەمان ئەو كەسەي
شەكتام لىنى كردووه! بۇ ئەودى ئەو لە شەكتە كەم بىكۈلەتتەوە؟

هارون: (بەمەسىرۇر) بەرتىيل خۇر تۆ بۇ دەرەوە (مەسىرۇر شەمشىرە
پروتەكەي بە دەستەوە يە، دەچىتىن دەرى)

هارون: قارون تۆ لەم قسە قۆرآنە گەپى ئەرچى ھەر ھەمووشى راستە.

قارون: كە راستە بۇ سزام نادەى...

هارون: (بىيىدەنگە).

قارون: يە كە مجاھە لە سەر راستى گوتۇن سزا نادىرىم.

هارون: ئىيىستا بىتكەنە خەلیفە نايىكەيت.

بهشی سپاه

هارون: دهنگیکه له ناخمایه... هراسانی کردووم... هر بهئاسته، تنهها
بم ئه و دنگه رووبهرووم دهیتتهوه... داواي خويینى خۆيم لى
دهكات...

يەحیا: گەورەم رەنگە دنگى خوتى عومەر بىت... كە له يەكەم رۆزى
خیلافەتتان، ئەو خويینەتەن رشت...

هارون: گوتەم له و رۆزەوهى كە خۆم ناسىيە... ئەم دنگە تەمەنی بىست
سالىيک دهیت... من چوار سالە خەلیفەم...

يەحیا: گەورەم ئىيۇھ لە شتىك دەدۋىن... من بەھىچ جۈرى تىيى ناگەم...

هارون: گوتەم دنگىيک له ناخمایه هەراسانى کردووم ترسىتكى مەزنى تىا
پواندووم... لە تەنھايى دەترسم... هەند دەترسم... قەلەمى دەست و
پىتم داشكى... دنگىيکە تا بلىيى ناقۇلايە... لە دنگى خۆم
دەچىت...

يەحیا: لە دنگى خوت دەچىت؟!

هارون: بەلنى... هەر كە بهئاستەم تنهما دېبم... ئەو دنگە روو بەرووم
دهیتتهوه...

يەحیا: لە لاي چ پىشىكى باسى ئەم نەخۆشىيە خوتت نەكىدووه؟

هارون: ئەمە نەخۆشى نىيە... ئەمە وەهم نىيە" ئەمە حەقىقەتە... لە رۆزىانى
يەكەمى خیلافەتما باسى حەرمىسىرا كرا، جىڭە لەۋەي حەزم لە
زىنە... حەزىشم لەو جەنجالى و قەردابالغى و بەرمى شەوان بۇو...
ھەمووى بۆئەوه بۇو تنهما نەبم... شەوانى پاش بەزم لە نىيوان
چەندىن كەنیز دەنوستم... هەر بۆئەوهى تنهما نەبم. چىل شەوه
تەنھام... لەودتى دايىكم مەردووه، شەوانە تەنھام... ھەموو شەۋى ئەو
دنگە هەراسانى کردووم... ئىستا وا بەلمەرپۇلاوازى دەمبىنى پىت
وايە نەخۆشم...

دېھەنسى يەك

(پاش چوار سالى خیلافەتى هارون...)

زۇورە تايىەتىيەكەي هارون... يەحیا و هارون... هارون نەخۆشە
يەحیا: (گەلنى بەغەمبارىيەوه) گەورەم ئەمپۇچ چىل رۆزى تەواوه، دايىكى
بەرپىزتان ئەمرى خواي بەجى ھىنناوه... ئىيۇھ لەم چىل رۆزەدا، ئەمرى
ھاتۇونەتە قىسە... يەكەم رۆزىشە لە نوبىنى نەخۆشى ھاتۇونەتە دەر...
هارون: (زۆر بەبى تاقەتىيەوه) نەخۆشىيەكەم ئەوه نىيە و ا ئىيۇھ بۆى
دەچىن... نەخۆشىيەكەم غەم نىيە... نەخۆشىيەكەي من دنگە.

يەحیا: (بەسەرسۈرمانەوه) دنگ.

هارون: بەلنى دنگە!

يەحیا: لەم تەمەنەدا يەكەمجارە ئەم جۆرە نەخۆشىيە دەبىستم!

هارون: حەق بەتۇيە... لە لاي تۇپىش باسم نەكىدبوو...

يەحیا: (بەھەمان سەرسۈرمانى پىتشۇو) گوتە باسم نەكىدبوو... ئەمە ئەوه
دەگەپىتنى كە ئەم نەخۆشىيەتەن كۆنە.

هارون: بەلنى كۆنە... تەمەنە دەگەپىتەوه بۆئەو رۆزەدى كە خۆمم تىا
ناسىيە...

يەحیا: يەكەمجارە دەبىستم نەخۆشىيەك دنگ بىت.

هارون: پىت سەير نەبى... ئەمە حەقىقەتە!!

يەحیا: باوەر دەكەم... بەلام تىيىڭەم!

هارون: چییه؟

جبریل: هیشتا فه حسم نه کردوویت و نایزانم...

ئەبو قورهیش: گەورەم نه خۆشییە کە تان بە روخسار تان نە دیارە لاواز و رەنگ زەردن، دەبىن پزىشکى شارەزا ھەر بە يە كەم سەرنج بزانى، نە خۆشە كە ئىچ دەردېيکى ھەيە و بەچىش چاڭ دەبىتەوە...

هارون: (شۇوشە كە دەداتە دەستى ئەبو قورهیش)

ئادەتى بزانم ئەم شلەيە چیيە؟

ئەبو قورهیش: (شۇوشە كە لە دەستى هارون وەردەگرى، بە دېقە تەوە سەيرى دەكەت، بۇنى دەكەت، بە زمان تاقى دەكەتەوە) گەورەم، ئەم شلەيە مىزە... مىزى ژەن... ئەم مىزە دەشىش كۈن...

هارون: چەنلى كۈنە؟!

ئەبو قورهیش: تەممەنى ئەم مىزە لە چىل شەو زىاتە... بە دەورىشى نازانىم ھى دايىكى رەحىمەتىستان بىن... پىشىم وايە ئەم مىزە بۆئەوە ھەلگىراوە، تا پزىشکىيکى شارەزاي وەك ئىمە سەيرى بىكەت و نە خۆشىيە كە دايىكى رەحىمەتىستان دەستىشان كات... تا ئىپوهش بزانن ئايا پزىشکە تايىبەتىيە كە دايىكتان بە دەلسۆزى عىلاجى دايىكى ئىپوهى كردووە يانە... ئەگەر بەھەلەدا نە چۈوبەم نىيازانىن وايە، پاش ودرگرتىنى سەرنجى ئىمە، ئە پزىشکە تايىبەتىيە دايىكتان يان پاداشت دەكىرى يان سزا...

هارون: ئافەرين... (شۇوشە كە لە دەستى ئەبو قورهیش وەردەگرى دەداتە دەستى جبریل) بزانم، تۆ دەلىيى چى...؟ ئە و پزىشکە تايىبەتىيە دايىكى رەحىمەتىم ھى سزا يە، يان پاداشت؟!

جبریل: (شۇوشە كە لە دەست وەردەگرى، بە دېقە تەوە سەيرى دەكەت و ھەندى بۇنى دەكەت، بە پىكەنینەوە) گەورەم... سەيرە!

يە حىا: بەلىن گەورەم ھەر بۆيە ئەمپە جگە لە ئەبو قورهیشى پزىشکى تايىبەتى خۆت. پزىشکىيکى بەناوبانگى دىم بۆ ھەيناوى... خاچ پەرسە، ناوى جبریل بە ختىيەشۇعە... لە دەريدا چاودەرى دەكەن...

هارون: من حەز لە ئەبو قورهیش ناكەم... لە بەر ئەوە چەند سال پزىشکى تايىبەتى باوکم بۇو... نە يتوانى بزانى باوکم زەر خوارد كرا، يَا بەمەرگى ئاسايى سەرەتى نايەوە... بۆيە ئىپوه لە لايى پزىشکە كان لە مەر ئەم شتە بۆم باس كەردى هيچ مەدرکىتە... من خۆم تاقىيان دەكەمەوە... بچۇ بىانھەينە ژۇورى.

(يە حىا، دەچىتە دەرى، جبریل و ئەبو قورهیش لە گەل خۆيدا دەھىنەتى ژۇورى... ھەر دوو پزىشکە كە كېنۋش بۆ هارون دەبەن...)

هارون: دانىشىن...

(غولامىيەك بانگ دەكەت، ھەندى شت دەچىنەتى گوتى غولامە كە... غولامە كە دەپوات، زۆرى پىن ناچى دەگەپىتەوە، شۇوشەيىتەك دەداتە دەستى هارون) لە وەتەن دايىكم ئەمرى خوابى كردووە... خواردن و خەوم نىيە ئىشتەهام نە ماوە...

ئەبو قورهیش: گەورەم ئىپوه گەورەيىتىكى مەزنتان لە دەست داوه حەتمەن غەمى گەورەتان ھەيە... غەمىش كە گەورە بۇو، دەسەلات بە سەرە ھەموو شتىيەكى مەزدا دەگرى... دەردى ئىپوه غەمىمە. ئەم غەمىمە يىشتان پىرۆزدۇ... لە خوابى مەزىن دەپاپىتىنەوە ئەم دوا غەمى ئىپوه بىن...

جبریل: ئەمېرى مۇئىنلەنە گەورەتە، غەم زەفەرى پىن بىات. ئەمېرى مۇئىنلەنە چاڭ دەزانى ھەر ھەمۇمان بۆئەوە لە دايىك بۇوىن، بىزىن، بىزىن و بىزىن... مەردىن شتى نىيە بە غەم، كەسى مەردوو زىندۇو بىتەوە... لە بەر ئەمە من سۆنگەي ئەم نە خۆشىيە ئىپوه بە غەم نازانم.

هارون: چ شتن سه پره؟!

جبریل: ئەگەر مەسئەله سزا و پاداشت بى... دەبىن لەمەپ ئەم (دەست بۆ ئەبو قورەيش دەبات) ھاوپىشەيەم سزا بدرى... ئەم شەليە كە ئەبو قورەيش، بەدىقەتهوھ سەپەرى كرد، پاشان بۇنى كرد و چەشتى و لېشى نۆشى ئەمە مىزى ماينە نەك مىزى ئىنسان...

هارون: (قاقا پىيىدەكەنلى، ھەلددەستى دەست دەخاتە سەر شانى جبریل...)
پوو لە ئەبو قورەيش دەكەت) تۆ بۆ دەرەوە...

(ئەبو قورەيش بەبىيەنگى دەچىتە درى) تۆشى، لەمۈرە بەدەوا، سەرەكايەتى پىشىشكەكانى بەغدا بەتۆ دەسپېيىرم... دەبىن ھەر ھەمۇويان، لە خوار تۆۋە بۇوهستى... ھەروەها پىشىشكى تايىتى منى... فەرمۇو بىزانە دەردى من چىيە...

جبریل: (بەدىقەتهوھ سەپەرى دەكەت) دەردى ئىيە لەو دەرە نادىيارانەيە، كە شۇينەوارى بەجەستەتەنانەوە دىيار نابى... بەلام ئەودى دەرە نادىيارەكەتەنلى زىاتر كردووھ يا راستىر و وروۋاندۇویەتى... غەممە...

هارون: بىرىنم مەكولىيەنەوە...

جبریل: ئەم غەممە دوو ئىشى دى داپوشىبىوو... ھەر ئەم غەممە، ھەر دوو ئىشەكە يىشى خستۇرۇتە پووو...

هارون: ئەو دووھ چىن؟

جبریل: شەراب و ژىن...

هارون: ھەر ئەو دووھ؟

جبریل: گۈتم ئەم دووھ دەرە نادىيارەكە داپوشىبىو واتە چەند لەگەل ژىدا بى و چەند شەراب بىنۋى دەرە نادىيارەكە چاكتىر دادەپوشى...

هارون: بەم پېتىيە... نەسىحەتى ئەوەم دەكەن زىادىيان كەم...

جبریل: ورده ورده كەميان كە تا بەتمواوى دەسبەرداريان دەبى...

هارون: بەقەولى عەوامەكە، دەسبەردارى ئەم دوو حەرامە بىم ئىيدى زيان چ تامىيىكى بۆ دەمەننەتەوە؟

جبریل: (بەجدىيەوە) دوو لەززەت دەردىكىيان بۆئىيە داپوشىبىو... تا ئەو لەززەتانا بەرەدەوان بن، دەرەكە خۆى ناخاتە روو... دەبىن ئېمىمە ھەولى ئەمە بەدەين لەززەتكە كان بکۈزىن، تا يەخەگىرى دەرەكە بىن...

هارون: زيان، يانى لەززەت وەرگەتن. چۈن دەتهوئى لەززەت بکۈزىن.

جبریل: ئەو لەززەتانا كاتىن، دەرەكەيىش رەگى داڭوتىبىو... ئىيە لەززەتكەانتان كردووھ بەئا و بەپەين، ئىيە خوتان ئەو رەگە پەرەرەد دەكەن.

هارون: تىنالىگەم!

جبریل: ئىيە ناتانەوى، ئەو دەرە ئاشكرا بىن... لىيى دەترىن...

هارون: ترس؟!

جبریل: بەللىن ترس...

هارون: لە چى؟

جبریل: ناتانەوى بىزانەن چىيە، تا پووبەرپۇرى بىنەوە...

هارون: كە نەمزانى چىيە، ئىيدى چۈن، تا بە چ شتنى پووبەرپۇرى بىمەوە...

جبریل: گەر بىانەوى بىزانىن چىيە، ئەم دەتوانىن، بىناسىنەوە... ئەمەش ئاسان نىيە. دەبىن يەكەم شت، ئەوانەى لەسەر ھەلددەنەوە كە دايپوشىيون... يەكەمچار دەبىن شەراب و ژىن كەم كەيتەوە، تا

بەيەكچارى دەسبەرداريان دەبى، ئەوسا دەرەكە خۆى خۆى دەخاتە پوو...

هارون: ئىيە داۋاي ئەمەم لى دەكەن، دەسبەردارى زيان بىم.

جبریل: زیان هر آئه و دووه نییه...

هارون: ئەو دووه بناغەي زىيانە كە يە...

جبریل: ئەم دەردە تەنھا دەردى ئېيە... دەردى سەرلەبەرى خەلیفە و
مەلیک و سولتان و ئیمپراتور و دەسەلاتدارانى جىهانە... ئەم
دەردە لە عىلىمى ئىمەدا پىنى دەگۇتى "ترسە خەوتۇوەكە..." ئەم
گەورە پىاوانە باسمى كرد، دەرسىن، ئەو ترسە خەوتۇوە وەئاكا
بىتەوهە... بۆيە بەلەزىدەپۇشىن، ھەول دەدەن وەئاكا نەبىتەوهە.
دەبىنى زۆرىيە يان لە تەنھا يى دەرسىن بۆيە دەھەرەپەرو مەحلىسىيان
گەرمە... ئەگەر ئەو ترسە خەوتۇوە وەئاكا بىتەوهە، رپووبەرپۇرى
سەرلەبەرى رەشت و رەفتاريان دەبىتەوهە... "ترسە خەوتۇوەكە"
ھەركە كەۋوته رپو يەكىسەر دىتە زمان و دەلىنى: بەلەزىدە،
دامەدەپۇشى، تا منىش وىژدان و رەشت داپۇشم... ئەوا ئىستا لە
خەو راپۇوم، پاش منىش وىژدان... رەشتى... راپەدىن بەلەم مخابن
درەنگە درەنگ (هارون: رەنگى تىكىدەچى)، وەك ئەوهى
نەينىتكى، گەلەي، گەورەلى ئىشىكرا پىز، خۇ لە گەيلە دەدات)

یه حیا : (به جبریل) ئەوهی باست کرد... پەیوهستان بە کاروباری پزیشکی و
ھەندى فەلسەفی... بەلام نئىشۇكارى خەلیفە، سیاسەتە...
سیاسەتىش، خەلک بىنىنى دھۆى... مىللەتانى زېر دەسەلاتى
دەولەتى عەباسى تەنها عەرەب نىن... سیاسەتى دەولەتىش دەبىن
بەر لە ھەموو شتى دەنبا بۇون بى لە ئاسايىش... ئاسا يىشىش لە گەل
مىللەتانى غەيرە عەرەب بە خزمایەتى دەبىن... چاک وايد ئىيۆ بىر لە
دەرمانىيکى ئە تو بىكەنەوە خزمایەتى خەلیفە لە گەل مىللەتاندا
تەھمت كات.

جبریل: دهشی که میان کاته و... خوئاینه که‌ی ئیوه، مژده‌ی زیاتر و جوانتری پیداون.

هارون: (به توروه پییه وه) پیی ده چی خه ریکه بیی عه قل ده پیت...

جبريل: گهوردم ئەمە قىسى من نىيە.

هارون: ده زانم قسه‌ی تو نبیبه... مه به ستم له ودیه تو کالفام نیت... که چی یا
من به گه و ده زانی، یا خوت له گیلی ده ددیت... یا دره له گه ل
بیر بواهه پی خوتا ده که یت و موجا مله م ده که یت...

جبریل: گهوردم مه به ستم ئەو دیه، ئەوانى تر مانەندى ئەمانەي ئېرە نېيە...

هارون: پیام سه پرده توق بهم زانایه‌تی خوته و لهم مهسته له په تیناگهه‌ی.

جبriel: گهوردم... من نه سرانیم... گهر گهوره پیاوانی ئیسلامیش... گهر بهئاسته م ئەم قسانە بکەن ئەوا به تۆمەتى "زەندقە" و زەندىق لەناویان دەبەن... جا من چۆن دەتونام ئەم قسانە بکەم... مەگەر خوا بىزانى، چ تۆمەتىكەم بخەنە يال.

هارون: (قہلّسہ) تو ؎یستا له گھلّ کیتا قسہ ددکھی؟

جیزیا: گهور ۵... خه لیفه...

ها، ون: خه لیفه بتو سسته، بهو ھه تھمهت بخاته بالت؟

حرباً؛ نهـ ۱۹۵۰ء

هارون: توانایی هر کاتی بھوئی به تومهتی (بی توانیت) سہرت دپه رینم...

جبریل: گهورہم دہتوانن.

هارون: ئىدى بۇ به جوانى و بىن رپاوج موجامەلە قسان ناكەيت... بۇ ئەو شىتى لە ناخت دايىھ پىتىچەوانەكەي دەخەيتە رۇوو... "زەندىق" چىيە؟ "زەندەقە" چىيە؟ ئەمانە قىسەئى بىن مانان... بىانەۋىن ھەر كەسىنى لەنیسوھىن، سۆزى رەشە خەلکە كە دەورۇۋىزىنин، خەلکە كە ھان دەددەن داواى لە نىپوردى بىكەن... ئەم وشە "زەندىقە" بەئاسانى كارى خۆى دەبىنى، بۇوەتە چاكتىرىن و كوشىندا تېرىن چەكى دەستى

جبریل: مه به ستم ئەو دیه، ئیوه کەسیکى چاک و دەست و دل پاک و بەخشندهن.

هارپون: چاکەکارى و بەخشندهییم لەگەل كەسانیتىكە... - با منىش زمانەكەي تۆ بەكارىتىن - ترسم لېيانە... ترسم لە زمانى هەندىيەكىيانە، ترسم لە مەنقط و راستگۇرى و حەقگۇرى ھەندىيەكى تريانە... ترسم لە رەفتار و نفوزى ھەندىيەكى دېيانە... بەخشندهييەكىي شىم بۆئەو كەسانەيە لېيان دەترسم... جا ئەو شوتىنە جىيى دەست و دل پاک و بەخشندهي؟

جبریل: مه به ستم بۇو، بلېم، ئەماندش رېخۇشكەرن بۆئەو جىيە...

هارپون: من دەمەوى تۆ بىبىتە ھاوارپىتى من... ھاوارپىتىكى راستگۇرى دۈرلە موجامەلە... چاک دەزانى بەم قىسە پەپوچانەت باوھەنەكە... چاک دەزانى ئىمە... باوباپىرانم، چۆن ھاتۇۋىنەتە سەر ئەم تەختە... دەريايىتىك خوتىن ئىمە گەياندۇوەت ئېرە... تەنانەت ئەو كەسانەشمان كوشتووە، كە خزمەتىيان كردووين، رېيان بۆ خوش كردووين دەسەلات بىگىنە دەست... چاک دەزانى نە من نە هيچ ئىمپراتور و مەلىك و دەسەلاتدارى ناچىنە ئەو شوتىنە ئەو دوو شتە نايابەي ئەوي بۆ من نىيە... بۆئە پېتى ئەمانەي ئېرەم لى مەگە... شەرابەن تەھورە بۆ من نىيە حورلۇھىن بۆ من نىيە، چونكە ئەو شوتىنە جىيى من نىيە... بۆئە تا پېتى بىرى شەراب دەنۋىشم، ژنانى ھەموو دىنياش تېرم ناكەن. (دەست دەخاتە سەر شانى يەحىا) تا ماوم سوپاسگۇزارى ئەم پىياوه زىرەكە بىن مانەندەم... چل رېزە دايىكم مەردووە، لەم چل رېزەدا، دەيان حەزوپى ئاۋىتىنە بەندى بۆ دروست كردووەم... كەنىزەكانتى لە نىيۇ ئەو حەۋازانەدا بەشىر خۆيان دەشۇن... (بەويقارەوە) چاوت لېتىھە... من... باوکم... باپىرم... چۆن بەھەشتى دەستكەرد دروست دەكەين... بەعەقلى تۆئەمە لەبەر

ئىمە... ھەستىش دەكەم بەزمانى لەگەل مندا قىسە دەكەى، ھەمان ئەو زمانەيە كە ئىمە لەگەل رەشە خەلکەكەدا قىسانى پى دەكەين... يا راستىر دەيانخەلە تىپىن... يانى چى... بە من دەلىي: گەورەم ئەوانى تر مانەندى ئەمانەي ئېرە نىيە...؟!

جبریل: گەورەم من پىزىشىم لە ھەندى حالەتى دەرەونى تىيدەگەم ئەمەمى كە گۇتم ترس پىتى كەرم...

هارپون: گۇتت ترس...

جبریل: بەلنى.

هارپون: تۆ ئىستا باسى ئەو ترسەي منت دەكەد گوايە نامەوى بىزام چىيە، تا رەوبەررووى نەمەوە...

جبریل: بەلنى گەورەم، ترس تىكەللى شىرى مەمكى دايىك بۇوە... ئىمە ھەر ھەمۇمان بە "ترس" پەروردە كراوين... من كە ترس رۈوم تى دەكتە، ئىرادەم لە سەر قىسە كانى خۆم نامىتىنى... بەبىن ئىرادە و بەو شىيەدە قىسە دەكەم، گوايە خۆم دەپارىزم... داواي لېبوردن دەكەم...

هارپون: (بەبىزەوە) داواي دەرمان بىكە... ئىستا تۆنە خۆشە كەيت و من پىزىشكە كەم... ئەمەيان يەك... دووه مىيان جارى ناتبۇورم... تا بەپەرى راشكاوى قىسە كانان تەھوا نەكەين... تېمبىگە بىتنە: داوام لى دەكەى دەسبەردارى ئەو دوو شتە بىم، نە خۆشىيە كەم چاک دەبىتەوە... چاكتىر و جوانترە كانيش لە دىندا باهنىدا بەنسىبىم دەبن... باشە تو دەلىنيايت پاش مەردىم دەچەمە ئەو شوتىنە و ئەوانەي لېتىھە كە لە مانەي ئېرە چاكتىر و جوانتر و پاكتىن؟

جبریل: گەورەم ئەو شوتىنە ھەر شايىستە پىاوانى وەك ئىيە.

هارپون: درق دەكەيت... بۆ تۆ لە خوا چاكتىرى لى دەزانى وا لە ئىستاواجىي شايىستە بەخۆم بۆ دىيار دەكەيت.

هارون: چون؟
 یه حیا: ده بی سه رگه رمیان که بین...
 هارون: به چی؟
 یه حیا: چهند زانا ییک... چهند هزار دیناریک و چهند فه تواییک! ئیدی
 حه لال ده بن و ترسه کهی هه رو و لاشمان نامیتنی... نه ئه وانه له
 ئاگری جهه نهم ده ترسن، نه ئیمه ش له غه درو بین و ده ای
 دوژمنه کافان ده ترسین.
 هارون: (روو له جبریل ده کات) تو ده لی چی؟
 جبریل: گهوردم کن ده توانی له ئاست ئهم عه قله گهوردیه (دهست بو یه حیا
 ده بات) بتوانی قسه بکات...
 هارون: ئافه رین.
 (یه حیا و جبریل، به بزهود سهیری یه کدی ده کمن).

ئه وه نیبیه که دلنجیان ناچینه ئه وی...!
 جبریل: بنوش و نوشت بی... ده بی ده رمانی ئه و توت بو بگرمه وه که نیزانی
 دنیا له بهزدی و عه تفت بی بهش نه بن...
 (یه حیا و جبریل سهیری یه کدی ده کمن... یه حیا دلنجیان ده بی له وی
 نه خشکه کهی سه ری گرت...)
 یه حیا: (دهست ده خاته سه رشانی جبریل) ئیوه کاری ده کمن ده وله تی
 عه باسی له ئاسوس و دهی و ئاسایشی هه تا هه تاییدا بژی - له برى پم
 و شیری جه نگ و خویش پیشتن - پمی عه قل و شیلهی خوش ویستی
 پرده که بین... ئیدی چ عه شیره ده و تایفه و میللە تی له گه ل خودی
 خوباندا ناجه نگن...
 جبریل: ئه وی خه لیفه به دلی بی... منیش نوکه ر و غولامم. ئه وی له
 دهستم بی قسوری بو ناکه م...
 هارون: ئه مه م به دله... منیش گوزه بیک شه رابی حه فتا ساله و چوار
 که نیزی بیست ساله ده پیشکه ش ده که م...
 جبریل: دیاری خه لیفه له سه ر سه ره... شه رابه که یان گه لی چاکه و قبوله
 به لام ئیوه ده زانن ئیمه نه سرانین، له ئاینی ئیمه دا هاونوپنی له گه ل
 که نیزاندا حدرامه...
 هارون: ده ته وی تا ماوی له گه ل پیشنه که تدا زیان بگوزه رینی...
 جبریل: به یه کدی قایلین... له ئاینی ئیمه دا، له غهیری یه ک ژن ئویش تا
 مردن... بومان نیبیه ژنی دی بینین و ژنیش ته لاق ده دین...
 هارون: تو له ئایین گه بری... پیم چاکه له گه ل یه حیادا بیر له ده رمانی
 بکه نه وه هه موو که سیکی نیو ده وله تی عه باسی به جوئی بانگ
 کات تا له عه له و بیه کان دور که و نه وه...
 یه حیا: گهوردم ئه مه یان گه لی ئاسانه...

عهلهوییه کانیش ئەودیه لە سەرتادا بەزمان زۆر گەرمى... گەر،
بچنە جەنگەوە، سووکە سەركەوتىنى وددەست بىيىن بوغرا دەبن...
بەلام كە بىيىيان چەند كەسييکيانلى كۈژراوه، ئىدى بىن ورە دەبن،
سەركىدەكانيان قەلەمى دەست و پىييان دەشكى و تىيىدەقۇچىن...
بۆيە بەدلەنبايىيەوە دەلىم: لەم كارەماندا ئەنگىيەين...

هارون: من دوو دلەم... خۇزىيا وەكى ئىيە دلەنبا دەبۈوم... ئەرئ نەتگۈت فەزل
بۆچى فەرمانەكانى جىبېھىنى نەكردووە؟!

يەحىا: گەورەم گۇتم رەنگە بىرى چۈوبىتەوە...

هارون: بۆ فەرمانى خەلەيفە لەبىر دەچىتەوە؟!

يەحىا: گەورەم خۆت فەرمۇوت براي شىرىمە!

هارون: راستە من و فەزل براي شىرىيى يەكدىن... دەبىن ئەم برايەتىيەمان
بېيىتە مايمى ئەودى زۇوتى لە هەمۇو كەس و چاكتىر لە هەمۇو كەس
فەرمانەكانى من جىبېھىنى بکات... لە فەزل تۈورەم.

يەحىا: گەورەم گەلى جار شەو تا بەرەبەيان لەئىرپۇشنىايى چەند مۆمىن
خەريكى حىيساباتى دەولەتە... تەنانەت تاقىيەك دىنار لەوانە
خوش نابىت كە باجە كان كۆدەكەنەوە... من پىتم وايە سەرىيىچى
نەكردووە، سىستى نواندۇوە...

هارون: سىستى نواندىش تاوانە...

يەحىا: هيچ كەسىنەددىي نىيە تاوان بەرانبەر بەئىيە بکات...

هارون: ئەودە لەبەر ئەودى براي شىرىيە لە سەد جەلددە دەيىكەمە دە
جەلددە...

يەحىا: گەورەم...

هارون: ئىيەمە دەلىيىن لە سەگ بەدەو شىرىي پىتىرىيە...

يەحىا: بەلام ئىيە لە شىرى دەدەن و مشكى پىت دەتىرىيەن...

دېھەنسى دوو

ژۇورە تايىيەتىيەكەي ھارون:

ھارون و يەحىا و جەعفرە

ھارون: (بەگازەندەوە) ھەست دەكەم فەزلى كۈرت، بېبارەكانى منى
پشتگۇئى خىستووە... ماوەيىكى زۆرە پىتم گۇتووە، مەيدانى ئەسپ
سوارى لە بەغدا دروست كات... تا خەلکە كە مىژول بن... كەچى
نازانم فەراموشى كردووە يَا .؟

يەحىا: گەورەم رەنگە، تەنها بىرچۈونەوە بىيت وَا هيچى نەكردووە، بۆ
مەسەلەي مىژولكىرىنى خەلکە كەيىش كە چىدى لە پەنای دیوارى
مۇزگە و تەكاندا گۆئ بۆ وەعز و تەفسىرىي عەلهویيەكانى نەگىن.
كارىيىم كردووە لە زۇرىيە شۇئىنە قەرەبالىغەكانى بەغدا، شۇورەم لە
دەورى دەيان مال كىيشاوه سەدان، كەنیز و ئەۋەنەنەي كە خۇزىان
پىشەيانە لەو مالاڭندە كارىدەكەن.

ھارون: ئەمەيان دەزانم... پىييان راڭكەيان دۈرمە كە زۇرىيە كەنچەكان روو لەو
شۇئىنە دەكەن... ئەۋەنەنەش عەلهویيەكانى واھان داوه،
بوونەتە ئاڭر... ترسى ئەودەم ھەيە لەم كارىدا ئامانج نەپىنلىكىن...
يەحىا: گەورەم من مىژدەي سەركەوتىت دەدەمى... هەمۇو كارى بەجۇزى
پەروردەي ئەۋەنەنە بەندىن كە كارەكە دەكەن ... ئىيىستا
عەلهویيەكان ناتوانى گەنجەكان كۆكەنەوە... تەبىعەتى

هارون : ئافهرين... ئيدى سياستى من ئهود دىبىن، لە شىرەكان دەدەم تا
ئاشپەزى لېيە!!

هارون: نيازت وايه ژمارە كەنىزەكان بگەيىننەتە چەند؟
يەحىا: (بەمەبەستەوە) خۆ دەبىن بەلانى كەمەوە سەد كەنىزە زياترىن لە
خەسرەو پەروېز.

هارون: مەبەستت ئەۋەيە ژمارە كە بگەيىننەتە سى ئەزار.
يەحىا: بەلىٰ... زياترىش

هارون: وەك پىتم گوتى ئاواها هەلىاندەبىزى؟!
يەحىا: بەلىٰ گەورەم ، هەموو والىيەكانى ولاتاڭ ئاگادار كردووەتەوە
بەپىتى داخوازىيەكانى ئىپەپ يېك بىنېرن و شارەوشار دىھاتەكان
بگەپىن...

هارون: لە حەرمىسى رادا ئەۋەي باسمان كرد، ھىچچەت بۇ كردووە؟
يەحىا: دەيان پلهى تاقىكىردنەوەم داناوه... دەبىن كەنىزەن بەو پلە و پايىيە
تىپەپن و فېرىن... يەكم شت چل رۆز جەستەيان عەتر شۆر دەكى،
ئەوسا شەرەفى ئەۋەيان دەبىن، شەۋىيک خزمەتى ئىپەپ بىن...

هارون: كىن ئەوانەي وَا كەنىزەكان فيئر دەكەن؟
يەحىا: ناردووەتە خوراسان، پەى، قەرەمەسین، خواجەكانى ئەۋىيم
ھىنماوه... (دەست دەخاتە سەر شانى جەعفەرى كۈرى) من و
جەعفەرۇ گەورە بچووکى خانەوادى بەرمەكى خزمەتكارى
ئىپەپن...

هارون: جەعفەر ھاوريتى منه، من و جەعفەر يەكدىو سالىمان بەينە،
ھاوريتى منالىيە... ھاوريتى شەوانى بەزمى ئىسستامە... چىتىز لە
بەزمى شەوانە وەرنىڭرم ئەگەر جەعفەرى ھاوريتىم و عەباسى

هارون : ئافهرين... ئيدى سياستى من ئهود دىبىن، لە شىرەكان دەدەم تا
مشكەكان زەندەقىيان بچى...

يەحىا: زۇرىبەي دەورووبەرەكە ئىپەپ شىرەن.
هارون: مشكىشيان تىيايە...

يەحىا: بۇ من قورس دەكەۋىتەوە...
هارون: نەسيحەتى بىكەن.

يەحىا: ئەمر دەكەن گەورەم.

هارون: لەبەر خاتىرى تو دەبىبەخشم... داواملى كىردى، ئاگادارم كاتەوە، ئايە
دەتوانىن مەيدانى ئەسپ سوارى دروست كەين... پىتم گوت:
حەزىدەكەم رەعىيەتەكانى من مانەندى خەلکى قوستەنتىننەيىپ بىن،
دەمەوىن مەيدانى كەنىزەفرۇشان واللى بىكەن بىتىتە جىتى گەشتىياران.
قاوهخانە، حەمام، كاروانسەرا، وەرزشگا، زۇرخانە و خانەكانى
تىريش بەجۇرى ئاوهداڭ بىرىنەوە... لە ھىچ شارىتى كى دىندا
مانەندىيان نەبىن... با وەك ئىستا بەغدا خاموش و بىن دەنگ
نەبىت...

جەعفەر: گەورەم ئەمر دەفەرمۇون... زۇر جوانلىرى دەكەين... ھەر لە مىۋۇد
دەست بەكاردەبىن، بۇ مەيدانى ئەسپ سوارىش، مەيدانىتىكى بىن
ھاوتا دروست دەكەين، دەنیزىرەن باشتىرىن و رەسەنتىرىن تىزادى
ئەسپى عەربى، ئىپرانى بەينىن و رامىيان كەين...
حەرمەخانە كەستان ھەند گەورە دەكەينەوە، جىتى سىن بەرابەرى
ئىستا تىيا بىتەوە.

هارون: (بە يەحىا و بەگەوجىيەوە) ژمارە كەنىزەكانى حەرمىسى راكەم
گەيشتۇنەتە چەند؟

هارون: بۆم باس کە چۆن شاریکە...
 یه حیا: ژنانیان...
 هارون: (بەپەلە) رووتون
 یه حیا: لە بازاری کە نیز فرۆشاندا نیمچە رووتون.
 هارون: چیدى؟
 یه حیا: (بەمەبەستەوە ئەم قسەیە دووبارە دەکاتەوە و بەوردى سەرنجى)
 چاوهەکانى هارون دەدات تا بزانى تاج رادىيەك كارى لى
 دەکا) حەمامەكانيان!
 هارون: ئى گوتت بە يە كەوە زن و پیاو خۆ دەشۇن.
 یه حیا: هەر ئەو نندە نە... بەلکو...
 هارون: (بەپەلە) چىيە... زۇو بللى...
 یه حیا: دوو جۆر حەمامىيان ھە يە...
 هارون: چۆن؟...
 یه حیا: بەس بۆ گەورە پیاوانى دەولەتە.
 هارون: چۆن؟
 یه حیا: حەمامى ژنان و حەمامى پیاوان.
 هارون: تېنڭىم.
 یه حیا: حەمامى ژنان... سەدان ژنى دانسىقە ئىيادايە... ھەموويان ئامادەن
 بە يەك پۇزى يەك پیاو بشۇن.
 هارون: كېيىھ ئەو پیاوه؟.
 یه حیا: گەورە دەسەلاتدارى شار.
 هارون: ھەر ئەو.
 یه حیا: پاش ئەو بەپىتى پلەوپايە

خوشكمى تىيا نەبىي... جەعفەر ئەو نندە لە مەپ تاقىيىكىرى دەنەوە كانى
 شاھەنشاھە كانى ئېرەن دەزانى پەكى ناكەوىي... عەباسەش جىگە
 لەوە خۆى دەنگى خۆشە، شىعىرىش دەنۇسى، ئەو نندەش شىعىرى
 لە بەرە. بۆ ھىچ جۆرە باسى پەكى ناكەوىي و شىعىرىكى مەحكەمى
 بەسەرا دەكات... دوو كۆلەگەي شەوانى منن...
 یه حیا: ئىيە خزمەتكارى خەلیفە دەولەتىن.
 هارون: تەواوى قسەكانت، بە قسەي دلىزىزانە وەردە گرم، ئەوەي لە
 خەيالىمدا بۇو، دىمەشق بکەمە پايتەخت... ئەوا دەسبەردارى ئەو
 جەمعىيەتتەر و نازدارتىرى كەيت... دەبىن لە قوستەنتىنېيە جوانترى
 كەيت... مەبەستىم ئەو دەيە توپىش يارمەتى جەعفەر بەدەيت...
 یه حیا: ناتوانىم ئەم جۆرە وە عددەت بەدمىن.
 هارون: بۆ؟
 یه حیا: من لە گەنجىيەتىمدا جارىكىيان چۈرمەتە ئەو شارە شتى ئەوتۇم تىيا
 بىينىيە... شەرم دەكەم باسيان بکەم...
 هارون: شەرم مەكە... وە كۆچى؟
 یه حیا: زن و پیاوان بەئاشكرا مەي دەخۇنەوە...
 هارون: ئىيە يىش لېرەدا زن و پیاو بەدزىيە و مەي دەنۋشىن.
 یه حیا: لەويىدا ژنانىيان، لە كۈوچەو كۆلانە كاندا نىمچە رووتون.
 هارون: لەنييەو حەرەمسەراكانى ئىيە دەپوت و قووتون.
 یه حیا: لەويىدا ژنان و پیاوان لە حەمامدا بە يە كەوە خۇيان دەشۇن.
 هارون: لېرە يىشدا دەيان زن، يە كىيىمان دەشۇن.
 یه حیا: دەلىم ئەو شارە...

هارون: چونی دشون؟

یه حیا: سه رله بری حه مامه که، ئاوینه بهنده... له پیشدا چهند ژنیک رو تویی ددکنه نموده، چهند ژنیکی دی به ئاسپایی شان و ملی دهشیلن، چهند ژنیکی دیش، باسک و رانی به جوړه ده رمانی چهور ده کمن... پاشان ژنه هه ره جوانه کان، پرچه کانیان ده کمن به لفکه، به پرج هه مسوو شونیکی دشون.

هارون: به پرج

یه حیا: (به بزهود) هندی شونی له ش به مسوی دی دشون!

هارون: رو خساریش

یه حیا: به لئی

هارون: ئەم رۆمییانه، ئەمە له کویوه فیربون؟

یه حیا: کسر اکانی مه جوس هه رکاتنی هستیان کردبا له رووی سه ریازیبیه وه لاوازن، په نایان ده بردہ بهر چه کیکی دېی... کوشندہ تر...

هارون: مه بستت ئه و چه که يه که ئیستا له هه مسوو ولا تانی دنیا یهدا حکوم ده کات، که سیش ناویری له ئاستیا فزه بکات!

یه حیا: ددم خوش گهوردم.

هارون: قسه که ته واوکه.

یه حیا: که نیزانی مه شق دیده عه شقبا زیان ده کرده دیاری... به و مه بسته گهوره پیاواني دوزمن، سرگه رمی عه شق بن و جه نگیان له بیر بچیته وه.

هارون: ئەم ھونه ردش ئە سلەکهی، هی مه جوسه کانه؟

یه حیا: پیشتر عه رزم کردویت، ته واوی رۆژه لاتیبان له ژیتر دهستی ئه وان بوون.

هارون: ئەی ئیستا؟

یه حیا: خزمە تکاری جه نابن.

هارون: جیئی مه ترسی نیین؟

یه حیا: تا ئیمه هه بین، بد گومان مه بن.

هارون: مه بستت چییه له ئیمه؟

یه حیا: به رمه کییه کان.

هارون: (به جه عفره) بهر له هه مسوو شتن ئەندازیارانی بینا سازیم بو کۆکه وه، ده مه وی گهوره ترین حه مامی دنیام بو دروست کمن... ئه و حه مامه یه حیا باوکت باسی ده کات ده بین ببیتھه ژوورتکی چکوله یه و حه مامه من ده مه وی. (به بزهود) باوکت گوتی دوو جوړ حه مامیان هه یه و هه ر باسی یه کیکیانی کرد.

یه حیا: گهوردم...

هارون: (قسه کهی ده بزهود) ده زانم حه مامه کهی تریان سه دان گهنجی قزوی تیا یه و یه ک ژن دشون... ئیمه ئەم جوړه حه مامه مان ناوی... ده زانم رۆژنی ئەم حه مامه ش دروست ده کری با ئوه له سر ده می من نه بیت (به جه عفره) دوو باره ده که مه وه، ئەم به غدا دۆزهخ و بی دنگه م بو بکنه گهوره ترین و جوانترین پایتەختی سه ره رز.

جه عفره: ئەمر ده که ن گهوردم.

یه حیا: (و ھک ئه و دی گهوره ترین ئامانجی پیکابی زور به که یف خوشی بیه وه) ئەمر ده که ن گهوردم... ئەمر ده که ن...

جه عفه‌ر: با بیتنه ژووری... پیم نه گوتن ئه و بپاره ئه و ناگریته وه...
 (پاش ههندی عه بدولله‌لیک سالح دیته ژووری)

جه عفه‌ر: (بسه رسامی و ناره‌حه تیبیه وه هله‌لدسی به دهست ئیشاره‌ت
 به که نیزه‌کان دهات موسیقاکه راده‌گرن)

عه بدولله‌لیک: گهوره‌م سه‌لام.

جه عفه‌ر: (زور به ساردیه وه) سه‌لام!

عه بدولله‌لیک: داوای لیبوردن ده‌کهن گهوره‌م.

جه عفه‌ر: چ رووی داوه؟

عه بدولله‌لیک: ده‌لیم... و هزعم لئی تیکدان.

جه عفه‌ر: نه خیر... خه‌تای تو نییه.

عه بدولله‌لیک: پیم ده‌دهن دانیشم?

جه عفه‌ر: فه‌رمون... و دک بزانم نییوه پیاویکی زاهیدن و مهی نانوشن و
 حه‌زتان له به‌زمی سه‌ماو گورانی نییه...

عه بدولله‌لیک: راست دفه‌رمووی... من له پوودا زاهیدم... به‌لام له ناخدا
 شتیکی دیم... ئه‌گه روخس‌هت بفه‌رمووی جامن شه‌رابم بو
 تیکه‌ن...

جه عفه‌ر: (روو له که نیزیک ده‌کات) ئاده‌ی...

(که نیزه‌که جامن شه‌رابی بو تیده‌کات يه‌کبین هله‌لی دهات داوای
 جامیکی دی ده‌کات به‌هه‌مان شیوه يه‌کبین چزپی لئی ده‌بری)

عه بدولله‌لیک: گهوره‌م ئه‌مر بفه‌رمون جامیکی دیشم بو تیکمن

جه عفه‌ر: ئاده‌ی (که نیزیک جامن که‌ی بو پرده‌کات‌هه وه) پی ده‌جی
 مه‌ینوشتیکی قه‌هار بی...

عه بدولله‌لیک: نه خیر ئه‌مه يه‌که‌م جارمه... له‌به‌ر گهوره‌ی نیوویه مهی
 ده‌نوشن.

دیمه‌نسی سق

ژووری تاییه‌تی جه عفه‌ری به‌رمه‌کی...
 چه‌ند که نیزی نای و عرسو ده‌فیان پییه... چه‌ند که نیزی‌کی دیش
 ئاما‌دھی سه‌ماکردن...

جه عفه‌ر: (له ناوه‌ندی که نیزه‌کان‌دایه، چه‌بله‌ینک لیده‌دات غولا‌میک
 دیته ژووری).

غولا‌مکه: (ده‌چه‌میته وه) ئه‌مر که‌ن گهوره‌م.

جه عفه‌ر: نامه‌وی ئه‌مشه و هیچ که‌سیک ببینم... هه‌ر که‌سیک هات، هه‌ر
 ئیشیکی پیم بوو، بلین له خزم‌تی خه‌لیفه‌دایه... با سبه‌یننی بیت.

غولا‌مکه: ئه‌مر ده‌کهن گهوره‌م.

جه عفه‌ر: به‌هه‌موو درگاوان و یاساوله‌کان بلئی: موو به‌مووی ئه‌م بپاره‌م
 جی‌به‌جی ده‌کهن... تنه‌ها عه بدولله‌لیک... عه بدولله‌لیکی هاوریم...
 ئه‌م بپاره تنه‌ها ئه و ناگریته وه... حالی بوویت؟

غولا‌مکه: به‌لئی گهوره‌م.

جه عفه‌ر: (به‌دهستی چه‌پ ئیشاره‌تی رقیشتنی ده‌اتنی به‌دهستی راستیش
 جامن بو ساقی را‌ده‌گری، که نیزی‌کی نیمچه پووت، شه‌رابی بو
 تیده‌کات، هه‌ر له‌گه‌ل يه‌که‌م مردا، ده‌نگی موسیقا به‌رزد‌هیته وه
 که نیزه‌کان به‌دهوری جه عفه‌ردا سه‌ما دکه‌ن... جامن دووه‌میش
 ده‌خواه‌ه وه... غولا‌می دیته ژووری ده‌چپینیتیه گوئی جه عفه‌ر)

نا... خوشەویستەکەی خەلیفە تىكەن. (روو لە سەماکەران و گۇرانييېشان دەكەت) ئىيە بۆ بىدەنگن.

(كەنیزەكان دەست بەسەماو گۇراني دەكەن، عەبدولەليک جامىيىكى بەدەستەوەيە، روو لە سەماکەرى دەكەت)

عەبدولەليک: سەما جوانەكەت گەلى ناسك و دلەفيتە، حەز دەكەم لەگەل تۆدا سەما بىكم...

(بەجۇرييىكى ناشىرين خۆى با دەدات و قاقا پىندەكەنلى) دلىام خواى مەزن دەمبەخشى... ئەى كەنیزە جوانەكە دەزانى بۆ دەمبەخشى لەبەرئەوەي تۆ گەلى جوانى.

جەعفەر: (بەئىشارەت سەماو گۇرانييەكان رادەگىرى) ھىتى... گەورە پىاوى نەجيپزادە . ئەرى شىتىكى گىرنگ پۇوى داوه وا بەم شەوه ھاتۇونەتە ئىيە؟

عەبدولەليک: (ھەر بەپىسوھىيە و جامە شەرابەكەي بەدەستەوەيە يەكىن ھەلى دەدات) ئەلبەته بۆ دىيدەنى ئىيە ھاتۇوم.

جەعفەر: (جامە شەرابەكەي ھەلددەت) بۆ ئەم دىيدەنیيە، من مەمنۇن. حەز دەكەم بىزام پىويستىيىكى يا نيازىتكى تايىھەتىان ھەيە، و ئەمشەو تەنگت پى ھەلچنىيۇم.

(خۆى بە مەست دەنۈتىنى) دەتوانى بىن پەروا قىسان بىھەيت... تا بىتوانىم خزمەتتىان بىكم.

(كە نىزىيىك جامىيىكى دى دەداتە جەعفەر و جامەكەي عەبدولەليكىش پەپدەكەت عەبدولەليک بەجامەكەيەو بەدەورى جەعفەردا دەسۋورىتەوە)

عەبدولەليک: لە سەلامەتى سەرى و دىزىرە ھەرە خوشەویستەكەي ئامۆزاكەم... (يەكىن ھەلى دەدات) جەعفەر ھەرە ئازىز من

جەعفەر: (بەسەرسۈرمانەوە) يەكمىجارىتە، بەجۇرى مەينۇشىنىڭەت، لە سەرسەرىيەكانى بەغدا دەچۈويت كە يەكىن چۈرت لە جامەكە دەپرى.

عەبدولەليک: گەورەم بۆ شەراب يەكىن ناخورىتەوە؟

جەعفەر: بەللى... بۆ كەسى شەرابى بىن... بەلام تۆ دەلىي ئەمە يەكەم جارمە... چ كەسى ناتوانى ئاواها يەكەم جارى بىن بىيەن پىيەنلى...

عەبدولەليک: گەورەم درۇنەكەم.

جەعفەر: جارى ھەندەت نەخواردووتەوە، نەيگەياندۇويتە قۇناغى درق... جامى يەكەم و دوودم مىرق بەرەو راستگۆبى دەبات. سىيىم و چوارم بەرەو راستگۇترت دەبات... پىنجەم و شەشەم مىرق بەرەو خۇھەلکىشان و خۆپەسەندى... ھەۋەتەم و ھەشتەم بەرەو درۇي زلى شاخدار... پەلە مەكە با بەپىتى ژمارەي جامەكان لىت حالى بى...

عەبدولەليک: چاکە قورىبان خۆتەن چەند جاماتان خواردووتەوە. مەبەستم لە كام ئاست و پىلەدان... مېسۈرە ئەم دوو جامە شەرابە رۇدارى كردووم.

جەعفەر: لە پەلە راستگۆبى و راستى گوتىندام... ھەرگىز چاودەپى تۆم نەدەكەد و حەزىشىم بەم دىيدارەت نىيە... گەمەزەبىي و گەوجى پاسەوان و دەرگاوانەكانى منه... تۆ و عەبدولەلىكى ھاۋپىم تەنھا ناوتان لەيەك دەچى... كە تۆ بەپاسەوانەكانى گوتۇوه من عەبدولەلىكىم ئەوانىش وايان زانىيۇھە بەدەلەلىكى ھاۋپىمى نەك ئەم عەبدولەلىكەي ئامۆزاي خەلیفە... دەي بىكە بە سى جام قىسان بىكەو گۆتىم لىتتە.

عەبدولەليک: ھەرىيەكىن ھەلى دەم؟

جەعفەر: بۆ نەء... (بەكەنیزىيىك) جامىيىكى شاھانە بۆ ئامۆزاز خوشە... نا...

گوتووته: گه رخه بیزه رانی دایکی هارون نه با، ئهوا هه رگیز هارون
نەدبووه خەلیفه ئیدى بۆچى بە درۆ سوئىند بە سەری خەلیفەدا
دەخۆى؟!

عەبدولەلیک: چ كە رايەتىيەكىم كردووه... چىم بە خۆم كردووه، زمانم بە پىن
چى... جە عەفرە فريام كەوه.

جە عەفرە: (دەچېتىھ لاي كە نىزى، گۈزە شەرابە كە لىن وەردەگىرى ساقى ئاسا
پۇوهو عەبدولەلیک دەچى)

ها... قوربان ئەوا هاتم و فرياد پەسى تۇم... (جامە شەرابە كەمى لە
دەست وەردەگىرى و بۆي پېپەكەت) فەرمۇون (عەبدولەلیک دەست
بۆ جامە كە دەبات، جە عەفرە دەستى دەگەرىيەتتەوە دواوه، جامە كە بۆ
دەمى خۆى دەبات و چۈزى لىن دەبىرى، جامە كە پېپەكەتەوە، دەيداتە
دەستى عەبدولەلیک) وەرى گەرە، هەلى دە.

عەبدولەلیک: (جامە كە وەردەگىرى هەلى دەدات) چ كە رىك بۇوم... چم
بە خۆم كردى... زمانم بە پىن چى.

جە عەفرە: (جامە كە خۆى و جامە كە عەبدولەلیک پېپەكەتەوە) حەيفە
زمان بە پىن چى... ها (جامە كە بۆ درىز دەكەت) بە زمان چىشى
كە... زمان هى چىزە... هى ستايىشە... هى جىنیوھ... هى
لىيستانەوەيە... فەرمۇون ئەم شەرابە چىزىكەن... ستايىش بۆ من و جىنیو
بۆ ئامۇزاكەت... بارەكە لâ گوتۇن بۆ من و (الە تر دەدات) ها... شتىكىم
بىسست... گوئىيە كە ستايىشى بىسست، گوئىيە كە دىشىم جىنیوھ
نەزەنھوت... كە ستايىش دەكەي وەرە لâ گوئىيە راستە كەم... كە
جىنیویش دەدەي وەرە لاي گوئىي چەپم. (الە تر دەدات) تىنەكەي من
ھەر گوئىيە و بۆشتىكىم داناوه... نامەۋى يەك گوئىم لە يەك كاتدا
دۇو دۇز بىيىستى...

نازانم، ئامۇزا ئازىز دەكەم بۆچى لە من زىزە؟ ما وەيىتكە قەبول ناكات
بېچمە خزمەتى.

جە عەفرە: (بە سەماكەران) سەماكەن... سەماكەن... گەرمىر بە جوولە
بىسەلەين، زيان يانى جوولە... بىن جوولە بىش يانى مەرك.

(بە گەرمى سەما دەكەن، پۇو لە گۈرانى بېرىشان دەكەت) ئىيەش
دەنگىسان تىيەكەل بە يەك كەن تىيىچىرىكىن . بىسەلەين
بە دەختىرىن كەسانى دنيا ئەوانەن نازانن خەمە كانيان بە دەنگ
بە گۈرانى بەكەنە ئەم دەنگە خەمەپەۋىنە خەمە كەسانى دى... لە
نېيۇنەمانى خەمە كەسانى دى خۆشىيان بىن خەم بىنەوە... بىسەلەين
چ بە دەختىرىن كەسانى دەنگىيان خۆش نەبىي... (بە كە نىزىكەن)
ئامۇزەكەي خەلیفە لە من دەپرسى. بۆچ خەلیفە دەرەقى كەم
لۇتفە (بە سەماكەرى) ئاودەر بە سەما تىيىچە بۆ (سەماكەرى)
بە جۆرى خۆى بادەدات و دەچەمەيتەوە پرچە كەي دەكەۋىتە سەر
زەوي). (بە عەبدولەلیک) ئەوەتا... بە سەماكەردن دەلىنى
جاسوسە كانى خەلیفە راپۇرتىيان لە سەر نۇو سىيوبىت... ئاگاداريان
كەردووه تەوە كە تۆھەندى شىت گوتۇوه دۇز بە بەرژە وەندىيە كانى
خەلیفە و دەولەتە...

عەبدولەلیک: (رەنگى تىيەكەن) باوەپىكەن... بە سەرە خەلیفە سوئىند
دەخۆم، لەو بابەتە قسانە لە دەھىي منەوە نەھاتووەتە دەر.

جە عەفرە: (چەناغەي عەبدولەلیک دەگىرى) جەستە درۆ ناكات بە تايىھەت
جەستەي زۇن... (سەماكەرىيىكى دى بانگ دەكەت) بە سەما
تىيەكە بىيىنه چى گوتۇوه؟!

(سەماكەرى بە دەھورى خۆيدا دەسۈورپىتەوە، لە سەر چۆك دەكەوى،
بە رەو پشت خۆى دەچەمەيتەوە) ئەوەتا دەلىنى، لە دەعوەتىيەكدا

عه بدوله ليك: زمانم به برين چي.

جه عفه: (وهک ئوهى هەر هيچى نەخواردىتىه،
بەخويتساردىيەوە) خەلەپە تۆى بەخشىوە... ئەم جەسارەتە تۆى لە
بىر كردووە، بېز ئاسوودە بە، من ئەم تەمە، لە مىشىكى موبارەكى
ئەودا دەرىۋىنەمەوە... ئىستا بلى بىزانم چىت دەويى... (كەنيزىكى
بانگ دەكەت، جامەكە پەركات) جامەكە ئەمۇش پېركە با
لە بالەب بىت...).

عه بدوله ليك: (دەكەويتە سەرچۈك، جامەكە لەسەر زەۋى رادەگىر).
گەورەم ئىستا من گەلىنى دەستكۈرمى، هەرچى سامانىيەكىم ھەبوو،
سەرەرمى كەن بۇ قەسرو بەرەد مەرمەرەكانى، باوەرىش بەكەن لەم
بەغدايدا لە من ھەزارتر و بىن چارەتر نادۇزىتەوە.
جه عفه: (بەتۈرۈپ يىيەوە) جامەكەت لەسەر زەۋى ھەلگەر.

عه بدوله ليك: (بەترىسەوە، جامەكە ھەلەنگىر).
جه عفه: بەلىيە كانت جامەكە ماچ كە (عه بدوله ليك جامەكە ماچ دەكەت)
بلى بەم شەرابە قەسەم درق ناكەم.

عه بدوله ليك: (بەلىيە لەرزەوە) بەم شەرابە قەسەم درق ناكەم... بەلەم زۇرى
دەويى زمانم راپىتە سەر راستى گوتىن... ئەم زمانم بۇوەتە بېرىن
چەقوى زمانى خەلەكىش دۇز بەخەلەپە تىيىش دەكەت.

جه عفه: (غافلگىرى دەكەت) تۆ... ئەرى... جىڭە لەو چوار ژىنت يازنە
كەنيزىشتە يەيە... مەسىرىنى ئەمانە قورسە، بلى بىزانم چەنت پارە
دەويى؟

عه بدوله ليك: (بەلەلە پەتىيانە) گە... گەورەم
جه عفه: قەولم بەدرى كەنيزى دى نەكېت.
عه بدوله ليك: سوينىندم بەشەراب خواردووە درق نەكەم... ئەم قەولەت

نادەمىن... تا ئەو رېزەتى سەر دەنیمەوە حەزم لە ژنە... لە بازارى
كەنيزىفرۇشاندا كەنيزىكى جوان بىيىن، ئەزىزىم دەشكى.

جه عفه: پېيم خوشە شەرابتەن بەمەزىن گەرتۈوە... پېشىم خوشە
راستىيەكتە گوت دەزى خۆت بۇو، مادامى راستىت گوت بلى بىزانم
چەندىت دەويى؟

عه بدوله ليك: دە... دە... هەزار دىنار قەرزازم دەمەمەئى قەرزىتكىم بەدەنلىي... تا
ئەو دە هەزارە... ئەلبەتە منىش ورده ئەو قەرزە دەدەمەوە...
كەحەزەرتى خەلەپە ئەو قەرزەم دەداتى.

جه عفه: (بەقاقاواه) دەزانى تەمەنت چەندە؟ من بىزانم تەمەنى پېرى
كەرييكتە يەيە... بىستۇرمە لە شوينىكى جوانى بەغدادا قەسىرىكى
نويتى دروست كەردووە، تا ھاوسمەرە بېزەزەنەكە ئەھاپى
مەردووەكەت... ئا... ئەو ھاپى ئەھاپى بەگىانىيەت كە سىن سال
لەمەوبەر مەردووە... دەتەۋى ئەو بېزەزەنە لە نىيۇ ئەو قەسەرە دانىتى؟

عه بدوله ليك: (بەسەرسۈرمانەوە دەھەپەسى، جامەكە شەرابەكە لە دەست
دەكەۋى) گەورەم، ئەمە نەھىيەكى زۆر تايىەتى خۆمە.

جه عفه: بەلەمەيىكى گەورەيىشت داۋەتە دروستكىردن بۇ گەردەشە كانت،
بەنیازى بەلەمەكەش پېشىكەش بەز بېزەزەنە بەكەيت...).

عه بدوله ليك: (بەھەپەسانەوە) گەورەم ئەمەشىيان ھەر نەھىيەكى زۆر
تايىەتە...).

جه عفه: (بەديقەتەوە سەرنجى نىيۇ چاودەكانى دەدات) خەدىجە ئەنەن
چكۆلەكەت سكى سى مانگە.

عه بدوله ليك: گە... گە... گەورەم
جه عفه: بۇوەستە... سەرينە تايىەتىيەكەت سەدو بىست و چوار دەرىپىنى
رۇنانى تىيادايە...).

عه بدولله ليك: (به سه رچوکا ده که وئي) گه... گه... و... ره.
جه عفه ر: ده رېتکانیش هر هه مسویان ته نکن، ئاور يشمی پەشن... سەدو
بیست دانه هى خزمانی خوتە، تەنها چواريان هى بىنگانه ن.

عه بدولله ليك: گهوردم عه رزم کردى زورم لى نە كردوون... خۆيان.
جه عفه ر: قەدرى ئەو مەيە بزانه... پېيت وايە ئەو ژنانه حەزيان له توپە...
ئەگەر وا تىگە يشتۇويت... ئەوا بى عەقل و كەريکى تەواوى...
ئەوانه حەزيان له گىيرفاتن كردووه... حەزيان لەو پەيوەندىيە

خزما يەتىيە تۆ خەلifie کردووه... پېيان وايە له پىتى تۆوه
ئەوانىش دەھەۋىتە وە... وادەزان...
عه بدولله ليك: گهوردم وايە... هەرواش تىگە يشتبووم... دەمزانى خزمانى

تىرىش ئەم كارە دەكەن منىش بە خۆم دەگوت گەر من نەيکەم ئەوان
دەيکەن... بۆيە منىش بى قسور بوم.
جه عفه ر: بىدەنگ به، دەممەوى يارمەتىت بدەم.

عه بدولله ليك: دەبە خاكى به رېت.
جه عفه ر: هەندى پارەت دەدەمى.

عه بدولله ليك: تا ماوم غولام و ئەلچە له گوتى ئىيۇم.
جه عفه ر: به مەرجە جارى جلەوي زمانى خوت بگرى... ئەوەش بزانه،
چۈويتە هەر مەجلىسىن، بە خوتە بۇونە دە كەس. دلىبا به نۆيان
خەفييەن راپۇرت بۇ من و خەلifie دەنۇوسن.

عه بدولله ليك: گهوردم پاست دەكمى ئىستا من گومانم لە ژنه كانى خۆم
ھەيە، گومانم لە كەنیزە كانم ھەيە، گومانم لە مەنالە كانى خۆم ھەيە...
تەنالەت گومانم لە بىيۇزىنە مەعشۇرقە كەي خۆم ھەيە، چۈنكە ھەر
ئە دەزانى بەنيازم ئەو بەلەمەي بۆ دروست كەم.

جه عفه ر: (بە تەوسەوە) ئەدى گومانت لە خوت نىيە... مە بەستىم ئەوەيدە
ورىنە ناكەيت... خەو نابىنىت؟

عه بدولله ليك: (ده سەر سىنگا دەكمەوى) گە... گە... و... رەم.
جه عفه ر: ده رېتکانیش هەر هه مسویان تەنکن، ئاور يشمی پەشن... سەدو
زەكەرت، دەتكوت سەيرى بهيداغى ئالى عەباس بىكەن...
عه بدولله ليك: (ده لەرزى بە سەر سىنگا دەكمەوى) جەعفەر باسکى دەگرى و
بە رزى دەكتەنە) نازانم... نا... ناتوانم بلېيم، زمانم بە بېن چى قەد
ئەم نەتىننېيەم لە لاي چ كەسىت نەركاندووه... تەنالەت ژن و
كەنیزە كانم، نەتىننى ئەو سەرىنە نازان... بەرۇز لەناو قاسىمى
داخراودا دايىدەنېيم... شەوانەش ئەم ژۇورو ئەو ژۇورى پى دەكەم.
ئىيۇھ چۈن بەمه دەزانن؟!

جه عفه ر: ئىستا تىگە يشتى، دەزگا خەفييە كانى خەلifie چ دەزانن، خودى
خەلifie ش دەزانن چ نوتىننى گەرمە... يانى من و خەلifie ش دەزانن...
ژنانى گەورە پىياوانى دەولەت و نەجيپزادە كان، ده رېتکانيان چ
رەنگن؟ (سەماكەران و گۈزانىبىيژان بەئىشارەتىكى جەعفەر ئەو
ناوه جى دىلىن، عه بدولله ليك ھەست بە دلىباپۇن دەكتا)

عه بدولله ليك: گەوردم، ئەوانەي فەرمۇوت، ھەر ھەموو راستق.
جه عفه ر: گەلەييم لەو نىيە چىت كردووه، گەلەييم لە چۈنۈھەلى
و دەستەتەننە ئەو ژنانە يە... چۈنەت فەريو داون.

عه بدولله ليك: قوريان زورم لى نە كردوون خۆيان.
جه عفه ر: (بە تۈورە بىيەوە) سەيرى خوتت كردووه، هەندى لە مەيمۇن
جوانتىرى، ئەو ژنانە فەرىوت داون هەندىكىيان ژنى ئەو سەرىباز و
سەركەدانەن لە بەرەي جەنگى رۆمدا كۈزراون و بە قەولى خەلifie
شەھىدىن... هەندىكى دىييان ژنى گەورە كاربە دەست و نەجيپزادە كانى

خه لیفه، لهم حالته دا ده بی شیریابی و جیهاز و که رهسته
شایسته بۆ عالیه خانم له ئەستۆی خۆم گرم، ئەمە شیان بەلای
کەمەو بیست هەزار دیناری دەوی.

عەبدولله لیک: (خەریکە باوەر دەکات) ئىپراھىمى كورم، كە دەبىتە زلای
خه لیفه ماودىيىكە بىن كارە...

جەعفەر: ئەمە شیان ئاسانە... تۆ دەزانى ئىستا بەناو حوكىمانى مىسىزم،
كاروبارى ئەو دەقەرانە به من سېپىردرادە... دەيشزانى حوكىمانەكى
ئەۋىز مەردووە... يەك دوو رۆزى دى فەرمان دەردەكەم فەرمانپەوابى
حەكومەتى ئەو ناوه بىرى بە ئىپراھىمى كورت.

عەبدولله لیک: (جامەكەى دەستى دادەنلى خۆى دەچىن گۆزدەيىك شەراب
دەھىيىنى) لە سەلامەتى ئىپوھى مەزن.

(گۆزە شەرابەكە دەنلى بەسەرەوە، چۆپى لى دەپرى و بەپشتا
دەكەۋى، ھەردوو لىنگى بەرز دەبىتەوە، كەنیزەكان، بەقاقاواھ دىن،
بەرزى دەكەنەوە خۆى بەپىتوھ بۆ ناگىرى و جارىكى دى
دەكەۋىتەوە).

عەبدولله لیک: (بەگەوجىيەوە) بەلى ئەھى چۆن... گەلۇ جار بىن مەبەست
رپۇرتى سەرزارەكىم لەم و لەو داوه...

جەعفەر: (لەپى) سبەيىنى، دە هەزار دینارى خۆم و دە هەزار دینارى خەلیفه
وەردەگىرى...

عەبدولله لیک: (دەلەرزاپى) گەورەم پىيم رادەبۈتىرى.

جەعفەر: گەر پىشت راپۇتىرم... درۆت لەگەل ناكەم ئىممەى بەرمەكى
پانەھاتۇپىنەتە سەر درۆ.

عەبدولله لیک: گەورەم بىبۇرە.

جەعفەر: سبەي سەردانىكەم بکە.

عەبدولله لیک: (دەكەۋىتە سەرپىيەكاني جەعفەر و ماچيان دەکات)
وەزىرى فەرىشتنە سېفەت... حاتەمى دەورانى خۆت، ھەر پايەدار
بن... ئىپوھ لەلای ئامىززەكەى من خوشەويىستان... دەسەلاتتان زۇرە
ئايادەتوانم ئومىيەدوار بىم يەكى لە كچانى مەرحوم ھادى بۆ كورەكەم
داخوازى بکەم.

جەعفەر: (سەر رادەتكىيىنى) نەخىر... كچەكەى ئەو... نە... بەلام ھارپون
كچىنەكى دوانزە سالىە لە ئازادا بىت بۆ نەبىتە بۇوكى تۆ و شۇو
بە كورەكەى ئىپوھ نەكەت. عالىيە خانم شایستە ئەۋەيدە بىتە چىرى
مالەكەى ئىپوھ... بىتە ژىنى كورەكەى تۆ...

عەبدولله لیک: (بەبىن باوەرپىيەوە) يانى... يانى... تۆ رېتم دەددەي عالىي
خانى كچى خەلیفە داخوازى كەم... بۆ كورە ئازىزەكەم داخوازى
كچى خەلیفە بکەم...

جەعفەر: واى دانى تۆ داخوازىت كرد و خەلیفەش قەبۈلى كرد مارە
پېنىش، سبەي دوو سبەي شەو... (لەتر دەدات) عەبدولله لیک، تۆ
بارى منت قورستىر كرد... ئەوا قەبۈلەم كرد، كورەكەت بىتە زلای

جه عفه‌ر: گهوردم تکاکم قبیول بفه‌رمون با ئەم کەسە بەر لوتف و عینایەتى ئىيۇ بکەۋى.

هارۇن: (سەر رادەتەكىتىنى قايىل نەبۇنى خۆى دەخاتە روو) خزمانى من بەتاپىتى، كورە مام و كورە خال و كورە پۇورەكانم كەسانى سېلە و فيئلباز و فرسەتخوازن، بىن نمودۇن گەلىٰن ھىچپۈوچن، زمانساز و زمانلۇوسن... گەلە گورگى بىرىسىن... لە ئىيۇ ئەم ھىچپۈوچاندا، كەسيان ھەندەي ئەو كورە مامەم ناپەسەن نىيە... كە ناوى عەبدۇلەلېك-ھ... ئەگەر ناچارم كەيت رەنگە بتوانم تەحەمۇلى ھەندى لەو سېلانە بىكم، بەلام ئەم عەبدۇلەلېك-ھ ھەند پۇودار و جەبانە بەھىچ شىپۇھىتىك ناتوانم تەحەمۇلى بىكم... بەھىسەم مەبەستت ئەميان نەبى.

جه عفه‌ر: (بەزەر دەخەنەوە) ھەمان ئەو كەسە يە!!

هارۇن: (بەبىزارىيەوە)... ئاھ... لەم شتە پىسىھ، ئەم زماندرېزە گەنيۋە، دەپىن توور ھەلدىرىتە سەر زىلدان... ئەمە ھەميشە گەدایە... دەرۇزە لە سوالىكەرانىش دەكەت... ئەلبەتە بۆئەوە ھاتۇرە لای توچەندى پارەي بەقەرز بەدىتى... ئاگادارت دەكەمەوە قەرزى نەدىتى، ئەو ھىچپۈوچە نەك ھەرقەرز كۈرە بەلکو قەرز ناداتوو.

جه عفه‌ر: (بەزەر دەخەنەوە) گەو...

هارۇن: (قسەكەي دەپىتى) جىڭە لە زىن و كەنیزەكانى... بىيۇزىتىك ھەيە، ژىنى يەكىتىك لە ھاوري خۆشەويىستە كانى بۇو... واي ئىدعا دەكەد كە ھاوريتىيەكى گىيانى بەگىيانىيەتى... كەچى لە زرووفىتىكى نادىياردا ئەو ھاوري گەنجەي مرد...

جه عفه‌ر: گهوردم دەيگۈت خەليفە.

هارۇن: (قسەكەي دەپىتى) خەليفە بىن لوتف بۇوە... وانىيە واي نەدەگۈوت؟

دېيمەنسى چوار

(قەسرى خىلاقەت... ژۇورى خەليفە، ھارۇن و جەعفه‌ر)

جه عفه‌ر: گهوردم، ئەو راپۇرتانەي بۇم خويىندەنەو... ھەر ھەمۇيان راپۇرتى ئەمېرىق بۇون.

هارۇن: حالى بۇوم... زۇرى نەماوه، ئىشىھە كانغان تەواو دەبىي... بەپەكەوە لە گەل مىوانە كاندا فراقىن دەخقىن.

جه عفه‌ر: چاكە گهوردم، داواي رۇخسەتسانلى دەكەم، قىسىمەك ھەيە حەز دەكەم بىكەم.

ھارۇن: فەرمۇون.

جه عفه‌ر: يەكىن لە خزمانى خوتان، كە لە راپۇر دوودا، بىن ئەدەبى دەرەق بەئىيە نواندبوو، دوينى شەمە و هاتە لاي من، داواي لوتف و عینایەتى ئىيۇدى دەكەد.

ھارۇن: (بەبىزارىيەوە) من گەلىن لەم خزمە تەمەل و تەۋەزەل و مفتەخۇرانە بىتازام... ھەركە ناوابيان دەبىستىم دەلم تىيىكەجى، ھەر ئەۋەيە ناراشىمەوە... نەفرەتىيانلى دەكەم... ئەگەر ھەر داواي لېپۇردن و بەخشىن بىن ئەوا بەتتۈى دەبەخشم... بەلام ئەگەر پلەپىايدە و پارەي دەۋى... ئەوا ئاماھەم سەگە خويىپىيەكانى بەغدا تىيركەم، شەللاتىيەكان پۆشتەكەم... بەلام ئاماھە نىيم يەك درەھەم بەو خزمانەم بىدەم... تەنانەت كارى بەردەستىشىيان پىن رەوا نابىنەم...

هارون: (به پله) چی لئی خواستوویت... زوو پیم بلئی... ناشی و دعده داییتی.

جه عفه: مبوروه من ته جاوزی سنوری خۆمم کرد و چەند و دعديکم داوهتنی کاتئی کە و دعده کانم دایی دلنيا بوم ئېیوهيش...

هارون: ئىمەش چى... دەتهوئى بلئى وەک مەئمۇرئى جىتەجى دەکەين.

جه عفه: حەدم چىيە گەورەم... دلنيابۇوم ئەمېرى مۇئىنن قىسە کانم...

هارون: (بە تەوسۇوھ) بەلئى قىسە کانت ناشكىنى... ئەگەر وات كردىن ئەوا من ئەمېرى مۇئىنن نىم، ئەمېرى مۇنافقىن و ئىنتەزى و گەداکانم... پیم بلئى بە چى دلنيا يات...

جه عفه: (بە جىدېھوھ) گەلتى دلىام هارونى ھاورىتىم تىكاڭانم قبۇل دەکات...

هارون: (بەنەرمىبىيەوھ) سەرم لە شىپوارى گفتۇرگۈكانت سورماوه... چاک دەزانى خزمانى من لەو كەسانەن ئەگەر تەواوى مالىيات و دارايى ئىسلاميان بەھىنەم، تىير ناخۆن... ئەمەشيان نەك ھەر تىير ناخوات، دەستم بەھەنگۈيەنەوە بىن بىخەمە دەمى گاز لە پەنجەكەن دەگرى، فيلىبازىتكى سەيرە... لە رۇودا شىتىكە و لە ناخىشدا شىتىكى دىيە... خۆى وەک زاھىد دەخاتە رۇوو... ئەلېتە شەراب ناخواتەوھ... لە گەل كەنیزاندا سەما ناکات بەلام من دەزانم چەندىن مال و قەسرو كاروانسەرای ھەيە ئەۋەندە زۇمى و باغى كېرىۋە، كەچى ھەر دەپارىتەوھ... (لاسايى دەنگى عەبدولەلىك دەكتەوھ) نىمە... نىمە.

جه عفه: (بە پىيكتەنەوھ) دويىنى شەو دوو ئەۋەندەي من و زىاتىش شەرائى خواردەوھ. لە گەل كەنیزانى سەماكەردا سەمايى كرد و لە گەل گۇرانىبىيۋانىشدا گۇرانى چپى.

ناشى و دعدى پارەت پىن دابى، تو گىيانى باوكت و تو گىيانى دايىكى فەزلى برات، كە لە مەمكەكانى خۆبەوە شىرى پىن داوم... ناشى كەوتىيەتىزىر كارىگەرئى ئەو پىياوه ۋوادارە زمانلۇو سە...

جه عفه: (بە زەرەدەخەنەوھ) گەورەم چىت عەرزكەم... راستىيە كەم ئەۋەيدە دەمەوى شتىيتكى بۆ بکەن.

هارون: دىيارە دەتەۋى ھەزار درەھەمى پىن بىبەخشىم!

جه عفه: نەخېر قورىان داواي ئەۋەدى دەكىد، ئېبە بىبەخشىن.

هارون: (بە بىن ئەھەمەتىيەتىيەوھ) ئەوا بەخشىم.

جه عفه: بەھىيواي ئەۋەدم بکەۋىتە بەر لوتە و عىنایەتى ئېتىوھوھ.

هارون: (بە تۇورەبۇونەوھ) ئەوا ھەزار درەھەمى بەقەرەز پى لوتە دەفەرسووين... دەشزانم ناياداتەوھ... بەلام قەيناكات، گريان سەك خواردى...

جه عفه: ئاخىر گەور...

هارون: (قسە كەم پىن دەپى) : بەلئى چاکە دەيىخەينە بەر عىنایەتى خۆمان، گەر لە سەرەپىدا و دەستا و سەلامى كرد ئەوا وەلامى دەدەينەوھ.

جه عفه: قورىان و دەعلم داودتى، لە گەل ئېبە لەسەر خوانىتىك.

هارون: (بە تۇورەبىيەوھ قسە كەم دەپى) داواي سەير دەكەيت داواكانت مەحالىن... ئاما دەم لە گەل هيچۈپۈچترىن شەللاتى بەغدا لەسەر سفرەيدىك نان بخۆم بەلام لە گەل ئەم نەگرىسى ناتوانم دانىشىم، نامەوى بىبىنەم... لېتى ناشارمەوھ ماۋەيىتكە لە بىانوو يەك دەگەرپىم تا بىگرم و بىسىپېرەمە دەستى مەسرور...

جه عفه: (بە سەرسور مانەوھ) مەسرور؟!

هارون: (بە خويىنسار دىيەوھ) بەلئى مەسرور.

جه عفه: من دل و دەرۇونى ئېبە دەناسىم... دلىام ئېبە دەيىبن.

وا ده کات؟ تو چون دهستت ده چیته پاره‌ی من... ده هزار... ده هزار... ده هزار دینار... باشه ده هزار دیناره‌که‌ی تو به‌سنه‌بوو. (یه‌خه‌ی به‌رددات)

جه‌عفه‌ر: گه‌وردم صله‌ی ئه‌رحمات له‌بیسر نه‌چن، نیازی وابوو يه‌کن له کچانی خه‌لیفه‌ی مه‌رحوم هادی برatan ... بوکوره‌که‌ی بخوازی.

هارون: حه‌قنه‌ن بوئه‌مه‌ش رازی بوویت، يه‌کن له کچه نازدارو جوانه‌کانی جوانه‌مه‌رگی برام بدھیته ئه‌و کوره‌قەھچی جاھیل و گه‌وجه... جه‌عفه‌ر: نه خیبر قوربان رازی نه‌بووم.

هارون: (باوه‌شی پیا ده‌کات) ئافه‌ربن بو تو ... تیگه‌یشتم له کاته هه‌ره وردکاندا، عه‌قل و هوش به‌کارديتی و هه‌ند زیاده‌رهوی قه‌بول ناکه‌یت (ماچی ده‌کات).

جه‌عفه‌ر: (به‌خوت‌نسار‌دیبیه‌وه) به‌لام من کاری چاکترم کرد.
هارون: ده‌زانم، حه‌قمن وھلت کرد، پیت گوت‌ووه: به‌ئندازه‌ی به‌رده شرکه‌ت پئ دریز که... ئەلبه‌تە لیشی تووره‌بوویت و ددرت کردووه... ئافه‌رین جه‌عفه‌ر (ماچی ده‌کات) ده‌زانم قه‌ت پشتم ناده‌یته زه‌وی... ئافه‌رین ده پیتم بلئی بزانم چییه ئه‌و کاره چاکه‌ت... دهی بلئی...

جه‌عفه‌ر: عالیه‌ی کچه خوش‌ویسته‌که‌ی ئیوه‌م داوه به‌ئیراھیمی کوره‌ی عه‌بدوله‌لیکی ئاموزات.

هارون: (بمسه‌رسور‌مانه‌وه) ها؟

جه‌عفه‌ر: پیتم گوت فه‌رزکه هاتوویت بو داخوازی.

هارون: ها...؟

جه‌عفه‌ر: ئه‌وا خه‌لیفه موافقه‌قەتی کردا!

هارون: ها...؟

هارون: (ئه‌ودنده پیهدکه‌نی خه‌ریکه به‌پشتا بکه‌وئی) پیتم بلئی چیت بین به‌خشی، ئه‌ی هاویرتی سنگفراران و دهست و دل پاک و به‌خشنه‌نده و جوامیئر... سوپاس بو خوای مه‌زن که هه‌ند به‌خته‌وهری کردووم زیره‌کیکی وھک تویی به من عه‌تا فه‌رمووه.

جه‌عفه‌ر: من وھعدم پیئ دا ئیوه ددیبەخشن.

هارون: ئه‌وا به‌خشیم.

جه‌عفه‌ر: ددیگوت نیگه‌ران و په‌ریشانم، چونکه خه‌لیفه له‌گه‌لما خوشنود نیبیه به‌چاوی گومان و راپاییه‌وه سه‌یرم ده‌کات.

هارون: ئیدی به‌چاوی گومانه‌وه سه‌یری ناکه‌م... هه‌ر سه‌یری ناکه‌م.

جه‌عفه‌ر: من پیتم گوت هه‌موو گوناھه‌کانت خه‌تای زمانه دریزه‌که‌ت پیتم گوت خه‌لیفه له بئی ئه‌دھبییه‌کەت ده‌بوروی...

هارون: چاکه ئه‌وا دووباره، سین باره به‌خشیم، زوو پیتم بلئی ئه‌و قه‌چې دایکه چی ده‌ویست.

جه‌عفه‌ر: تنه‌نا ده هه‌زار دینار قه‌رزار بwoo، داوای لئی کردم کۆمەکی بکەم، تا ئه‌و قه‌رزه بداته‌وه...

هارون: پیتم نه گوتی ئەمە قه‌رز ناداته‌وه!

جه‌عفه‌ر: ددیگوت ئەگر ئەم قه‌رزه نه‌دەمەوه ئه‌وا له داخا دەمرم.
هارون: جا با بىرى... به ئىمە چى!

جه‌عفه‌ر: من له کیسەی خۆم ده هه‌زار دینارم پیت به‌خشی.

هارون: ده هه‌زار!

جه‌عفه‌ر: ده هه‌زار دیناری خه‌لیفه‌ش!

هارون: (راداده‌پرئ و یه‌خه‌ی جه‌عفه‌ر ده‌گرئ) ده هه‌زار ده هه‌زار دینار... ده هه‌زار دیناری من ... تو شیتى... يه‌کن به‌ئاسته‌م عه‌قلی هه‌بن شتى

کن ئیجازدی بە تو داوه، دەست وەردەیتە کاروبارى نیتو مالى من...
جهەعفەر: (وەك سەركەه تووپىيەك) ئەو پىداويسىتىيانەي بۆ كۈپىنى پۇشاڭ

و خشل و خانوو مەراسىمى شۇوكىرىنەكەيە، پارەي ئەم شستانەم لە
خەزىنەكەي باوکم دەرھىننا... ئەلبەتە خەلەيفەي مەزنىش، جىهازى
پىيۆست و دىيارى شايىتە و موجەوھەرات و كەرسەتەي نىيۇمال
تەكمىل دەكەت... ئەمەيان بۆ پاراستنى كىبرىاي كچە
خۆشەويسەتكە تانە...
هارون: نەفرەت لە عەبدولەلېك... خەتاي منه وادەھىلىم شەوانە لە مالىدا

بىيىتەوە، تا ئەم جۆرە سوالىكراۋە بىتنە لات، توپىش بەسەرخۇشى
وەعد و قەولىان دەددەيتى... باشە ئەم ئامۇزىايەي من چىلىپى
نەددەويىست؟! داواي كورسى خەلەيفەيەتى نەدەكرد؟ بۆھانت نەدا
داواي پېغەمبەريش بىكتا... ئەم گەوج و نەفامە پىتى وايە، مادامى
ئامۇزىاي خەلەيفەيە، دەبىن مانەندى خەلەيفە حەرمەسەرەي ھەبى،
مانەندى خەلەيفە خەرىكى عەيش و نۆش بى... خەتاي منه ئىدى
لەمشەو بەدواوه، حەقى ئەۋەت نىيە، بەتهنەلا لە مالەكەي خوتا
دانىشى و بخۇپىتەوە... دەبىن ھەممۇ شەھى ئامادەي بەزمى شەوانەي
من بىت... تىكەيەشتى؟! ئەرەي بەپاست پىيم بلىٰ چۆن شەوانە
دەتونى بەتهنەا بخۇپىتەوە؟ من كە تەنەلا دەبىم، ھەراسانى پووم
تىيدەكتا... لە تەنەايى زۆر دەترسم... ئى پىيم بلىٰ كورپى ئەو
ناسالە چىدىي نەددەويىست؟

جهەعفەر: بەلىٰ گەورەم، شتىكى دەويىست، ئارەزووى منىش ھەروايە...
تىكاي دەكرد زاوا سەرەزەكەي خەلەيفە ئىش و مەقامىكى
پىيەدرى...
هارون: بىكە بەپاسەوانى قەسر... نەء... نەء... پاسەوانى پىن ناكىئ، لە

جهەعفەر: سېھى شەو شىرىنى دەخورىتەوە.
هارون: ها...؟

جهەعفەر: دوو سېھى مارەي دەپىن و زەماوەند ساز دەكەين.

هارون: (دەنەرىپىنى) ئەمەيان ھەرگىز نابى... مەحالە... ئەمەيان ھەرگىز
نابى... كچە نازەنин و جىڭەر گۆشەكەم بېيىتە ژىنى ئەو گەوج و بىن
لىاقەتە، كە لە ھەر شوينىكدا دامدەنا، لە دزى بەولۇوھ ھېچى دىبى
نەدەكرد... جەعفەر تو خەرىكە بىن عەقلەيش دەبى... چۆن موافەقت
لەسەر بەشۇدانى عالىيە دەكەي كە تازە تەمەنى دەگاتە دوانزە سال.

جهەعفەر: گەورەم ھەرەتى شوکەرنىيەتى.

هارون: قىسى قۇپ مەكە.

جهەعفەر: گەورەم فەرمۇودە پېغەمبەرە... بنت الشمان الامان.

هارون: (دەنەرىپىنى) جەعفەر!!

جهەعفەر: گەورەم چوار سال لە حەزرەتى عائىشە گەورەتەرە...

هارون: فلتە فلت... عائىشە بە نۆسالى شۇوى كرده پېغەمبەر.

جهەعفەر: عالىيەش بەدوانزە سالى شۇودەكاتە ئىپرەھىمى ئامۇزات...

هارون: ئەو پېغەمبەر بۇو، رەسولى خوا بۇو، ئەو فەرياد پەسى ئىنسان بۇو،
لە جەھالەت پىزگارى كردن.

جهەعفەر: ئەمېش نەۋە ئەۋە!

هارون: جەعفەر... وریا بە!!

جهەعفەر: (باشەكە بەرەو ئەو ئاستە دەبات كە خۆى دەيھۆى) ئىستا
ئىپرەھىم عاقل بۇو دەيھۆى گىيانى خۆى لە پىتى خەلەيفەدا بەخت
كات.

هارون: (بەگەلەيىيەوە) چۆن، ئاخىر چۆن لەلايەن منه وە قەولى پىندا دەدەي...

کاتی حەرەسیاتدا خەوی لىن دەكەوی... بىكە به باغەوان...
باودىناكەم ئەمەيشى پىن بىكىرى... با بىيىتە دەرگاوان.

جەعفەر: ئەم مەقامە بۆشان و شەوكەتى زاواي خەلیفە ناشى من بەوالى
شارى (فوستات) دامەززاندۇوو... كە لياقەتى نواند، ئەوسا
ولايەتى مىسىرى پىن دەسپىرىن، فەوجى سوپاشى لە خزمەتدا
دادەنیيەن.

هارۇن: ئەمەى پىن ناكىرى... كەرى خۆمە چاڭى دەناسىم.
جەعفەر: گەورەم ئەمە بۆئە نىيە... بۆ خوتانە.

هارۇن: (وەك ناچارىيک) چاڭە... منىشت ناچاركىر ئەو وەعدانەى بەئامۇزا
قۆلۈر و ئەحمدەقەكەمت داوه منىش بۆ تۆزى جىيەجى دەكەم... بەلام
سوپىنتىت دەددەم كچانى دىم، بەبىن ئىيجازى من بەشۈرۈيان نەدەي.
بەلاى كەمەوە بەرلەوە قەمول بەدن، راۋىتىشكەم پىن بىكەن (بەبزۇوە)
ئەمشەو بە چ لايىك ناچىت... ئىبراھىيمى برام ئاوازىتكى نوېي
دانماوه لەگەل ھەردوو كەنىزە دەنگخۇشەكانى دىنە لاي من ...
ئەمشەو من و تۆ و عەباسە خوشكەم بەيەكەوە دەبىن.

جەعفەر: ئەمر دەكەى گەورەم
هارۇن: لە كۆئى دەبىن؟!
جەعفەر: لە قەسرەكەى ئىيۇه.

هارۇن: ئافەرين لەو شوئىنە دەبىن كە تۇناتوانى كچى خەلکى و خەزىنەى
خەلیفە بىبەخشىبىه ھىچپۇرچان...

جەعفەر: (بەپىتكەنېنۈو) هارۇن ئەلىشىدى تەنها بەهارۇنى برام دەكىرى
كارى خەلیفە يەتىش ئاسان نىيە و... ئەمر دەكەن.

بەشی چوارم

تهنانهت به دنگى به رز قسمه لەگەلیا کرد... ئەویش بە گریانووه
خویندنى جى هىشت و پۇيىشتەوە...

زوبەيدە: من سپلە نىم... خزمەتە گەورەكانى تۆم لەبەر چاو گرتبوو دەنا،
لەسەر ئەو بەدرەفتارىيەت كە ئەمېنى كورى مەن ئەمېنى كورى مەن ئەمېنى كورى مەن... خۆت
دەترانى سزاكانى من چۆنەو بە چىم دەسپاردى ... بەلام ئەوەندەت
خزمەت كردووم، چاپۇشى لەم بەدرەفتارىيەت دەكەم... ئاگادارت
دەكەمەوە، زىنھار جارييکى دى دنگەت بەسەربا بەرز كەيتەوە...
(لەپپ) دەزانى خەليفە نىازى چىيە؟

كەسائى: گەورەم لە ج رووپە كەوە؟!

زوبەيدە: لەمەر جىنىشىنى خۆبەوە...

كەسائى: بى ئاگام!

زوبەيدە: گەوج مەبە...

كەسائى: گەورەم، لەبەر دەرس وتنەوە، ئەمۇندە ئاگام لە دنیاكە
نىيە... كەمترىن كەسىش دەبىن... لەۋەتەي دەرس بە ئەمېن و مەئمۇن
دەدەم خەليفە لە قەسدا نىشته جىتى كردووم... ھەممۇ شتىكى بۇ
داپىن كردووم... بەو مەرجەي ھەردوو كورەكەي خەليفە فيتى زانست
كەم...

زوبەيدە: نەزان... نەزانىتكى وەك تو كورى خەليفە فيتە زانست دەكات...

كەسائى: گەورەم...

زوبەيدە: حەيowan، دەلىي ئەمېن و مەئمۇن كورى خەليفەن... نەخىر مەئمۇن
بەشىكى كەي لە ئىيىمەيە... بەشەكەي ترى لە قەحپەزادەيە و
خويىتكى دىبى نارەسەن بەناو رەگەكانيا ھات و چۈدەكت.

كەسائى: گەورەم...

زوبەيدە: دەپىن بزانى ئەمېن خويى عەرەبى قورەيشى خالىس بەناو

دېيمەنسى يەڭ

(قەسرە تايىەتىيە كەي زوبەيدە...
زوبەيدە، خالىسە، كەسائى...)

زوبەيدە (رووگۈزۈ و بەسائى) ئەمېشەو ھارپۇن دەيگۈت: ئەمېر ئەمېن و
مەئمۇن تاقى كرددوە... مەئمۇن لە دەرسە كانىا گەلنى زىرەك بۇو، دە
پرسىارام لىنى كرد ھەممۇ يانى زانى... دە پرسىيارىش لە ئەمېن
كىرد، تەنها وەلامى پرسىيارىكى زانى، ئەویش ئەو بۇو لېم پرسى
تۆناؤت چىيە باش بۇو ناوا كەي خۆتى زانى.

ئەمە ئەو دەگەيىتىنى، ئىيۇھ بە وردى دەرس بە كورى ئەو قەحپەيە
دەدەن...

مەئمۇنى قەحپەزادە... يانى چى ئەمېنى كۈرم دە پرسىارى لىنى
بىكىرى... تەنها وەلامى پرسىيارىك بىزانى... ئەو پرسىارەيش لە ھەر
گەوج و نەخويىنەوارى بىكىرى وەلامەكەي دەزانى... كە دايىكە
كەنیزەكەي مەرد، پىيىچ سالى تەواو بەخىيۇم كردى... ئىستا لە
كورەكەي من زىرەكتە دەلىي عاقلىتىشە!!

كەسائى: من لە يەك كاتدا دەرس بە ھەردووكىيان دەلىي... ھەردووكىيان
بەيەكەوە گۈي دەگەن...

زوبەيدە: دەزانى مەبەستم چىيە?
كەسائى: (خۆتى لە گىلى دەدا) دەيىتى لە گەل ئەمېندا گەلنى ماندوو بۇوم...

خالیسه: بۆ نه تەدەزانى چەند سال لە نیبو تەونى حیلە و فرت و فیلە کانى دەورو بەریا دەینالاند بۆ نه تەدەزانى، نه شەوی شەو بۇو نه رۆزى رۆژ.

کەسائى: بەلنى دەمزانى.

خالیسه: ئەی لە بىرەت چوو لەبەر چاوى مندا چ وەعدىتەت دايى...
کەسائى: وەعدەكەم جىيەجى كرد.

خالیسه: راستە قۇناغى يەكەم جىيەجى كرد قۇناغە گۈنگە كە ماوە...
کەسائى: گۈنگ ئەو بۇو، ئىمە ئەو كۆسپەمان لە پىى لا دادا من وەعدەكە خۆزم وەجى هىتنا...

خالیسه: لابىدى ئەو كۆسپە، هەنگاوى يەكەم بۇو بۇ وەجيھىنانى ئامانجە سەرەكىيەكە... زوبەيدە خانم ھەست دەكەت كەم تەرخەمى...
قەناعەتى وايە خۆت دەذىيە وە...

کەسائى: (وە ئاگا دېتەوە لەمەرچى قسان دەكىرى) من دەمەوى و
ھەولىش دەدەم، ئەمین بىيىتە وەلى عەھەد... بەلام دەبى وەلى عەھەد
لياقەتى ھەبى و فېرىت و بزانتى

خالیسه: جا چۆن لە وەلى عەھەد توورە دەبى... سېبەي دەبىتە خەلەفە دەكىرى، ئەو خەلەفە بىت و حوكىمەن، توپش كاتى خۆى بى مىھرىت لەگەلدا نواندبىت... يَا دلىنيايت لەوەيى نابىتە وەلى عەھەد... بۆيە ئەم رەفتارە لەگەل دەكە خۆ تۆ نەفام نىت... نازانى باوکى چى لەگەل عومەردا كرد ھەر لە يەكەم رۆزى خىلافقەتىا چى لى كرد... (لەپ) زوبەيدە خانم حەقىيەتى لە تۆ بەكەويتە گومانەوە.

کەسائى: (ترس دايىگەرتووە)

خالیسه: ھىشتا بە سەبرە و سىنگ فراوانە... چاكە كانى تۆى لەبەر چاوه
... حەوت سال لەمەوەر چاكە يەكت لەگەلدا كەردووە... ئەوەي لەبەر
چاوه، دەنا...

رەگە كانىا ھات و چۆ دەكەت... كورى منه... زوبەيدە عەرەب،
قورەيشى، لە نەوەي پىغەمبەر. دەزانى ئەو كورى كىيە؟ كورى
كەنیزىتكى ئەسمەرى فارس... ناشىرين... جارى پىييان دەگوت
"مەراحل" جارىكىش پىييان دەگوت "مەرجانە" خوا بۇ ئەوەي خەلق
كەردوو، لە ئاشپەزخانەدا بىرى و لە ويىشدا بىرى... (روو لە خالیسە دەكەت) لەويىدا چۈن مەرد...

خالیسه: گەورەم بە فەرمانى ئىيە...

زوبەيدە: (بە كەسائى) ئاگات لە فەرمانە كانى ئىيمە يە؟

كەسائى: بەلنى گەورەم...

زوبەيدە: من كارم زۆرە... بۇ ماوەيىك بە جىيت دەھىلىم... خالیسە تىيىتەكە يېتىنى، بۆچى بانگم كەردوویت و بۆچىش لىت نارازىم...
(دەپوات)

كەسائى: (بە خالیسە) ئاخر بە هيچ جۆرى جائىز نىيە، چاۋپوشى لە كەم پەروردەبىي زانستىي بىكىرى، باوکە مەزن و بەرىزەكەي، ئىجاھى بە من داوه، ئەگەر بە وردى گۈي بۇ دەرسە كانى شل نەكەت، سەرزەنشتى بکەم و خۆمى لى تۈورە كەم...

خالیسە: مەسەلە كە ئەمە نىيە!

كەسائى: ئەمېرى مۇئىمنىن دەستورى پى دام لەگەلغا توندو تىيىز بىم... تا چاكتى دەرسە كانى رەوان كات.

خالیسە: گۇتم مەسەلە كە ئەمە نىيە.

كەسائى: ئەي چىيە...؟

خالیسە: پىيم سەيرە، لە نىيۇ خەلکىدا، بە زانا ناوابانگتان دەركەردوو
كەچى لەم مەسئەلە يە تىنڭەن...

كەسائى: كام مەسئەلە؟

بوو... بۆئەمە دەکەنە وەک زانا خۆی بخاتە پوو، لەم دوايىيەدا فېرى
ئەوە ببۇو مەجلىسى زانايانى ساز دەدە... فارسەكانى لە دەورى
خۆى كۆ دەكىدە، ئىمەيشى لەبەر چاوى ئەواندا دەشكاندە...ئائى
خەيزەران.

خالىسە: زوبىيەدە خانم ھاتە هاناتەوە، رېزگارى كرد!

كەسائى: هەر دەرەنەن رېزگارمان بۇو...ئەو لە كۆسپ و منىش لە كەسىن
ھەمەيشە وەک درېك دەچۈوه نېتىچاومەوە...

خالىسە: كە ئىيەمە دەرەنەن ئاسۇودە بۇون، يەحىيا و كورەكانى بە جۆرنى
شلەژان، تا ئىستا، يانى حەوت سالى رەبەقە شلەژان بەرى
نەداون، لەو رۆزەيشەوە، رۆزانە گۈلەيان بەرەو لېتى دەچىت...
بەلام ئەوان سەرسەختن باوەريان بەخۆيان زۆرە، كەللە رەقنى...
بەھەموو جۆرىكىش ھەولۇ دەددەن "مەئۇن" ئى كورە گەورەكەي خەليفە
بکەنە جىېنىشىن.

كەسائى: ئەوان ھېشتا ھەر بە دەسەلاتن... ھېشتا ھەر پارەدارن... بە پارە
ھەمۇ شىتى دەكەن...

خالىسە: (چاوىلىن دادەگىرى) زوبىيەدە خانم پىيى وايدە گەر توخەرەنەن
بکەيت، ئەوان ھېچىيان پىن ناكىرىت

كەسائى: دەلىم من ھەولۇ دەددەم.

خالىسە: بىم قىسىيە زوبىيەدە دلى ئاو ناخواتەوە.

كەسائى: بۆ؟

خالىسە: ھەندىنى شتى زۆر تايىەتى لە ژيانى زوبىيەدە ئۆزىزىنى... زۆر
ناپەھەتى كردووە! ئەگەر بىزانى نالىيى ھەولۇ دەددەم بەلکو بە
يەقىنەوە وەعدى دەددەيتى و تا سەر ئىسقان ھارىكەرى دەكەيت.

كەسائى: چىيە ئەو شتە؟

كەسائى: تىكا دەكەم مەيىخەنەوە بىرم... ھەركە ئەو شەودەم دىتەوە ياد، بىز
لە خۆم دەكەمەوە...
خالىسە: بۆ؟

كەسائى: من پىاۋىتكى زانام، چ حەقىم بەسەر ئەو كودەتا يەوە ھەبۇو
خالىسە: (بە پىيكتەننەوە) چ حەقت بەسەر بىيەوە ھەبۇو؟! تو دووقات
حەقى خۆتى وەرگرت... كە نەخشەكەت دارېشت وەعدى دايىتى پېتىج
ھەزار دىنارت بەتاتى... وابۇو؟

كەسائى: بەلىنى... توپىشمان لەگەلدا بۇويت.

خالىسە: كە نەخشەكەت جىيەجى كرد، دە ھەزار دىنارى دايىتى پىتى گۇتى:
تا ماوم ئەم چاكەيەت لە بىر تاكەم... تو گەورەتىن كۆسپت لە پىتى
من و ئەمېنى كورمدا بە دۆزەخ سپاراد... تو خەيزەرانى دايىكى
خەلېفەت بۆ من زەھر خوارد كردى...

كەسائى: (سەيرىتكى دەرەنەن دەكەت) نەفرەت لەو پارە پىسە نەفرەت لە
تەماح... چ تاوانىتكى پىن كردى؟!

خالىسە: ھەر تەماح نەبۇو.

كەسائى: ئەم...

خالىسە: حەسۇودى زانايان... حەسۇودى نېۋانى خۆتان حەسۇودىيەكەت
دەورە سەرەكىيەكەي ھەبۇو... زوبىيەدە خانم ئەم حەسۇودىيەي لە تودا
بەدى كردى... داوهەكەي بۆ ھەلداي، كەمەنگىشى كردى، رازدەكەي
دلى خۆى بۆ تو ئاشكرا كردى... توپىش نەخشە شەيتانىيەكەت بۆ
دانان... وەكۆ زانايىتكىش جىيەجىت كردى... ئىستا تەنها خواو من و
تو و زوبىيەدە خانم دەزانى، خەيزەرانى دايىكى خەلېفە بە چ زەھرى،
لە چ شۇتنى گىانى لە دەست دا.

كەسائى: خەيزەران لەبەر ئەوەي خۆى عەرەب نەبۇو رقى لە زانا عەرەبەكان

ژنی (۱) : (پوویه روو سه رینه کهی سه ریاسکی خالیسه ده و هستن، به ئاوازدهوه) ئەم ژنه عەرەبە بهد بەختە هەرچەندە لە جوانیدا کەم وینەیە... به لام بهد بەخترين ژنانى دونيا يە...
ژيانه کەی لە خۆى كردووه به دۆزدەخ... رۆزانە ئاگرى كىنەي دەروونى خۆى دەگەشىيەتەوە... نازانى بى سوودە، ئەوھى ئىيمە دەيلىين چارەنۇوسمە... نە بە گريان، نە بە نوشته... نە بە كودەتا و خوتىن... بە هىچ شتى ئەم چارەنۇوسمە ناگۇرى...

ژنی (۲) : (بە سەما كردن بە دەوري خالىسىدا دەسۈورپىتەوە) ئەم ژنه بهد بەختە... دايىكى ئەم پاشا تەمەن كورتەيە... ئەم پاشايە... تەمەن كورتە... كەم حەموسەلەيە... ئەم پاشايە... لۇوت بەرزە، سىستە پېر گۇناھە، حىلە بازە زۆر خۆرەو، بە دەمەستە، نىپەيازە... مانەندى باو باپىرى تىنۇوئى خوتىنە... ئەم پاشايە تەمەن كورتە...
ژنی (۳) : (جۆرى ئاواز و سەما كەی دەگۇرى)

میراتگرى هەمان نەخۆشىيە كەي باو باپىرىيەتى هەر كەسى خزمەتى بىكەت... دەبىن بىكۈژى... ئەم پاشايە... لە يەك كاتدا چەند كەسىتكە بىكۈژ، بەخشەندە، تۈورە، گەوج، هيىمن.

ژنی (۴) : (بەرىتىمىكى پەلەترا)
ئەم پاشايە...
تەنها غەمى... نىپەيازىيە
هىچ فېر نابى... تەمەن كورتە...
ھەمەو غەمى ئەوھى چۆن مەئمۇنى براي بىكۈژى، ئەم پاشايە...
تەمەن كورتە... زۆرخۆر و چلىسە... بىكۈژ، تەمەن كورتە
(ھەر چوار ژنه كە به ديار سەرى خالىسى دەست دەخەنە سەر شانى يەكدى بە يەكەوە دەلىن)

خالىسىه: حەز دەكەي بىزانى...؟
كەسائى: ئەگەر زۆر نەھىنى نەبىت.

خالىسىه: پىيم سەيرە واقسە دەكەيت و دەلىيەت، ئەگەر زۆر نەھىنى نەبىت... من ئىسوھى زانايان دەبىنەم لە وردە نەھىنى بى كەللىكى يەكدى دەگەرپىن... وەك ھەندى ژنان حەز بە نەھىنى زانىنى يەكدى دەكەن...
كەسائى: تو راست دەكەي، قىسەيېك بۇ ھاتە سەر زمان... پىيم بلىتى بىزانم، تو چۈن دەزانتىت ئىيمە بە دواى نەھىنييە كانى يەكدى وېلىن...
خالىسىه: ئىۋە لە مەجلىسى خەلەفەدا دادنىشىن، گفتۇڭز لەگەل يەكدى دەكەن، لەبەر چاوى يەكىدا خوتان زۆر بە بەرىز و خاودەن حورمەت دەنۋىن..... نازانىن ئىيمە لە پاشتى پەر دەدەوە، ھەم دەبىستىن و ھەم دەبىنەن... ئىسوھى زانايان كە بە يەكەوە لە حزوورى خەلەفەدا دەبن شتىيەن، به لام كە بە تەنها دەتانبىن شتىيەكى دىن.

كەسائى: چىن؟

خالىسىه: خەفييە و راپورت نۇوسىن... چاوتان بە چاكە و زانستى غەيرى خوتان... چاوتان بە كەسدا ھەللىيەت...

كەسائى: ئەمەشىيان راست دەكەي!... دەمەوى ئەو شتەم بۇ باسکەي وَا بۇ دەتە مايەي نارەحەتى زوبىيەدە خانم.

خالىسىه: باس ناکرى، به لام دەتوانم بە نمايش حالتى كەم...

كەسائى: بە نمايش؟

خالىسىه: بەلى... (دەپوات سەرینى دېنى و دەيگەرتىتە باوەش، لەسەر پشت راپادەكشى، مانەندى كۆرپەي سەرینە كە دەخاتە سەر باسکى... بە دەنگى بەرز) وەرن...

(چوار ژنى سېپى پۇش، دېنە ژۇورى، ھەر چوار لاي خالىسى دەگەن، خۆيان وَا دەنۋىن كەسائى نابىن)

ئەم پاشايە... ئەم پاشايە

(لەم کاتەدا دەنگىكى گپ پەيدا دەبى، خاودن دەنگەكە ماسك بە رۇخسارييەوە... دوو رەمى پىتىيە... رەمەكان دەداتە قەد يەك، دەنگى رەمەكان لەگەل دەنگى خۆيدا تېتكەل دەبن...) درق دەكەن...

(چوار ژنەكە بە پەلە رادەكەن، كەسى دەمامك دار خۆى دادەنەويىتتە سەر سەرينەكە و بە دەنگى گەرەوە)

زوبەيدە خانى خانمان، ئەگەر خەوتۈرىت بىدار بە... ئەگەر بە ئاڭايىت ھۆشىيار بە... ئەم چوار ژنە درۆزىن... دەيانەۋى تۆ و (نوکى رەمى دەخاتە سەر دلى خالىيسە) ئەم پاشايە (نووكى رەمەكە دى دەخاتە سەر سەرينەكە) زىندىووبىن، بەلام نە بزوپىن... مردووبىتىك بن بخۇن و بخەون... دەيانەۋى ترس بەدەنەوە... (دە نەرىتىن) زوبەيدە... خانى خانغان، هەلسە... فرياكەمەوە...

(خاودن دەنگى دەمامكدار ون دەبى، خالىيسە بە شەڭىز و ترسەوە ھەلدىسى، دەقىرىتىنى، زوبەيدە و چەند كەنيزى، بەھەلە داوان دىنە ژۇورى)

زوبەيدە: (بە توندى خالىيسە رادەتكىننى) ھا چىيە؟

خالىيسە: (بە ليپە لەرزەوە) خەمونەكەيە...

زوبەيدە: (بە ترسەوە) ھەر سپى پوش بۇون...

خالىيسە: بەللى...

زوبەيدە: ئەى خاودن دەنگە گپكە ماسكەكە لەپۇوى خۆى لانەدا...

خالىيسە: نە.

زوبەيدە: (روو لە كەسائى دەكتات) ھېچت بىنى؟

كەسائى: بەللى...

زوبەيدە: يانى ئەمۇندە زانايت... يەكى خەون بىيىنى، ئەم كەسە خەونەكەيت بۇ باس نەكات، دەزانى چى بىيىنە.

كەسائى: خالىيسە خەونى دەبىنى، من واقىعەم دەبىنى.

زوبەيدە: گۈتى لە قىسە كانىيان بۇو...?

كەسائى: بەللى...

زوبەيدە: عىيلەت گەيشتۇوەتە ئەم رادىيە، خەونى كەسانى دى دەبىنى، قىسەي نىيۇ خەون دەبىستى... بۆيە داوات لىن دەكەم ... داوا لە عىيل و فراسەتت دەكەم ... بە نەرمى ئەمەينى كۈرم فېرکە... دەمەۋى تۆ ئەم كەسە بىيت... پېشىڭتۈرى ئەم چوار ژنە سپى پۇشانەم بۆ بە درق بخەيتەوە ئەم چوار ژنە... چەند سالە ... لەم رۆزەوە دايىكى مەئمۇن گۆر بە گۆر بۇوە، ھەر بە ئاستەم چاولە يەك بىتىم ئەم سپى پۇشانەم لىن پەيدا دەبن... كار گەيشتۇوەتە ئەمە، ھەممۇ كەنیزە كانى ئەم قەسرە، ھەمان خەون دەبىن.

كەسائى: دەزانم چىتان دەۋى.

زوبەيدە: (دوو كىسەي گەورەي پەلەزىپى پىتىيە، هەلىيان دەداتە ھەواو دەيانگىرىتتەوە، كەسائى چاوى لەسەر ئەم دەبى كەسەيە). دەمەۋى ئەمە دەقىرىتىنى، زوبەيدە و چەند كەنيزى، بەھەلە داوان دىنە ژۇورى)

دەمەۋى ئەمە بە "سېبىەوەيت" كرد ھەمان شتىش بە ھارۇن بکەي...

كەسائى: (سەر دادەخات) بۆئىدەيش ئەمە دەزانم.

زوبەيدە: (بە خالىيسە) بىيخەوە بىيرى...

خالىيسە: چەند عەرەبى لەمەر زمانى عەرەبى ھاتنە لاي تۆ و "سېبىەوەي" ، پرسىياريان كرو گوتىيان: (هل ان لدغ العقرب اشد من لسع الزنبور) ئەگەر ئەم پىستەيمان بەرچاولە كەوت بلېتىن چى؟ تو گوتت دەبن

بلیین : (فازا هو هي) کەچى سىبەۋەدى گوتى:

(فازا هو اياها)

بۇوه مشتو مېيان...

زەپىن : (فازا هو هي) کەچى سىبەۋەدى گوتى:

(فازا هو اياها)

بۇوه مشتو مېيان...

زانىت "سىبەۋەدى" راست دەكەت تۆچۈرىت بە پارە، چەند

بەدۇویەكى عەرەبىت ھىتىنا، تادرۇت بۆ بىكەن و بلېيىن "فازا هو هي".

خەلکە زمانزانەكان پىرسىيارىان لە بەدۇوەكان كىردد... بەدۇوە

بەكىيگىراوەكان گوتىيان: "ھەكزا قالىت العرب..."

زوبەيدە: دەزانى سىبەۋەدى لە داخى تۆسەرى خۆى ھەلگرت...؟

كەسائى: بەلىنى پەشىمانم...

زوبەيدە: نەخىر پەشىمان مەبەۋە... دەممەوى ئەمان كارم لەگەل ھارۇندا بۆ

بىكى (كىسىيەكى بۆ ھەلددەت) ئەمەيان بۆئەو زانايانە كە

خۆت ھەلپىاندەبىزىرى (كىسىيەكى دىيى بۆ ھەلددەت) ئەمەشىان بۆ

خۆت.

كەسائى: (ھەردوو كىسىهە كە وەردەگرى، بە زەردەخەنەوە) تۆبەم كىردىبو!

زوبەيدە: پاش ئەم كارەت تۆبە بىكە باپىت بلېيىم سەرەتا لە چىيەۋە دەست

پىپىكەن... پاشانىش خۆتان و زانايان و ج راوه پىويىتىكى لەگەل

دەكەن... .

كەسائى: لەچىيەۋە دەست پىن بىكەين.

زوبەيدە: دەست لەسەر ئەم ئاياتە داگىن.

كەسائى: كام ئايەت؟

زوبەيدە: "كىتم خىر أمة اخرجت للناس" ئەمەن ، قورەيشىيە، مەئمۇن،

دۇو رەگە ئىيدى ئىشى خۆت دەزانى ھەر لە مىۋۇھ دەست بەكار بە...

كەسائى: (سەر با دەدەت) كارەكە ھەروأ ئاسان نىيە... دەترىم "بەشار

يىكمان لىپەيدا بىن، رىسەكەمان بىكاتەوە بەخورى... .

زوبەيدە: مەبەستت تېنەگەم...

خالىسە: خانى گەورەم، بەشارى كورى بورد، شاعىرىتىكى فارس بۇو كۆپر

بۇو بە عەرەبى شىعەرى دەنۇوسى، ھەججاو بۇو... خەلکە كە چۈونە

لای باوکى شەكتىيان كەردى... باوکىش چۈوه لای كورە شاعىرىتە كەى و

پىتى گوت: تۆحەياو نامۇسى ئىيمەت بىردووھ، بۆوا لەم خەلکە

دەكەيت؟ بەشار وەلامى باوکى دايەوە و پىتى گوت: پىيىان بلىنى

"وما على الاعمى حرج"

زوبەيدە: (قەللىسە) دەكىسىە دىشت بۆ دادەنیم... نەخىر بىيىت، سى

ئەمەيان يەك... سى كىسىە دىشت دەدەمى، لەبەرچاۋى ھارۇندا

ئەم بەرمەكىيىانەم بۆ بىكەيتە پەرۋ...

یه حیا: به لئن... من له گهله تودام جوانیستکی بین هاوتابی ههیه... خاوندی
ئیراده کی به هیزه...

جه عفره: هارون گله خوشی دهی، به بی ئدم خوشکهی ئیداره ناکات...
گله شه و دیته نیو به زمی ئیمهوه بین پهروا قسه ده کات...
ئیبراھیمی برای هارون و دوو که نیزه که... من و هارون و
عه باسهی خوشکی هارون زوریهی شهوان به یه کوهین...

یه حیا: ئاگادارت، ده که مهوه، پیشتریش پیم گوتوبیت ده بی مه سافه یېک
دانبیتی له نیوان خوت و هارون که چی نه ک ئه مو مه سافه یهت
دانهناوه. به لکو سنورت به زاندووه...

جه عفره: لیتی ناشارمهوه، به جوری که مهندکیشی کر دوم هوشی پتی
نه هیشتوم... عه سری ئه مرؤ له مهیدانی جلیتبازیدا، سواریتکی
دهمامک پوش. ئه و هه مو خه لکهی سه راسیمهی خوتی کر دبوو...
ته نانه ت توپه کهی له من و درگرت، نه متوانی لیتی و درگرهوه...
خه لیفه و گهوره پیاواني دهله سه رگه رمی ته ماشا بون...
سواره که گهیشه لای خه لیفه، دهمامکه کهی له رو خسار لادا، بورو
چه پلکه پیزانیتکی ئه توپه تیستایش دنگی چه پلکه کان له گویمدا
ده زرنگیتیوه... هارون به ره پیری چوو... عه باسه چ شاسواری بورو...
باوکه.

یه حیا: تو توانیت حمزه کانی هارون بینیته دی، ئهوا به غدات بو کردووه ته
به ههشت... حه ره مسنه راکهی چ له رووی جوانی و چ له رووی زماره
که نیزه کانییه و چ له حه ره مسنه راکهی خه سره په رویز که متر نییه...
کاری مه که رقی بورو وزیت... من ههست ده که گوپاوه.

جه عفره: چون؟

یه حیا: وه کو جاران نییه.

دیمه‌نی دوو

(جه عفره و یه حیا باوکی)

یه حیا: (ودک ئهودی له میزه سه رگه رمی باسیک بن)
من ده لیم تو وه کو من نایانناسی... ئه مانه شتیکی دین...

جه عفره: راسته باوکه. من هه مان ته جره به و دنیادیده بی ئیو دم نییه... به لام
بای خوم ده تو انم شته کان له یه ک جیا که مهوه و ره نگه کان
هاویز که...م...

یه حیا: له گهله که سانی ئاساییدا، به ئاسانی ئه مهت پن ده کری... به لام
ئه مانه ئاسایی نیین، من باو با پیریان ده ناسم... ده زانم به میزاح
رده فتار ده که ن... ئه مهیان یه ک، دوو دم حه وت سال له هارونی برای
گهوره تره...

جه عفره: (به بی حه و سه لی بی بیوه) باوکه ده زانم... ده شزانم تا ئیستا سی
میردی به گورستان سپاردووه... به دووریشی نازانم زهر
خواردوویان تیا بورو بین!

یه حیا: (به هیمنی بیوه) ئه میش ده زانی، زهر له نیو قه سره کانی ده له تدا
چ دهوریکی ههیه... ته مه نی پانزه سال بورو شووی کرد... هه رزو
میرد که هی مرد... شووی دوو دم ده کاته وه، میردی دوو دمیش هه
همان چاره نووسی ده بی...

جه عفره: میردی سیهه میش؟!

جه عفه‌ر: به چیدا دیاره؟

بوو... ئیستا بەغدا گەورەترين پايتهختى دنيا يه... پر دانىشتوانلىرىن شارى خيلافەمى عەباسىيە... تو چەند بەغدات مەزن كرد، دوزھمانى ئىيمەيش، بە بەرپىنى بەغدا گومانىيان لەنیو قەسرى خيلافەتدا بۆ چاندوين.

جه عفه‌ر: باوکە ئىيۇ گەلى بە دگومانى، هىچ بەلگە يەكتان بە دەستە وە ھە يە.

يە حىيا: بەلنى... ئەويش ئەوهىيە بەر لە ئیستا ورد و درشتى دەولەت لە بەر دەستى ھارون و من و تۆدا بۇو... خەفيه نۇوسان، راپورتە كانيان بەر لەوهى خەلیفە بىبىننى بۆ ئىيمەيان دەھىننا... كەچى ئیستا گەلى فەرمانى گرنگ دەرددەچى، لە دەمى ئەم و ئەوهودە دەيىستىن... بۆ يە تكالات لىيەدەكەم ورتابە... شتىكى دىش ھە يە، دلىيام دەيزانى بەلام چاكە وە بىرتى بىننمە وە

جه عفه‌ر: فەرمۇون"

يە حىيا: راستە ھەندى پلە و پايدە و بىبارى نەنۇسراو ھە يە بەلام بە جدى وەرگىراوە بە دىقەتە وە چاودىرى دەكىرى... لەنیو ئە و بىبارە نەنۇسراوانەدا دەبى ئىيمە بىزانىن، عەباسە، شازادىيە، ڇىنېكە لە خانە وادى خيلافەتە كە ئىدعا دەكەن نۇوهى پىغەمبەرن... نابى شازادىيەك شۇو بکات بە "مەوالى"^(۱) يەك... نىزاد پەرسە عەرەبە كان رې بە ھارون نادەن خوشكەكە بىيىتە ھاوسەرى "مەوالى" يەك...

جه عفه‌ر: من نە غۇلام و نە غۇلام زادەم... باپىرە گەورەي ئىيمە بە دىلى كە و تۈۋەتە دەستى ئىسلامە كان پاشان ئازادى خۆى وە دەست هېتىناوە... يانى ئىستايىش ھەر حسابى مەوالىيام بۆ دەكەن...؟!

(۱) غەيرە عەرەبە بە ئىسلام بۇوهكان.

يە حىيا: كە گەنج بۇو، غەشىمى دنيا يى سىياسەت بۇو، كاروبارى دەولەت لە بەر دەستى مندا بۇو... يانى من و ئىيۇ كورەكەنام- ئەم دەمە دل و زمانى يەك بۇون... نەيدە توانى هىچ شەتنى لە ناخى خۆبىدا بىپارىزى، گەر كەسىكى خۆشۈستىبا، پىسى دەگوت... رېقى لە ھەر كەسىكىش با رېقەكەي دەخستە رۇو. كەسى بۇو من لە ناخى خۆمدا ناوم لى نابۇو ھەرزە سىياسى... كەتىبىتىكى كراوه بۇو دەوروبەر كەھى بە ئاسانى دەيانتوانى خالە بەھىز و لاوازە كانى دەستنىشان بىكەن... تەنانەت و اى ليھاتبۇو، گەورە پىساوە سىياسىيە كان بەر لەوهى بچەنە لای، لە دەست و پىسوونە كانى ھارپونيان دەپرسى: ئەرى ئەمەرە خەلیفە چۆنە... تەنانەت ئەوانەي كارى بەر دەستىيان دەكىد، لەو جۇرە پرسىبارە تىيەدەكە يېشتن زۆر جار دەيانگوت: ئەمەرە باشە... پىيەدەكەنلى... بەلام ئىستا ھەست دەكەم بە چاكى فېرى عىلەمە كە بۇوە پېتى چەند عەلە ويىيە كى لە زىندا دەركەد، ھېنەيانىبىيە لای خۆى... ھەر يەكە و ھەزار دینارى بە خەلات پىن بە خشىن، ئەسپ و دەلىلى پېتگاى پىن دان و پىتى گۇتن: ئىيۇ لە بەغداد دوزھمنىتان زۆرە... پىتم چاكە تا ماوهىيەكى دى بچەنە مەدىنە و ھەموو سەرە مانگىيەكىش ھەرىيە كەو ھەزار دینارتان بۆ دەنېرەم... ئە و عەلە ويىانە زۆر دلخوش كەردى... ھەركە بە رېيانى خست يە كسەر بانگى يەكى لە سەركەدە كانى سوپاى كەردى و پىتى گۇت ھەر ئەمەشە و لە ويدا كە مېنیيان بۆ دادەنلىي و ھەممۇيان دەكۈزى و ...

جه عفه‌ر: منىش ھەست دەكەم ھەندى شەت ھە يە حەز ناكات من ئاگام لى بېتت... ھەندى شەتم لىيەدەشارىتتە وە...

يە حىيا: كە تو خەرىكى شارى بەغدا بۇويت... ئەو خەرىكى شتىكى دى

جه عفه‌ر: با وه ناکه م تئن بگات... له وه ناچن ئیراده‌ی به سه‌ر عه‌قلی
خۆیه‌وه مابی... گهلى جار له مه‌جلیسی هارونی برایدا نیو نیگای
ئه‌وتوم تئن ده‌گری... ریک په‌فتاری به کچولله‌ی چوارده سال ده‌چنی...
هارون زیره‌که نازانم چون په‌بی بهم په‌یو ندیبیه نه‌بردووه؟

یه‌حیا: پیتم وايه ده‌زانی و له‌فرسه‌ت ده‌گری...

جه عفه‌ر: تا ئیستا هیچ کاردانه‌و دیکه کم له هارون نه‌بینیوه...
یه‌حیا: گه‌ر به‌دگومان بیت، ئه‌وا لیببوردن نازانیت... تو تا ئیستا
تئینه‌گه‌یشت‌توبیت، بول‌مه‌ر را ببوردوو مانه‌وه قسه ناکری... به "مانی"
و "مه‌زدکی" بونی به‌رمه‌کی‌بیه‌کان له قله‌مان ناده‌ن... هه‌ر له‌به‌ر
ئه‌وه‌یه خه‌تایه‌کمان نه‌کردووه... که باسی مه‌زدکی و مان-یش
بگاته به‌ر گوئی هارون، به‌بیئن ئه‌هه‌می‌بیه‌ته‌وه سه‌یری ده‌کات... به‌لام
ئه‌گه‌ر خه‌تات کردو که‌وتیت‌هه دووی ئارادزوو و هه‌وه‌سه‌کانی خوت‌موده،
ئه‌وا ئیدی قسه‌هه و قسه‌لۆکی دوزمنانت زال ده‌بن به زه‌ندیق و بت
په‌رس‌ت له قله‌مت دده‌ن... هارونیش هه‌رگیز ناتبووری.

جه عفه‌ر: بهم خه‌تهر ناکی‌بیه سه‌یری مه‌سئله‌که م نه‌دکرد!

یه‌حیا: خه‌تدرتر ئه‌وه‌یه... له هارون ده‌گه‌یت‌ن که تو ده‌ت‌می‌ل له عه‌باسه
ببیت‌هه خاوه‌ن کور... ئه‌و کوره‌یش دژ به ئه‌مین و مه‌ئمون بخه‌یت‌هه کار،
شۆرچش به‌رپاکات و داوای جیتن‌شینی بکات... (بیت‌هه‌نگی) بیر له
ئیمه‌و دایک و برآکانت بکه‌وه.

جه عفه‌ر: چاکه بۆ ماوه‌بییک، له به‌غدا دوور ده‌که‌وه‌وه، ده‌چمه ئه‌و
شوینانه‌ی که هارون ده‌یه‌وه‌ی چاودی‌بییان بکه‌م... به‌هی‌وام له
گه‌رانه‌وه‌مدا ئه‌م عه‌شقه خه‌تدرناکه، بۆ هه‌می‌شه فه‌رام‌وش که‌م.

یه‌حیا: به‌لئی... هارون نایه‌وئی له‌به‌ر چاوی عه‌ره‌به‌کاندا به چکولله‌بی
بکه‌ویت‌هه پوو و تانه‌ی لئی دهن و پیتی بلیین خوت‌نی عه‌ره‌بی تیکه‌ل
به خوت‌نی غه‌یره عه‌ره‌ب کردووه.

جه عفه‌ر: هارون خۆی خوت‌نی که‌ی تیکه‌ل...

یه‌حیا: بۆ خویان هه‌موو شتی ده‌بی...

جه عفه‌ر: پیتم سه‌یره، بی‌یو‌دژنی می‌رده‌که‌ی مردووه چ عه‌بی‌یکی تیدا‌یه
بی‌خوازم... ئایه ئاینی ئی‌سلام پئی له‌مه ده‌گری؟!

یه‌حیا: باسی ئاین مه‌که... ئاین بۆ خویان شتیکه بۆ خه‌لکی دیش شتیکی
دییه... به‌ئارادزووی خویان، ئه‌مسه‌رو ئه‌وسه‌ر بدو ئاین‌هه ده‌که‌ن يا
راست‌تر، پیرۆززی ئاین‌هه که‌یان له‌که‌دار کردووه... ره‌شه خه‌لکه‌که‌یان
کردووه به‌ولاغ و ئاین‌هه که‌یان له‌سه‌ر بارکردووه. استغفر الله بۆ
خویشیان سواری ئاین‌هه که بون... بۆیه باسی ئاین مه‌که... ئه‌مه
له‌لایه‌ک، له‌لایه‌کی دیش‌هه و هارون ئه‌مه بی‌یست‌تی له‌به‌ر چاوی
ده‌که‌وی، به‌دووری نازانم بپیاری کوشتن‌ت ده‌ركات...

جه عفه‌ر: (سه‌ر را‌ده‌تکیت‌نی).

یه‌حیا: ناتوانم قه‌ناعه‌ت به خۆم بیت‌نم، بھیلّن به ئاسووده‌بی بژین...

جه عفه‌ر: کی؟

یه‌حیا: دوزمنه‌کانمان! ئه‌و دوزمنه نادیارانه‌ی که ئیری‌یمان پئی ده‌بەن...
ئیره‌بی بە پلدو پایه... ئیره‌بی بە سامان... ئیره‌بی بە سنگ فراوانی
و به‌خشنه‌نده‌بییمان ده‌بەن... ئاگری ئیره‌بی گه‌ر خویان نه‌سووت‌تینی،
ئه‌وا پریشکی ئه‌و ئاگرده‌مان به‌رددکه‌وئی له عه‌باسه دوورکه‌وه...

جه عفه‌ر: ئه‌و ده‌سبه‌ر دارم نابی...

یه‌حیا: هه‌ول ده، تیکه‌یت‌ن...

بھشی پینجھہ م

په رو هر ده کردو وه، منت گه یاند و ته ئەم هە مسوو سە رو دت و
سامان نە وە... چ ئارە زو ویه ک نە ما وە پیی نە گەم...
زە يىنەب: لە بازارى كەنيزى فرۇشاندا، جوان ترىن كەنيزى دنيا م بۆ كې بىت.
جه عفه ر: دايىكە، گەلنى ماندو و بىن تاقەتم. (جامىيىكى دى دخواتە وە)
لەم نۆ مانگەمى ئەم سە فەرەدا، ئاشنا يە تىيم لە گەل گەلنى لە گەورە
پىاواني "بيزانس" پەيدا كرد... كاتى دە سبە دارى جەنگ بۇ وين
ھە ولى بەرقەر ار كردنى ئاشتىمان دەدا، لە گەل گەلنى لە سەرداران و
سيينا تۆراني رۆمدا دانىشتم... ئەوان يەك فەرمان پەوايان هە يە
بەناوى ئىمپراتور... بەلام هەر يە كەشيان بۆ خۆيان شە خسىيە تى
تايىيە تى خۆيان هە يە... لە حە قىقە تدا ئىمپراتور بازىچەدى دەستى
ئەوانە... كەچى ئىمەيش هەر لە بە يانىيە وە تا ئىوارە بۆ هارون
تىيە كۆشىن، تا ئىمپراتوريە تى ئىسلامى بگەينىنە پۆيە... كەچى
لە بەر چا ويدا هيچ ئەھە مىيە تىكمان نىيە (جامىيىكى دى
دەخواتە وە). ئەم رۆ من و فەزلى لە حزوورى هارون دەگەرائىنە بەم
گۈييانە خۆم دەمژنەوت. جىيوبان پى دە دايىن...
زە يىنەب: كىن دو يىرى جىيۇ بە ئىيۇ بە دات...
جه عفه ر: گە وج و ئە حمەق و ھىچپۇچە كانى دەرورى بەرلىكە... بە
مانا يە كى دى خودى خەلەيفە... چونكە دەرورى بەر، هەر چۈن يىكى بن
رووى دووھى دە سەلات دارن... دەست و پىوهن، خۆيان هيچ نىن...
(بىت دنگى) ئەم ھىچپۇچانە، تەنها شانا زى بە ووھە دە كەن كە
عەرەبىن و عەرەبزادەن.

زە يىنەب: چىييان بە ئىيۇ دە گوت؟!

جه عفه ر: بە چەچپ دەيان گوت، ئەم دوو برايە، جە عفه ر و فەزلى، مەوالى
زادەن، تاجى سەركە وتنى سوپايى عەرەبىان نا وە تە سەر سەرى

دەيمەنسى يەك

ماڭى جە عفه ر

جە عفه ر و دايىكى، پاشان عەباسە، كەنيزى و غۇلا مىيىك... زە يىنەب
دايىكى جە عفه رە.

جە عفه ر ماندو وە، كەنيزە كان زوو زوو شەرەپى بۆ تىيە كەن،
جە عفه رىش لە سەرەپى كە جامە شەرەپە كان ھە لىدە دات!.

جە عفه ر: (بە خەفە تبارىيە وە)

دايىكە... فەزلى برام پىتى وابوو، خەلەيفە بەرەو پىرمان دى و
دەست خۆشىمان لى دە كات!

زە يىنەب: جا وانە بۇ وە... مە بە سەستم... خەلەيفە ئافەرين و دەست خۆشى لى
نە كەن؟!

جە عفه ر: نە خىير... من و فەزلى برام، نۆ مانگى رەبەقە بە غەدامان
جييەيىشتۇو و لە جە بەھە دايىن... گەلنى سەركە وتنى گەورەمان بۆ
دەولەت تو مار كردو وە.

زە يىنەب: (قسە كە كە جە عفه ر دەپى) هە والى سەركە وتنى كانى ئىيۇم
دە بىيىست... بۆيە منىش بە بۇ نەي سەركە وتنى مەزىزە كانتان نە وە،
ديارىيە كى گەورە و گەران قىيمە تە بۆ ئاما مادە كردو وى...
جە عفه ر: گەورە تەرين دىيارى ئە وە يە كە تۆ دايىكى منى... منت بە جوانى

خۆیان... ئەم مەوالى زادانە چۆن دەبىن، ئەوەندە رپودار بن فتوحاتى
سوپاى عەرەب بۆ خۆیان تۆمار كەن...
زىينەب: با بۆخۆیان قسە بىكەن... خەلیفە وا نالى...

جەعفەر: نەء... دايىكە... (جامىيىكى دى دەخواتەوە) تازە من تىيگە يىشتىم،
رەنجى ئىيمە بۆ ئەم حوشتر لەوەرىنائىيە... هەرچەندە خزمەتىيان
بىكەين عاقىبەت پىاوا خرآپ دەبىن... وەك بىستۇرمە ئەم عەرەبانە،
لە رۆزىيىكدا چوار سەد كچى گەنجيان لمۇزىر پېتى بىتكانى لات،
عوزە-دا سەرىپىوە... دەمىھوى ھەرچى زۇوه ئەم شارەو ئەم خەلکە
حق نەناس و حەسۋەدى جى بىللە...

زىينەب: بۆ كوي دەچى؟

جەعفەر: (چاوه كانى سوور بۇونەتەوە... جامىيىكى دى دەخواتەوە) بەرەو
خوراسان... ھەر بە يەكجاڭەكى دەسبەردارى كاروبارى دەولەت
دەبىم... ھەرچەندە بىرىلى ئى دەكەمەوە ناتوانىم تاسەر لەگەل ئەم
حوشتر لەوەرىنە بە ئاشتى بىزىم...

زىينەب: تو وەزىعى خۆت تىيىكمەدە ماندوویت (چەپلەيىتك لىىددات،
كەنىزىيىك رۇوبەندى بە روخىسارەوەيە، دېتە ژۇورى، دەستى
جەعفەر دەگرى جەعفەر ھەلەستىن و لەت دەدەت، خەرىكە بىكمۇئى
و كەنىزىه كەناھىيلى، دىسان لەت دەدەت، كەنىزىه كە دەيگرى و
دەبىاتە ژۇورىتىكى دىيەوە)

دېيەنلى دەدە

ژۇورى نۇوستىنى جەعفەر... بەرەبەيانە... جەعفەر بەخەبەر دەبىتەوە،
سەيرى ئەو كەنىزىه دەكەت كە ناودەندى تەختى نۇستىنە كەيدا لەسەر
دەم نۇوستۇرۇ، پرچى بەملاو ئەولادا پەخش بۇرۇ، كەنىزىه كە خۆى
وەرددەگىيەپى جەعفەر روخىسارى دەبىنلى... دەقىيەتنى...

جەعفەر: (بەترس و لەرزاھو)

خودايە چ دەبىنم؟!

(شىيت ئاسا لە نىيۇ نوبىنە كەى را دەپەرى)

چ دەبىنم؟!

عەباسە: (زۆر بە ئارامىيەوە لەنېيۇ نوبىنە كەى ھەلەستىن بە دەست
پرچە كەى رىيىكەخات).

ئەمشەو ناگاڭات لى بۇو چەند بە رەوانى بە زمانى يۈننەن و فارسى
قسەم لەگەل دەكىرى... گەلەن كەيفخۇشبووم بەئەدەبەوە رەفتارت
لەگەل خوشكى خەلیفەدا دەكىد... شەۋىيىكى گەلەن خۇش بۇو ئازىزىم
بەھىيام وەك من لەزەتت لەم شەۋە وەرگەرتى.

جەعفەر: (دەكىيىشىتە نىيۇ چەوانى خۆيەوە)

ئا خواي مەزن... نابۇود بۇوم... لەناو چووم...

عەباسە: ئازىز، سەرەدرى گىيان، داگىرەرى دلى من... بۇوا پەشۇكاوىت
بۇ بەم شىيەوە پەنگەت پەرىپە؟ بۇوا دەلەر زىتەوە؟

ئه و پیاوە، زۆر ترسنۆکە، كە رى بە خۆتى نەدات لەگەل
خۆشەویستەكە خۆپىدا بنويت... ئەسلەن ئهودە هەر پیاو نىيە...
چاكتى رايە خۆتى بکۈزى. يالە زىندانەكانى ھارپوندا بېزىت...

جەعفەر: (بەپارانەوەو) عەباسە... سەرورەرى من... خانمى گەورەم... ئىستا
دەزانم خوداي مەزن چەند منى خوش دەۋى وا توپى بەمن بەخشىوھ...
لەم جىيانەدا چ پىاپىك ھەيە، ئارەزووئى ئەمەن بىيەت
غۇلامى تو... ئازىزم... خۆشەویستىم ئەم كارەدى توژىيانى ھەر
ھەموومانى خستە مەترىسييھەوە ھارپون، كەسىن بىيە بان بەخشى و
چاپۇشىمانلى بىكەت... من ھېچ كاتى دايىكە گەوجەكەم نابەخشم
وا بەم شىپوھىھ فەريو دام...
عەباسە: (بەبىن ئەھەمېيھە تىيەوە) تو لەمە زىاتر نىگەران مەبە... ھەمۇ
كارەكان بۆ من جىپىيەل...

جەعفەر: (بەسەرسورمانەوە) چۆن؟
عەباسە: لە مەجلىسى ھارپوندا، چ قىسىيەتىك مەھىيەن سەر زمان، ئەسلەن
خۆت وَا بنويتە كە، مەن ئەبىيىنەوە... ماوەپىتكە بىرم لەوە كەردىتەوە
بەغدا جىيېتلىم، بەرەو مەدينە ياخىدەشق، بکۈمىمەرى... يابچەمە
يەكى لە شاردەكانى ئىرمان... شەۋى تۆددەتگەت، ئاو و ھەوابى
خوراسان گەلى خۆشە...

جەعفەر: (بەبىزازىيەوە) ھېچ شتىيەكى شەۋىيم لەبىر نەماوە... ھەر ھېچ
شتى... گەلى مەست بۇوم...

عەباسە: (بەنازەوە) بەمەستىيەوە گەلى مىھەربان بۇويت... دەتزانى چۆن
لەگەل خوشكى خەلەپەدا رەفتار دەكەى...

جەعفەر: تاقە يەك كەلىمەي شەۋىيم ناكەۋىتەوە بىر...
عەباسە: دەلىم، گەلى چاکە، من و تو لەم شارە دوور كەۋىنەوە... ھەر

جەعفەر: ئەو دايىكە ئەحمدەقەم لەكۈتىيە؟ ئەو شىپەتە پەتەپىيە لە كۈتىيە؟
زەينەب: (بە ھەلەداوانەوە، لە ژۇورىتىكى دېيىھە دېتە دەرى... بە ترسەوە
خۆت دەگەيىتىتە لای جەعفەر و عەباسە...)

چ بۇوه؟ بۆوا دقىقىتىنى... چ رووى داوه؟
جەعفەر: (بە پەلە بەرەو رووى دەچى، يەخەدىگەر ئەمەن دەگەر ئەمەن
پايدەگىنى)

ئەمە بۇو دىيارىيە كەت؟!
زەينەب: (بە گەوجىيەوە) بەلۇن كۈرم... خۆ درۆم نەكەر دەۋوو... ئەمە كەچى
مەھدىيە و خوشكى ھارپونە... ئەمە ئەستىرە كەشەكەى ئاسمانى
ئالى عەباسە... ئەمە عەباسە يە... ھەمۇ ئەمیرەكانى عەرەب
شانازى بەھەوە دەكەن گەر پىلاۋەكانى ماج كەن... ئامادەن خاڭى
بەرىپىي بلىيستەوە...

جەعفەر: (دەلەرزى و چاودەكانى سوور ھەلگەراون) گەوجى نەفام... تو
دەزانى چىت بەسەر ھېتىاوم؟ ئەگەر خەلەپە بىزانى... ئەو حوش...
عەباسە: ئەو حوشتر لەھەپىنە...

جەعفەر: (بەشەرمەوە) مەبەستىم ئەم كەلىمە يە نەبۇو...
عەباسە: شەۋى چەند جار بە خەلەپەت دەگوت: حوشتر لەھەپىن... ئەگەر
بچەمە حزوورى خەلەپە پىيى بلىم، كۈرەكەى يەحىاي بەرمەكى،
جەعفەرى ھاۋى خۆشەویستە كەت ئەم شەكەرانەي شەكەن دەۋوو...
دەزانى چىت لى دەكەت؟

جەعفەر: (بەشەرمەوە سەرى داخستووە...)
عەباسە: (پۇو بەپۇوى جەعفەر دەۋەستى)

عهباسه: (به گازنه دوه) هه مهو شازاده عه ره به کان چا و در پی ئه و دن دوو
که ليمه قسه يان له گه ل بکه م. تا... تا ماون دهست له گه ردنی ئه و
دوو که ليمه يه نين و خهونی پنه نگاره نگی پی بیین... که چی تو
و هلامی قسه کانم ناده یته و ده...

(يه ک دوو هه نگاوه ده چیته پیشه و دهست به قژه که ه جه عفه ردا
ده هیتی و نهوازشی ده کات) خوشه ويستم ئه و دن ده مه شله زی... من
کچی "مه کنونه" ده زانم و دکو ئه و ره فتار بکه م، روو له
ناهه مواريي ه کان بکه م و نه ترسم... دايکم خه لکی يه کنی له
شاره کانی بیزانس... ده لین باوك و بر اکانی تا ئیستاش هه ر
ماون... من که نیزی کم هه یه، رومیي ه... قسه شم له گه ل کردووه...
ئه گه ر خه ليفه، هه ستی به شتی کرد، ويستی شتی ده حه ق به تو
بکات، ئه وا هه رد و کمان سواری تیزه و ترین ئه سپ ده بین، بده رو
سنوره کانی رقم را ده که ين... دل نیام قه یسه ری رقم به ئه و په ری
ئاره زووه ده ئیجازه مان ده داتی له ولا تی بیزانس بثین...

(چه پله یه ک لیده دات، دیواری لا ی چه پی زوروی خه و تنه که ه
جه عفه ر لاده چن ژنی کی جوان له دیواره که و دیته دری)
ئه مه که نیزی تایبته تی خومه، ناوی به لقیسه، به دریزای ئه و نو
مانگه تو لیره نه بیووی، ئیمه کارمان له نیتو ماله که هی تو دا ده کرد...
تونیلیکی نه یینیمان له ته ویله قه سره که هی خه ليفه و بق زوروی
نو وستنه که هی تو لیداوه.

جه عفه ر: (به سه رسور مانه و گوئی بیستی قسه کانی عه باسه یه).

عه باسه: (به دل نیا ییمه و) هیچ هیزئ نییه بتوانی پی له و ژنه بگری که
بیه وی خوشه ويسته که هی خوی بیینی هه مهو سویا کانی خه ليفه
ناتوانن پیم لی بگرن (پوو له به لقیس ده کات) به لقیس وانییه؟

يه که مان روو له شاریک بکات... هه رکاتیکیش ترسه که نه ما... يا
راسته ترسه که ت نه ما... ئه و کات به یه ک ده گه ینه و ده...
جه عفه ر: وا قسان ده که هیت، که من ده ترسم... گوایه تو ناترسی...
عه باسه: نه خیر...
جه عفه ر: بق...

عه باسه: ئه و په ری خه ليفه ئیعدامان ده کات... جا گیانی بق خوشه ويستی
به خت نه کری. ئه و گیانه ترسنؤکه، گیانی ترسنینؤکیش حه یفه له
جه سته یه کی تا سه ریتسقان ئاره زوومه نددا بین... ئه و گیانه
به خوشه ويستی په روده ده کری دهنا ده بین ئه و روحه داهه زی...
نه میتنی...

من جه سته هی خوم ده ناسم... به هیچ جو ری را دهی ئاره زووه کانی خوم
بق نا پیوری... نه فرده له و روحه ده که م گه ر دل سوزی ئه م جه سته
سه رکیشهم نه بین... شه وی به کامی دل ئه م روحه کم وی کرد، له به ر
دهستی تو دا بیووه پلینگیکی که ویکراو، دهستی به هه مهو
شوینیکیدا ده بینا ئه ویش کلکه له قیتی بق ده کردی... بقیه بق
دابینکردنی ئه م دل سوزی بق جه سته، ده بین بیر له کونجی
بکه ینه و... ژیانی نیو قه سر تور هه لدین برقین... بق دوور...
دوور... دوور ت له سه ر چلی ئاره زووه شیته کانه ان...

جه عفه ر: ئازیز بق پیت وا یه ئاسانه؟!

عه باسه: (حاله ته رومانسیه که هی به ری ده دات، به جدی بیه و) هه ر که سیک
بیه وی ژنی کی و دکو منی هه بین ده بین خوی ئاما ده کات، روو به رهوی
هه مهو مه ترسییه ک و ناهه مواريي ه بیتنه و، بین په رواش بیت و
نه ترسی...

جه عفه ر: (پنه نگی تینک چووه و بیت ده نگه)

بەلقيس:

خانمی گەورەم... خۆشەویستى زن وەك خۆشەویستى پىاوا نىيە...
خۆشەویستى زن لەيەك كاتدا ئاگرە سەوز ووشكى كۆسپەكان
دەسووتىينى... ئاوه... شەپۆلە... هيچ بەرىھەستىيەك لە ئاست
خۆشەویستى زندا خۇى ناگرى... زن كە چووه نېيو دونياى ئەۋىنەوە
كۈپىر دەبىن، كەپ و لال دەبىن... خانمی گەورەم فەرسىمى سوپاكانى
خەلەيفە ناتوانى رىتم لى بىگرن... منىش دەلىم ئەۋەزنى بىيەوى
خۆشەویستەكەي بىيىنى... ھەموو سوپاكانى دونيا ناتوانى رىتى لى
بىگرن...

عەباسە: (چەپلەيەك لىيدەدات، لە دىوارەكەوە پەشپىيىستى دىتە ژۇورى،
كېنۇش دەبات، عەباسە دەست بە روخسارى جەعەفر دادەھەتىنى...
لەگەل بەلقيس و غولامە پەشپىيىستەكەدا دەچنە نېيو دىوارەكە و نون
دەبن...)

دېھەنسى لىقىس

(قەسرى خىلاۋەت ھارۇن و جېرىل...

ھارۇن دووكىسى زېرىپى بەدەستەوەيە... خېرخېيان پىتى دەكتەت و
ھەلىياندەدات و دەيانگىرىتەوە...

ھارۇن: جېرىل... بىزىشكە خۆشەویستەكەي من... من بەشيان قەرزازى تۆم
ئىستا گەلىنى نارەحەتم...

جېرىل: ھەر ھەمان دەنگەكەيە...

ھارۇن: دەنگەكە؟... دەردە ھەمېشە يېيە كەمە... دەسبەردارم نابىي...
ناپەحەتىيەكەي ئىستام ھى ئە و دەنگە نىيە... ناپەحەتىيەكى دېيە!!

خۆ ترسە خەوتۇۋەكە نىيە؟!

(بەپىتكەنینەوە) ئەلېبەت ئەمېرى مۇئىنин ھەمان ئە و دەرمانەي
پىشتىرى دەۋى... يَا بلىتىن لەو دەرمانانە بەھېزىتر... (پىندەكەننى).

تەمەنیش دەوري خۇى ھەيە، ئەگەر ھەرەتى جارانت نەمابابى...
سۇنگەي تەمەنەكەيە... ئەرى بەراست بىستۇرمە ژمارەي
كەنیزەكانى حەرەمسەراكەتان خۇى لە سى ھەزار دەدات... حەز
دەكەم خەلەيفە دلىباكەمەوە، دەرمانىتىكى ئەوتۇرت بۆ بىرەمەوە ھەر
ھەموو كەنیزەكانى حەرەمسەراكە بەھىتىتە لەرزا... داواى سەدان
كەنیزى دىش بىكەيت...

ھارۇن: (بەزەردەخەنەوە) پەلەت كرد، قىسەيەكى باو ھەيە دەلىن: نابى

بو خوای مهزن ته خته که ئی ئیوه ئه و دنده به هیزه، میهرو شیفا
دە بە خشى... پیوستى به دەرمان نېيە... بە لکو من دەرمانە كەم لە
سايەي ئە و تەختە موبارە كە وە يە كە بەر دە وامى بە بۇونى خۆمان
دە دەين.

هارپون: (بە تىفکىنە وە) راست دە كە بەلام دلەم وا نالى!

جبريل: وابى دەرمانىكتان دەۋى دلتان بە هېز بکات...

هارپون: دە مخوش... ھە مىشە دلەم لە خورپەدا يە دەمە وئى ئە و خورپە يە يى
نەھىلى و ئاسوودى كەيت... دەرمانى بىت كەسىكى دى بىخوات
من پى چاڭ بە وە...

جبريل: گۈرەم، ئىمە دەرمان بە نە خوش دە دەين... دە بى نە خوشە كە بىخوات
تا خۆى چاڭ بېيىتە وە... لە عىلەمى ئىمەدا تا ئىستا دەرمانىكى
وامان نېيە غەيرى نە خوشە كە بىخوات و نە خوشە كە چاڭ بکاتە وە...

هارپون: راستە لە عىلەمى ئىيە پىشىكدا وە كە دەلىي ئە و دەرمانە نېيە...
بەلام لە عىلەمى ئىمە دەسە لاتداردا ئە و دەرمانە هە يە... ئىنجا دە بى
دەسە لاتدار و پىشىك ھارىكاري يە كەن تا دەرمانە كە
كارىگەر تر بى...

جبريل: تىدەگەم... بەلام حەز دە كەم راشقاوتر قسان بکەين.

هارپون: (بەغەمبارىيە وە) دەمە وئى زەھرىتكى ئە و تۆم بۆ بگىتە وە، ھەر
كەسى بىخوات، ھەست بەھىچ تام و ئازارىك نە كات، پاش يە ك
دوو مانگ، كارى خۆى بېيىنى...

جبريل: (بە گە وجىيە وە) دە تەوى بەم دەرمانە كوشندە يە كەن لە
دۇزمەنە كانى خۆت بکۈزى؟!

هارپون: (بە خوين ساردىيە وە) بە لى...

قسەي خەلېفە بېپن... منىش دەلىم: دە بى خەلېفەش قسەي كەس
نە بېرى... ئە و جۇرە دەرمانە تۆ باسى دە كە بە كەلکى من
نایيەت... دەرمانىكى دېم دەۋى...

جبريل: دەرمانە كە بۆ چى بېت...؟

هارپون: ترس بېھىنېتە وە و ئاسوودە بە خش بى...

جبريل: دە بى بىزانىن، ترسە كە لە چىيە؟

هارپون: (دە كىشىتىتە سەر ئە و تەختە يە لە سەرە دانىشتۇرە) لەمە...

جبريل: جا ئە و تەختە دارە ئە و دەھىتىنلىي بىرسىت خۆ گىانلە بەر نېيە،
تا ئىيە لېتى بىرسن...

هارپون: گىانلە بەر يىكى ھەزار رۈووحە... ھەزارانى وە كو ئىسمە لە گۇر دەنلى
خوشى ھەر دەمەننەتە وە قەھقە يە كى زۆر سەپىرە، ھەر ما وەيە و كەسى
دەننەتە سەر خۆى... كەسە كەش ھەر كە چووھ سەری بۇغرا و گەوج
دە بى... خۆى گىتلە دە كات... دەزانى بەر لە خۆى لە ژىپە كەسىكى
دىدا بۇوە... دواي خوشى كەسىكى دى لە سەر خۆى دەنلى...
قەھقە يە كە ھەر كەسى بېچىتە سەرە تا سنۇورى پەرسەن
خوشىدەۋى... من نە مەزانىيە قەھقە ھەندە خوشە وىست بى...

جبريل: گۈرەم تىيگە يىشتىم... دە تانھوئى بېپارىزىن...

هارپون: دە مخوش...

جبريل: سوپا يە كى ئە و تۆتان ھە يە، دونىاي هيپا و تە لەر ز ھەر ھەمان
سوپا، بۆ ئىيە دەپارىزى...

هارپون: ھە مۇو سوپا كە من كارىگەر ئە و دەرمانە نېيە و لاي تۆ
دەست دە كە وى...

جبريل: دەرمانە كانى من بۆ كە مەھىزە... بۆ نە خوشان شىفا بە خشە... سوپاس

جبریل: نہ کہ سہ دوڑ منہ؟

هارون: به لی

جبریل: گوناہپارہ...؟

هارون: (پیدہنگہ)

جبریل: ئەگەر گوناھبارە دەستگیرى كەن، بە قازى بىسپىرن... تا بەپىسى شەرع و عورف مۇحاكەمەي بىكەت... ئەمېرى مۇئىمنىن ئىيۇد دەتوانى دەستتىشانى تاوانباران بىكەن و حۆكمى كوشتنى بەسەرا بىدەن...

هارپون: بوئهمه یان قورسه وا به ساده‌بی و ئاسانی ئەنجام نادری...

جبریل: دده‌له‌لاتی ئیوه وەک خەلیفه گەلنی گەورەو بەرینە... جیاوازى
دده‌له‌لاتی ئیوه لەگەل دده‌له‌لاتی قەیسەری پۆمدا زۆر زۆرە.

ماوهییک له بیزانس دهشیام... ئاگادارم قەیسەر ياشاشن دەسەللاتى ئەوھیان نیيە، موخالیفانى خۆبایان ئىيعدام كەن... دەبى حاکم

مه حکمه مه یان بکات... مه حکمه کدش ده بی به ناشکرا بیت... ری بو تاوانباریش خوش ده کری به رگری له خوی بکات... ئه وسا حاکم

پاش را ویژ له گه ل چند حاکمی کی دیدا حومه که دهد کهن...
لهم تدا قه سمه ره تنها ئیزما ای حومه که ده کات... به لام ئیستا ئیوه

کوں ناقہ نہ بائیں دے دا۔ اے اے اے موتان کد

هارون: (گهله بے غەمبارييەوە) ئەو كەسەي دەمەۋى لە ناوى بەم...
كەستىكە لە نەھە دەكارى. بەقەمە، د... كەشتىنەكە، ئەهە ئاسا: ئىسا.

هارون: (بها، دسته‌ه) به؟

حیران: ده ته وی به که له نه و هکانه پیغمه دری خو تان بکوشی؟

هارون: پہلی...

جبريل: بـ؟

هارون: (دیسان به دهست دهکیشیته سه ر ته خته که) داوای نهمه ده کات...
ئه گهر به ئاشکرا بیکرۇم بە دناؤ دەبم، وەکو يەزىدى كورى معاویەم
لىرى دى... ئەم كەسە به ئاشکرا دې بە من پۇرپاگە نەدە دە کات.

جبریل: گه وردم ریگاچاره‌ی دی زورن واله که سه بکات دهستبه‌رداری پروپاگنه‌نده‌ی خراپ بیت.

ہارون: وہ کو چھی؟

جبریل: گەورەم خۆتان چاکتر دەزانن.

هارپون: مەبەست لە خۆتان چاکتر دەزانن چىيە ؟

جبريل: ئەويش عەرەبە... ئېۋە لە ناو خۇتانا چاكتىر يەكتىر دەناسن و خالىھ بىي ھىزىز و بەھىزەكانى يەكتىر دەزانن... .

هایرون: بقوه مهیان راست دهکه‌ی... به لام بقو ریگه چاره‌ی دی ددهمه‌ی رای
تؤش بزانم...

جبریل: پیام وایه، هه ولدنه له خوتانی نزیک كنه وه...

ہارون: جا ئه مه چ سوو دیکی ھه یہ؟

جبریل: دوو سوودی گهورهی هه یه.

هارون: وهك؟

جبریل: یه کم له نزیکه وه ده زانیت چی ده وی...

هارون: له نیستاوه ده زانم (هه رد وو ده سرت ده خاتمه که) نه ممهی ده اوی...

جبریل: مه به ستم ئە وە ھە دە زانیت بە چ جۆرە رەفتارى بگاتە ئامانچ...
ھارون: ئە ھە سوودى دوود؟

جبریل: بهداخوه ئەمیری موئمنین باوھر بە خائین بکەن.
 هارون: خائین؟
 جبریل: بەلىنى گەورەم... لە كۆتايى خوتىندى پىشىكىمدا سوينىدم خواردۇو،
 جگە بۆشقا بەخشىن و رىزگار كىرىنى ئىنسان لە ئىش و ئازار... بۆ
 غەيرى ئەمانە من زانستى پىشىكى خۆم ناخەمە كار... بىبورن
 سوينىدەكەى خۆم بەرامبەر بە مامۆستاكانم ناشكىننم...
 هارون: (رەنگى تىكچووه) دەتمەۋىت بلېيى فەرمانى توش جىبەجى ناڭەم...
 جبریل: نەء... گەورەم... دەممەوى دۈزىمنى بۆ خەلىقە كەمترەكەم...
 هارون: يانى بەشدارىم دەكەيت... دەرمانەكە...
 جبریل: نەء گەورەم... بەشدارى بکەم و دەرمانەكە دروست كەم دەبە درۆزىن
 و خائين... درۆزىن و خائينىش لەنىيۇ قەسەردا ژيان بگۈزەرنىن،
 خەتەرن... دۈزىمنى وەلى نىعىمەتى خۆيان... سېبى كەسى زىياتىر
 باداتە خائين و درۆزىن ھەمان رەفتار دىز بە ئىپەش دەكەت...
 هارون: (بىن ئومىتىدە) ئەم كارە ئاسانەم پىت بوو... كەچى...
 جبریل: رووح كىشان ئاسانە! من دەستى خەلىقە ماج دەكەم ئىجازادم بىدات
 بگەپىمەو بۆئەھواز تا بەردەوامى بەخوتىندىن و لېكۆللىنەوەكەنى
 خۆم بىدەم...
 هارون: خاودنى ئەم نەھىننېيەيت و داواى ئىجازاد دەكەيت و بېرىت...؟!
 جبریل: (رەنگى تىك دەچىت).
 هارون: (بەساردىيەو) عورفى ئىيمە وايە، ئەوەى نەھىننېيە كانغان بىزانى
 لىتىدەگەر ئىن جىابىتىهەو... بەلام نەك بۆئە شوئىنە بپوات و اخى
 دەيدەوى... بەلکو بۆئە شوئىنە دەنېرىن و اخۆمان دەمانەوى...
 (دوو كىسە زىپەكەى دەخاتە سەر مىيىزكە بەھەر دەر دەست بەر دە

جبریل: (دەست بۆ تەختى خىلافەت دەبا) ئەلېتە كەسى ئەوەى بويت،
 تەنها نىيە... دۆست و ھاۋىرى و ھەوادارى ھەن... ئەوان گومان لەم
 نزىكبوونەوە يە پەيدا دەكەن... خۇئەگەر جار جارى لەبەر چاوى
 خەلکىدا خەلاتى بکەى و دەست بە پشتىبا بىتى... ئەوا دۆستە كانى
 لە ئاستىيا بەدگومان دەبن...
 هارون: كەسىكى گەلە جىدييە، خاودنى بپيارى خۆيەتى... ئەگەر خاودنى
 ئەم نەفسىيە تە نەبا، بۆ بپيارى كوشتنىم دەدا...
 جبریل: وابى لەبەر نەفسىيەت بەرزىيە كەيەتى دەيكۈزى؟!
 هارون: زۆر جار سيفەتى چاڭ دەبىتە دۈزىمنى خاودنە كەمى.
 جبریل: بەلىنى...
 هارون: گوتىم كەسىكى جىدييە... ئەگەر چى تا ئىستا نەيتوانىيە كارى
 خراپ بىكەت... لە غەيرى پپۇپاگەندە بەولالە ھىچى نەكەر دەر دەر دەر...
 بەلام لە داھاتۇودا دەتوانى دىز بە من و لەبەر خۆشەوېستى ئەمە
 (ھەر دەر دەست دەخاتە سەر ھەر دەر دەر دەر دەر كەمى)
 شۇرۇشىيەكى گەورە بەرپا بىكەت... منىش بۆئەوەى رى لە ھەم سو
 پووداۋىك بىگرم كە ئارامىم تىيىكەدەت دەممەوى بەنھىتى بىنپرى
 كەم... (بىدەنگى) بۆيە دەممەوى ئاسوودىيەم پىت بېھەخشى.
 جبریل: بەگىان كىشانى كەسىكى دى، گىانى ئىيە ئاسوودە كەم؟
 هارون: بەلىنى...
 جبریل: يانى لەيەك كاتدا دوو كار بکەم.
 هارون: بەلىنى...
 جبریل: باشە ئەگەر بەشدارىم كەر، ئەمیرى موئمنىن چ باوھەپىكى بە من
 دەمپىنى... چ مەتمانەپىك بە من دەكەت.
 هارون: (بەپەلە) باوھرم زىاتر دەبىت... زىاتر دەبىنە جىتى مەتمانەم...

لای جبریل پالى پیوه دهنى) بەلام لەبەر ئەوەی خزمەتى زۆرت
کردووين شانسييکى ترت دەدەمى...

جبریل: (بەھەمان شىيە پالى بە كىيسەكانەوە دەنلى... هارپون بەرەو جبریل
پالى بە كىيسەكانەوە دەنلى بۆ ماواھىيەك ئەم كارە دەكەن، دەمى
كىيسەكان دەكىتىنەوە... يەكەيەكە زىپەكان دەكەونە كۆشى هارپونەوە...
هارپون هەلەستى، ھەممۇ زىپەكان دەكەونە سەر زەۋى...)

ديمهنى چوار

مالىي يەحىا...

يەحىا و جەعفەر...

يەحىا: (گەلن غەمبارە) رۆز بە رۆز كارەكان گەنتىر دەبن... لە چوار ھەزار
عەلەوى موخالىيفى خەليلە دوو ھەزاريان ھەلۋاسىيە... شوپىن نەماواه
بە جەستەيانەوە جىتى شىروتىر و نىزەتى پىوه نەبىت.

جەعفەر: عەبدوللائى كورى حەسەن، حوسىئىن-ى كورى عەلەلى ئەم
دواۋانەي لە لايى من دانا. پاشان بىرىيانى. ھەرچەندە تکام لى كرد
كە ئەمانە نەوەي پېغەمبەرن... بى سوود بۇو... ھەردووكىيانى
كوشت...

يەحىا: داوىيىكى بۆ فەزلى برات ناواھەتەوە...

جەعفەر: پاش ئەو سەركەوتىنە... جا چى بۆ هارپون نەكىردووھ؟

يەحىا: فەزل توانى بە سىياسەت سەركەوتىنەكەي وەددەست بىتنى كارىتكى
ئەوتقى كرد، لە دەيلەمستان، يەحىاى كورى عەبدوللا.
دەستبەردارى جەنگ بىت. ئەماننامەي بۆ وەرگەتۈوه... ھىتاۋىيەتەوە
بۆ بەغدا. ئىستا خەليلە لەو ئەماننامەيە پەشىمانە... خەفييە كانم
ئاكاداريان كردوومەتەوە، بە تەمايە يەحىايش بکۈشى.

جەعفەر: زۆرم پىن سەيرە... وەكوجاران نەماوا، تا بە تەممەنتىر دەبىن زىاتر
بى بەزدىيى و دلىقىتىر دەبى... چەند رېزىتى لەمەوبەر، خىزى

جه عفه‌ر: به لی...
 یه حیا: خه فیه کانم ئەم نەخشە یەی عەبدوللای مالکیان بۆ نووسیوم...
 هارپون چی گوت...؟

جه عفه‌ر: پیتی گوت، هەندى سەبرکە، کاریکم کردووه، هەندى له زانایانى ئائىنم کۆزکردووه تەوه، له ناودرۆکى ئەم ماننامە یە بکۆلەمە، حىلە شەرعىيە كم بۆ بەدۆزىنەوە... هارپون بە تۈورپەيىيە وە نەرەندى: باوكم ھەمیشە نەسیحە تى دەكىرم و دەيگوت: ئەم شىعە عەله و بیيانە ھەمیشە لە مەلا سدان داواي خىلافەت دەكەن... رووی لە عەبدوللای كردو پیتی گوت دەمەوى دۆزخەيىكىان بۆ داگىرسىتىنى قېيان كەيت.

یه حیا: عەبدوللای چى گوت؟

جه عفه‌ر: بە جۆرى گەشا بۇوه دەتگوت دەيە وە تۆلەی خۆى بکاتمو... چەند جارى لە سەر يەك دەيگوت ئەمەرى ئەمیرى موئىنин لە سەرچاوه... (بى دەنگى) ئەرى باوکە پیت سەر يەر، چۆن هارپون ئەۋەندە لە عەبدوللای كورى مالك دلىنيا يە... ما وەيىتك سەرۆكى پۆلىسى نەھىيىنى مەھدى بۇو، ما وەيە كىيش هەمان وەزىفە لە لاي ھادى ھەبۇو... پاش ھادى دوور خارايە وە... كەچى ئىستا هارپون ھىتاوا يە تەوەد...

یه حیا: جا بۆ پیت سەر يەر... ئەمە سیاسە تە... ئەوهى بۆ ھادى ى دەكىرد ئىستا بۆ ئەمى دەكات... عەبدوللای دەيە وە بىت، راھاتووه تە سەر زەمانسازى... يە كىكە لە دۆژمنە سەرسەختە كانى ئىيمە... ھەمیشە باسى ئىيمە دەكات، پیمان دەلى: كۆنە مەجوسە كان دەيانە وە دەست بە سەر عەربەكان بىگرن... پیت و اىيە ھەندى زوبەيدە دۆژمنا يە تىمان دەكات... گەلىكىش گومان لەو بىتەنگى يە دەكەم...

دانىشتىوو، لە بەر چاويا ھەزار عەله و بیيان كوشت، بەزەبى بەئاستەم نەبزاو... وەك بىت جوولە بۇو لە ئاست ئەو ھەمۇ خويتە...
 یه حیا: پیت گۇتوویت و دووبارە دەكەمەوە. پىشتر خۆشە ويستى و رېقى خۆى دەخستە رۇو. ھەر بە سەر بىجى دەتزاپى رېقى ليتە، يَا خۆشى دەۋىيەت... ئىستا پىك پىتچەوانە... ئەگەر بەپرووتا پىتكەنى دەبى بىزانى چ داۋىتكى بۆ ناوايەتەوە... ئەگەر بە مۇنېيە وە سەر بىجى دايىت بە دوورى مەزانە باڭگەت كات و خەلاتت كات... ھەندى جارىش نە بىزدى بىزدى يە مۇنېيە كەى مۇنېيە... ماناي بۆ ھەر دوو حالتە كە نەھىشتۇوه تەوە... ئەوهەتا فەزلى برات يە حىيائى كورى عەبدوللای ھىتاوا دەتەوە بۆ بەغدا... هارپون دىيارى كى زۆرى پىشكەش بە يە حىا كردووه... ئەم رەفتارە بۇوه تە جىپى مەترى من.

جه عفه‌ر: دەرەدەكەى ھادى براي گرتۇوە... كەنیزە كانىشى دەھىيىنى بۆ سەير كەردنى كوشتنى ئەو خەلکە... جومعەي رابوور دوو. جىگە لە مەسرورى جەلاد، كارىبە دەستە گەورە كانىشى باڭ كەر دبۇو، دەبا ھەر يەكەو دە عەلەوي بکۈزىن... كەنیزە كان زەنده قىيان چووبۇو، پەنگ بە پۇويانەوە نەما بۇو... ئەمین و مەئمۇنى لە تەننېشى خۆبەوە راڭرتبۇون. سەيرى ئەو قەسابخانە يان دەكىد... ئەو جومعەيە پىنج سەد كەس كۆزرا... منىش لەو مەجلىسى دانىشتىبووم... عەبدوللای كورى مالك ھات... شتىكى چپاندە گوتى... ھەلسا مەجلىسى جىيە ئىشت، ناردى بە دوورى مندا بە سى قولى دانىشتىن...

یه حیا: حەقەن باسى يە حىيائى عەبدوللایان كرد.

جه عفه‌ر: به لى...

یه حیا: گوتى ھەمۇ شىتى ئاما دەبە بۆ زەھر خوارد كەردنى يە حىيائى كورى عەبدوللایان.

قازی یهک: ئایه تۆلە خەلیفە ئىزنت وەرگرتىسوو، ئەم دۇزمەنە ياخى و سەتمەكارە، ئەم زالىمە بىن رەحىمە... ئەلەمەمدىللا ھەممۇيان لهنىيچۈون و كۈژاران... ئەم يەحىيا يەكىيەكە لە دۇزمەنە ھەرە سەرسەختەكانى خواو خەلیفە... كەچى توش ئەماننامەمى دەدەيتى ئەمانە لە رى دەرچۈون... بىن ئىمان، كافرن. خەوارجن. زەندىقەن.

فەزل: ئەو كەسانەي ياخى بۇون، دىز بە خەلیفە ئاشۇوبىيان نابۇوهە بەدكارىيان كردىبوو... ئەوانە سزاى خۆيان وەرگرت ... حەق نەبۇ ئەم كارانە بىكەن... بەلام كە دەلىٽ: بىن ئىمان، كافرن، زەندىقەن ئەمەيان وانىيە... ئەوانە نەوهى حەسەنى كورى عەلى ئەبو تالىبىن نايىت بەمانە بىگۇترى بىن ئىمان و كافر...

قازى یهک: من پىيم وابۇو، وەزىرىرە لە ئىسلام، دەبىي بەوهەفاو خزمەتكارى خەلیفە خوا بىت... بە تايىبەت ھارۇن ئەلرەشىدى گەورەمان كە سېيىھەرى خوايىھە لەسەر زەوى، ناو و ناوابانگى سەرتاپاي جىهانى داگىر كردوو، كە، خواناسېيىكى گەورەيە، چ عادىلىكى بىن ھاوتايە... چ جوماپىر و چ پەشىدىكە... كەچى دەبىن تۆ وەزىرى خەلیفە بە جۆزى لەمەر شىعەكانەوە قىسە دەكەي وەك ئەوهى خۆيىشت شىعە بىت (بە پىكەنئەوە)

خۆشىبەحالى خەلیفە... وەزىركەي باوهەپى وايە سەركەدەكانى سوپاى چوار هەزار كەسە ياخىيەكە، دىز بە سوپاى خەلیفە جەنگان. خۆتىنى سوپاى خەلیفەو خەلکى ئىماندار و بىن گوناھىيان رىشت... بەحسابى ئەم وەزىرە... ئەوانە زولمىيان نەكىردوو، دەستىيان بۆ عەرزۇ ناموسى خەلک نەبرىدوو، تالان و فەرھودىيان نەكىردوو.

(بە تۈورەيىيەوە). بە حىسابى ئەم پىاوه، مادامى لە نەوهى حەسەنى كورى عەلىن دەبىي دەستخۆشىيان لى بىكەين و پىيان

دېمەنلىق پېيىج

(ھۆللى، دوو قازى لە تەنېشىتى يەكدىيەوە دانىشتۇون فەزل بە پېتەيە... وەلەمى پرسىارەكان دەداتەوە نۇوسىرىتىكىش ھەممۇ قىسە كان دەنۇوسيت...)

قازى یهک: تۆ سەد ھەزار درەھەمت لە مالىياتى دەولەت، پىشەت داوه بە حۆكمەرانى دەيلەم.

فەزل: بەلىٽ... بەم پارەيە، وام كرد يەحىيائى كورى عەبدوللا ھاندەم خۆى تەسلىيم بە من بىكەت... ئاگادارى فەرمانپەۋاى دەيلەمم كرد، كارى نەكەت رقى خەلیفە بۇرۇۋېتىنى، خەلیفە ناچار بىت دەيلەمستان داگىر بىكەت... سەد ھەزار درەھەمم بۆ ناراد... تا پېشىۋازى لە يەحىا نەكەت... ئەوه بۇو يەحىا بەپىتى ئەو ئەماننامەيە بۆم نۇوسى خۆى تەسلىيم بە من كرد...

قازى یهک: ئایە ئەماننامەكە بە ئىمزاى خەلیفەيە؟

فەزل: ئىمزاى من و ھەندى لە گەورە پىاوان و قازىيەكانيشى پېتەيە... لە بەرئەوەدى من وەزىرم، لە لاين خەلیفەوە ئىيجازە دراوم، لە كارە گىنگەكاندا دەستپېشخەرەم و ئەوهى لە بەرژەوندى خەلیفەدايە بىكەم... يەحىيائى كورى عەبدوللا پەياننامەكەي قبول كرد دەستبەردارى شۇپىش و ياخىبۇونەكەي بۇو، لەگەلما گەرايەوە بۇ بەغدا...

قازی يه ک: گوتت خه لیفه ئاسووده بىن؟
فەزلى: بەللىٰ

قازی يه ک: هەروهە گوتت: لەگەل حوكىمرانى دەيلەمدا بە زمانەكەي خۆى
قسەم كرد.
فەزلى: بەللىٰ ...

قازى يه ک: (بەتەوسەوە) تۆ لە نېيوان قسەكانتدا ئاماڭا زۇ دۇو شتى
خەتەر دەكەيت... خەتەر بۆ سەر ژىيانى خەلیفە... خەتەر بۆ سەر
دەولەتى ئىسلام... يەكمىان دەلىيى: بە زمانى خۆى قسەم لەگەل
فەرمانپەۋاي دەيلەم كرد...

ئەممە يان زمانى كافىرەكانى دۈزىمن بە ئىيمىن... ئەم كافرانە زۆر جار
ھېرىش دەكەنە سەر سۇنۇرەكانى ئىسلام، بە زمانى ئەوان قسەت
كىد، ئەممە يان باسىكە دەبىن لىيى ورد بىنەوە... بەوردى تەحقيقى تىيا
بکەين تا بىزانىن پادەي ئاشنايەتى تۆ لە گەل ئەم كافرانە لە چ
ئاستىكىدا يە...

دووھمىش كە دەلىيى خەلیفە ئاسوودە بىت... بەم قسە يەت رېت بە
خۆت داوه ئىيەنەي ئەمېرى مۇئىننەن بکەيت چونكە كەسىكى بىن
قييمەتى مانەندى يەحىاي كۈرى عەبدۇللا-ى عەلەويت، كەدووھە
مايدى ئاثارامى خەلیفە... لە راستىدا موتەئەسيفم . لەجياتى ئەوھى
سەرى تەعزىزم بۆ خەلیفە نەوي كەنەوە... كەچى بەداخەوە تۆ
خەلیفەت والە قەلەم دا گوايىھ جەبانە و لە ترسانا خەوى لى
ناكەوى، پىيىستى بەوەيە تۆ ئاسوودە كەيت...
فەزلى: ئەمە تەفسىرى خۆتە...

قازى يه ک: سەرنجىكى دىشىم هەيە، ئەويش ئەوھىي مادامىي پەشۇدت داوه
بە حوكىمرانى دەيلە مستان، ئەوا ناوه پەتكى ئەماننامە كە

بلىيىن فەرمۇون ئەوھە زىنە كاغان ئەوھە كەچە كاغان، هەر چىيە كمان ھەيە
بىبەن، مادامىي ئېيە لە نەوەي ئەوھە زاتە مۇبارەكەن، چاوتان بە ھەر
كچ و ژنتىكى ئىيمە بکەوى، لە ئىيمە حەرام دەبن و مارەيان لە ئېيە
دەپرىت... ئەو دەمە بە سەر چۈو ئەم نەوەي بە خۇبىادانەوە، شانازى
بەوھە بکەن و بلىيىن ئىيمە يېش بە سەرنج مارەي ژنانغان لى دەپرىت...
نەخىت (عومەرای زەمان پەيدابوو، شەمشىرەكەي ھەلەدەكتىشى و
دەلىيى: ئەمەيان نەء).

فەزلى: (تىيەگات باسەكە بەرھەو كۈي دەچىت، ھەول دەدات باسەكە بەرھەو
لایيەكى دى دەبات).

جەنابى قازى... تۆ دەيلە مستانت بىنىيۇو... نازانى لە
كۆپستانە كانىدا چەندىن ھەلدىرى ترسناكى لىتىيە... كۆپرە پىتەكەن
ئەوئى ھەند سەخت و تەنگە بەرن، شاردە زاكانى خۆيان رى گوم
دەكەن... سوپا كانى ئىسلام لە سەرددەملى راشدىن و ئەمەو بىيە كانىش
نەيان توانىيۇو، لەو پىتە سەختانەوە بېپەرنەوە...

قازى يه ک: جا ئەم قسانە چ پەيوندىيە كى بە باسەكەي ئىيمەوھە يە... خۆ
ئىيمە باسى جوڭرافيا ناكەين.

فەزلى: پەيوندىيە كى زۆرى بە باسەكە مانەوھە يە... بۆ ئەوھى يە حبائى
كۈرى عەبدۇللا لەوئى مەبەستىم ئەو سەرزەمىنە سەختەيە،
نەمەننەتەوە، شۇرۇشە كەي پەرە نەسەتىنى... دىدەنلى فەرمانپەۋاي
دەيلەم كرد، بە زمانەكە خۆى قسەم لە گەل كرد... بەسەد ھەزار
درەم قايىلم كرد، رى بە يەحىا نەدات لە ناوجە كەيدا دىز بە
خەلیفە ئىسلام ياخى بىت و شۇرۇش بەرپا بىكەت... بەو گفتۇگوھ
و سەد ھەزار درەمە شۇرۇشە كەي يەحىام سەركۈزىر كرد و ئەويشىم
لە گەل خۇمدا هيئايەوە بۆ بەغدا تا خەلیفە ئاسوودە بىن.

مۇوچەيان دەدەينى؟ بۆچى بەخېيويان دەكەين... ئايە بۆ رۆزىتكى
وانىيە...؟

قازى دوو: مەبەستم ئەوهى گەر كىشەيەك بەبىن خوتىزىتن چارە بىرى
باشتىرە لەوهى جەنگ بەرپا بىرى و ئاڭرى جەنگ خوش كرى...
قازى يەك: جارى ئەمە جەنگ نىيە و جىهاد...

فەزل: (قسەي قازىيەكە دەبىرى) ئەمە جەنگە... بەتايبەتى لەگەل كەسانىيەك
كە لە زىير دەسەلاتى ئىسلامدان.
قازى يەك: خۇيان ئىسلام نىن.

فەزل: هەزاران غەيرە ئىسلام وەك جوولەكە و نەسرانى لە بەغدادان و
رېزىشىyanلى دەگىرى...

قازى يەك: ئەوانە ئەھلى كتابن.
فەزل: ئەوانە دەيلەميش بت پەرسىت نىن، خوادىپەرسىت.
قازى يەك: ئەھلى كتاب نىن.
فەزل: خواپەرسىت.

قازى يەك: بلى زەردەشتىن...
فەزل: بەللى... زەردەشتى و بوداين...

قازى يەك: يانى كافرن... لەگەل كافرانىشدا جىهاد دەكرى، جىهاد لە پىنى
ئىسلامدا ئەجري گەورەي ھەيء، ئەوانە دەكۈزۈن شەھىدىن و
جىييان بەھەشتى بەرينەو حەفتا حۆربىيان دەدەنى (ھەردوو دەستى
بۆئاسمان بەرز دەكتەوە) خواى گەورەي بىن شەرىك، شەھادەقان
بە نسيب بکەي. تا لە حەفتا حۆربىيەكەي بەھەشت بىن بەش نەبىن
ئامىن يارەب لعالەمين ئامىن...
(دەستەكانى دادەگىتە خوارى)

ھەلەدەشىتىهە... چونكە بەپارە ئەم ياخى و زالىمەت
وەرگەرتۇوهتەوە... مادامى پارە هاتە گۆرى، ئەماننامە ھىچ
مانايىتىكى نامىتىنى، ئەمە جىگە لەوهى كە (پاست و راست چاو
دەبىرىتە چاوهەكانى فەزل) جەنابى و دىزىر، ئېسوھ بۆ جەنگ
نېتىرداپۇن... بېپارىش وابۇو ئېسوھ لەگەل دەيلەمە كاۋەرەكاندا جىهاد
بىكەن، تا بە هيئى بازوو يەحىيائى كورى عەبدوللا دەستىگىركەن...
مادامى بەگفتۇگۇ و ئاشتىبۇنەوە و پارەدانىش ھاتۇوهتە گۆرى...
ئەمانە ھەموو دەليلن بۆ ھەلۆھەشاندەنەوەي ئەماننامەكە

قازى دوو: بەھەر حال ئەماننامەكە لە لايمەن خەلەيفەوەيە... چونكە ئەو
ئەماننامەيە لە پىنى كەسىكەوە نېتىراوە كە خودى خەلەيفە
كردوویەتى بە وەزىر... وەزىرېش ئەو دەسەلاتەي ھەيە.

قازى يەك: (بەھەلچۇونەوە) ئەماننامە بۆ يەحىيائى عەلهەي ھىچ
سوودىتىكى نىيە، لەبەرئەوەي جەنگاودر بۇوە دىز بە خەلەيفە ياخى
بۇوە و شۆرۈشى بەرپا كەردووە... ئەمە جىگە لەوهى سەد ھەزار درەم
لە مالى مۇسلمانان دراوا بە رېشوت... ئەمانە ھەموو دەليلن ئەو
ئەماننامەيە قابىلى ھەلۆھەشاندەنەوەيە...

قازى دوو: ئەم ئەماننامەيە پاش گفتۇگۇ و ئاشتىبۇنەوە ھاتۇوهتە گۆرى...
فەزل بەزىرەكى ھەولى داوه، پى لە زىيانى بىيەھۇود بگرى،
نەيوبىستۇوه زىيان بۇو پەنجا ھەزار سەرپەزى ئىسلام بىگەيتىنى كە لە
زىير دەستىيا بۇون... نەيەيىشتۇوه جەنگە كە بەرپىن بېتەوە، خوتىنى
مۇسلمانان، بە خۆرایى و بىن سوود بېرىزى... چاكتىرىن رېتگا چارەي
ھەلېزاردۇوە...

قازى يەك: يانى جىهاد لە پىنى ئىسلامدا، بە خوتىزىتنى بىن سوود لە
قەلەم دەددى... ئەم ئېمە ئەم ھەموو سەرپەزانەمان بۆ چىيە؟ بۆچى

نیشانه يه کت نه شکاندووه... تو دانیشتويت و قسهی زل دهکه‌ی...
فه رموو له گهله مندا رۆزئى ... تاقه رۆزئى وده بۆ جه‌نگ... تا
ئاره‌زووی شه‌هاده‌ت و حفتا حۆرييە‌که‌ت وده بیت...

قازى يه‌ك: من به عيلم و شه‌رع جيياد ده‌که‌م...

فه‌زل: ئەم جيياده‌ي تو شه‌هيد بونى تيا نيءه... و‌کو هه‌موو كه‌سييکى
ئاسايى لە نېيۇ نويىندا ده‌مرىت... ئىدى لەو حفتا حۆرييە بىن بەش
ده بیت...

قازى يه‌ك: (بىدنه‌گە و سەر داده‌خات).

فه‌زل: من باوباپيرم نووسەر و شاعير و مىزۇونووسن كەچى تو عەييم لى
ده‌گرى كە، من چىن بە زمانى بىيگانه و كافره‌كان قسە ده‌که‌م. من
دلگرانم كەلىيکىش دلگرانم، كە ئەوانه بە بىيگانه لە قەلەم دەددى...
رەنگە هەر بە هوئى توندرەھوئى كەسانى مانەندى تووه بىت، كە ئەو
جۆرە كەسانە نەبۇون بە ئىسلام... ئىستا لەو شوينانەدا... تەنانەت
لە خوراسانيشدا، زەردەشتى و بودايى زۆرن... لە كاتىكدا ئەمانە
ھەمۇوبان، رەعييەت و تابىعى خىلافەتى مۇقەدسى ئالى
عەباسن...

قازى يه‌ك: (بە زەردەخەنەييکى تەوس ئامىزدۇه) لە بودايى و مەجسيان
كە بە رووکەش بونەتە ئىسلام، چ سوودىكىمان و درگرتۇوه، تا
سوود لەم كافرانه و درگرىن... بە ئىسلام بونى ئەم كافرانەي دەيلەم
زەرەيەك سوود بە ئىسلام ناگەيىتنى...

فه‌زل: (رەنگى تىيىكىدەچى)

قازى يه‌ك: كۆنۈسى ئەم دانىشتىنە دەخەمە بەرددەستى موبارەكى خەليفە
تا خۆى حوكمى پەواى خۆى بەھرمىت...

قازى دوو: حگە لە حۆرييە‌کان، حورئە لعەينىشى تىيايە، هەروهەا ويلدانون
موخەلەدونىش، جگە لە شەرابەن تەھورە پىن دەچى ئەمانەت لە بىر
كردبى...
قازى يه‌ك: ئىنىشائەللا خواى گەورە، لەمانەش بىن بەشم ناكات ... (لەپ،
پوو لە قازى ئى دوو دەكتا) گوتت چاك وايە ئاگرى جەنگ
دانەكىرسىيئرى؟

قازى دوو: بەللى... نەشارەدا بە جۆرىك ئاگرى كە دەكتەمە كۆۋانەوەي ئەو
ئاگرى لە دەسەلاتى خۆى دەردەچى ئىدى ئەو ئاگرى تەپ و شك
دەسۋوتىنى.

قازى يه‌ك: پىيىستە لەم دنيادا ئاگرى دۆزدەخ بۆ كافران داگىرسىيئرى... تەپ
و وشكىيان زېپوحيان... هەرچىيەكىيان هەي بسسووتىنى. (بە قازى
دوو) تو ناتوانى بەرگرى لە فەزلى بکەي.

فه‌زل: (باشەكە بە لايىتكى دى دەبات) من... هەفتەي جارىك بە هوئى
تەتەرى تىيىرەو، ئەميرى مۇئىننەم ئاگادار دەكردەوە... هەنگاوش
ھەنگاوش چىم نيازە... هەر هەمۇ شتەكان لەسەر رەزامەندى خودى
خەلەيفە بۇوه

قازى يه‌ك: ناودرەكى ئەمانامەكە لە لاي من قابلى قبول نيءه.
فه‌زل: (بە تۈورەپىيەوە) ئەم قسە يە چىيە دېيكەيت... تو لەم شارە ئاسايشه
دانىشتويت... واقسە دەكەي وەك ئەوەي من بۆ سياحەت
چۈرمەتە كۆپستان و جەنگەلەكانى دەيلەم... دانىشتويت دەست
بەر ز دەكەيتەوە... خواى مەزن شەهادەتت بە نسيب بکات تا لە
بەھەشتى بەرين، لە حەفتا حۆرييەكە و جۆگە لە شەرابەن تەھورەكە
بىن بەش نەبىت... وەك من بىزامن تا ئىستا لە بەغدا نەچۈرمەتە
دەرى، هەر بۆ خۆشىش تاقە تىرىيكت لە كەوان نەناوه،

هارون کراسیکی گەلئى بەرینى لەردابوو. داواى لى كردى بچىتە
نېتو كراسەكەيەوە...

جەعفەر: كە هەردووكمان منال بۇين، خۆشترين گەمەئى ئىپمە ئەوه بۇو
ھەردووكمان دەچۈونە نېتو يەك كراسەوە... تاشەكەت دەبۇين
بەيەكەوە ھەلبەزۇ دابەزمان دەكەد... ھەستمان دەكەد، ھەردووكمان
يەك پوھمان ھەيە.

يەحىا: ئەو دەمە گەمەى بەرائەتى منالان بۇو. ئىستا ھەمان گەمەيە. بەلام
بەرائەتى تىيا نەماوە... لەتۆ و فەزلى برات بەد گومانە... دەزانم
نۇرەيش دىئتە سەر من.

دىيەنلى شەش

مالىيە حىيا...

(يەحىا و جەعفەر)

يەحىا: هارون بېبارى داوه، يەحىاى كورى عەبدوللا-ى عەلەوى لەلاي تو
داپنى... تا لەزىز چاودىرى شەخسى خوتا بىت... دەبى لە بەغدا
نەچىتە دەرى...

جەعفەر: ئەى مەسەلە ئەماننامەكە...؟

يەحىا: بە قازىيەكانى گۇتووه، پەلە مەكەن، بە وردى بىرى لى دەكەيەوە...

جەعفەر: ئەى فەزلى برام...

يەحىا: فەرمانى دەركىردووه لە بەغدا نەمىيەن... بۆ سەركوتىرىنى
ياخىبۇوه كانى ئەرمەنسەستانى بنىرى... پاشانىش ھەر لەۋىدا بىيىتە
ھۆكمەنلى ئەرمەنسەستان...

جەعفەر: پىيم سەيرە، يەحىا بۆ دەنېرىتە لاي من...

يەحىا: بۆ تاقىكىردنەوە رادەي دىلسۆزى تۆيە... ئىدى لەمەولا تو لەنېتو
تەرازووى تاقىكىردنەوەيت.

جەعفەر: ھەست دەكەم زۇريان لەسەر خوېندۇوين... زىاتىشىيان لەسەر
نووسىيوبىن...

يەحىا: ئەو رۆزە، من و تۆو هارون و عەباسە، لەنېتو باغەكەيدا بۇين،

ناکه. (به‌ریتمیکی ماناداره‌وه) رنگه بیزو به شتیکی دیشه‌وه
بکه.م.

جه عفه‌ر: گهوره‌م...

هارون: من فه‌رمان‌ت دده‌ه‌می... پییه‌کانت بخه سه‌ر ده‌ستم بچو سه‌ه‌ری...
جه عفه‌ر: (به‌ناچاری پییه‌کانی ده‌نیت‌ه سه‌ر ده‌ستی هارون، به‌رز ده‌بیت‌ه‌وه،
به‌لام هیشت‌ا ده‌ستی ناگاهه خورماکان) گهوره‌م گه‌لی به‌رزن، ده‌ستم
نایان‌گات‌تی!

هارون: (قاقا پیده‌که‌نی) هه‌نده‌ی کورسی خیلا‌فت به‌رزن...
جه عفه‌ر: (بیده‌نگی)

هارون: (به‌پیکه‌نینه‌وه) جه عفه‌ر وه‌لام بده‌وه!
جه عفه‌ر: (به‌شله‌زانه‌وه) گهوره‌م گه‌لی به‌رزن، ده‌ستم نایان‌گات‌تی.
هارون: گوت‌هه‌نده‌ی کورسی خیلا‌فت به‌رزن.
جه حفه‌ر: (به‌ناچاری) به‌لی...

یه‌حیا: (به‌ترس‌ه‌وه) ئه‌میری موئمنین، ئه‌مه چ فه‌رمایش‌تی برو فه‌رمووت...
ئیم‌هه‌موومان، به‌سه‌رو مال و سامانه‌وه خزم‌هه‌تکار و غولا‌می
تؤین... ته‌ختی خیلا‌فت به وجودی ئیوه‌وه موقه‌ده‌سه... ئیم‌هه
هرچیه‌ک بکه‌ین تنها بق‌مه‌زنی و خوشبـه‌ختی ئیوه‌یه... وجودی
موباره‌کی ئیوه...
هارون: (قسه‌که‌ی ده‌پری)

نازان‌چ له یه‌حیا‌ی خالیدی به‌مه‌ركی بکه‌م... خۆ ناتوانین دوو
قسه‌ی گالت‌ه ش بکه‌ین... ده‌یه‌وهی هه‌میش‌ه هه‌ر خه‌لیفه‌بم... ئیستا
من خه‌لیفه‌نه نیم... من هاواریتی جه عفه‌رم (به ته‌وسه‌وه) ئه‌م
خه‌لیفه‌یه‌تیه، ریتی زۆر شتی لئی گرت‌ووم... له‌به‌ر ئه‌وه‌ی خه‌لیفه‌م
زۆریه‌ی حه‌زه‌کانم سه‌ر کویر ده‌که‌م...

دیمه‌نی هه‌وت

(باغ‌چه‌یه‌کی گه‌لی رازاوه‌ی قه‌سر... هارون، جه عفه‌ر، یه‌حیا،
عه‌باسه، چه‌ند که‌نیزیک و که‌نیزیکی دوو گیانیش... مه‌سروی
جه‌لا دیش له دووره‌وه دیاره...)

هارون: (پیده‌که‌نی، به جه عفه‌ر) ئه‌و که‌نیزه دوو گیانه بیزو و به خورماوه
ده‌کات (هه‌ردوو ده‌ستی هه‌لدد پیکنی) جه عفه‌ر، وه‌ره بچو سه‌ر
ده‌ستم، ئه‌و خورما گه‌بیوانه بق‌ئه‌م که‌نیزه ئازیز و نازداره‌م بیت‌هه
خواری... ده‌ی جه عفه‌ر وه‌ره پیش‌تی، لئی نه‌گه‌پتی خورمای لئی بیت‌هه
حه‌سره‌ت... ده‌بیت کامی بیزو وه‌که‌ی بشکنی...

عه‌باسه: (روو له که‌نیزه کان ده‌کات و قاقا پیده‌که‌نی)
من ده‌ترسم... داره‌که گه‌لی به‌رزه...

هارون: (سه‌یری ده‌روبه‌ر ده‌کات) جه عفه‌ر له‌گه‌ل تؤمه وه‌ره پییه‌کانت
بخدره سه‌ر ده‌ستم، بچو سه‌ری هه‌ندی خورما بیت‌هه خواری...

جه عفه‌ر: (رنگی تیک ده‌چنی) گه‌وره‌م من نوکه‌ری ئیوه‌م...
هارون: (قسه‌که‌ی ده‌پری) من نوکه‌رم زۆر... هاواریم ده‌وی... ده‌ی وه‌ره
پیش‌تی...

جه عفه‌ر: گه‌وره‌م له‌م ئه‌رکه بمبوره... ئه‌گه‌ر ئیجا‌زه بفه‌رم‌وون چه‌ند
پاسه‌وانی بانگ ده‌که‌م، هه‌رچه‌ند خورما تویت بق‌بیت‌هه خواری...

هارون: له‌مه‌یشیان، تینه‌گه‌یشتی... خورماکه بق‌من نییه... خۆ من بیزو و

هارون: جه عفه‌ر... ئەرى بەپاست چ عەبىيىكى تىيدا يە مەقامى خىلافەت
لەغۇ كەينەوە... با مەقامى خەلیفە نەمىتى و حەزفى بکەين...
يە حىيا: جه عفه‌ر.

هارون: جه عفه‌ر... شوکر بۆ خوا خانەوادى بەرمەكى دەستىيان بەسەر ھەموو
كاروبارىكى ولا تدا گرتۇوه... دارايى...!!
يە حىيا: گەورەم...
هارون: لەشكى!!
يە حىيا: گەورەم...
هارون: ولا يەتكان!!
يە حىيا: گەورەم...

هارون: باج، مالىياتى دار الخالفة، ھەموو لەئىزىز دەسەلاتى خانەوادى
بەرمە كىيدا يە... والىيەكان... حوكىمرانى ولا يەتكان... لەئىزىز پىسى
بەرمە كىيەكان دا يە... باشە ئەگەر منىش نەبىم چ دەبى...؟!

عەباسە: (بېپىكەن ئىنەوە) دنبا بەوجودى مۇبارەكى خەلیفە وە جوانە...
ئىيۆھى براى بەرىزىم نەبن... هىچ شتى پايدار نابى...

هارون: (عەباسە ئىيەمال دەكەت) جەعفەر چىت كرد... گەلن قورسيت...!!
جه عفه‌ر: (دەستى دەگاتە خورما كان، ھەندى لېدەكتەمە، ھەر كە لەسەر
شانى هارون دىتە خوارى)

هارون: (خورما كانى لى وەردەگرى بەرىتىمىكى تايىبەتىيەوە) جەعفەر گەلىن
بەرز ھەلکشايت... وريابە لەمە بەرزتر نەرۋەيت... (پۇو لە عەباسە
دەكەت) ئادەي... ئەم خورمانە بخۆ...

عەباسە: براى ئازىز... ئەم خورمانە بۇ ئەو كەنىزە دوو گىانە يە بىزۇوى پىۋە
كردوون...

يە حىيا: گەورەم ئىيەمە ھەر خزمە تىكارەكەي ئىيۆھىن...
هارون: جەعفەر، دىيارە باوكت گالتە نازانى... مادامى واى ليھات دەبىن

پىتىيە كانى بخەيتە سەر شانە كانى... ھەول دە دەستت بگەيىنە خورما
گەيىوھەكان... دەبىن بىزۇوى ئەم كەنىزە بشكى دەنا رۆزگارمان رەش
دەبىن... مەندالىيىكى كەم ئەندامان بۇ دەھىنېتە دنيا وە... ئەم
كەنىزەيش گلەيىمان لى دەكەت و دەلى: خەلیفە و ھەزىزەكەي
نەيانتسوانى چەند خورما يىتكىم لە دارە بۆ بىتنە خوارى... جا چۈن
دەتوانى ئىمپېر اتىزىرەتىك بەرىيە بىن...

يە حىيا: (بەدەنگى بەرز) نا... جەعفەر ئەم كارە نەكەيت.

هارون: جەعفەر ئەگەر ئەمە نەكەيت، ئەوا كەنىزە دوو گىانە كەم مەندالىيىكى
كەمئەندامان بۇ دەھىنېتە دۇنيا... ئىدى دەبىن بىز لە خومان
بکەينەوە...

يە حىيا: جەعفەر نەء.

هارون: جەعفەر ئا...

يە حىيا: جەعفەر گوتەم نەء

هارون: جەعفەر دەلىم ئا...

يە حىيا: ئەم جەسارەتە بۇ مەقامى خىلافەت، ھەرگىز نابىن بەندەكانى خوا
پى بخەنە سەر شانى خەلیفە...

هارون: وابىن خەلیفە لەبەندەكانى خوا نىيە... بۇ لېردا جىڭە لە خۆمان
كەسىيەكى دى ھەيە... بۇ پىتە وايە ئىيەستا جەعفەر پىتىيەكانى بخاتە
سەر شانەكانى منهو، ئىدى لە پلەوپايدەي من كەم دەبىتەوە...
ئەگەر بەم كارە خەلیفە سووک و سەلیم دەبىن چاكتىر وايە ھەر ئىيەستا
پىتىيەكانى بخاتە سەر سەرم...

يە حىيا: جەعفەر...

هارون: (وەک ئەمەر) نەء ... بۆ توپی دەبىن ھەر ئىستا بىانخۇيت...

عەباسە: (خورماكان وەردەگرى خۆى تىكىنادات و دەيانخوات).

هارون: (بە جەعفەر) گەلى بەرز بۇو ؟

يەحىا: (بەترسەوە) ئەمېرى مۇئىمنىن، جەعفەر تەنها فەرمانى موقەدسى ئىيە ئىتىاعەت كەردووھ...

هارون: (دەستىيەكى دەخاتە سەر شانى جەعفەر و دەستەكەمى ترى دەخاتە سەر شانى يەحىا) دەبىن جەعفەر، ھەموو فەرمانەكانى من جىيەجى بىكەت... نەك تەنها فەرمانى. (دەستەكەنى لە سەر شانىيان لادەبات، بەرىتەمەكى زۆر تايىەتەوە) مەسروور !!

مەسروور: (بەپەلە دەگاتە لای هارون) ئەمەركەن گەورەم (يەحىا و جەعفەر رەنگىيان لە پۈودا نامىتى)

هارون: ئادەتى...

مەسروور: (بۆ چەند ساتى ون دەبىتى، دىتەوە، دەستى بەدەستى كەنىزىيەكى گەلى جوانەوەيە... دەستى كەنىزەكە دەداتە دەستى هارون) فەرمۇن گەورەم.

هارون: (بە يەحىا) دويىنى ئەم كەنىزەيان بەسى و شەش ھەزار دىنار بۆ كېيىم. تەنها ئەمشەو لەلام بۇوە... ئەوا منىش بەدىيارى دەينىرەم بۆ فەزلى برام... فەزلى بەرمەكى... بەھىۋام بەپەلە ئەم دىيارىيەم بۆ بگەيىتىنە فەزلى.

يەحىا: (دەستى كەنىزەكە لە دەستى هارون وەردەگرى). سەر دادەنەوەتىتەوە) دىيارى خەلېفە لەسەر سەرە... فەرمانى خەلېفە لەسەرچاوه ئەمەر دەفەرمۇن...

بەشی شەشەم

خانه‌وادیه هه ر خه‌ریکی ئهون میثوو بگورن... گهلى پافزى و شعوبى له ده‌گاکانیاندا کارده‌کەن... هه ر خه‌ریکی حه‌مدوسه‌نای ولات و ئائينى مه‌جوسىن... زدم و به‌دگۆپى بەرانبەر بەعه‌رەب و ئالى عه‌باس ده‌کەن... من خۇم لە يەحىايى كورپى خالىدى بەرمەكىم بىستووه گوتۈرىيەتى: هەندى كەس پىتىيان وايە، ئىتمە ئەم بەخشنىدېيىھەمان، ھى بەيتولالە... نازانن ئىتمە هەرجى زىپۇ زىۋى بەتخانى (نوبەھار) ھەبۇو، پاش ئەھىد بۇين بە ئىسلام... ھەمۇ ئەو سامانەمان وەقى دەولەتى عه‌باسى كردۇوھ... ئەھى دەبىھەخشىن، باپىراغان، چەندىن سال لە پەرسىتگايى (پاراماگا) كۆبان كردۇوھتەوھ... ئەم خانه‌وادىيە لەگەل بودايەكانى بەلخ و مۇيىدانى زەددەشتى لە ئاتەشگەدەي (نوبەھار)دا يەكدى دەبىن تا دىز بە دەولەتى عه‌باسى شۆپش بکەن... ئىپوھ ھىيمەتى بفەرمۇن، بىزانن سامانى ئەم زەندىقانە چەندە، ھەرودها بىزانن لە وەزىفە گرنگەكاندا تەنھا بەرمەكى زەندىقيان دامەزراندۇوھ... ھەركاتى ئەمر بەفرمۇن من لە خزمەتتىنام.

خولام و نۆكەرى ئىپوھ

فەزلى كورپى پەيىع

ھارون: (نامەكەي لەدەست وەرددەگرت بەدىقەتەوە سەيرى دەكت) ئەرىنى لەم مانگەدا چەند راپورت لەسەر بەرمەكىيەكان نووسراوھ... عەبدوللا: گەورەم بەزىمارە نازانم چەندەن... بەلام دەزانم ھەمۇ رۆزى، بەر لە ھەركارى من ئەو راپورتانە تان بۆ دەخۇيىنمە و كە لەسەر بەرمەكىيەكان نووسراون... جگە لە راپورتە رۆزانەكانى زوبەيدە خانم و ئەبۇ نواس...

دېيەنسى يەڭ

(ديوانى خيلافەت، ھارون لەسەر تەخت دانىشتۇرۇھ، عەبدوللاى كورپى مالك نامەيەكى بەدەستەوەيە بۆ ھارونى دەخۇيىتەوھ)

ھارون: بەرددوام بە، بىزانم جگە لە رىيا و چاپلوسى كردن چىدى نووسىيۇ ئەوانەي خويىندتەوھ ھەرمۇ مەدح و سەنا بۇو... پىيۆسىتم بەو مدەحانە نىيە... بىزانە ئەسلى مەوزۇوع چىيە... ئەوەم بۆ بخۇيىنەوە... عەبدوللا: (نامەكە دەخۇيىتەوھ)

من خۇم و باوبابىرانت خزمەتكارى ئالى عه‌باس بۇين.

ھارون (بەتۈرپ بۇونەوھ) گۆتم، ئەو رىيا و چاپلوسىيە بېرىنە... عەبدوللا: بەللى گەورەم (بەوردى سەرنجى كاغەزەكان دەدات يەكدوو لەپەرە لادەدات و دەخۇيىتەوھ):

ئاگادارىن... خانه‌وادى بەرمەكىيەكان دىز بە خەلەفە خيلافەتى عه‌باسى كارده‌کەن... ھەوالىم و دەدەست ھىتىاوه ئەمانە پارىزگارى لە مۇوسايى كورپى جەعفەر دەكەن... جەعفەرى بەرمەكى، لە نىپوھىكى لە چاكتىرىن قەسرەكانى خۇبىدا، يەحىايى كورپى عەبدوللاى داناوھ... رېمى داوهتى نووسەرىنىكى تايىھەتىشى ھەبى... شىعەكانى خوراسان و شوپىنانى دى دىنە لاي گەفتۈگۈ لەگەل دەكەن... دەبىن خەلەفە لەم زەندىق و بىتپەرستانە وريابىن... ئىستا ئەم

له بەر دلشکاویت پاپورت نووسیبوو ئەم قسانەش دەکەی؟
 فەزلى: گەورەم، دوزمنىكى غەيرە عەرەبى شىكست خواردۇون نايانەۋى
 دەولەتى عەباسى بەعەرەبەوە پايەدار بىن، ئېران زادگاى ئowanە...
 دەبىن ئowan نۆكەرە غولامى ئىيمە بن نەك...

هارون: (قسەكەي دەبىرى) ئowanە بۇونەتە ئىسلام، لە ئايىنى ئىسلامدا
 سنور و رەگەز، جىتى نابىتەوە... (بەتۈپەيىيەوە) من خەلەپەي
 مۇسەلمانانم، باوكم عەرەبىكى كەنیززادە بۇو... مەنسۇرۇ
 باپىرىشىم كەنیززادە بۇو من خۇشم كەنیززادەم... منىش زادگام
 شارى (رەي) يەو شارىكى ئېرانە...

فەزلى: گەورەم، ئەم مەھولىيانە وا بىرناكەنەوە... دەكۈ ئەبو مۇسلمەن،
 نيازىيان وا يە بۇ خوراسان ھەللىئىن و ياخى بن... بىزانە ئەم عەجەمانە
 چەند جار ياخى بۇون و شۇرۇشىان بەرپا كەردووە... ھەلېتە
 رۇزىتىكىش بەرمەكىيەكان فىتنەو فەساد بەرپا دەكەن، تا عەرەبەكان
 لەسەر زەمینى خۇيان بېرىتىن، تا جارىتكى تر فەرشى ئىستقلالى
 خۇيان را خەن...

هارون: (روو لە عەبدوللا دەكەت) ھەر لە سبەينىسو ئەم پىباوه لە دار
 ئەخلاقە، نىشتەجى دەبىت... بەبىن ئەۋەي كەسى بىزانى لەنېيۇ
 دەولەتى ئىسلامدا وزارەتتىك ھەيە بەناوى وزارەتى جاسوسى...
 دەبىن ئەمەم بۇ بىكەن... دەزگايانىكى ھەوالدىزىم بۇ پىك بىتىن.
 راپورتەكانى ئىسوو خەفيە نووسەكانستان، تەنها من دىبىيىنم...
 تەنائەت نابىنى، يەحىاي بەرمەكىش، ئەم راپورتانە بىبىنەت... ھەر
 چەندە پارەت بۇي من دەيىخەمە زىير دەستت (روو لە فەزلى دەكەت)
 تۆشىش چۈن خزمەتى باوكم و (پىتەكەنلى) ھادى برامت كەرد... ئاواها
 خزمەتى من دەكەيت.

ھارون: تو لە سەرەدەمى باوکمدا سەرۆكى پۆلىسى خەفيە كان بۇويت...
 لەگەل خەيزەرانى دايىكىشىمدا، ھاوكارتى كەردووە... دەلىم ئەمەي
 فەزلى نووسىبووەتى، چ بناغەيىتكى ھەيدى؟

عەبدوللا: گەورەم، ئەم نامەيە دايە دەستم، خۆىشى لە دەرىدا چاودەرى
 دەكەت... دەفرمۇون بىبىيىن!

ھارون: (بەساردىيەوە) باپىتە ژۇورى. (عەبدوللا دەچىتە دەرى، پاش
 ھەندى فەزلى لەگەل خۇيدا دەھىنېتە ژۇورى)

فەزلى: (فەزلى تا ناوقەدى دەچەمېتەوە) سلاو لە ئەمېرى مۇئىنەن...
 ھارون: (وەلامى سلاوەكە ناداتەوە) تو لە دار ئەخلاقە نابىنەم، دەلىيى
 لېيمان عاجزى؟

فەزلى: گەورەم، دەبىن منىكى بچىكۈلە لە ئاست گەورەبىي و پىرۆزى ئىسو
 دەبىن چى بى...

ھارون: بەم شىبۇدە قسە مەكە، ھەر بەزمانى عەرەبىي سادەكە بە
 راڭقاوی عەشىرەت قسە بىكە... بۇ خۇت دوور گەرتۈوە؟

فەزلى: بۇ بەرمەكىيەكان، جىيان بۇ كەس ھېشىتۈۋەتەوە... ھەر كەسى لەوان
 نەبىن بۇي نىبىيە ھەنگاوشىتە نېيو قەسرەوە...

ھارون: (غافلگىرى دەكەت) تو لە كەيەوە بۇويتەتە بەرمەكى؟! ئەم ئەۋە
 نىبىيە لەنېيو قەسردای...

فەزلى: (رەنگى تىكىدەچىن) بەھۆي (دەست بۇ عەبدوللا دەبات) ئەمەوە،
 پى درام بىيىمە نېيو قەسرەوە...

ھارون: عوزرەكەت لە قىباختە خراپىت... بۇ عەبدوللا يىش بەرمەكىيە؟ تو
 دەلىيى، ھەر كەسى بەرمەكى نەبىن، پىتى نىبىيە بىتە نېيو قەسرەوە...
 كەچى ئىستا من لەگەل دوو دوزمنى سەرسەختى بەرمەكىيەكاندا
 دانىشتووم... (لەپر) پىتم بلىنى، ئامانجىتكى تايىھەتتىت ھەيدى، يَا

فهزل: (رنهگى تىيىكىدەچىن) گەورەم.

هارپون: (بەفەزلى) بۇئەوهى ناچار نەبى، راپورتەكانت بىدەي بەۋەزىرە بەرمەكىيەكان، من پلەي سەرۆكى پاسەوانەكان دەددەمى، بۇ ئەوهى بىتوانى ھەركاتىنى بىيىتە لام... ئىشەكەي تۆپەيەستە بە بەغداوە... حالى بۈويت...

فهزل: بەلىن گەورەم.

هارپون: (بەعەبدوللا) جىڭە لە ئىشەكانى تىرت دەزگايىتكە لە خەفييە نۇوسان دروست دەكەيت بۇ درەوهى بەغدا... دەممەوى ھەرجى زۇوه كارەكان ئەنجام دەيت... ھەرجەندى پارەت دەۋى قىسە بىكە... عەبدوللا: من لمىزىر سايىھى لوتق و عىنىايەتى خەلەيفەكانى ئالى عەباسى... جىڭە لە گەدایيتكى چىكۈلە چى دى نىيم... دەممەوى بۇ خزمەتى ئىسلام و دەولەتى عەباسى ھېچ شىنى داوا نەكەم...

هارپون: (بەزىرەخەنەوە) ئافەرین لە دوورىيىت دەكەم... ئەوهى لەم شارەدایە، ئەگەر ھەندى ئاو يَا شەرىيەتىكەم بىراتى، چاودەپى ئەوه دەكتات سەد ھەزار دينارى بەپاداشت بىدەمى...

عەبدوللا: ئەمە گوناھى بەرمەكىيەكانە، خەلەكىيان وا راھىنداوەتە سەر پاداشت وەرگىتن...

فهزل: گەورەم چاڭ وايە، ئىيۇھەوردى بىزانن ئەم ھەم سەرەت و سامانەيان لە كۆتۈھە دەدەست ھىنماوە... دىيان قەسىرى بە شىكى... سەدان باغى بە بەر... مولۇك پارەو جەواھىراتى لە ژمار نەھاتۇو...

هارپون: ئەوانە، ھەندى راست دەكەن كە دەلىن سامانە كاغان ھى بتخانەكەي "نەوبەهارە"... ئاگادارىش كراومەتەوە ھەندى لە دەولەمەندە ئېرانييەكان، بەذىيەت پارەيان بۇ دەنلىرن...

عەبدوللا: لە خەزىنەي دەولەتەوە نزىكىن.

فهزل: گەورەم بىستۇومە لە خاودەن دەسەلاتەكان پەشۇوت وەردەگىن.

هارپون: لە كىيەت بىستۇوە؟

فهزل: لە خەلەكى.

هارپون: كام خەلەك؟

فهزل: خەلەكى نىيوبازار.

هارپون: چى دەلىن.

فهزل: ئەوهى كە گۇتم.

هارپون: ئەگەرجى من نەچۈومەتە نىيۇ خەلەكەوە... دىلىيام ئەمەي باسى دەكەيت، ھەزى خۇتە واباس بىكىيت، ھەز دەكەيت، خەلەكىش باسى بىكەن، تۆ ناوابىرى ھەزەكەي خۇت بەخەيتەرۇو، دەتەۋىن ھەزەكەت بىكەۋىتە سەر زمانى خەلەكى دى...

فهزل: گەورەم...

هارپون: (قسەكەي دەپرى) تۆپىت وايە ئىيە كە رۇكۈرىن... دەيان چاو و گۈيمان لە نىيۇ خەلەكىدا ھەيە...

خەلەكائىتكى پەچاو و پەگۈئى بىنېرە، ھەمۇو كونج و كەلەبەرى قەسرەكائىيان بىكە بەچاو و گۈئى... حالى بۈويت؟

(دەست دەبات كىسىھېيىتكە پارە دەھىنەن)

ئەمە ۱۵۰...۰۰ سەدو پەنجا ھەزار درەھەمى تىيدايە ھەر لە سېبەينىيە دەست بەكار دەبن... تۆ و فەزلىش ھەريەكەو كارو ئەركى خۇتان بە چاكى دەزانن...

عەبدوللا و فهزل: (بەيەكەوە) بېپارى ئەمېرى مۇئىنن لەسەر سەرە.

هارپون: بەزۇوتىرىن كات ئاگادارم كەنەوە، يەحىيائى كورپى عەبدوللا لە قەسرەكەي جەعفەرى بەرمەكىدا چى دەكتات و نۇوسەرەكەي چى بۇ

دەنۈسى... ھەرۇدەدا دەمەۋى بەوردى بىزام مۇوساى كورى جەعفەر
كە ناسراوە بەئىمام كاظم، چى دەكتات و چ جۆرە پەيوهندىيەكى
لەگەل خانەوادى بەرمەكىدا ھە يە.

عەبدوللا: گەورەم، ئەم كارە دەبا زۇوتر بىرى لېكرا با... ئىستايىش نەچۈرە
بچى، ھەر لە سبەينىيە گەلىن كەس دەنېرەمە "بەلخ" ئەگەرجى
مەركەزى فەصادىيان بەغدايە... بەلام پېيم وايدە لەۋىتىدا ھەمان
گەمەكەي ئەبو مۇسلم سەرلەنۈ دەست پىن بىكاتەوە...

ھارپون: ھەر لە سبەينىيە، دەست بەكارىن... دەبىتى بىزام دەبىت بە دەلىلەوە
بىزام... تا دلىابىم... (وەك ئەوهى بۆ خۇى قىسە بىكەت لەسەر بەك
دەلىن) سبەينى... سبەينى...

دېھەنى دۇو

(مالى جەعفەر... جەعفەر و عەباسە...)

جەعفەر: خۇشبەختانە... ھارپونى برات سەفەرى حەجي كردوو، تۆى بەم
شىۋىدە نەبىنى...

عەباسە: شوڭر بۆ خوا... كەس نەبىنىيۇم... ئەم پېنج مانگەي ئەم دوايىيە،
سکم گەلىن بەرز ببۇوهە چاڭ بۇو ھارپون سەفەرى كرد... ئىستايىش
ئەم كورە جوانەمان بۇود... دەنېرەمە مەككە... بۆ لای براکە.

جەعفەر: حەسەنى براي، سىن سال شتى كەمترە... ناوى ئەمېشىان... دەنېي
چى...؟

عەباسە: ئەلبەتە ناوى حوسىنىلى دەنېيم...
جەعفەر: گەلىن سوپاس... وەك ئەوهى لە دلەمىابى... ھەمان ئەو ناوهت
ھەلبىزارد كە مەبەستىم بۇو...

عەباسە: دەلىم ھەرقى زۇوە پەلەكە... پەيكىن پەياكە، بىنېرە لاي حەسەنى
براي...

جەعفەر: گەورەم... ئەمر دەكەي...
عەباسە: ھەست دەكەم... يابۇن دەكەم... چەند سالىيەكە ھارپون... ھارپونى
ھاۋىتىت، ھارپونەكەي جاران نىيە.

جەعفەر: گۇراوە... گەلىتكىش گۇراوە...
عەباسە: نازانى ھۆى ئەو وەزۇعە چىيە؟

کردوو... ئەودى زياتر توشى سەرسۈرمانى كىدووم ئەودىه هارپون تا
بەتمەنتر دەبىن، زياتر حەز لە خوپىن پۇتن دەكات بى بەزەيىتەر
دەبىن... هيچ سۇورى بۆ خوپىن پېشىھە كەن نەماوە...

عەباسە: دىسانەوە دەپرسىم... هارپون بۆواى لىن ھاتووه كە لە ئەسلىدا وا
نەبوو...

جەعفەر: پىيم گوتى نژاد پەرسىتە كانى دەوروپەرى...

عەباسە: پىيت وانىيە دەوروپەركەن، بەتاپىتە ئەوانەنى لەسەر ئېۋە
دەخويىن... دۆزمىنا يەتى هارپون دەكەن... پىيم وايە ئەوانە دۆزمەنە
سەرەكىيەكەن هارپونن... دەيانەوى يەكەم ھەنگاولە كەسە
دلىسۆزەكانى هارپون بەدن... ئەوانەنى جىتى مەتمانەين رەشىان كەن...
پاشان لە دۆستەكان... تا واي لىن دەكەن پروپى دەكەنەوە نە دۆستى
بۆ دەھىلەن... نە كەسىن جىتى مەتمانەى بى... تاك و تەنها. بەتەنها
دەيھىتلەنەوە واي لىن دەكەن لە سېيەرى خۇرى بىرسى...

جەعفەر: مەبەستت ئەودىه لە پىشدا ترسنۇكى دەكەن پاشان دەستى لىن
دەۋەشىن...؟

عەباسە: بەلى.

جەعفەر: بىبورە... وانىيە.

عەباسە: بۆ.

جەعفەر: كەسىن كە ترسنۇك بۇو... هەمۇو خەمیتىكى ئەودىه چۈن خۇرى
بپارىزى... بۆيە حىمايەكانى زىياد دەكات ژمارەدى پېشخۇرەكانى
زىياد دەكات...

عەباسە: (بەترىسەوە) بۆ ھادى برام حىمايەى كەم بۇو؟

جەعفەر: ئەم حالەتە جىيايە...

جەعفەر: حەسسىدە... گەلەن لە عەردە نىرا پەرسىتە كان حەسسىدەيان بىن
دەبەن... هارپون گۈييان لىن دەگرى...

عەباسە: هارپون گۈئى لە هەمۇو كەسىن دەگرى...
جەعفەر: دەسەلاتدار دەبىن گۈئى لە هەمۇو كەسىن بىگرى... بەلام مەرج نىيە
ئەودى دەبىسىتى پاست بى...

عەباسە: دەرەدە كوشندەكەن خانەوادى ئېمە ئەودىه، خۆشباوەرىن هارپون
وابى لىن ھاتووه، گەر دوو كەس ناكۆك بن... ھەر كامىيان زۇوتەر
خۇرى بگەيىتىتە هارپون ئىدى قور بەسەر ئەوى دى...

جەعفەر: هارپون براى تۆيىھە وەوارىتى منه... نازانم بلىم چى راستە
كەسىكىي پۇشنبىرە، عەقلىيەكى گەورەي ھەيە سىنگەراوان و
بەخىنىدەيە... بەلام لە رپوو سۆزەوە حولخولى مەزەھەبە... گەر لە¹
مەجلىسى ئايىدا دابنىشى دەپىتە خواپەرسىتىكى ئەوتۇ نەپىتەوە...
جارى وا ھەيە سەد رېكەت نويىز دەكات... بەپىادە دەچىتە حەج... گەر
لە مەجلىسى شەراب و گۇرانىدا دانىشى و دەكەمۇپىتە رپوو كە بۆ
ئەمچۈرە مەجلىسانە لە دايىك بۇوە... جارى وا ھەيە خۆشىنى
گۇزانى دەلى...

عەباسە: دەنگىشى خۆشە...

جەعفەر: جار جارى...

عەباسە: ئەودى من بىزام لە سەرەتادا ئەودىندا ئېۋە خۇش دەۋىست خۇرى
بە بەشىتىك لە خانەوادى ئېۋە دەزانى... بەتاپىتە تى يەحىاي
باوكت... چەند جارى خۆم گۈيم لىن بۇو بەباوكتى گۇتووه باوكتە...

جەعفەر: ئەمە لە سەرەتاي حوكىمانىدا... خەمى گەورەي ئەو بۇو، چۈن
ئېمە قايىل كات... بەتاپىتە باوكتە... خۇرى بەقەرزازى باوكتە
دەزانى... دىارە خەيزەرانى دايىكى ئەو دەمە هەمۇو شتىكى بۆ باس

عهباسه: گرنگ ئەوەيە ئەيتىرىسىن... كە ترسا ھەول دەدات بىانوو
بىۋزىتەوە... بۆ ئەوەي شوينەوارى ئەو كەسە بىرىتەوە كە لېنى
دەترسى...
جەعفتر: ھەست دەكەم، خۆت ماندوو دەكەيت... گەلىنى شتى وردىر ھەيە،
پەيدىندى بەزىيانى ھەردۇوكمانەوە ھەيە دەبىن ئەوانە باس كىرىن.

عهباسه: وەك چى.
جەعفتر: تونىيلەكە.

عهباسه: دەلىيى لە دلەمدايت... دەبىن ھەرچى زووه ئەم تۈنۈلە داخىين... لە
دەوروبەرى شاردا خانوویەكى ھاكەزايى بىكە، بەپۆشاڭى شپو
دەماماكەوە لەويىدا يەكدى دەبىنин.

جەعفتر: زۇر باشە ھەر لە بەيانىيەوە تونىيلەكە دادەخەين و لە چەند رۆزى
داھاتووېشدا ئەو خانووەي كە گوتت ئەويىش دەكەم.

(گەرەكىيىكى بەغدا، عهباسه، كەنيزىيک، پىيرەمىئىدىك... چوار
شەللاتى... بەرەبەيانە... چوار شەللاتى پەلامارى پىيرەمىئىدىكە
دەدەن، كە جلەوكىيىسى ئەسپەكەيى عهباسەيە... دەيكۈژن... پەلامارى
كەنيزەكە و عهباسەيش دەدەن، لەناو قەددوو دەيگىن... عهباسه خۆى
رەدەپسەكىيىنى رادەكتات، دەگاتە پاسەوانى شاپالىتەيىكى بەدەستى
چەپ گرتۇوە. گورزىكىيىسى بەدەستى راست گرتۇوە.)

عهباسه: (بەگريان و ئىنفالەوە) فريام كەوە...
پاسەوان: (بەساردىيەوە) ھا... چىيە؟

عهباسه: فريام كەوە... من ژىيەكى مۇحتەرمم... لەگەل جلەوكىيىش و
كەنيزەكەمدا دەرۋىشتىن... چوار شەللاتى ھېرىشىيان ھېتىنەي سەرمان،
جلەوكىيىشەكەيان كوشتم... كەنيزەكەشىيان بىرمى... بىيانىگە...
فرياكەوە...)

پاسەوان: ئەگەر تۆرۈنگى مۇحتەرم و داوىن پاكى، بەم بەرەبەيانە لەم
كۈوچە و كۆلانەدا چ دەكەي؟

عهباسه: ئاگات لە زمانىت بىي... من ئىستا لە وەزىيەكى نا ھەمواردام...
فريام كەوە... ئەم شەللاتىانە...

پاسەوان: ئەم قىسە قۇرانە بۆ من مەكە... من پاسەوانىم... ئەگەر شەكتات
ھەيە فەرمۇو...، لەو پىرە بېرىتىو، بچىز بۆ ئەو دەرگايە... ئەۋىن

عهباسه: (بهگریانهوه) بئ شهرهف...
شهللاتی (۱) : (بهپیکنهنینهوه) راست دهکهی... جا شهرهفم بچییه... بو
دتوانم به(شهرهف) زده نانی بخوم...؟

پاسهوان: ههچهند توقهچهی... بهلام گهلى به خوتلهوه دهنازی بلئی بزانم،
توقکیتیت... وا ههړشهم لئی دهکهیت (ورده وردہ سی شهللاتیه کانی
دیش نزیک دهبنهوه، دهگنه لای پاسهوانه که و عهباسه...) دیاره...
زور بازاریت.

عهباسه: (بهئه و په پهی ههچچونهوه) هیچچویوچی بئ شهرهف... من
عهباسه... کچی مهه دهیم خوشکی هارون ئهله شیدم...

شهللاتی (۲) : (خوی له عهباسه نزیک دهکاتهوه، چرتیکی بو دهکیشن)
وابین منیش هارونه ئهله شیدم... ئه و زنهی له گهله تابوو، چهند ساتنی
له مهه و بهر له باخه لاما بوو... ئه ویش زویه یده خانه... قهچه شه رم
ناکهیت ئه م درؤیانه دروست دهکهیت...
شهللاتیه کان و پاسهوانه که به دهندگی به رز پیتدکه ن شهللاتیه کان
وهک ئه وی ناسیاوی پاسهوانه که بن دهست دهخنه سه رشانی،
ههندی پارهیشی ددهندی).

پاسهوان: برادران فرمون... به دلی خوتان له گهله (دهندگی خوی ده گوړی
و به دهندگی زنانه) عهباسه کچی مهه دهی و خوشکی هارون
پابوېرن...
(دهندگی خوی ده گوړی و به دهندگی کچی پیاونهوه) پاشان کاکی

خوشتان له بیر مهکه ن (به په له دهروات).
شهللاتی (۳) : ئه م زور بلاتیه فه قیریش، له کیسه که یدا، چهند دیناریک
و چهند درهه میکی زیاتر تیادا نهبوو... (پوو له شهللاتیه کانی دی
دهکات) با ئه م کچه مهه دهی... له گهله خومانا بیهین... با روز
بیتتهوه به یه کنی له قهچه خانه کانی به غدای ده فرېشین.

مه حکمه مهیه... له ویدا چاوده ری بکه تا روز ده بیتهوه، ئه وجاه شکاتی
خوت بکه.

عهباسه: (له ترسا دله رزی) مه حکمه مه؟
پاسهوان: (به ته و سهوه) ههندی له ویهه ری رووباری دیجله و دیه... (قاقا
پیتدکه نی) ئه و پیاونه به نیازن زیاتر لیت نزیک بنه وه...
عهباسه: (دیوانه ئاسا) ئه بئ شهرهف... توق پاسهوانی... یا...
(ده گریت).

پاسهوان: (به سار دیبیوه) توق ده لیتی بلئی... که یفی خوتله... توق نازانی
روزانه که مهند درهه مه... له توق ده پرسم که رایه تی نییه من بهم
روزانه که مهند، گیانی خویم بخه مه مه ترسیمه وه... به دهوری
عهباسه دا ده سووریتیه وه به وردی سهیری جه سته ده کات).
بوکیش... زنیک ئه مه حالی بیت... (به نیشاره ده ریتکه خوی
داده که نی) روزانه ده یانجارت دایکه نی و له پیتی ده کاته وه...

شهللاتی (۱) : (له دهوره و دیتیه پیشنهوه، به شیوه کی کومیدی
سه لامیکی سه ریازی بو پاسهوانه که ده کات و (به عهباسه) او دره با
بروئینه وه... بیهوده کاتی ئه م پاسهوانه موحته رهه! به فیروز مه ۵۵...
عهباسه: (به گریانه وه پوو له پاسهوانه که ده کات) ترسنکی بئ شهرهفی
هیچچویوچ... چاک سه یرم که رو خسارم له یاد نه که بیت... ده بیت
کاریکت پی بکه با به دهواری شری نه کر دیت...
پاسهوان: (زور به دیقه ته وه، سهیری رو خساری ده کات و به دهوریا
ده سووریتیه وه) په ه... له م لهش و لاره... ئه م سمت و که فله ئه م
سنگه به رزه... ئه م که لمله... په ه...

شهللاتی (۱) : قهچه... بچی توق که م پاره دهی منت دزیوه... وا ههړشله له م
پاسهوانه موحته رهه ده که بیت!

عهباسه: (دهگریت).

شەللاتى(٤): (پرچى عهباسه دهگرى) بەو شەرتە دىفروشىن... عاقىل بىت و دەنگمان دەرنەكات...

شەللاتى(٣): پەلەي فروشتتان چىيە... با چەند شەوى لامان بىت...

عهباسه: (بەدنگى بەرز دەگریت)

شەللاتى(٣): بەقەبرەكەي... مەھدى باوكت... بەسەرى ھارپونى برات... لەمە زىاتر ورتەت لە دەم بىتە دەر... سەرت دەپرم (شەللاتىيەكان پال بەعەباسەوە دەنیئن، بەر لەھى دەمى بىگرن، بەدنگى بەرز ھاوار دەكات).

عهباسه: فريام كەون... (لەم كاتىدا دوو سەرباز و ئەفسىھرىك بەۋىدا تىيدەپەرن گۈيان لە دەنگى عهباسە دەبىت)

ئەفسەر: (بەتۇرەيىيەوە رۇو لە شەللاتىيەكان دەكات) لىتى گەپىن (شەللاتىيەكان دەۋەستن).

شەللاتى(١): گەورەم... (سەلامىيەكى سەربازى بۆ دەكات) ئەفسەرى مۇختەرەم... ئەم ژنە خوشكى ئىيمەيە... شىيىتە خۆزى لى دەگۈرۈت... فيئر بۇوە ھەموو شەوى دەچىتە كۈوچە و كۈلانان، رى بەرىپواران دەگرى... بەزۆر... گەورەم، حەيا و نامسوسى بىردوين... ئەوا ئىيمەيش بۆ شىيتخانە دەبەين...

عهباسه: (خۆى رادەپسىكىتىنى، دەچىتە لاي ئەفسەرەك) ئەمانە دز و پىاو كۈژن، جىلەوكىشەكەيان كوشىتم، كەنىزەكەشيان بىردم... تكايە گەورەم لە دەستى ئەم شەللاتىانە پىزگارم كە...

ئەفسەر: (بەشەللاتى(١)) من باوەر بەقسەكانت ناكەم... بۇنى شەرابitan لىيوه دى... دىيارە زۆر مەستن و زۆرتان خواردۇوەتەوە... بەم ناوهختىيىش دەرگاى شىيتخانە نەكراوهە...

عهباسه: (بەگريانەوە) جوماسىرى بەشەرف... من ژنلى گەورە پىياوېتك... ئەسلەن من ئەوانە ناناسم... پىزگارم كە... تکات لى دەكەم فريام كەوە...

ئەفسەر: (بەدەنگىيەكى جەسسورانە و بەجدىيەوە) ئەوھى پىيوىست بۇو تىيىگەم، تىيىگەيىشم... دەي دەسبەردارى ئەم ژنە بن و بەرىتى خۆتانا بېرىن...

شەللاتى(٣): زۆر سەھوويت... چاكتىر وايە تو بەرىتى خۆتانا بېرىت و حەقى ئەو كاردەت نەبىت...

شەللاتى(١): بۇ بەرگرى لەم قەھچىيە دەكەيت... ژنلى بەم بەرە بەيانە لە نىيۇ كۈوچە و كۈلانەكاندا بىسۈرپەتەوە... مەعلومەچ كارەيە...

شەللاتى(٤): دەتەوى لە دەستى ئىيمەي دەرھىنيت و بۇ خۆتى بېھى... زۆر سەھوويت...

ئەفسەر: (بەچاو دوو سەربازەكە تىيدەگەيىنى، بەپەلە شەمشىرەكانيان ھەلددەكىشىن، شەللاتىيەكان وەخۇ دەكەون، چەقۇزكانيان دەردىن، لە چاو ترووكانىيىكدا ھەر چوار شەللاتىيەكان بالىبەست دەكەن، بەگۈ راکىشان لە ژىير پىتى عهباسەدا راياندەگىن، ھەر بەچەقۇزكانى خۆيان گۈيان دەپرەن، ئەفسەرەكە رۇو لە عهباسە دەكات) دەتمۇنى تەسلىميان كەيت موحاکەمە بىكىتىن...

(شەللاتىيەكان لە سەر زەۋى بە بالى بەستراوى كەوتۇن و دەنالىيەن...)

عهباسه: گەلى مەمنۇونم... تکا دەكەم كەنىزەكەم بۇ بەرۇزەوە...

ئەفسەر: (بەچاو سەربازەكان تىيدەگەيىنى، ئەو ناوه دەپشىكەن كەنىزەكە دەرۇزەوە، لە نىيۇ خويىنى خوبىدا گەوزانوپيانەتەوە ئەفسەرەكە، بەم شىيەيە كەنىزەكە دەبىنى، گەلى تۇرپە دەبىن، بەسەربازەكان دەلى)

ئەفسەر: خۆتان دەزانن كۆتىيان دەپىن!

(سەریازەكان دەست بەكار دەبن نالىھى شەللاتىيە كان گەلى بەرز
دەبنەوە... عەباسە دەچىتىه ئىير بالى كەنىزەكە، پۇو لە ئەفسەرەكە
دەكتات)

عەباسە: دەمەوى ناوت بىانم... تا ماوم قەرزاربارتم...

ئەفسەر: ناوم تاھىرى كۆرى حوسىتىنە... لە فەوجى خوراسانم.

ديمهنى خوار

(ديوانى خيالافەت هارپون و عەبدولللاي كۆرى مالىك:)

عەبدولللا: (بە بزەوە) گەورەم يەحىاي بەرمەكى لە دەريدا دانىشتۇرۇ،
چاودەپتىيە بىتتە خزمەتان.

هارپون: (بە ساردىيەوە) با جارى چاودەرى بىكا.

عەبدولللا: يەحىيا بە بىن پرس... يەكسەر دەھاتە دىوانى خيالافەتەوە... خودى
ئەميرى موئمنىن...

هارپون: بىيەنگ بە، ئەو رۆژگارە گۈزەشت... رۆژ بەررۆژ شتى وردترم بۆ
دەردىكەھەوى... يەك سالى رەبەقە بە فەزلى كۆرى يەحىاي بەرمەكىم
گۇتوووه، بە زەھر مۇوسای كازم بکۈزى... كەچى لە قەسرەكە خۇيدا
وەك پاشا بەخىيىت دەكتات... هەر جارەو بىيانوپىك دەھىنېتەوە...
گوايىھ شىعە كان شۇرىش دەكەن... ئەم قىسە بىن سەرۋەرەنە دەكتات...
عەبدولللا: لەو باوەرەدا نىم قەت ئەو كارەبکات...

هارپون: منىش ھەمان رام ھەيە... دويىنى ناردمە دووپىيەن گوت... چىت
كىردى، خۆى غەشىم كردو گوتى... دەرپارەدى چى... گوتە مۇوسای
كازم... كەچى ھەندى روودار بۇو لە روومدا وەستا پىتى گوتە: كەى
دەسبەردارى ئەم بىنەمالە يە دەبن... ئەبو جەعفەرى باپىرىشىت ئىمام
جەعفەرى سادقى زەھر خوارد كەد...

عەبدولللا: (بە سەرسوپمانەوە) ئى...

هارون: کاغه‌زدهت هند جوان بوو، تائیستاش له بیرمه که نووسیبیوت:
 کورم خه‌ریکی ئهو کارانه به که رونه‌قت دهاتنی... دهین به
 حه‌وسله‌له بی... کاتئ که‌شەودادى، بەرنگى خۆي هەموو خه‌وشەكان
 داده‌پوشى... ئهو کاتە هەر چىيەكت دهوي بىكە... شەو بۇ پياوى
 عاقل رۆژه... وربابە تەنها لەشەودا کارى سەراسىمەدار بکە،
 چونكە شەو پەنگى خۆي بەسەرا دەدات... سەرگەرمى لەزەتكانى
 خوت بە... ئەحەمەقەكان لە روودان، ئاشكران دوژمن ھەول دەدات
 لهم پىيەوە پەي بە عەقليان بيات
 يەحيا: زاكىرەيەكى باشت ھەيە.

هارون: ئاگادارى رەفتارى كورەكانىت به... ئابرووي ئىيمەيان بىدووه... فەزل
 لەگەل خەزدرەكاندا چى نەكەد؟ بەخشنىدىي دېوانەي ئاساي كورت...
 مەبەستم جەعفەرە بىن تاقەتى كردووم... ئەرى ئەم ھەموو شاعيرو
 نووسەرو مىۋۇنۇسو، لە قەسرەكانى جەعفەر چى دەكەن؟ داوم لە
 فەزل كەد مووسای كازم...

يەحيا: ئەمرى خەليلە دەبىي جىبەجى بىكى... بەلا مووسای كازم كەسىكى
 گومناو نىيە، لە مىرۇ حاكم و سەردارانىش نىيە، تا تومىھەتى
 سەرپىچى بىخەينە پالى و لە نىبۇي بەرين... گورەم ھەزاران مورىدى
 ھەيە... کاتئ باوكى رەحەمتىت فەرمانى ئازادكەرنى دەركەد، رېزانە
 چوارسەد قوتابى ئامادەي دەرسەكانى دەبۈون...

هارون: (بەتۈرۈپىيەوە) بىيەنگ بە... ئەوندە سەفسەتە مەكە، ئىيەي
 بەرمەكى شارەزاي سەفسەتەن و پېگۇن چەند زەندىق و فيلىباز ھەن،
 لە دىوهخانەكەتدا بەناوى فەيلەسۈفەوە كۆتۈرۈۋە تەوە... دىارە
 ئەمچۈرە گفتۇ گۆيىبە بىن سەرۋەرانەت فېر دەكەن... ئەي دەربارە
 يەحيايى كورى عەبدوللە دەلىن چى؟ خۇ ئەو پلەو پايەي زانستى

هارون: منىش كېشامەوە ناو دەمى پىيم گوت: راستە من و تو براي
 شىرىيەن بەلام ئەمە ماناي ئەو نىيە روودارى بکەي لەرۇوى
 خەلەفەدا بودىتى... بېيارم دا سەد جەلتەي لىتەن و مۇرى وەزارەتى
 لى وەرگەنەوە، لەو دەچى پەلەم كەدبى...
 عەبدوللە: نە... گەورەم حەقى ئەو بۇ يەكسەر بتسپاردايە دەستى
 مەسۈرەرەوە...
 هارون: نەء. بچۇ يەحىام بۇ بانگك كە.

(عەبدوللە دەچىتە دەرى، پاش ھەندى لەگەل يەحىاي بەرمەكىدا
 دىئنە ژۇورى...)
 يەحىا: گەورەم سەلام...
 (هارون وەلامى سەلامەكەي ناداتەوە...)

داوا لە بەخشەندىيەت دەكەم فەزلى بىرای شىرىت لەو سەد جەلدەيە
 بېھەخسى.

هارون: بىن قىسىبىي كردووم... لە روومدا وەستا، قىسىبىي بىن سەرۋەرى
 كەد... لەبرى ئەوەي دوژمنە سەر سەختە كانىم لەنىيۆ بات، كەچى لە
 نىيۆ جوانترىن قەسرەكانى خۇيدا بەخىپيان دەكەت... نازانم تاكەي
 من تەحەمۈلى رەفتارەكانى فەزلى كورت بکەم... كە كەردىم
 فەرمانپەوابى خوراسان، خوت لە من باشتى دەزانى چەندى شەكتىيان
 لى كەد... فەزل ھەموو كاتەكانى بۇ رابۇاردىن تەرخان كەدبۈو...

يەحىا: (سەرى داخستۇرە، عەبدوللە بىز دايىگەرتووە)
 هارون: لە بىرته گلەبىم كەد... تۈيش دەستت دايە بەرمەسۈچ و قاغەزىكى
 زۆر جوانت بۇ نووسى...
 يەحىا بەلىنى لە بىرمە...

مووسای کازمی نیبیه... تائیستا جمهعه‌ری کورپت به زیندوویه‌تی
هیشتویه‌تیبیه‌وه...

یه‌حیا: (پنگی تیکچووه سمری داختووه)

هارون: ئیستا ئەگەر فەرمانات بدهمی چكولەترین خزمەتکاری عەلەویتک
بکوشى، هەمان دەلیل و هەمان پاکانەی بۆ دەھینیبیه‌وه... وریابە
بییستم موسای کازم لەزباندایه... دۆزەخى دادەگیرسینم تەرو
وشکى تیا دەسووتیبیت... ئەوهش بزانە، کاتى پیشوازیت لى دەکەم
ھەوالى مردنى ئەو پیاوە بەر لەھاتنى تو بییستم...
یه‌حیا: (بە لالە پەتییانەوه) ئە... مر... دەکەن... ئەوهى فەزل نەیکرددووه...
من دەیکەم...

هارون: چاکە ئەوا منیش جەلەدکانى فەزلەم بە تو بەخشى ئیستاش سندى
کورپى شاھک كە والى بەسرەيە ... لېرەدایه ... فەرمانم پى داوه
ئیمام موسای کازم لە قەسرەكەی فەزل دەھینى و بیباتە
زیندانەوه... ئیدى تو و سندى دەبىن بەچاکى کارى خوتان بزانن...
یه‌حیا: ئەمر دەکەی گەورەم...

دار الخلافه... هارون لەسەرتەختە... عەبدوللای کورپى مالىك...
تاھیر حسین، عەباسە، دوو سەرباز، پاسەوانىك و فەریدە...
عەبدوللای: (شتىك دەچىنیتە گۆپى هارون)
هارون: هەر ھەمۇپىان...
عبدوللای: بەلنى گەورەم...
هارون : تو دلىيای لەوهى كە گۇتوویەتى من عەباسەم.؟
عەبدوللای: بەلنى گەورەم، خودى ئەو پاسەوانە راست و راست پەيوەندى بە
دەزگاي نەھىنیبىكەي ئىپەمەوه ھەيە...
هارون: يەك بە يەك بانگىيان بکە دەمەۋى خۆم لەدەمى خۆيانەوه
ببىستم...

عەبدوللای: ئەمر دەکەی گەورەم (دەچىتە دەرى، پاش ھەندى تاھیر لەگەل
خۆيىدا دەھىنیتە ژۈورى. تاھیر كېنۇش دەبات و لە بەردەستى
هاروندا دەۋەستى...)

هارون: بىستوومە ماوەيەك لەمەو بەر، ژىيەت لەدەستى شەلاتىيەكانى
بەغدا رېزگار كەرددووه... دەزانى ئەو ژەنە كېيە؟

تاھیر: بەلنى گەورەم، ئەوه ژىنى بۇو دەيگوت لە حەرمەسەرايى جەلالەتتان
خزمەت دەكات و خەياتى ژنانى حەرمەسەرايى...

هارون: (دەست دەباتە پەرددى پشت كورسىيەكەي لادەدات و عەباسە

هارون: گوتت سه‌ری پووت بwoo...
 پاسهوان: به‌لئی گهوره‌م...
 هارون: قیزه‌که‌ی چ رهندگ بwoo.
 پاسهوان: (رهنگی تیک دهچی) گهوره‌م دنیا تاریک بwoo... به جوانی...
 هارون: مهشخه‌لت پی نه‌بwoo؟...
 پاسهوان: (به‌لیووله‌رزده‌ه) به... به‌لئی... پیم بwoo.
 هارون: که بینیت له باوهشی شه‌للاتیه‌کاندایه... (زور به‌هیمنیه‌وه) ئه‌ی
 تو چیت کرد؟
 پاسهوان: (دهمی تیکدھئالی) ... م... من... من...
 هارون: ده‌لیم تو چیت کرد؟
 پاسهوان: (به‌ترسنه‌وه) هیچم له‌دهست نه‌هات، ئه‌وان چوار شه‌للاتی بون،
 چه‌قفو گورز و ته‌نانه‌ت زنجیریشیان پی بwoo... ههولم دا ئه‌و ژنه‌یان
 له‌دهست پزگار که‌م... و...
 (له‌م کاتمدا "فه‌ریده" خه‌یاتی حه‌رم‌سه‌را چوودته ژیز بالی
 "سه‌مانه" هه‌ردوکیان دینه‌ه زیوری کپنوش ده‌بهن... فه‌ریده، سه‌مانه
 راده‌گری خوی ده‌خاته سه‌ر پیلاوه‌کانی هارون).
 فه‌ریده: گهوره‌م... خه‌لیفه‌ی گهوره‌م... ئه‌م هه‌رزه پیاوه درّ ده‌کات که
 ده‌بینی شه‌للاتیه‌کان چی به من ده‌کهن، زدق زدق سه‌یری ده‌کردم و
 پیتده‌که‌نی...
 (دهست بـو "سه‌مانه" ده‌با")

ئه‌م که‌نیزه‌یشمیان بدبهخت کرد گهوره‌م، ئه‌م پیاوه نه‌ک هه‌ر هیچی
 نه‌کرد، به‌لکو رشوه‌تی لئی و درگرتن... (دهست به گریان ده‌کات...
 گه‌لئی به کول ده‌گریت...)

را‌دکیشی، عه‌باسه سه‌رپوشیکی له سه‌ره) ئه‌م ژنه بwoo...?
 تاهیر: (به وردی سه‌رنجی روخساره ره‌نگپه‌پیوه‌که‌ی ده‌دات) نه‌خیز، ئه‌و
 ژنه ئه‌مه نه‌بwoo... ئه‌مه یه‌کم جاره من ئه‌م ژنه ببینم...
 هارون: (به عه‌بدوللا) با ئه‌و دوو سه‌ربازه بینه زیوری.
 عه‌بدوللا: (ده‌چیت‌ه ده‌ری، دوو سه‌ر بازه‌که له‌گه‌ل خویدا ده‌هینیت‌ه زیوری
 کپنوش ده‌بهن سه‌رنجی چاوه‌کانی تاهیر ده‌دهن و تیده‌گه‌ن...)
 هارون: ئیوه ئه‌و ژنه‌تان بینیوه؟
 سه‌ربازی (۱): هه‌رگیز نه‌مبینیوه گهوره‌م.
 سه‌ربازی (۲): گهوره‌م، ئه‌مه یه‌کم جاره ئه‌م ژنه ببینم...
 هارون: (به‌تیوره‌بیبیه‌وه روو له عه‌بدوللا ده‌کات) ئه‌و پاسهوانم بـو بینه
 زیوری...
 عه‌بدوللا: (ده‌چیت‌ه ده‌ری، پاسهوانه‌که ده‌هینیت‌ه زیوری... پاسهوانه‌که
 کپنوش ده‌بات،)
 هارون: (بیز له سه‌ر قه‌لافه‌تی پاسهوانه‌که ده‌کات، به‌تیوره‌بیبیه‌وه) تو
 ئه‌م ژنه ده‌ناسی؟
 پاسهوان: (به‌دیقه‌تله‌وه سه‌رنجی ده‌دات) به‌لئی ئه‌م ژنه ده‌ناسم... هه‌مان ئه‌و
 ژنه دروزنیه‌یه که ده‌یگوت من عه‌باسه‌م و خوشکی خه‌لیفه‌م...
 هارون: دلیایت ئه‌وه؟
 پاسهوان: (زیاتر لیتی نزیک ده‌بیت‌ه‌وه، به‌دهوریا ده‌سوورت‌تیه‌وه) گهوره‌م
 خویه‌تی...
 هارون: که تو بینیت له ج حاله‌تیکدا بwoo...
 پاسهوان: له باوهشی شه‌للاتیه‌کان بwoo. سه‌ری رووت بwoo، دیار بwoo
 له‌زوییه‌وه هه‌لیان گرت‌بwoo...

من ناتکوژم... بهلام دهین خوژیا به مردن بخوازی... مهسرور...
 (مهسرور دیته ژووری کرپوش دهبات)
 مهسرور: ئەمر كەن گەورەم...
 هارون: (بەچاو تىئى دەگەيىتى، مهسرور لەپشتى ملەوە پاسەوانەكە دەگرى، بە پال دەيياتە درى...)
 هارون: هەردوو چاوى دەرى يىن زمانىشى بىرپ
 عەبدوللەل: (دەيەۋى بەرگرى لە پاسەوانەكە بکات) گەورەم.
 هارون: تۆ بىيەدەنگ بە هيچپۇچى ئاواها ، راستەو راست پەيوهندى بە دەزگاكە تۆۋە ھەئە...
 (بە تاھىر)

بۆجى گويچىكە شەلاتىيە كانت بېرى... باشە بۆ ئەندامى نىيرىنەيانىت بېرى... و پاشان مردن... راستەر بۆ ئەوانات كوشت؟!

تاھىر: (دەست بۆ فەريده دهبات) ئەم خانە گوتى من خەياتى حەرەمسەرای خەلەيفەم . تەعەدایان لە كەنیزەكەم كردووه. منىش ھەستىم كرد ئەم تەعەدایاه راستەوراست تەعەدایه لە شەخسى خەلەيفۇ لە خىلافەت و لە حەرەمسەرای خەلەيفە... بۆيە ئەممە كردى...
 هارون: (قسەكانى تاھىرى بەدلە) ئەركى ئەفسەرى سوپىا ، ئەونىيە شەلاتىيە كان تەمى بکات، بېر ئازادى... دەبى ئەممە دواجار بىت لەم ھەوالانە لەمەر ئىيەدە بىيىستم... تۆ لە كام فەوجى؟
 تاھىر: لە فەوجى(مهرو)اي سوپىاي خوراسان.

هارون: بىن غەم بە... باگۇي بىيىستى ئەويش بىن (پوو لە پاسەوانەكە دەكتات) ئەم ژنه دەناسى؟!
 پاسەوان: ھەرگىز نەم بىيىيەدە نايناسى...
 هارون: (بە فەريده) باشە ئەو شەدە بۆ كۈنى دەچۈوبىت؟
 فەريده: (بە گريانەوە) گەورەم خوشكەكەم دوو گييان بۇو، لەگەل "سەمانە"دا چۈوينە لاي... گەورەم زۆر بەزەحەمەت مەنلىي بۇو... (بە كول دەگرى)... بەدبەختە خوشكەكەم ... كۈپېكى جوانى بە مەردووپى بۇو... خەربىك بۇو خۇشىشى بېرى... خوا دايەوادى... خوارەحمى پىن كەدىن گەورەم...
 هارون: (بە پاسەوان و ئىشارەت بۆ عەباسە) ئەم ژنه گوتى من عەباسەم، كچى مەھدى و خوشكى هارون ئەلرەشيدم...
 پاسەوان: بەلىنى گەورەم ئەم ژنه واى گوت... (دەست بۆ فەريده دهبات)
 بەلام ئەمەيانم ھەر نەبىنېو...
 هارون: تۆ بەرگىرت لەم ژنه نەكەد كە گوتى من خوشكى خەلەيفەم.
 پاسەوان: گەورەم عەرزم كردى نەمدەتوانى پووبە رۇوۇ ئەو چوار شەلانىيە، چىت كېش و چەققۇ دەشىتىنانە بىمەوه.
 هارون: (دارەكەي دەستى تى دەگرى، بەر ناواچاوانى پاسەوانەكە دەكەۋى خوتىن بە پوخساريا دىتە خوارى...) مەلعون... تۆچ جۆرە پاسەوانىيىكى... (پوو لە عەبدوللەل دەكتات)
 مال و ناموسى خەلکتان بە كەسانى پۆخلى وەك ئەمانە سپاردووه...
 (پوو لە پاسەوانەكە دەكتات)

یه حیا : ئایهت دهستکاری ناکری... نه سی سه ریحه ... کەس بۆی نییە
دهستکاری قورئانی پیرۆز بکات... وەکو گوتم ژن سەرەتاو کوتای
ھەموو بەلەکانی دنیا يە...

دورە : وابى کیشەو بەلەکانی ئیبو له گەل ئالى عەباسدا سونگە کەی ژنە...

یه حیا : کیشەی ئیمە کیشەی حق و ناحقە... کیشەی راست و درویە...

دورە : ئستا گوتت ژن سەرەتا و کوتای ھەموو بەلەکانی دنیا يە...

یه حیا : تەنیا کیشە کەی ئیمە نەبى...

دورە : پى دەچى ئیبو هەر کیشە تان نەبى... گەر ھەستان بى کیشە يېكى
نوقسانە...

جه عفهەر : تکا دەکەم مەسەلەکە قولل مەکەنەوە، بايىينە سەر ئەسلى
مەقسەد.

(بە یه حیا)

دوینى هارپون پى ئىتمەت : دەمەوى تۆشىش وەک سندى و باوكت
ئاسوودەم كەيت، ئەوان منيان لە مەترسى فيتنە و شۆرشى مۇوساى
كازم رېزگار كرد... دەمەوى تۆشىش يە حیاى كۈرى عەبدوللام
بەشىوه يېتك بۆ لەنیوبەرى، چ كەسى نەزانى و گومان نەكەت كە
كۈزراوە ... دەمەوى يە حیا بکۈزى، منىش ئاسوودەكەيت... منىش...

یه حیا : (قسە کەی بېرى) تو لەم ئەمرەتەنەرپى ئىتمەشىنى ئىشتى؟

جه عفهەر : دوو شت.

یه حیا : يە كەميان؟

جه عفهەر : لە ئیبو دەترسى، دەيەوى لە پى ئىتمەوە ترسە كەی بەھوينىتەوە...
ئیبو بە دۈزمنە سەرسەختە كەی خۆى دەزانى.

یه حیا : دووھەميان؟

جه عفهەر : لە ئىمەش دەترسى، دەيەوى ئەو دوو ترسە بى داتە گڭر

دېمەنسى شەش

(با غېيىكى دەرەوەدى بەغدا:

جەعفەرى بەرمەكى

دورە، كەنیزى جەعفەرە

يە حیاى كۈرى عەبدوللا)

جه عفهەر : (بە یه حیا و دەست بۆ دورە دەبات).

لەم كەنیزە، دلىابە، دەتوانى لە بەرجاوى ئەو بەپاشقاوى قسان
بىكەيت... ئەم كەنیزە ناوى دورە يە دە سال لەمەوبەر هارپون بە دىاري
پىشىكەشى كردووم... ئىدى دە سال لە نېۋە ئىتمەدا بى، ئەوا دەبى
چۈن بى!

يە حیا : ژنە... ژنىش دىبى دووهمى شەيتانە...

دورە : (بە یه حیا) وابى جەنابت كۈرى شەيتانى.

يە حیا : راستە ھەمۈمان لە ژن بۇوین... بەلام ئەگەر وریا نەبىن، ئەوا ژن بە<sup>زىنلۇويەتى لە گۈرۈمان دەنلىن... سەيرەكەش لە وەدایە گۈرە كە بۆئەو
كەسە ھەلددەكەن كە خۆشىانو بىستۇن و خزمەتىان كردوون.</sup>

دورە : ئەمە لەخە يالى خۆتا وايە...

جه عفهەر : ببۇرۇن... نامەوى ئیبو لەمەر شتى بدوين كە پىشىتەر خواو
پىتغەمپەر و قورئانى پیرۆز قىسەلىنى كردووه كوتايى پى هىنداوە.

دورە : دەبى تەفسىيرى وردىر بۆئەم فەرمۇدانە بىكى.

جه عفه‌ر: هه رئم نامه‌یه و ای لهمن کرد، ئه‌م رپتاره‌ت له‌گه‌لدا بکه‌م... من وه‌عدم به خه‌لیفه داوه بتکوژم. به‌لام ئه‌وه‌تا توم هیناوه‌ته ئیره، بو ئه‌وه‌ی پیت بلیم و وه‌عدت لی وه‌برگرم...

یه‌که‌میان: له‌ئیستاوه من شیعه مه‌زه‌ب و عه‌له‌ویم. دووه‌میش: وه‌زیری هارونم. نامه‌وی هیچ یاخیبوونی دژ به دهوله‌تی عه‌بیاسی بکری که من تیدا به‌شداری حوكم‌م... تو پیاویکی جوامیرو خواناسی... سویندم بو بخو، پاشه‌وه‌ی له‌به‌غدا ده‌دچی، به‌هیچ جوزی پهنا نابه‌یته به‌ر شورش و یاخیبوون و پرو پاگه‌نده، دژ به خه‌لیفه... ته‌نیا گیانی خوت رزگار که‌و به‌س... من له‌مه زیاتر ناتوانم هیچ کاریکی دیت بو بکه‌م... نامه‌وی زیان و خیلافه‌تی هارونی برام بکه‌ویته مه‌ترسیبیه وه...

یه‌حیا: (سهر راده‌ت‌کینی) تو له‌یه‌ک کاتدا هه‌م دنیات ده‌وی و هه‌م قیامه‌ت... یا هاوارپی من به یا پاسه‌وانی هارون...

جه عفه‌ر: گه‌لئی هۆ‌هەن پیویست ناکات بیاندرکینم... نامه‌وی به‌هیچ شیوه‌ییک به‌شداریم له‌خوئیزش‌تی خانه‌واده‌ی ئیوه...

یه‌حیا: به‌لام یه‌حیای باوکت زه‌هی ده‌خواردی مووسای کازم داوه و کوشتوویه‌تی...

جه عفه‌ر: پیم وایه ئه‌م قسه‌یه پروپاگه‌نده‌یه، به‌لام باشترا وایه له‌م باره‌یه‌و نه‌دوتین... ئه‌گه‌ر باکم له‌م کاره ده‌ستی هه‌بوبی... ئه‌وه په‌یوه‌ندی به خوی و خودی خویه‌وه هه‌یه... گوناهی ئه‌و کردبیتی ناکه‌ویته ئه‌ستوی من... سبه‌ی شه‌و له‌گه‌ل چوار پیاوی جیبی متمانه‌ی خۆم، له‌م باغه‌وه ده‌دھ‌چن... تو ده‌گه‌ییننه سنوری پۆم... هه‌موو شتیتکم جیبیه‌جی کردووه...

یه‌ک... ده‌یه‌و‌هی ده‌ستی ئیمه به‌خوینی ئیوه سوورکات...

یه‌حیا: توچیت به خه‌لیفه گوت؟

جه عفه‌ر: پیم گوت: گه‌وره‌م، به وردی تاوتوقی هه‌موو شتە‌کانم کردووه، گه‌یشت‌وومه‌تە قه‌ناعه‌تى... ئه‌ویش مادامی ئیوه ئه‌ماننامه‌تان داوه‌تى... قسە‌که‌ی بېیم ده‌ستی برد پشت سەری کتیبیتیکی ده‌رهینا دوو نامه‌ی ده‌رکرد و پیتی گوتم: ئه‌میان ئه‌ماننامه‌که‌ی یه‌حیایه... (پارچه پارچه‌ی کرد)... ئه‌مە‌شیان... ئائی له‌مه‌یان... (هه‌ناسه‌ی هه‌لددکیش، لیوه‌کانی ده‌کرۆشت) ئه‌مه‌یان نامه‌ی مووسای کازم‌ه... بەر له‌وه‌ی بیکوژن ئه‌م نامه‌یه‌ی بو نووسیوم...

یه‌حیا: نه‌تزانی چی بو نووسیبیو؟

جه عفه‌ر: به‌لئی دوو سى جار بو منی خویندەوە... هه‌رەشەی ده‌کرد... ده‌یگوت: ده‌بى نیرومی، گه‌وره‌و بچووکی عه‌له‌وییه‌کان قه‌تل و عام بکه‌م...

به جوزی تورپه بیوو ده‌می کەفی ده‌چەراند...

یه‌حیا: هیچی نامه‌کەت له‌بیر نیبیه؟

جه عفه‌ر: نووسیبیوو: له مووسای کاظمه‌وه بو هارون: ئه‌وه بزانه، هه‌ر رۆزئی، له‌میحنەت و عه‌زابی من بگۆزدەری، رۆزئیکیش له‌عه‌یش و نۆش و خوژش‌گوزدرانی تۆش ده‌گوزدەری... رۆزگاری من و تۆش به‌سەر دەچن کوتایییان پى دى... ده‌گه‌ینه رۆزگاری هه‌رگیز کوتای پى ناییت... ئه‌و رۆزگاره‌ش تاوانباران بەسزای خۆیان ده‌گه‌یینئی... چاک بزانه نه خوشبەختی و کامه‌رانی توئه‌بەدییه... هه‌روه‌ها نه رەنج و عه‌زابی منیش...

یه‌حیا: گه‌وره‌و ئیمام ده‌بى وابى.

یه حیا : حهز ناکەم بۆ ولاتەم بنىزى.

جه عفەر : بۆمن ئاسانترە، بۆ خوراسانت بنىتىرم بەلام لەویدا لە دەورت
كۆددەبنەوە، ناچارت دەكەن گەر شۇرىش بەرپا نەكەى ئەوا دېزبەخۆت
شۇرىش بەرپا دەكەن... بەكۈرتى من نامەۋى ئارامى خوراسان
بىشلەزى... .

یه حیا : نازانم چۈن پاتريکوس پى دەدات من بچىم بىزانس.

جه عفەر : ئەوان ئەھلى بەرتىلىن... چەندىن جار بە پارە عەلەوىيەكانم لەوېو
دەرباىز كەردووه... بۆ توش پارەي زىاتىيان دەدەمى... .

یه حیا : تۆ گۆتەت من لەمۇقۇھ شىعە و عەولەويم كەچى دەلىي چەندىن جار
عەولەوىيەكانم رىزگار كەردووه.

جه عفەر : من ھەمېشە لەگەل ئەوھدا بۇوم بىن گوناھ نەكۈزى... دەمزانى بىن
گوناھن بۆبە لەو پېيىھە و پىزگارم كەردوون.

دۇورە : ئاواھا ...

(دار الخالفة...هارون و جه عفەر)

هارون : چاكە بىزانم... هەوالى دۆستە كۆزەكەمان... ئەرى چى بەسەرەت ؟

جه عفەر : كام دۆست ؟

هارون : ئەو عەلەوىيە زالىمە... ئەوھى دېز بە من شۇرىشى كەرد... ئەوھى پىيم
سپاردى بىكۈزى... .

جه عفەر : (بەترىسەوە) گەورەم لەناوچووه ... لە شوينىيەكى دوورە دەستىدا لە
گۆر نراوه... .

هارون : ئەو شوينىيە كۆتىيە ؟

جه عفەر : لە بىبابانەكانى... .

هارون : (سەر پادەتكىيەتى) بە راست ئاواھاي بەسەرەت ؟

جه عفەر : كەى درۇم لەگەل ئىيەدا كەردووه... تائەمەيان بىتىتە دووھەم جار...!
هارون : تۆ دەلىنيايت كە مردووھە لە گۆر نراوه ؟

جه عفەر : ئەمېرى مۇئىنن... بەلىنى.

هارپىن : بەلام تۆ حەزىز نەدەكەر ئەو بىرى.

جه عفەر : بەرژەندى دەولەت گەورەتە لە حەزەكانى من...!

هارون : سوينىد بە سەرى من دەخوى ؟

جه عفەر : (بەترىسەوە) بۇياودەرم پىن ناکەيت ؟

هارون: ئەی پىيم نەگوتى، بىكۈزە تا دىلم ئاسوودە بىت؟ (بە ئارامىيەوە)
چىت لەو پىاوه عەلەويىھە خائىنە كرد؟

جەعفەر: پەيانم لى وەرگرت دىز بە خەلېفە و خىلافەت ياخى نەبن بۆ¹
ولاتى رۆم رەوانەم كرد... دوورم خستەوە...

هارون: چۈن دوورت خستەوە... خۇ ولاتى رۆم بىن دەرگاو دەرواژە نىيە...
ھەركىسىن بچىتە ئەۋى پىشوازى لى بىكەن...

جەعفەر: ئاشنايەتىم لەگەل گەورە پىاوانى رۆمدا هەيە كاتى لەگەللىان
دەجەنگاين، كچىتكى چىكۈلەي يەكىن لەگەورە پىاوانى تووشى
نەخۆشىتكى كوشىنە بىبۇ... كەسيكى ناردەلام ، منىش پىشىكە
تايىھەتىيەكە خۆمم نارد، كچەكەي لەمەرگ پىزگار كرد.

هارون: (بەسەرسۇرمانەوە) من دەيان شارى رۆمىيەكانم داگىر كردە...
لەگەللىاندا جەنگاوم، قەد نەبوومەتە ئاشنايان و سازشىم لەگەلدا
نەكىدون... ئىستا پىتتىوايە ئەو عەلەويىھە كە كويىيە؟

جەعفەر: نازانم.

هارون: (بەدنگى بەرز) ئَا بىھىيەن.

جەعفەر: (ترس دايىگىرتوو، رەنگى تىكچوو، دوو ياساول يەحىياتى كورى
عەبدوللە دەھىتنە ژۇورى، دەست و پىتى بە زنجىر بەستراوە...)

هارون: ئەم پىاوادت بۆ ولاتى رۆم ناردۇوە... تا لەۋى ئە قەيسەر داواى
كۆمەك بىكەن و هېرىش بىكاتە سەرمان...

يەحىا: (بە دەنگىتكى كرخنەوە) ئەي خەلېفە، ئەو پەيانى لە من وەرگرت.

هارون: جاپەيان چىيە؟

يەحىا: مەگەر لاي تۆھىچ نەبى.

هارون: (بە ياساولەكان) بىيەنگى كەن... (دوو ياساولە كە بە توندى لىپى
دەدەن).

هارون: (بە تۈورەيىيەوە) بە مەركى من سوپىند بخۇ كە ئەو عەلەويىھەت
كوشتووە.

جەعفەر: ئەمېرى مۇئىننەن من ناتوانىم درق بىكم... من ئەرمەن نەكوشتووە...
هارون: بۇ؟

جەعفەر: لە نەوهى پىغەمبەرى خوايە.

هارون: ئەي من ئەمەن پېتىنە كەرىدى...؟! ئەي من نەوهى كېيم؟

جەعفەر: بەللى... ئەمرىت پى كەرم... بەلام نەمدەتىوانى لەقيامەت ولامى
باپىرى بەدەمەوە... من پىاوا كۈز نىيم...

هارون: (بە بىزەوە) دە ئىستا لە دەنیادا وەلامى نەوهە كانى پىغەمبەر بەدەوە بۆ
تۈئىماتت بە قىيامەت ھە يە.

جەعفەر: ئەلەمدىللا...

هارون: گوتت پىاوا كۈز نىيم.

جەعفەر: بەللى...

هارون: دوانزە سال لەمەوبەر كى بۇو ئەستىزە ناسىتكى ھەلۋاسى؟

جەعفەر: من بۇوم.

هارون: ئەي چۈز دەللىي پىاوا كۈز نىيم.

جەعفەر: بىشگۇبى كىدبوو گوايە ئىتىو كەم حۆكم دەكەن و دەمن، منىش لىتم
پرسى: ئەتowanى ئايىندە خۆت بىبىنى . گوتى بەللى. گوتىم چەند
سالى دى دەزىيت... گوتى چىل سالى تى... بۆيە منىش فەرمانم دا

ھەر لەۋى ھەللىيواسين تا دەمرى بۆئەوە بەدرۇى بخەمەوە، دلى
پىرۇزى خەلېفەش ئاسوودە بىي...

هارون: بۇ ئىستا دلى خەلېفە پىرۇز نىيە؟

جەعفەر: بەللى پىرۇزە...

جه عفه‌ر: من داوای عه‌فو و مه‌غفیره‌ت له ئەمیزى موئمنین دەکەم، كە ئەم سەرپیچییەم کردووه... هەچ ئەمریکت کردبىن جىبەجىتم کردووه بەلام تواناي كوشتنى كەسم نىيې... .

هارون: (بە تەوسمەوه) زاکىرەشت زەعىف بۇوه... ئەستىرەناسەكە...

جه عفه‌ر: لەبەر ئەوه كوشتم ئىهاھانى مەقامى خەلیفەمى كرد قەسەھى بىن سەروبەرى گوت، بۆيە كوشتم.

هارون: (بە ياساولەكان...) ئەو پىياوه بىيەن، (ياساولەكان بە پالىنانەوه يەحىايى كورى عەبدوللە دەبەنە دەرى...) .

هارون: (بە جەعفه‌ر) فەرمانم داوه عەبدوللائى كورى مالك سزاى بەرات، لەزىزەمىيىنى قەسرەكەمى سندى كورى شاھك بە زىندۇویەتى بىخەنە چىنى دیواروه سەرە دیوارەكە نەگرن تا لە برساو لە تىنۇویەتىا دەملى... ئەمە يان نابىن زەھرخوارد كرى نابىن بە خەنجەرو شەمشىر بکۈژرى... دەبىن لە برسا... ئا... دەم وقەپۆزىتكى ناشىرنى ھەيە... كە مەرە بلاۋى دەكەينەوه راي كردووه، لە بىبابانەكاندا... مردووه... حالتى بۇويت.

جه عفه‌ر: بەلىٰ گەورەم...

هارون: تۆش لەمپۇوه لە مەقامى وەزىرى نامىيىنى بۆ خوراسان دوورت دەخەمەوه.

جه عفه‌ر: ئىپە ئەم دەفرمۇون.

هارون: بىن ئەمرى من لەمپۇوه يەك ھەنگاوا لە بەغدا دوور ناكەويتەوه... تا كاروانى سەفەرى خوراسانت بۆ دايىن دەكەم...

جه عفه‌ر: باشە گەورەم...

بهشی حه و تهه

زوبهیده: (چه پله ییک لیده دات، ژنیکی به ته مهمن دیته ژووری، کپنوش دهبات).

ژنه که: ئەمر بفهرمۇون...

زوبهیده: (کاغھەز بىنە، بىلە دەستى فەرېدە... ھەرچىيەك دەزانى با بىنۇسىنى دەبىن ئىيمە بەپله خەلیفە لەم رۇوداواھ ئاگادار كەينەوە...)

ژنه که: (دەچىت پەرمۇوج و مەركەب و كاغھەز دەھىنلىقى و دەيداتە دەستى فەرېدە، فەرېدە خەرىكى نۇوسىن دەبى) خانى گەورەم ئەمرىيەكى دى.

زوبهیده: خزمەتكارەكەم بۆ باڭ كە (ژنه کە دەچىتە دەرى، پاش ھەندى خزمەتكارەكە دىتە ژوورى كپنوش دهبات). خەلیفە تا ئىستا لە بەغدا ماواھ... كاروانى حاجىيەكان كە وتۇونەتە پى؟!

خزمەتكار: گەورەم قەرەولى كاروانى حەج كە وتۇوتە پى، بەلام كاروانە تايىيەتىيەكە خەلیفە سبەينى دەكمونە پى...

زوبهیده: بەپله ئەسپەكەم بۆ ئامادەكە...
(روو لە فەرېدە دەكتات) نۇوسىنەكەت تەواوكرد...

فەرېدە: بەلى فەرمۇون (كاغھەز كە دەداتە دەست)
زوبهیده: (كاغھەز كە لى وەردەگرى، دەي�ۇنىيەتەوە) باشە... لە كەيەوە ئەم پازە دەزانى؟!

فەرېدە: لەمېشە...

زوبهیده: لەمېشە، چەند؟

فەرېدە: ھەشت سالە... لە بەزمى عەباسە و شەلللاتىيە كانەوە...
زوبهیده: ئەى بۆ تا ئىستا ئەم پازەت پەنھان كەدبۇو...

فەرېدە: (زمانى تىكىدەئالى) عە... عەبا... عەباسە دەيكوشتم.

ديمهنى يەك

(ژوورى تايىيەتى زوبهیده

زوبهیده، فەرېدە، خزمەتكار و ژنیک)

فەرېدە: (دىتە ژوورى كپنوش دهبات) خانى گەورەم سەلام.

زوبهیده: (وەلامى سەلامەكە ناداتەوە) نامەكەتم خوپىندەوە... چاكتۇر وايە بەپله بچىتە سەرئەسلى مەقسەد... چ نەھىنېيەكت لا يە وادەتەۋى بىدرىكىنى قسان بىك...

فەرېدە: خانى خافغان... خاتۇونى مەزن... گىيانى من لە مەترسىدایە لە قەسرەكەي عەباسەوە رامكىدووو، پەنام بۆ تۆھىناوە... (سەر شانەكان و پشتى پىشانى زوبهیدە دەدات) عەباسە ھەشتا جەلددى لىدأوم... ژيانم لە مەترسىدایە...
زوبهیده: (بە تۈورەيىيەوە) كاتم لى مەگەر، زوو بلىز بىنام ج دەزانى...

فەرېدە: (سەرى دادەخات) راپىتىكى ترسناك دەزانى...

زوبهیده: بلىز بىنام چىيە؟

فەرېدە: عەباسە خوشكى خەلیفە ژنى جەعفەرە بەرمەكىيە.

زوبهیده: (بەزىزەخەنەوە) ئەمە بۇ ئەو نەھىنېيە دەتىيىت بەمنى بلېيت؟ منىش دەمزانى كە عەباسە...

فەرېدە: بەلام ئىيە نازانى عەباسە دوو كورى لە جەعفەرە بە... ئەو جەعفەرە كە خۆى بەوهفاتىرين كەسى خەلیفە دەزانى.

زویهیده: ئەم ئیستا؟

فەریده: پەنام بۆئیوھ ھیناواھ...

زویهیده: ئیمەيش پاداشتى شايىستەت دەدەينى... (بە تۈورەيىيەوە)

دەزانى پاداشتى ئەم بىتدەنگىيەت چىيە...؟

فەریده: (دەلەرزىتەوە...)

زویهیده: گەر لە رۆزى شەللاتىيە كاندا... ئەو درۆيەت نەكربا... نە عەباسە دەبۇوه خاودنى دوو كور. نە جەعفەرېش دەما... نە بەرمەكىيەكان دەيانتسوانى ئاوها دەولەت تىيىكەن... (بەجدىيەوە) جارى ناتكۈزم نەوەك خەلیفە باوەپر بەم نامەيە نەكات و داواى خۆت بکات... (چەپلەيىك لىيەدات، رەشپىستى دىتە ژۇورى) ئەم ژىنە بەدەختە بىبە بۆرۇزىر زەمینەكە... بەھەموو پاسەوانەكان بلى: حەلائى هەمووتان بى... تا چەند رۆزى ئاگادارى بن - ئەوسا خۆم لە حەقى دىم...

فەریده: (بەگىيانەوە) خانى گەورەم من چاكەم لەگەل كردى...

زویهیده: (دەكىشىتە نىيۇ دەمى فەریده، خۆئىن بەددم و لىپوبا دىتە خوارى) بى شەرف، ئەو نىيە ئیمەيش پاداشتى چاكەكەت بەچاكە دەدەينەوە... (بە رەشپىستەكە) بەپەلە بىبە خوارى... تۆ توخنى نەكەوى... حالى بۈويت...

رەشپىستەكە: (بەبىزدىيىكى مانادارەوە) ئەمر دەكەن...

دېھەنى دوو

شەوو...

هارون، زویهیده، يەحىيى بەرمەكى

(مەجلسىي هارون پەلە گەورە بىباوان، زویهیده يەكىسەر دەچىتە ژۇورى، هەر ھەمۇو لەبەرى ھەللىدەستن و كىرنىش دەبەن... هارون ھەللىدەستى و دەستى زویهیدە دەگرىپۇو لە ئاماڭەبۇوان دەكات).

هارون: فەرمۇون ئىيۇھەمۇو مەرەخسن... تەنها يەحىيى بەرمەكى بىيىنەتەوە. (ھەمۇو دەچنە دەرى)

هارون: (بە زویهیدە) چاڭ بۇو ھاتى بۆ ئىرە... يەحىيى بەرمەكى ناراپازىيە و گەلەيى ھەيە.

زویهیده: گەلەيى يَا شەكتەت، ئەمانە فيېرن، لەسەر خزمەتكارى، مەيتەرى، ھىچچۈپوچى، تەنها لە خانەوادى بەرمەكى بىت... گەر زللەيىكى بەركەوتىبى. ئەوا دەبى شەكتەكەيان بىگاتە خودى خەلیفە...

هارون: ھەر كەسى ناحەقى لەگەل بىرى... تەنائەت بەناحەق زللەيىكى لىيدراپىن ھەقى ئەۋەدە شەكتەت بکات...

زویهیده: لەلائى خەلیفە...؟

هارون: لە مەحكەمە...

زویهیده: شەكتە ئەمان ھەمۇو لەلائى تۆيە.

هارون: لەسەرەخۆيە. يەحىيا گەلەپاپۇرتى پىن گەيىوھ كە دەرگا و

هارون: تو تورپه بیت لى دى كه تورپه دەبى. گەلۇن جوانتر دەبى... بەلام ئەم قسانەت ھى مەقامى خيالافەت نىيە... زووكە پېتم بلنى ئەو قسانە

چ بۇون كە دەتكوت؟!

زوبەيدە: (پەنچە راەدەشىتىنى) ئەم بىت پەرسىت و زەندىقانە لە خشتەيان بىردووپەت...

هارون: چ بۇوه، زووكە بىلىٰ...

زوبەيدە: ئەم بەرمە كىيانە دەيانەوى تەختى خيالافەتت لى داگىركەن... توپىش ھىشتا ھەرىپىدەنگى...

هارون: (بە خۆتنساردىيەوە) وەعدمان وا نەبوو، بەبىن دەليل چ كەسىن تاوانبار نەكەى... ئەرى تۆزۈر لەسەر بەرمە كىيە كان دەخويتى... ئەو چەند سالىيىكە سەرى زمان و بنى زمان ئەم بەرمە كىييانە يە... بەراستى بىزارت كردووم... بلنى بىزانم، ھەر ھەمان تۆمەتە كان دووبارە دەكەيتەوە يَا شتى تازە لە گۆرتىدايە...

زوبەيدە: (بە تەوسەوە) بىچى ھەوالى عەباسە خوشكت ناپرسى وا لەگەل ئەو حەرامزادە و ئاگرپەرستانەدا دەستى تىكەل كردووە... دەيدەن دەورانى پاشاكانى مەجۇوس بگەرپىنەتەوە، غولامزادە و كەنيززادە كان بخاتە سەر تەختى خيالافەت.

هارون: (بە تورپەيىيەوە) چەند جارم پىن گوتۈپەت باسى كەنيززادە مەكە من خۆم دايىكم كەنيز بۇوە... من كەنيززادەم... وا پى دەچى ئەم قسانە لە بەر ئەو دەكەيت، گوايە من و يىستوومە مەئمۇن بىكەمە جىېنىشىنى خۆم... ئەگەر ئەمەت بىستووە ئەوا درۆيە... حەجي ئەمسالىم بۇ ئەوەيە... بە يوارەكانى كەعبەدا فەرمانى ھەلدىۋاسىم... ئەمین... ئەمېنى كورە خۆشە ويستە كەت دېبىتە جىېنىشىنم...

زوبەيدە: چ مىردىك و ئامۇزايەكى بىن غىرەتم ھەيە... كەى تو تۆھەند نەفام

دەروازەكانى قەسرەكەت وازە... ژنان و پىاوانىتىكى زۆرەت و چووى دەكەن...

زوبەيدە: (بە تورپەيىيەوە) سەيرە، نەمدەزانى ئەم زاتە تا ئەم راەدە دەرىەستى ناموسى ئەمېرى مۇئمىننە...

هارون: مەبەستى ئەو نىيە وا توپىدەگەي... توپىش بەم راەدى ھەلەمەچۆ...

زوبەيدە: (بە هارون) باشتىر وا يە فەرمانى بەدەيتى خۆى و كورپەكانى ئەم ھەممۇ جاسوس و ھەوالىزانە لە دەرۋەبەرى من لادەن...

هارون: (بە يەحىا) دەبىنى ئەمېش شەكتى خۆى ھەيە.

يەحىا: خافى خاخان لەگەل نۆكەرى ئىپوھ جۆرە بەدحالىبۇونىك پەيدا بۇوە... بەھىوام لېكى حالى بىن لە قىسەكانى خافى خاخان و ا دەردەكەھۈنى ئېيمە قىسۇرۇتىكمان ھەبى... مەگەر ئېيمە لە كارى حەرەمىسەردا يَا لە كاروبارەكانى دىدا كەمتەر خەمېيە كمان ھەيە... ئايا ئەمېرى مۇئمىنن، مەتمانەي بەئېيمە نەماواه...؟

زوبەيدە: (بە يەحىا) تو ھەممۇ شەھۆن فەرمان دەدەي دەرگاكانى حەرەمىسەرا بە جوانى قەل دەن و كلىلە كان لەگەل خۆتا دەبەيتەوە بۇ مالەكەت... بەلام كەسانى ھەن لە مەحرەمە كانى خەلیفە، بەتازادى لە قەسر دەچنە دەرى، بەسوارى ئەسپ دەچنە خانووە دوورەكانى كەنارى شار... تا زىياتر رەونەق بەدەنە فسىق و فجورەكانىان...

يەحىا: (رەنگى تىيىكەچىن) لە بەر ئەوەي سېھېينى خەلیفە بۇ حەج دەچى و سەفەر دەكەت تىكا دەكەم خەلیفە ئەمەر بەفەرمى لە خزمەتى مەرەخەس بىم...

هارون: (بە دېقەتەوە سەيرى رۆخساري دەكەت) فەرمۇون (يەحىا دەچەمېتەوە و دەرۋاتە دەرى)

زویهیده: سویند دهخوم که راستم گوتوروه... سویند دهخوم عهباسه دوو
منالی له جهعفره‌ری بهرمه‌کی ههیه...

هارون: چ دلیلیتکت ههیه...

زویهیده: چ دلیلی لوهه چاکتره که دوو کوری له مهکه‌دایه...
هارون: بۆ له مهکه؟

زویهیده: پییان وابوو گهر له به‌غدا بن، رازیان ئاشکرا ده‌بی.
هارون: تەمه‌نیان چه‌ندە؟

زویهیده: گوره‌کیان هەشتە و بچووکه‌کیان سى ساله.
هارون: ئاواها... هەشت ساله... من غافلەم... هەشت ساله ئەم کلاوه‌یان
له‌سەر ناوم...

زویهیده: ئیستا تو بۆ مەکه دەچیت، له‌ویدا تەحقیق بکه... ئەگەر گوته‌کانم
درۆ بون، ئەوا بىکۈز... فەرمۇو ئەمیش راپۆرتی فەریده... كەنیزە
تاپییه‌تەکەی عهباسه... فەرمۇو بىخوتىنەوە...

هارون: (راپۆرتەکه وەردەگری و دىي�وتىنەوە) ئاواها... ئەمە هەمان ئەو
فەریددیه‌یه... كە گوتبووی من خەیاتى حەرەمسەرام...

زویهیده: خۆیەتى، بهرمە‌کییە‌کان ئەو کلاوه‌شیان کرده سەرت!

هارون: فەریده له کوتییە؟

زویهیده: لەلای منه...

هارون: چ پاداشتیتکت دايى.

زویهیده: پاسهوانى عەرەبى خالىسم زۆرە... خستمە بهردەستیان دەبىن هەر
ھەموويان تىرکات... جارى سزاي قورسەم نەداوە، دەترسام ئىيە باودە
بەمن نەكەن، رەنگە بتانەوئ خوتان بىبىيان... له دەمى خۆیەوە
بىبىستان... بۆيە سزام نەدا... خستمە بهردەستى پاسهوانە‌کانم... دەبىن
ھەموويان تىرکات...

بۇويت. تو بەزىرەکى ناوبانگت دەركەردووھ كەچى... له ئاست ئەم
بەرمە‌کىيىانەدا بۇويتەتە مرىشكىتى دەستەمۇ... بەراستى ئەم
ھەمۇ مەتمانەيە بەو پېرە بى دىنە چىيە؟

هارون: (بەجىدىيەوە) جارى ئەو پېرە بى دىن نىيە وەکو من و تو
مۇسلىمانە... من گەلنى باودەرم پىيەتى بەتاپىتى لە مەسەلەى
حەرەمسەرادا...

زویهیده: چاکە ئەگەر ئىعتمادت لەسەر ئەوە، بۆچى حەرامزادەکەی كورى
پەرددى عىيفەتى خوشكى توى درېبە؟! بۆچى عەباسەي "تۈل"
پېركەردووھ... دووجار سكى پېركەردووھ جەعفرە و عەباسە دوو كورىيان
ھەيە...

هارون: (لە جىيەكەي خۆيەوە راپەرى و پېچى زویهیده دەگری) چىت
گوت... جەعفرە و عەباسە... دوو كورى... ها...

زویهیده: بەللى دوو كورى... ناويان حەسەن و حوسىنە...
هارون: حەسەن و حوسىن؟

زویهیده: ئەو دوو كورە ئىستا له مەكە زىيان بەسەر دەبەن...
هارون: له مەكە؟

زویهیده: بەللى... لەبەر عەلەوييە‌کانىش ناوى نەوەكانى عەلىي لە كورانى
خۆى ناوه...

هارون: نەوەكانى عەلى؟

زویهیده: بەللى... حەسەن و حوسىن.

هارون: (شىت ئاسا هاوار دەكتە سەر زویهیده) ئەي هيچپۈپۈچى بى
قييمەت، ئىنى بەدخوو، سوينىدم بۆ بخۆ كە درۇناكەيت سوينىد بخۆ كە
رەست دەكەيت و قىسى پېپۈچەت نەكەردووھ.

هارون: جا کن دهلىٽ ئەمەي پىن خوش نىبىه؟

زوبىيده: بەرگەي دوو سەد كەس ناگرى!

هارون: وانىيە... خۆم گۈتىم لە هەندى زىن بۇوه گوتۇويەتى: سەرلەبەرى

سوپاي ئىسلام تىيرم ناكەن... بۇ فەريدە بىر لە شتى چاكتىر كەوهە...

زوبىيده: ناتەۋى ئىببىنى؟

هارون: نەخىر... كە گەرپايتەوه... بەدەستى خۆت شتىيەكى سوورەوهكراوى
پياكە...

زوبىيده: ئەمر دەكەي...

هارون: ئەوانى دىش... بەرمەكىيەكان... هەر ھەموويان زىندهبەچال
دەكەم... هەر ھەموويان نابوود دەكەم...

زوبىيده: (لەسەرخۇ) پەلە مەكە... لە رۇودا خۆت وا مەنۋىنە... سەرتا تو
دەچىت بۆمەكە، لەۋىدا دلىنىا دەبىت لە منالەكانى عەباسە و
جەعفەر... كە گەرپايتەوه، ئەوسا حىسابىان لەگەلدا بکە... گەر
پووگۇزى بىنۇتى پەنگە بەرە خوراسان پاكلەن و لەۋىدا ياخى بن و
شۇپش بەرپاكلەن...

هارون: چاکە وا دەكەم... گەلىٽ چاکە... هەر ھەموويان گەورە و بچووك، زىن
و پىاو... هەر ھەموويان گەورە و بچووك. (دىيان جار، وشەى
گەورە و بچووك دووبارە دەكتەوە).

دېيەنلىك سىقى

(شارى مەكە، هارون، عەبدوللە، دوو منالى، زىن و پىاوايىك و
مەسرور)

هارون: (تەنھايە عەبدوللە دىتە ژۇورەوه)...

عەبدوللە: گەورەم، ئەوا مەسرور گەرپايدە.

هارون: (بە رۇوگۇزىيەوه) منالەكانى ھىتاواه...

عەبدوللە: بەلىٽ گەورەم، ئەو كەنیزەمى پەرسىتاريانى دەكرد لەگەل
غۇلامىيىك... ھەر دوو منالەكانى ھىتاواه...

هارون: جارى با منالەكان بىيىنم...

عەبدوللە: (دەچىتە دەرى لەگەل مەسرور و دوو منالەكە دىتە ژۇورى...)
مەسرور كېپتۈش دەبات)

هارون: (بەوردى سەبىرى منالەكان دەكەت) مەسرور

مەسرور: بەلىٽ گەورەم... هارون ھەر ئەمپۇز زىنده بەچالىيان دەكەي نامەوى
كەس ئەم رازە بىزانى كە خوشكى خەلifie دوومنالى ھەيە...

مەسرور: ئەمر دەكەي گەورەم...

هارون: بېرى دەسبەكارىيە...

(مەسرور ھەر دوو منالەكە دەباتە دەرى)

هارون: (بە عەبدوللە) ئەۋىز و پىاواهم بۇ بىتنە ژۇورى.

عەبدوللە: ئەمر دەكەي گەورەم.

دیمه‌نی چوار

(قەرمىسىن (كىماشان) جەعفتر، مۇوساي بىراى جەعفتر.)

جەعفتر: رەشۇھتىكى زۆرم دايە، پاسهوانەكان، تا بەغدا جى بىلەم...
وەدىشىم داونەتىن، بەر لەھى خەلىفە لە حەج بگەپتەھە... من
بگەپتەھە بۆ بەغدا... دەرەزنى لەمەوبەر، قاسىدى، نامەيەكى
عەباسى بۆھىتىنام، بەختى رەمنز نۇوساراھ... قاسىدەكە، يەكىتىكە
لە مەحرەمەكانى عەباسە... هەر ئەودنەي نۇوسىيە، كە گەلنى لەم
نامانە كەوتۇونەتە بەردەستى عەبدوللا.

مۇوسا: دلىيام عەبدوللا ئەو كەسانە دەرەزتەھە، كە بەم خەتانە نامە
دەنۇوسىن... ناچاريان دەكەت پەمىزەكان شىكەنەوە.

جەعفتر: عەبدوللا و زوبەيدە، بەتەواوى خۇيان لەمەلاص ناوه...
بەجۈزىكى سەير گەمارقىيان داۋىن...

مۇوسا: تىيدەگەم عەبدوللا بۆ دۇزمىنايەتىمان دەكەت... بەلام تا ئىستا
نازانىم زوبەيدە بۆئەم رقە ئەستۇورەلى لە ئېمەيە...

جەعفتر: من دەزانىم... بۆ!

مۇوسا: بۆ...؟

جەعفتر: (زۆر بە غەمبارىيەوە) خەتاي خۆمان بۇو...

مۇوسا: خۆمان...

جەعفتر: خۆمان بەپلە يەك من... بەپلەي دۇو، يەحىاي باوكمان...

(دەچىتە دەرى، زىن و پىاۋىك لەگەل خۆيدا دەھىنېتىھە زۇورى).

هارپون: (زۆر بەھىيەنى) بۆئەم چەند سالە لە ئاستى ئەم خىانەتە
گەورەيدا بىتەنگ بۇويت.

ژنەكە: (لە ترسا دەلەرزى، ناتوانى قسان بکات، بەسەرچۆكادەكەۋىت...)

هارپون: (بە عەبدوللا) دەمەوى خۆت ئەم ژنەم بۆھەلتلىشىتىنى دەزانى لە
كۆپيەھەلىدەتلىشىتىنى...؟ دەي ھەر ئىستا دەست بەكار بە...

عەبدوللا: (رەنگى تىكىدەچى) گەورەم ئىپيە بۆ حەج ھاتۇون باش نىيە
خەلک بەم كارە بىزانن... عەلەوېيە كان دەيقۇزىنەوە...

هارپون: چاكە... شەۋى...

عەبدوللا: (زمانى تىكىدەئالى) ئەمر دەكەن... شەۋى بە مەسرورى
دەسپىرە...

هارپون: (بە توورەيىيەوە) حەيوان خۆت دەيکۈزى... دەتكەن سەرەزى
جاسوسان بى و كەس نەكۈزى (روو لە پىاۋەكە دەكەت) ئەى تو بۇ
بىتەنگ بۇويت...

پىاۋەكە: (دەلەرزى و قىسىپىن ناكىرى)

هارپون: (بە عەبدوللا) ئەمەيانم بۆ بکە چوار كەرتەوە... شەۋى ھەر
پارچەيتىكى بەرھۇ لايىك ھەلەد با سەگ و گورگەكانى بىبابانىش
بىن بەش نەبن لە بەخىنەدىي ئەم حەجەمان...

عەبدوللا: ئەم دەكەي گەورەم...

مووسا: تیناگه...

جه عفهر: ناحقت نییه... کاره که ههروا ئاسان نییه... باوهر نه کرد نییه...

مووسا: بۆم باس که...

جه عفهر: لە سەرتای لەسەر تەخت نشینى هاروندا... ئېمە هەر ھەمومان
هاروغان خستە سەر كەلەمە ئەوهى حەرمەسەرا دروست كات.

مووسا: بۆئەوە مژولى كەين لەبەر زن نەپەرزىتە سەر كاروبارى دەولەت...
نه بىتە كۆسپ لە پىي ئېمە...

جه عفهر: ئەمە راستە بەلام ئەم حەرمەسەرایە، ئاگرى غىرى زوبىيەدى
گەشانەوە... ھەر ئەودەمە چەند رۆزى هارون بۆ كارتىكى پىوست بۆ
دە رۆزى بەغداى جىھەيىشت... زوبىيە نارادىيە دووم... چۈمىمە قەسرە
تايىەتىيە كەي... بەجۇرى خۆى رازاندبووه... دلى بەردى دەھىنایە
جوش... دەستى گىرمى بىدمىيە زۇورىكى ئاوينە بەندى گەلنى
جوانەوە... بى سى و دوو پىي گوتى:

چاودەپىي ھەموو شتىيەم دەكىد... تەنها چاودەپىي ئەوەم نەدەكىد
هارونى ئامۇزان خىانەتم لى بىكات... ئەوهتا حەرمەسەرای
دامەزراندووه، ژنانى جوانى دىنیاى بۆھىناؤھ، ھەر شەوهى لە گەل
چەند ژىتكىياندا دەنوي... ئەو لەززەت ودرەگىرى. من دەسووتىيم ئەو
لە باخەلى ژنانى جواندا دەگەشىتەوە... منىش لە نىيو دۆزەخى غىرى
و حەسرەتى حىيرمانى خۆمدا دەپووكىيەمەو... بۆمە منىش بېپارام
داوه، بەھەمان چەكە كەي ھارون بەرگرى لە خۆم و لە ژنانەتى خۆم
بىكم... بېپارام داوه، لە گەل حەزەكانى خۆمدا دلىسۆز وەك ھارونىش
خائىن بەم...

من رەنگم تىيىكچوو، وامزانى دەيەۋى تاقىيم كاتەوە... زمانم تىيىڭىلا
ويسىتم قىسە بىكم، دەستى خستە سەر دەمم... گوتى: من تۆم
ھەلبىزاردووه، لەبەر دوو هوئى سەرەكى، يەكەميان قۆزى و

ليهاتوویت... گەلنى لە ھارون قۆزتر و پىتكۈييكتىرى... ئەمەيان حەزە
سەرەكىيە كەي من دادەمەركىيەنى و ئەو لەززەتەم پىن دەبەخشى
بارتەقاي ھەموو ئەو لەززەتەنەيە كە ژنانى حەرمەسەرا بە ھارونى
دەبەخشىن... سونگەى دووهەمى ھەلبىزاردەنە كە يىشم ئەوهىدە دەمەوى
ناخى ھارون بىسىم، بەوهى نزىكىتىن دۆستى خۆى فىرە ئەوهىدە كەم
كە چۈن خىيانەتى لى بىكات... منىش پىيم گوت: من نەك دۆستى
ھارونم... بەلکو بىراي ھارونم... داواي كارى نەكىرىدىم لىيدە كەي...
داواي ليپىوردىن دەكەم، ئەمە بەمن ناكىرى...

كەچى وەك پلنگى بىرىندار تۈورە بۇو... ھەلچوو... گوتى يانى ئىيە،
خۇتان بەبىراي ھارون دەزانىن، بۆمە ئەم داوايەم رەت دەكەيەوە...
دەتمەوى فىرە ئەخلاقىم بەكەيت... ھەى بىن ئەخلاقى زادە... ھارون،
يە حىيائى باوکى تۆئى بەباوکى خۆى دەزانى، كەچى يە حىيائى لە گەل
خەيزەرانى دايىكىا دەستى تىكەل بۇو منىش گوتىم، باوکىم داۋىن
پىيس نىيە... چوار زىن و دەيان كەنېزى ھەيە... كەچى بەجۇرى لېم
رەپەرى و زللەيىكى لىن دام خۆپىن بە دەم و لۇوقا ھاتە خوارى...
پىتى گوتىم حەيوان، بۆمە حىيائى باوكتە كەنە كەنە سەر زەۋى
تامى خەيزەرانىيان نىيە... چۈنكە لە ناخى خۆپىدا سۆزى خەتكەي
دەدات، ئەوپىش ھاونۇتىنى دايىكى خەلەيفە دەكەت... دەمەوى ئۆشى
خەتكەي ئەو سۆزەت بەدەيت، ھاونۇتىنى ژنى خەلەيفە بىت... دەزانى
خەلەيفە يانى چى؟ دەي... ھەر ئىستا...

تىكام لى كرد و پارامەوە... گوتىم ھارون برامە... بىن سوود بۇو...
ئەوجا زمانەكەي گۇرى و پىتى گوتىم: جەعفەر من لەمېزە شەيداي
تۆم، ھارون كە دەچىتە حەرمەسەرای... بەخەيال ھەتا رۆز دەبىتەوە لە
باخەلى تۆدام... گوتىم... تىكات لى دەكەم، ئەم كارە بەمن ناكىرى...
وەك منال دەگرىيا... دەپارايەوە... تازىياتر فەرمىيىسىكى گەرمىتىرى

مووسا: ناچارم بهم زمانه قسّهٔ له‌گه‌ل بکه‌م و پیت بلیم، ده‌بین
ده‌سبه‌رداری عه‌باسه‌و هه‌ممو که‌نیزه‌کانت بیت... له‌گه‌ل ئیمه به‌ره‌و
خوراسان بکه‌وه ری... به‌رژه‌وندی خانه‌دانه‌که‌مان له به‌رژه‌وندی‌یه
تاییه‌تییه‌کانی خوت گرنگتره

جه‌عفه‌ر: دله‌یم، ده‌گه‌ریمه‌وه بوقه‌غدا، هه‌ول ده‌دهم خه‌لیفه نه‌بینم، له ری‌یی
عه‌باسه‌وه سوشه‌ی وه‌زعه‌که ده‌که‌م هه‌ر که زانیم هی ئه‌مه نییه تیای
دانیشم... یه‌کس‌هه جی‌یی ده‌هیلّم و په‌یوه‌ندیتان پیوه ده‌که‌م...

مووسا: پیوست ناکات ئه‌م ری‌یه بگریته به‌ر. من لیره‌وه پیت دله‌یم، ئیدی
به‌غدا تو ناگریت‌هه خوی. نه‌ک تنه‌ها تو به‌لکو ته‌واوی
به‌رمه‌کییه کان به‌غدایان لئی حه‌رام ده‌کری... تو له‌من چاکتر هارون
ده‌ناسی...

جه‌عفه‌ر: چاک ده‌یناسم!

مووسا: ده چاکه تکات لئی ده‌که‌م... مه‌گه‌ریوه...
جه‌عفه‌ر: عه‌باسه!! منالله‌کانم...

مووسا: من زور نیگه‌رانم... ئه‌مه ئه‌و روزه‌یه که من و تو بوقه‌داجار یه‌کدی
تیا ده‌بینین... یا راستر تو به سه‌لامه‌تی ده‌بینم...

جه‌عفه‌ر: هند ره‌شین مه‌به... پیت وایه چیدی یه‌کدی نایبینی‌هه و؟

مووسا: گه‌ر بگه‌ریته‌وه بوقه‌غدا، ئا... گه‌ر نه‌گه‌ریته‌وه، نه‌ته‌وی شووش
به‌رپاکه‌یت، سوتندی وه‌فاداری بوقه‌هارون نه‌شکتی‌... ئوا له‌گه‌ل
ئیمه‌دا وه‌ره و گیانی خوت رزگارکه، له شوتنیکدا دانیشه و
ده‌سبه‌رداری سیاسه‌ت به... ئیستایش گه‌ر بمانه‌وی سه‌ره‌له‌هه‌ری
خوراسان به‌ئاگری یاخیبوون ده‌سووتینین... لافاوی هیرشیش بوقه
به‌غدا ده‌سپیده‌که‌ین... به‌لام هیشتا زووه... به‌لام هه‌ر ده‌ست پی
ده‌که‌ین...

دھرشت من عینادتر ده‌بوم و زیاتر ره‌فزم ده‌کرد... هه‌ر که بین ئومید
بوو... هله‌لسا و زؤر به‌جديي‌وه پی‌ی گوتم:

چاپوت‌شی له‌وه بکه که من زوبه‌یدم و ژنی خه‌لیفه‌م... به‌لام
هه‌میشه ئه‌وه‌ت بیت‌هه به‌رچاوه تۆئیه‌انه‌ی ژنایه‌تی منت کردووه
له‌که‌یتکت ناوه‌ته قه‌د کبریائی می‌بیایه‌تیم... چاک بزانه ئو له‌که‌یه
ته‌نها به‌خوت‌نی خوت ده‌سپریت‌هه... فه‌رمووه بچو ده‌ری...

مووسا: ئه‌م رازه‌ت به‌یه‌حیای باوکمان گوت‌ووه...?
جه‌عفه‌ر: نه‌خی‌ر...
مووسا: ده‌با ئاگاداری که‌ین‌وه، تا وریاتر مامه‌لله له‌گه‌ل ئه‌م...

جه‌عفه‌ر: پیم وایه تازه کار به‌سەرچوو...
مووسا: پیم چاکه نه‌گه‌ریت‌هه بوقه‌غدا، له‌گه‌ل ئیمه‌دا به‌ره‌و خوراسان
بکه‌وه ری... سه‌رکرده‌ی سوپای خوراسانیش تاهیری کوپی
حسینه... من دل‌نیام زوبه‌یده مانه‌ندی هارونه ناتبه‌خشی...
چکوّله‌ترين فرسه‌ت له دهست نادات... دیاره ئه‌م چه‌ند ساله ئه‌و
فرسه‌ت‌هه دهست نه‌که‌وتووه... هارونیش له تو به‌دگومانه...

جه‌عفه‌ر: پیم وانییه خه‌لیفه له مه‌ر من به‌دگومانییه‌که‌ی گه‌یشت‌بیت‌هه ئه‌و
پاده‌یه وا تو به‌مه‌ترسی و خه‌ت‌رناک له قه‌لله‌می ده‌داده‌ی.

مووسا: خه‌لیفه به‌تنه‌ها نییه... تو که‌وتوویت‌هه نیوان دوو به‌رداش‌هه‌وه
یه‌کیکیان خه‌لیفه و ئه‌وی دیشیان ژنی خه‌لیفه‌یه... بوقه خه‌ت‌رناکه
و... به‌لام تو له غه‌می عه‌باسه‌دایت... ده‌یشزانی به چ چاویکه‌وه
سەپری عه‌باسه‌ی خوشکی ده‌کات.

جه‌عفه‌ر: ده‌زانم به‌چاوه کرپاره‌وه سه‌پیری ده‌کات... عه‌باسه‌یش خوت
هه‌ستی به‌وه کردووه... که‌م به‌زمی شه‌وانه‌ی هارون هه‌یه عه‌باسه‌ی
تیا به‌شدار نه‌بی...
275

جه عفه: من ده گه پیمه و... گه ر گه يشتمه قه ناعمهت له گه ل ئم
نهزادپهستانه، هیچ ئومىدىيکى ئاشتى و به يه كه وه زيانمان نىيە...
ئهوا خۆم ده گه يېتنمە ئىيۆه و شۇرۇش بەريادەكەين.

مووسا: (بەيى ئۆمىيىدېيەو) پېتىچەن ئەم كۆپۈونەوەيە ئېممە نەتىجە يەكى
بېي... سونگەي ئەم يەكدى بىنېنەمان بۆئەوه بۇو كە ئىيۆه بېيار
بەدەن، نەگەرىتىنەوه بۆ بەغدا... كەچى...

جه عفه: دەته وى بلىنى عەباسە و مىنالە كانت بەرچاوت بەر نادەن... ئەمە
ھەندى راستى تىدا يە... بەلام...

مووسا: (قسە كەي دەپىز) با چىدى كاتى خۆمان بەفيپە نەدەين... من
بەرەو خوراسان... تۆتىش بەرەو بەغداي خوتىن...

جه عفه: (بە گەوجىيەو) بەغداي خوتىن يانى چى؟
مووسا: بە بەرچاوى من و تۆ و يەحىاي باوكىمان هارون دانىشتىبوو، لە
يەك رۆزدا سەرى ھەزار و پىنج سەد كەسيان نەپەراند...؟

جه عفه: ئەوانە ياخى بۇون...

مووسا: تۆمەت دۆزىنەوه بۆ كەسى پېشىتر قەرارى لە نىسۈردىنى درابى،
گەلى ئاسانە (لە يەكدى جىادەبنەوه)

(ديوانى خىلافەت، هارپون لە سەرتەختە، عەبدوللەل لە بەردەستىيا
بەپىوه وەستاود.)

عەبدوللەل: گەورەم والى خوراسان بەرپۇرتىيە ئاگادارى كردوينەتەوە كە
گروپىتىكى شعوبىي و لا يەنگراني بەرمەكە كيان...

هارپون: (قسە كەي دەپىز) ديسانمۇوه بەرمەكىيەكان...

عەبدوللەل: بەلىنى گەورەم... ئەو گروپە بە نۇوسىن پە يۈندىييان لە گەل
مووسايى كورى يەحىاي بەرمەكىدا ھەيە... ئېممەش رى و شۇينى
مووسا-مان دۆزىيەتەوە... كەمېنېتىكى، مەحكەمان بۆ داناوه...

هارپون: گىنگ ئەۋەيە دەرباز نەبىي... خۇئەگەر دەرباز بۇو، ھەرچى نىزايىكىم
ھەيە لە گەل مووسايىدا بىكم... لە گەل تۆدا ھەندى بەزىادىشەوە
دەيىكەم... حالى بۇويت...

عەبدوللەل: گەورەم، بېي بە تەير، كەسانى ئەوتۇم بۆ ناردۇوە، بالى
بىشكىيەن...

هارپون: چاكە... چىدى ھەيە؟

عەبدوللەل: ئەو راپۇرتانە داواتان كردىبوو، ئەوهتا لە پىنج بەشدا ئامادەم
كىردوون.

هارپون: ئا دەي ناونىشانى بەشە كانم بۆ بخوتىنەوە.

عەبدوللەل: (راپۇرتەكانى بەدەستەوەيە، ناونىشانەكانىان دەخوتىنەتەوە)

به رمه کییه زنده یقه کان، هیچ شتنی بو عه ره ب نه ما وه...
 هارون: زماره‌ی به رمه کییه کانی به غدا چهند که سن...؟
 عه بدوللّا: جگه له منالانیان، هزار و دو و سه که سن...
 هارون: (له پر) ئه رئ عه باسه گونا هبار تره یان جه عفه ر؟
 عه بدوللّا: ئه لبته هاندان و ئاره زوو و رووزاندن هه میشه له لایه ن
 رنه ودیه. چ پیاوئی ناتوانی هیچ رنه فریوی دات گهر رنه که خوی
 ئاره زووی لئی نه بئی... لم مه سئه له یه دا جه عفه ر تا و انبارت ره... ئه م
 کاره‌ی بو چکوله کردن وه وی مه قامی خیلاقه ته، تانه دانه له ئه میری
 موئمنین... بو یه گونا هبار تره...
 هارون: (با سه که ده گوریت).
 چ هه والیکی دیت پیئیه؟
 عه بدوللّا: دوو فهوج له سویا کانی خورا سان له به غدان، من به خه ته ریان
 ده زانم... ئه مر بفه رمدون ئه دوو فهوجه له به غدا دوورخه نه وه...
 هارون: راست ده که یت هر ئه مر پر بپیار ده ده به ره و سنوری پر قم یا میسر
 بکهونه پی...
 (له پر) پیتم بلئی زماره‌ی که نیزه کانیان چهنده.

عه بدوللّا: گهوره م، جه عفه ر-یان، چل که نیز و سی رنه ماره پر و دوازنه
 رنه سیغه‌ی هه یه... فه زلیش...
 هارون: (قسه که ده بپر) هه ر جه عفه رم مه بهسته، لموانی دی گه پی...
 عه بدوللّا: گهوره م، جه عفه ر-یان، چل که نیز و سی رنه ماره پر و دوازنه

گهوره م: یه که میان: ناوی ئه و پله و پایه یه که به رمه کییه کان داگیریان
 کردووه.
 دوووه م: ئه و کارانه‌ی جیی گومانن. چ خویان و چ لا یه نگرانیان...
 سیه هم: په یوه ندییان به موخالفینی ده ره و ناووه وی ولا توه وه...
 چواره م: سامان و سه رووه تیان.
 پینجه م: نفو زیان له ناو سویا.
 هارون: را پورتہ کان له دهستی عه بدوللّا و هردہ گری، به دیقه ته وه سه یری
 ژماره کان ده کات، رنه کی تیکدھچن و له به رخویه وه).
 سی ملیون دیناری زیپ.
 عه بدوللّا: گهوره م سی ملیون نییه (۳۰) سی ملیونه... خه زتنه ئه میری
 موئمنین و دهوله تی عه باسی چل و هه شت ملیون دیناری تیایه...
 هارون: چیدی؟!
 عه بدوللّا: یه حیا، هه ندی نووسه ر و میثونووسی له لای خوی دانا وه...
 هارون: ئه مه میان بوچی؟
 عه بدوللّا: خه ریکی شعوبیگه ری و زندقانه... خه ریکی نووسینه وهی
 میثونون.
 هارون: میثووی چی ده نووسن؟
 عبداللّا: میثووی گهوره بی ئیرانییه کان و فه زلیان به سه ر عه ره بکاندا.
 هارون: (پهسته) چیتر؟!
 عه بدوللّا: جگه له نووسه ر و شاعیر و میثونووسانه... ئیبراھیمی
 موسليش لایه نگریانه و مانگانه یان لئی و هردہ گری...
 هارون: (به سه ر سورمانه وه) ئیبراھیمی گورانیبیز؟
 عه بدوللّا: خه لکه که به ئاشکرا بیزاری خویان ده ره بپن و ده لین: له به ر

دیمه‌نی شهش

(مالی جه‌عفه‌ر... شه‌وه، جه‌عفه‌ر و دوره...)

دوره: (بهازده، جامی شهرباب دداده دهستی جه‌عفه‌ر)

فرموده، نوشت بی...

جه‌عفه‌ر: (جامه‌که لئ وردگری) دهستخوش... له نیو چل که‌نیزدا توم
پی له هه‌موویان دلسوزتری...

دوره: به‌وانیش هه‌ر وا دله‌یی؟

جه‌عفه‌ر: یانی باورم پی ناکه‌یت؟

دوره: گه‌وره منی... قسه‌ییتک ببو هاته سه‌ر زمانم.

جه‌عفه‌ر: خوت دهزانی چهند زن و چهند که‌نیزم هه‌یه... ئه‌وه دوو مانگ
زیاتره هه‌موو شه‌وهی له لای توم...

دوره: (بهازده) هه‌موو شه‌وهی نا... ئه‌وه شه‌وانه‌ی سه‌فره‌که‌تی لئ
دله‌که...

جه‌عفه‌ر: راست ده‌که‌ی... باور ناکه‌م توله و زنانه بیت حه‌زت به‌وه بیت
دووباره‌ی که‌مه‌وه، پیت بلیم توم له هه‌موویان زیاتر خوش‌ده‌وهی و
دلت بهم قسه‌ییدم خوش بیت...

دوره: جا چ زنیک هه‌یه بهو و شه‌یه دله‌ی خوش نه‌ین... هه‌موو زنی دله‌ی
بهو قسه‌یه خوش‌ه... ته‌نانه‌ت سه‌د درس‌ه‌دیش بزانی درقی له‌گه‌ل
ده‌که‌ن... هه‌ر پیت خوش‌ه له و جوره قسانه ببیستیت... (جامیکی

دی ده‌دانی). منیش توم زور خوش‌ده‌وهی!

جه‌عفه‌ر: (جامه‌که هه‌لددات) جامیکی دیم بوتیکه.

دوره: لهم ماوه‌یه زور ده‌خوبی‌وه... وا نه‌بووی...

جه‌عفه‌ر: له داخی ئه‌م نارپسنه.

دوره: (خوی کیل ده‌کات) کام نارپسنه؟

جه‌عفه‌ر: ئه‌م که‌نیززاده خویت‌پیزه... ئه‌میری...

دوره: خه‌لیفه‌ی تیسلام؟

جه‌عفه‌ر: باوکم دوینی چووه‌ته دیده‌نى خه‌لیفه سه‌ ساعتی زیاتر

رایانگرتوووه... پاشان بوئیه‌انه پیانگوتوروه کوینه‌وهی له‌گه‌ل

شه‌للاتییه‌کاندا هه‌یه... نازانم خه‌لیفه ج پیوستییکی به

شه‌للاتییه‌کان هه‌یه...

دوره: (بپیکه‌نینه‌وه) نابن ئه‌مه قسه‌ی سیاسیه‌کی و هکو تو بیت...

خه‌لیفه و ده‌وله‌ت گه‌لن پیوستییان به‌شه‌للاتی و قه‌چه‌هه‌یه...

گه‌لن جار ریزی قه‌چه‌کان زور زیاتره له هه‌ره دلسوزه‌کانی

ده‌وله‌ت... خوت چاک ده‌زانی ئه‌وهی قه‌چه و شه‌للاتی بوش‌هه‌خسی

ده‌سه‌لآتدارانی ده‌کهن که‌م که‌س ئه‌و کارانه‌یان پی ده‌کری... (له‌پر)

تو دلنيایت ئه‌مه‌یان له‌گه‌ل يه‌حیای باوکتا کردووه...

جه‌عفه‌ر: باوکم پیاوی درو نییه... خوی باسی کرد... ئه‌مرق‌یه‌کن له

سه‌رداره‌کانی سویا، پیتی گوتم: ده‌نگویاس وايه که گوایه خه‌لیفه

برپاری داوه بتیتیت بو خوراسان.

دوره: ئه‌ی توچیت گوت...

جه‌عفه‌ر: گوتم هه‌ر بگه‌مه ئه‌وهی، ئه‌وسا ده‌زانم ج ده‌که‌م که‌چی پیتی گوتم،

تو ده‌بین له به‌لا خوت به‌د دور گری... هارون چاوى بپیوه‌ته سامان و

که‌نیزه‌کانت.

دوره: بۆ وانیبیه؟

جه عفه‌ر: (ده داته قاقاو پیتە کەنی) هارون چاوی بپیوته هەموو شتى،

تمامح لە خوشکەمی خۆشى دەکات...

دوره: ئىيۇه ھاپىئى يەكىن و يەكدى چاکتر دەناسن...

جه عفه‌ر: يانى تۆ نايناسى؟! ئەرى چۆن لە دلى ھات كەنىزى بەم

جوانيبيه‌ى تۆ، بەم ناسكىيەت، بەم زىرە كىيەت بەديارى بەمنت

بىهخشى... ئىستا چاوی بپیوته هەموو شتىكى من... تمامەت

چاوی بپیوته تۈپىش... ھاپىئىكانم دەلىن ماۋەيىكە پرسىمارى

سامانەكانم دەكەن... بۆئەوهى قىسەكە بىگاتەوە خۆى، بلاوم

كردوو تەمۇھە، ھەرچى سامانى بەغدام ھەيە دەيىبە خىشىمە خەلەيفە...

بەلّكۆ ھەندە تمامەن لى نەکات...

دوره: (جامى شەرابى دىيى دەداتى) باشە بۆ والەگەل ئىيۇه دەکات؟

جه عفه‌ر: دەيەويى دەستمان بە خۆينى عەلمەويىكەن سووركات!

دوره: گەر ئەمۇھە نەكەن چ دەبىن؟

جه عفه‌ر: ھەرچى دەبىن بابىتى... ئەمېق زۆر بى تاقەت بۇوم... كەسىك بىن تاقەتى كردم.

دوره: بە چى؟

جه عفه‌ر: پرسىمارىم لى كرد، گوتىم: ئەمېق چوویتە لای خەلەيفە چى بىن

گوتى... پىتى گوتىم گەلنى شتى نەھىئى، لېم پرسى وەك چى، گوتى

ئەگەر قىرارە نەھىتىيە كانى خەلەيفە بىخەمە بەرەستى تۆ... ئەوا

ھەرگىز خەلەيفە نەھىتىيە كانى بەمن نەدەگوت... پىتى گوت بىزچى

شتە كانى خەلەيفە بە من نالىتى، بۆ من نامە حەرمەم... كەچى زۆر

پوودارانە گوتى: ئەلبەتە دەلىلىك ھەيە...

دوره: گوتى مەدەرى...

جه عفه‌ر: جامىيتكى دىم بۆ پەركە...

دوره: (جامىيتكى بۆ پەركەت و دەيداتى)

جه عفه‌ر: (ھەلەتسى و لە تر دەدات) بەھەلەدا چۈرمە... دەبا ئەو رۆزە لەگەل

مۇوسايى برامدا بەرەو خوراسان رېيشتىبام... دەبا نەھاتما يەتە

بەرەستى ئەم خەلەيفە نىيە شىتە خۆيەنرېزە... نە لە خۆين تىر دەبىن،

نە لە خۆراك... لە ژىيىش تىر نابى ئەر شەوهە، زىاتر لە دە كەنىزى

بەرى دەخات... كەچى ئىستا گەلەيى ئەو دەكتات، گوايە نەخۆشە.

دوره: دە كەنىزى.

جه عفه‌ر: بەلّى.

دوره: من زىاترم لى دىيە.

جه عفه‌ر: چەند؟

دوره: بىست...

جه عفه‌ر: بەدەرمانەكانى جېرىيل؟

دوره: ئەمەيان نازانم...

جه عفه‌ر: دەزانم لەم رووھوھ گەلنى بەھېيزە... دە سال لەمەوبەر، گەرەمان

لەگەل يەكدى كردد...

دوره: چۆن؟

جه عفه‌ر: پىتى گوت ئەمشەو لەگەل ھەشت كەنىز بەيەكەوە بۇوین ئەو گوتى

من دوانزەم لەگەلدا بۇو... گوتىم باوەر ناكەم. گوتى باشە بۆچ من

بەتۆ باوەر دەكەم... مادامىن تۆ بەمن باوەر ناكەيت ئەوا منىش باوەر

بەتۆ ناكەم، چاڭ وايە ھەردوو لامان لە كەنىزەكان بېرسىن... ھەر

ھەشت كەنىزەكانى بانگ كردو لىتى پرسىن... ھەر ھەموويان گوتىيان

پاستە... تماماحى لە يەكىكىيان كرد. من پىشىشكەشم كرد... گوتى

پهناههندیت لى کردووه... هارون ئیستا هەموو پییەکانى گرتۇوه...
تهنها يەك رى نەگیراوه، ئەویش پىگای خوراسانە... چونكە
خەلیفە پىتى وانىيە... جورئەتى ئەھوت هەبى ئەم پىگا دوورە
بگىتىھ بەر...

جەعەر: (ھەلّدەستى، لەتر دەدات، توند دەستەکانى دورە دەگرى) توچۇن
دەزانى؟

دورە: من جاسوسم...

جەعەر: (رەادەچىلەكى) جاسوس؟!

دورە: بەلّى جاسوس... دە سال جاسوسم بەسەر...

جەعەر: پىس... خائىن... ئەبى بۆ پېشىنمازى ھەلّاتنم بۆ دەكەي؟!

دورە: (دەگرىتىت، جەعەر بەتوندى رايىدەوشىئىنى) لەبەر بەدبەختى و سيا
رۆزىم...

جەعەر: تو بەدبەختى يا من؟

دورە: من لە تو بەدبەختىرم... سكم لە تو پە تو باوكى منالىكى منى...
ئەو منالىكى كە دىتە دنيا ھەرگىز باوكى خۆزى نابىنى!!

جەعەر: چ پېشگۈيىكى جوانت فەرمۇو!

دورە: (زۆر بەجىدىيەو) هارون تو دەكۈزى... پېشىنمازى وابۇ
كەنارگىرت كات... بەلام كە فەرىدە، كەنیزەكەي عەباسە رايىكەد و
چۈوه لاي زوبەيدە... هەموو شتىكى بۆ گىپەنەوە... ئىدى هارون
بېيارەكەي گۇرى... تو دەكۈزى... ناو و ناونىشانت دەسىپىتەوە...

جەعەر: (بەسەرسورمانەو) فەرىدە رايىكەد لاي زوبەيدە؟!

دورە: بەلّى...

جەعەر: ئەو رۆزە فەرىدە دىار نەما پاش دوو رۆز تەرمەكەيان لە دەرىيى

تۆشى دەبىن لە هەر دوازە كەنیزەكان بېرسى... لىم پېسىن تۆشى
يەكى بۇويت لە دوازە كەنیزە، گوتىان راستە... وايە... تۆشى
بەعيشەو نازەوە و زۆر بەراشقاوى گوتت ئەھەي من دووان بۇو...
زۆرم حەز لە جورئەتە كەت كردى... هارون پەيى بەم حەزەم بىرى... پىتى
گوتىم: سبەي ئەم كەنیزەت پېشىكەش دەكەم... گوتىم ئەبى بۆ ئىستا
نەبىن، گوتى با ئەمشەویش لە گەلما بىن...

دورە: ئەو شەوە بە خەستى فيرىان كردى.

جەعەر: (بەسەرسورمانەو) فيرىي چىيان كردى؟

دورە: ها... ئەم جامەيش بخۇرەوە.

(جامەكەي دەلاتى، جامىكىش بۆ خۆزى تىيدەكت)

جەعەر: دەخۇبىتەوە؟

دورە: بەلّى.

جەعەر: چەند شەوە پېت دەلىم بخۇرەوە... قايل نەدەبۇويت...

دورە: دەمەۋى ئەمشەو جورئەت پەيداڭەم.

(جامەكە هەلّدەلات و جامىكى دى تىيدەكت)

جەعەر: ئەم نا رەسەنەم لى بۇوهتە... مۇتەكە... ھەميشە لەسەر
سینگەمدايە... خەو و خۇراكى لى حەرام كردووم... دەمەۋى راڭەم و
ھەلّىم، چىدى روخسارى نەبىنەم... نامەۋى روخسارى هارون...

دورە: (قسەكەي دەپى) چاڭ دەكەي، راڭە، بەلّى... پەلە كە پەلە...

جەعەر: (رەادەچىلەكى) چى؟

دورە: دەلىم درەنگە... راڭە... ئىيۇھ كۆتاياتان پى هاتووه خەلیفە، بۆ ئىيۇھ
لە بۆ سەدايە... هەموو شتىكىش دەزانى... تەنانەت ئاگادارى
ئەھەشە كە نامەيەكت بۆ راۋىيىڭارى ولاتى رۆز نۇرسىيە... داواى

جه عفه‌ر: گوتت ئە و شەوە بەخەستى فيرىيان كردم... كىن فيرىي كىدى؟.
 دورە: زوبەيدە... ئە و دەزگايىھى زوبەيدە ھەيەتى گەللى گەورەتە لە
 دەزگاكانى دەولەت... دەزانى دەيان جاسوسى بەسەر ھارپونمۇدە
 داناوه... جېرىل... ئەبو نواس جاسوسى زوبەيدەن!
 جەعفه‌ر: دوا چاکەم لەگەلدا بىكە... نامەيەك بۆ عەباسە دەنۈوسم... پىيى
 بگەيىنە...
 دورە: ئەمەيىشت بۆ دەكەم.

بەغدادا دۆزىيەوە... كە تەرمەكەيان بەخاڭ سپاراد، بەھەمۇو
 خەلکەكەيان گوت: عەلەوييەكان ئەم كەنيزەي عەباسەيان
 پەفادۇوە، پاش ئەودى تەعەدايانلى كىدووە كوشتوپيانە...
 دورە: ئەمەيان بۆئەوە كرد كە تۆ و عەباسە بەھىچ جۆرى گومان نەكەن... بۆ
 ئەودى غافلگىرتان كەن... خۇدى، زوبەيدە، بەددەستى خۆى
 بەشىۋىيەكى گەللى ناشىرين فەرىدە كوشت...
 جەعفه‌ر: (بەسەرسۈرمانمۇدە) ئىستا تىيىگەيىشتىم كە چەنلى گەوج و ساوىلەكە
 و دل ساقم...
 دورە: جەعفه‌ر دلىابە... ھارون نايەوى داستانى تۆ و عەباسە لە مىيىزۇدا
 بىينى ھارون ھەمۇو شتنى ئىنیكار دەكتات... ھەمۇو شاھىدەكانيش لە
 نېيو دەبات... بەدۇرۇ نازانىم منىش بىكۈزىت... ھەر لەبەر ئەودى ئەم
 نەيتىنىيە دەزانىم، ھەمېشە دلەرلاۋىكىمە و دەترىم... ھەلسە... ھەر
 ئىستا بەرە خۆراسان بىكەوە رى... نا... نا... ئىستا مەستى... گەلنى
 مەستى پىتىيەكە ون دەكەي و يەكسەر بۆ لاي خەلەيفە دەچىت و پىيى
 دەلىيى: من و تۆ ھاپتىيىن... عەيىب نېيىھ جاسوسم لەسەر دادەنېتتى...
 دەمارەكانت دەناسىم... دەزانىم چ دل سافىيىكى... چاک وايە بەر لە
 خۆرھەلەتن بىكەويىتە رى...
 جەعفه‌ر: (وەخۆى ھاتۇوەتەوە)
 ناتوانىم بېرۇم... باوکم... دايىكم... ليپەن...
 دورە: ئەودى لەسەر من بۇ كىردىم... ئىستا ئاسوودەم گوناھى دە سال
 جاسوسى كىردىم بەم ئاگاڭدار كىردىم بەيەت سېرىيەوە...
 جەعفه‌ر: تىكا دەكەم شتىيەكت لە دلەمدا كىردووەتە گرى دەتوانى ولا مە
 بەدەيىتەوە؟
 دورە: فەرمۇو.

عهبدولللا: گهوردم راست ددهه رموموی... نازانم چون باسی ئەم ئىپرانيييانەي
بۆ دوره نەکردووه!

هارپون: كىن دەلىنى باسى نەکردووه!
عهبدولللا: نازانم.

هارپون: من جەعفەر دەناسم، ھاوريئەم، بەھيچ شىيۇھىيىك نەھىيىنى
ناپارىتى... دلىيام لەم ropyوھوھ جەعفەر بەئىشارەتىش بوبىن شتى
درکاندووه بەلام دوره ليتى شاردووينەتەوھ...

عهبدولللا: گهوردم عەرزم كىدە نايزانم.

هارپون: خەتاکە لە دورە دايە... سبەي شەو لەگەل ئاھەنگەكەدا ئەويش
پاداشتى زانيارى شاردنهوھ وەردەگرى... بەزوييەدەي دەسپىتىم ئەو
دەزانى چون مانەندى فەريدە بىن دەنگى كات...

عهبدولللا: گهوردم دورە جىاوازى زۆرە لەگەل فەريدە... دورە دە سالە
خزمەت دەكات...

هارپون: (بەتۈورەدىيىيەو) يەك خەتا... ھەموو خزمەتەكانى دەسپىتىھوھ...
ئەمرىق يەحىيا بەرمەكى زۆر پارايەوە، تا ئەو نووسەرە زەندىقەى
نەكۈزىم كە ئىعترافى كىدبۇو (مانىيە) ھەر چەندە گوتى ئەم نووسەرە
زۆر خزمەتى ئالى عەباسى كردووه... منىش پىتم گوت... يەك

خەتا... ھەموو خزمەتەكان دەسپىتىھوھ... سپاردمە دەستى مەسرور...

عهبدولللا: گهوردم منىش ئەمۇر كە يەحىيا لە لاي ئىيۇ بۇ بەفرسەتم زانى،
يەكى لە نووسەرەكانى يەحىام گرت تۆمەتى زەندەقەم خستە پالى...
گىريا... گوتە بنىتىرە بۆ دواجار مال و منالەكەت بىيىنى... دەپارايەوە
گوتى من موسىمان...

هارپون: نووسەرى چىيە... راستىر چى دەنووسى؟
عهبدولللا: پاش ئەو تۆمەتە، ھەمان پرسىيارم لى كرد گوتى خەرىكى
نووسىنى كتىپېتىك... گوتە بەناوى چى؟ گوتى: بەناوى فەزلى

دېيمەنی ھەوت

(ھەمان شەوھ... قەسرەكەي ھارپون...

ھارپون عهبدولللا)

ھارپون: دلىيات، لەگەل دورە دايە...

عهبدولللا: بەلنى گهوردم... وەك ئەھەي ئىستا بىيانبىنم و لەبەر چاومدا
بن... ئاواها دلىيام... ئىستا داواي جامە شەراب دەكتات... دوور
نېيە داواي سەما كردن و گۆرانى گوتىنىشى لى بىكت...

ھارپون: پى دەچى زۆر شتى لە لاي دورە نەدرەكەندي... نازانم عەقلم
نایپىرى... دەبىن شتى درکاندىي و دورەيش بەئىتمەي نەگەياندىي...

عهبدولللا: گهوردم... دورە وا راھىتراوە دەزانى لە چ كاتى و چون قىسى
پى بدركىتىنى...

ھارپون: (بەگەوجىيەو) كاتەكە كەيە و چۈنىش قىسى پى دەدركىتىنى...

عهبدولللا: گهوردم نېيو نوين و كاتى...

ھارپون: ئى...

عهبدولللا: گهوردم گەر نوين زمانى ھەبا... زۆرىي دەسەلا تدارانى
رسوا دەكرد...

ھارپون: باشە پىم بلنى، لە نېيو راپورتەكانى دورەدا هيچ ئىشارەتنى بۆئەو
چەند ھەزار ئىپرانييە نېيە كە بەذىيەوە لە بەلخ-ھوھ ھاتۇنەتە
بەغدا... جەعفەريش دەيانبىننى...

عه‌جم بسهر عه‌رددا...

هارون: هه‌رئم ناونيشانه هی ئه‌وه‌يه، خوله ميشه‌كېيشى بسووتىنى...

عه‌بدوللا: به‌ئشكەنچه‌درم گوت: هه‌رئيستا چاوه‌كانى ئم زندىقەم بۇ

درييتنه...

هارون: ئافه‌رين چاكت كرد...

عه‌بدوللا: گه‌وردم، كوتە سەر دەست و پىيم، به‌گريانه‌و دەپارايەود...

هارون: (به‌تۈرەييەو) خۇناشى بەزەيىت پىاھاتىيەو.

عه‌بدوللا: نە قوريان بەزەيىچى... پىيم گوت ئم قىسە قۆرانه بۇ

دەنۋوسيت... گوتى لەسەر داخوازى يەحىا ولامى كتىبىك

دەنۋوسمەوە كە دىز بەئيرانىيەكان نۇوسراوە... پىيم گوت، تۆ دەلىيى

زەندىق نىيم بەلام دانت بەتاوانى ناوه لە زەندىق بۇونت خەترناكترە

هه‌رئيستا زمانت دەپرم و پەنچە كانىشىت دەشكىتىم...

هارون: ئافه‌رين. زمانت بىرى؟

عه‌بدوللا: نە خىر گه‌وردم...

هارون: (به‌تۈرەييەو) بۇ؟

عه‌بدوللا: وەكو منال دەگریا و...

هارون: (قسەكەي دەپرى) چاوى دەرددەتات.

عه‌بدوللا: گه‌وردم گوتى: ئەگەر لە كوشتنىم چاپوشى بکەيت، ئەوا گەلن

خزمەتى گەورەت دەكەم... گوتى وەكو چى؟

هارون: دەبا گوتىت نەگرتبا، ئەو جۆرە كەسانە چ خزمەتىكىان لە دەست

دى؟

عه‌بدوللا: گه‌وردم لييم پرسى، چ خزمەتى؟ گوتى: من يەكىنكم لەو سىن

نووسەرەي خانەدادى بەرمەكىيەكان كە دەتوانن بەخەتى (رەمز)

بخويىننەوە و بنووسن گوتىم، ئەو خەنانە چىن... گوتى دوو خەتن...

ئەم دوو خەتە پەھلەوين تايىھەت بۇون بە پاشاكانى ساسانەوە بهم

دوو خەته نامە نەينييەكانىان دەنۋوسى... ئىستا تەنها

بەرمەكىيەكان نەبىئ كەس سەريان لى دەرناكات...

هارون: خەتى تريان نىيە... ئەو پرسىيارەت لى نەكىد؟

عه‌بدوللا: بەلىنى گەورەم، پرسىيم، گوتى حەوت جۆرى دىشەن،

كەلىمەكان بەجۆرى دەنۋوسرىن. بەجۆرىكى دى دەخويىنەوە.

هارون: جا سوودى ئەو پىرمىتىدە چىيە... بەلىنى بىزانم؟

عه‌بدوللا: گەورەم لەم چەند مانگەي ئەم دوايىيەدا، چەند تەتەرىكى

بەرمەكىيم گرتۇوە... تا ئىستاش بەرم نەداون لەم جۆرە نامانەيان

پىيە... نە بەئىمە دەخويىنەوە نە بە تەتەرە كانىش...

هارون: ئاواها...

عه‌بدوللا: ئىستا ئەو پىاوا له مالەكەي مەندايە، دەبىئەتا بەيانى ھەمۇ

ئەو نامانەم بۆ تەرجەمە بىكەت... منىش وەعدى ئەوەم داۋەتى

كارىتكى شايىستە بۆ پەيدا بىكەم...

هارون: چىيە ئەو كارە شايىستە يە؟

عه‌بدوللا: با جارى نامەكان تەرجەمە بىكەت.

هارون: گوئىگە... دەيكەيت بەمامۇستاي چەند قوتاپىيەكى عەرەب تا ئەو

خەنانەيان فېركات... پاشانىش كتىيەن بەنەوا فەزلى

عەرەب بەسەر عەجەمدا... ھەركە ئەمانەتىمداو كەردى... خۆم

پاداشتى خەتاكانى دەددەمى...

عه‌بدوللا: گەورەم ئىيە چاكترى لى دەزانن...

هارون: بەرەيان مەسروور و چەند كەسى دەنېرىم جەعفەرى بەرمەكىيم بۇ

بىيىن.

عه‌بدوللا: (وەك ئەوەي گەورەتىن ئومىتىدى وەدى ھاتېتى لەسەرەك

دەلىنى:)

زۆر چاڭ دەكەن... گەورەم زۆر چاڭ دەكەن.

بهشی ههشتاد

دیمه‌نی یه‌ک

(قدسه‌رکه‌ی هارون) هارون، عه‌بدوللا، جه‌عفه‌ر

عه‌بدوللا: گهوردم مه‌سورو و چهند پاسه‌وانیک، جه‌عفه‌ریان هیناوه...

هارون: ده‌زانم... با چاوه‌ری کات.

عه‌بدوللا: ئەم شەو ئەم پیاوە هەمسو نامە‌کانى تەرجمە كردووه...

بەراستى ئەم جه‌عفه‌ری بەرمە‌کىيە تا بلىيى بىن ناموسە (نامە‌کان

دەخاتە بەر دەستى هارون)

هارون: (دەيانخوينييتمە، نامە‌يېكىيان رەنگى بىن تىكىددات) نامەرد...

عه‌بدوللا: گهوردم ئەم نامانە لە رىتى بەلخ و خوراساندا گيراون

هارون: (نامە‌يېك دەداتە دەستى عه‌بدوللا) سەيرى نامەردى بکە بزانە
چى نۇوسييەو...

عه‌بدوللا: گهوردم، هەمۈريانم خوتىندووه تەوه...

هارون: ئەمەيان بخوييەوە...

عه‌بدوللا: گهوردم لەمەياندا عەفۇوم بکە...

هارون: (بەتۈرپەيىيەوە) ئەمرت پى دەكەم.

عه‌بدوللا: (نامە‌کە دەخوييەتەوە) بىستۇومە مەھدى باوكى هارون،

دەستى لە گەل پۇورە‌کانى خۆيدا تىكەل كردىبوو... هارۇنىش

بەسەرنىجى ھەۋەسبازى گەمارقى عەباسە داوه... بەجۇرى سەيرى

دەكەت و بىن بە شەرابە و دەنلى... گەوردم، بىمبوورە ناتوانم

بىخوييەمەوە...

هارون: (کاغەزدەکە لىن وەردەگرى) خۆم دەخوييەمەوە...

عه‌بدوللا: جەعفەر خۆى لېرە يە، بۆچى بانگى ناكەيت خۆى بىخوييەتەوە...

هارون: نەخىر... تو بچۆ دەرى، با ياساولە‌كان جەعفەر بېشىكىن... بە تەنها

بۆمى بىنېرن... با كەس نەيىتە ژۇورى...

عه‌بدوللا: (دەچىتە دەرى پاش ھەندى، جەعفەر دىتە ژۇورى، هارون بەرەو

پېرى جەعفەر دەچىت ئەملاو ئەولاى ماج دەكەت بەرەخۇشىيەوە

لە تەنيشتى خۆى دايىدەن ئەمسو ئەم نامە گىراوانە لەنیيۇ

ژۇورە‌كەدا پەرت و بالاون، جەعفەر دەيا نېيىن رەنگى تىكى دەچى

هارون لە جەزۆكە تەنيشتى خۆيەوە دوو قاوه تىدەكەت،

يەكىكىيان دەداتە دەستى جەعفەر)

هارون: (بەپىتكەننەوە) جەعفەری بەرمە‌كى... ھاواپىيى منالىيم... خەرىكى

چىت؟ پىيم نەگوتى، بەغدا جى مەھىلە... كەچى دىسانەوە بىن

قسەيىت كردى...

جەعفەر: (رەنگى تىكىدەچى...) ئىيۇھ لېرە نەبۇون. گەلتى بىن تاقەت بۇوم...

هارون: (قسە‌كە لە دەپرى) لە كەماشان بۇويت؟

جەعفەر: بەللى ئەمېرى مۇئىىنن.

هارون: حەقەن مۇواسى برات بىنى...

جەعفەر: بەللى

هارون: تەكلىفي ئەھى لى كەدى لە گەلەيا بەرەو خوراسان بکەۋىتە پى...

جەعفەر: بەللى

هارون: ئەلېبەت گوتىشى، هارون بىن بەزەيىيە...

جەعفەر: (بىنەنگە)

هارون: حەقەن چۈويتە كەنگاودەر پەرستگاکە

جەعفەر: بەللى گەوردم.

هارون: چ شتىك سەرنىجى راکىشات...

جه عفه‌ر: (دله‌رزیت‌هود) فه‌رمایشته‌کانی ئەمیری موئمنین مەنتقىن...
ئەلبەتە دەپۇرسىم...

هارپون: (قاوه‌کەی دەخواتمود) مەترسە تۆش بىخۇرەوە ھېشتا زووه!
جه عفه‌ر: (دله‌رزى، قاوه‌کەی دەخواتمود)

هارپون: بىستۇومە ماوەيەك لەمە و بەر دەعوەتىيکى گەورەت كردووه.
جه عفه‌ر: بەلىنى گەورەم

هارپون: بۆچى

جه عفه‌ر: (بەبىن ئاگايىيەوە) حەزم كرد لياقەتى خەلیفە و بەخىندىبى
ئەمیرى موئىننەن بىن...

هارپون: (زۆر لە سەرەخۇ) بۆ بەنیازىت بېيت بەئەمیرى موئىننەن؟

جه عفه‌ر: (وەخزدىت‌هود) گەورەم، خەتام كرد، قىسەبۇو ھاتە سەر زمانم...

هارپون: ھەروا بە ئاسانى ھاتە سەر زمانت... ياخونەكانى خوت
دەگىپايەوە...

جه عفه‌ر: (خۆى لە باسەكە دەذىت‌هود) گەورەم ئىيۇھ فەرمۇوتان دنيا
كاروانسىرایە، دەبىن قەدرى حەيات و نىعمەتەكانى بزانىن... من
پىيم وايە ئەو كارەم بۆ خزمەتى دەولەت بۇوو...

هارپون: دەعوەت چ خزمەتىيکى دەولەت دەكتا!

جه عفه‌ر: (زمانى تىيىكەتالى) گەورەم، شىكۈمەندى و مەزنى دەولەت
دەخاتە رۇوو...

هارپون: راست دەكەى، ئەگەر ئەو دەعوەتە من كردىما... واتىيەكەم ئەو
دەعوەتەت بۆ ئەوە كردووه، خۆشەۋىستى خەلکى بەرھو لاي خوتان
رَاكىشىن... مەبەستم بۆ لاي بەرمەكىيەكان رَاكىشىن... ئەرى زىمارەى
بەرمەكىيەكان چەند كەسن؟!

جه عفه‌ر: جىڭە لە منالان لە ھەزار و دووسىد كەس زىاتىن.

هارپون: ژمارەى ئەوانەى پلەو پايەى بەر زيان لە دەولەتدا ھەيە چەندە؟

جه عفه‌ر: شوپىنهوارە مىئژۇوييەكانى كرماشان ھەمىشە سەرنجى منيان
رَاكىشاوه.

هارپون: خۇش بەحالت سەردانى شوپىنهوارە مىئژۇوييەكانت كردووه...
منىش ئەوەم داودتە بەر زىين، گۇرستانى بۆ خۆم دروست بىكم...
بىستۇومە لە سەرپولى زەھاب گۇرستانى سەرددەمى مەجوسىيەكانى
لىيە. حەزم دەكىد بۆ سياحەت سەردانى بىكم...

جه عفه‌ر: (بەترسەوە) ئەمیرى موئىننەن... ئىيۇھ گەنجىن و تەمەنلى درېزتان
لە بەرددەمدايە... حەيفە... دەم لە وشەي مەرك دەدەن...

هارپون: زۆر جار حەز لە مردن دەكەم... لە بەرخۆمەوە دەلىم ھادى برام گەلن
بەختەودر بۇو، لە گەنجىيەتىدا مەرە ئەم سەرەپىن و دەفایى و
جەفاكاري و خيانەت و نىك حەرامىيەن نەبىنى، كە، من لەم
پۆزگارەدا دەيانبىن... مردن حەقە... هەرىيەك لە ئىيەمەيش دەبىن
ھەموو ساتى ئاماذهبىن پېشوازى بىكەين (چاودەپىتە نىيۇچاوى
جه عفه‌رەوە) مەھدى باوکم، كاتى كە مەرە تەمەنلى چىل و سى سال
بۇو، دەيان كەنیزى بۆ خۇزى كې بۇو، چوار قەسرى مەزىنى دابۇو
دروست كردن... بەلام ناگەھان، لە كاتى سەفەردا نەخۇش كەوت و
مەردى... دەشلىن ژەھر خواردكرا... بەلام بەرەسمى سونگەي مەرگى
نەزانىرا چى بۇو... من وەسىيەت نامەي خۆم نووسىيۇ، بۆ
كۈرەكانيشىم مىساقىنامەم بەدىوارى كەعبەوە ھەللواسىيۇ... (ھەندى
بىيەنگى و بەرىتىمەتكى تايىەتى) بەراست تۆ وەسىيەتنامەي خوت
نووسىيۇ؟ ئەمدەنیايدى كاروان سەرایە و ئىيەش موسافىرىن... دىيىن و
دەرقىن... دەلىم ئىنسان تا زىندۇوە، دەبىن قەدرى حەيات بزانى...
ئەلبەتە تەمەنلى تۆ لە من زىاتر نىيە... (لەپى)

ئاگادارت دەكەمەوە دەبىن وەسىيەتنامەي خوت بنووسى و لە شوپىنىيەكى
ئەمېندا دايىتىي...

ئەللا زکر دەکەن. کەنیزەکانیش بەدەف بەدەورى ھارپون و جەعفتردا

(دەسۈورپىنەوە)

ھارپون: دەی دەی دەی

جەعفتر: (بى ئىراادە) دەی دەی دەی...

(بۆ ماودىيېك سەمای کەنیزەکان و ھەلّبەزدابەزى ھارپون و جەعفتر و

بەردەۋام دەبىتتى)

ھارپون: (دەنەرپىنى) بەس (ھەمۇو بەترسەوە دەۋەستن)

دوو جامى دىيمان بۆ تىيىكەن(دوو جامى دىييان بۆ تىيىدەكەن، يەكىن

دەيخۇنەوە) دەی بەردەۋام بن (کەنیزەکان بە دەف و سەماواه،

بەدەوريان دەسۈورپىنەوە ھارپون و جەعفترىش ھەلّدەپەرن تا

ماودىيېك بەردەۋام دەبن، گەللى بە دەنگى بەرز بەس (کەنیزەکان

رەدەچلەكەن، دەۋەستن...)

ھارپون: دەی (بەھەمان شىيە دەف و سەماو ھەلّپەركى دەستپىيەدەكانەوە تا

ماودىيېك بەردەۋام دەبن، ئەوجا بە دەنگىكى گەللى نزىم، وەك

ئەوەي خۆزى بىدوينىنى) بەس بەس... تەواو، حەۋەلەم نەما

(بەچاو كەنیزەکان تىيىدەگەيىتىنى، دەچنە دەرى، خۆزى و جەعفتر

دەمىننەوە، كراسەكە دادەكەنن... دەستى جەعفتر دەگرى، دەيياتە

سەر تەختى خىلافەت بە زۆر لە سەر تەختەكەي دايىدەنىشىتىنى...)

ئەگەر بۆ ساتىيىكىش بى ئەوا ئاواتەكەت وەدى دىتىم و لەسەر تەختى

خىلافەت داتىدەنىشىتىم... باوكت لەگەل خەيزەرانى دايىكما منيان

نايە سەر تەخت... ئەوا منىش بۆ چەند دەقىقەيىك لەسەر تەخت

داتىدەنىتىم...

(بەشىيەدەيىكى كۆمىيدى)

ئەمېرى مۇئىمەنин... خەلیفە ئىسلام ئەمەر بەغەرمۇون

جەعفتر: گەورەم... نابى... ھەرگىز... ئەمە جىتى من نىيە

جەعفتر: بىسىت و پېنج كەسىن

ھارپون: (لەپى) ئازاد بەختىسى بەرمەكى و رۆزىيەھانى بەرمەكى كىن؟

جەعفتر: (پەنگى تىيىكەچى وزمانى تىيىكەئالى) بۆ... ه... هىچ ropyو

داوه؟

ھارپون: ئەمانە خزمى تۇن؟

جەعفتر: بەللى لە خزمانى مەن... بەلام لە بەلخ دا دەزىن...

ھارپون: حاكمى بەلخ بەتۆمەتى كەھانەتى بەتخانە ئەمەھار دەستتگىرى

كەردون... ھەريەكە و دووسەد جەلددى لى داون... من بېپارام داوه،

سووكە پرسىارىيان لى بىكەن ئازادىيان بىكەن...

جەعفتر: گەورەم...

ھارپون: (قسەمى دەپىزى) ئەم دوو بەستەزمانە، پرو پاگەندەي سەيريان

بەدواوەيدى... گوایە لە سەركردەكانى تۇن و ئامادەي شۇرۇشنى (بە

پېتەنیندەوە) بەلام من ئەم مەوزۇوعەم چەند بەلاوه گۈزگ نىيە...

لەبىرتە منال بۇوين، كراسەكەي من ئەوەندە بەرپىن بۇو ھەردووكمان

دەچۈوينە ناوېيەوە... تا شەكەت دەبووين ھەلّبەز و دابەزمان دەكەد...

جەعفتر: بەللى گەورەم

ھارپون: (دەست دەبات، لەنېپۇ بوخچە كەيدا كراسىت دەردىتىنى) دەتىنى شەو

بە خەياتەكانى قەسەرم گوت ئەم كراسەم بۆ بىدوورن... وەرە با به

يادى جارانەوە ھەردووكمان بېچىنە نېپەيەوە (ھەردووكيان دەچنە نېپەيەوە

كراسەكەوە چەپلەيىك لىتىدەلات ھەشت كەنیزەنى جوان بەدەفەوە

دىنە ژۇورى دوو كەنیزەش شەرآبىان پېتىيە جامىيەكى زېپىن دەدەنە

دەستى ھارپون و جامىيەكى زېپىن، دەدەنە دەستى جەعفتر

شەرآبىان بۆ تىيىدەكەن . شەرآبەكە ھەلّدەدەن... دەنگى دەفەكان بەرز

دەبىنەوە... ھارپون و جەعفتر لە شىيۇدى زىكىرى دەرويىشان بە ئەللا...

جه عفه‌ر: (به عه بدوللّا) هه رکه سین دوزمنایه‌تی خه لیفه بکات، سزاکه‌ی
چییه؟
عه بدوللّا: (به بن بیرکردن‌هود) مه رگه...
جه عفه‌ر: حوكمه‌که که مترا که وه...
عه بدوللّا: چاوه‌کانی هه لکولن...
جه عفه‌ر: که مترا که وه...
عه بدوللّا: هه ردودو دهستی بپرن
جه عفه‌ر: له مه‌یش که مترا... سزاکه بیت دلّقیه خوینیکی تیا نه رزیت...
عه بدوللّا: مه گهر ئیهانه‌ی بکه‌یت
جه عفه‌ر: چون
عه بدوللّا: جنیوی بدھری... تفی لیکه...
جه عفه‌ر: (به هارون) تو ده‌لیتی چی...؟
هارون: ئوهی ئه میری موئمنین و خه لیفه‌ی ئیسلام پن چاکه ئه لب‌ته
پیروزه
جه عفه‌ر: عه بدوللّا بخه‌ده سه‌ر چوک... با شیوه‌ی که ره بگری...
هارون: (عه بدوللّا دخاته سه‌ر چوک، هه ردودو دهستیشی له سه‌ر زدی
داده‌نی)
جه عفه‌ر: سواری ئه و که ره به
هارون: (سواری پشتی عه بدوللّا ده‌بیت)
جه عفه‌ر: تاوی ده...
هارون: (وهک ئوهی سواری که ره بوبن تاوی ده‌دات... سین چوار جار
له مسه‌ر ته ختی خیلافقه تموده بۆ ئه وسه‌ری هزله‌که‌ی ده‌بات)
جه عفه‌ر: به سه... رایگر... بینیره ده‌ری...
هارون: (رای ده‌گری له سه‌ر پشتی دیتە خواری، عه بدوللّا ده‌باته ده‌ری)

هارون: ده‌بیت دانیشی وهک خه لیفه‌ش ئه مر بکه‌یت...
(عه بدوللّا دیتە ژووری، ئه م دیه‌نه ده‌بینی به سه‌رسور مانه‌وه
ده‌یه‌وئی قسه بکات. هارون نایه‌لی: به عه بدوللّا...) ئاده‌ی کپنوش
بو خه لیفه‌ی ئیسلام ببه.
(عه بدوللّا روهو هارون ده‌وستی کپنوش ده‌بات)
هارون: حه یوان... گوتم. بۆ خه لفه‌ی ئیسلام، بۆ ئه میری موئمنین
(عه بدوللّا بناچاری روو له ته ختی خیلافت ده‌کات و کپنوش
ده‌بات)
هارون: (به عه بدوللّا) تو بۆ ده‌ره‌وه...
(کپنوش ده‌بات بۆ جه عفه‌ر) ئه مرکه‌ن گهوره‌م...
جه عفه‌ر: (بهلیوه لەرزه‌وه) گهوره‌م...
هارون: (به تووپه بونه‌وه) ده‌بیت ئه مر بکه‌ی...
جه عفه‌ر: ده مه‌وهی، ئه و که سه‌ی نیوانی من و توی تیکداوه، بوم بانگ
که‌یت.
هارون: زۆرن... زۆر زۆرن...
جه عفه‌ر "ئوهی مه‌یسیر ده‌بیت
هارون: ئیستا مه گهر عه بدوللّات بۆ بانگ که‌م
جه عفه‌ر: عه بدوللّا، يانی نیوانیوی دوزمنه‌کانم...
هارون: رېنگه زیاتریش بین
جه عفه‌ر: بوم بانگ که
هارون: ئه مر ددکه‌ی گهوره‌م...
جه عفه‌ر: به په‌له...
هارون: (ده چیتە ده‌ری، عه بدوللّا لەگەل خویدا ده‌هینیتە ژووری هارون
کپنوش ده‌بات، عه بدوللّاش لاسایی هارون ده‌کات) فه‌رمون
گهوره‌م...

(هارون دیتە زۇورى، دەبىنى جەعفەر لەسەر تەخت ھاتوتە خوارى).

هارون: (بە جەعفەر) بچۆرەوە سەر تەخت... ئەمرکەردن خۆشە جەعفەر: نەخىر ناچەمە سەر تەخت... ئەمر کەردن خۆش نىيە

(ھەردووكىيان چوار مىشقى لە تەنېشىت تەختەكە و دادەنىشىن)

هارون: رۆزگار بەپەلە تىدەپەرى... گەللى ھەوراز و نشىتىي تىدا بۇ ھەر جارەو روخسارىكى دەخستە رۇو، جارى گەش و پې لە بىزە جارىتكى تر مپومىچ... ئەم رۆزگارەمان سەير بۇو، جارىتكى رېشەباو لافاو... جارىتكى دىش ئارام... ئەرى بلىنى بىزانم چەند منالىت ھەيە؟

جەعفەر: زۇرن.

هارون: چەندن؟

جەعفەر: دوانزە.

هارون: (قاقا پىيدەكەنلى) خۆش بەحالت... من ئەوندە ژنان و كەنيزانى ئاوس كردووه، نازانم ژمارەي منالەكانم چەندن تەنانەت ناوى زۆرىيەيان نازانم... تو دلىيایت دوانزە منالىت ھەيە.

جەعفەر: (پىيدەنگە)

هارون: باشە ئىستا ھەندى كارى دىم ھەيە ... دەبىن جىيەجييان بىكم ... هەر بەيادى جارانەوە، شەۋىتكى پېشەراب و ژىن و سەما و گۈرانىم بۆئامادە كردوويت چەندىن كەنلىز، رۆمى، فارسى، يۆناني، عەرەبىم، بۆئامادە كردوويت... بەكىرتى شەۋىتكى شاھەنەم بۆ ئامادە كردوويت... بەھىيام تاشەو دادىت زۇر نەخۆيىتەوە (چەپلە لىيەدەت ھەمان كەنلىزەكان دىنە زۇورى) جەعفەر بەئىتە دەستىرەم... تا شەۋىتكى سوورى بىرقەدارم بۆئامادە كردووه.

(كەنلىزەكان بەچوار دەستە، جەعفەر ھەلدىگەن وەك منال دەيىخەنە

سەر دەست و دەيىخەنە دەرى)

دېيەنى دۇو

(بانىيەتى قەسرەكەي ھارون... كاتى خۆرئاوابۇنە ھارون، زوبەيدە، عەبدوللەل...

عەبدوللەل: (دېتە بانىيەتكە، كىنۇش دەبات، گەلنى بەكە يە خۆشىيەوە) گەورەم، مۇوسايى بەرمەكى لەگەل مەحمدەدى براي كەوتتە نىيۇ داوهەكەوە بە ئاسانى غافلگىر كران...

ھارون: مۇوسا زىرەك بۇو چۈن بەئاسانى كەوتە داوهە
عەبدوللەل: قورىان (تەيرى زىرەك لەدەنۈوكەوە پىتە دەبى)

ھارون: (نېيمچە تۈورەيە) مەبەستت؟

عەبدوللەل: بەوردى عەقل مۇوسامان خوتىندهو
ھارون: بە رەوانتر قىسەبکە

عەبدوللەل: ماواھىكە بەندە و راۋىيەتكارانم لە ھەممۇو ژيانى مۇوسا كۆلائىنەوە... بۆمان دەركەوت كەسىكى ئازايىھ... جا ئىمەش داوهەكەمان بۆ شۇتنېتكى دىي دانا...

ھارون: حەيوان رۇونقىر قىسە بکە

عەبدوللەل: گەورەم گۇتم بۆمان دەركەوت پىاۋىتكى ئازايىھ... ئىدى ئىمە حىسابى شىرمان بۆ كەردى... رۇومان لە چىڭ و كەلبەي نەكەرد... رۇومان لە عەقلەكەي كەرد...

ھارون: (بە تۈورەبۇنەوە) گۇتم بە رەوانى قىسەبکە، ئەمشەو گەلنى كارى

عهبدولللا: ههر له پي يهكىن له بهرمەكىيەكانوھ دەستم گەيشتە ئە و
كەنيزە...

هارون: بهكورتى بۆم باس بکە...

عهبدولللا: هەر كە كاغەزدە دەگاتە دەستى، لەگەل مەممەدى براى و دە
كەسى وەك پاسەوان خۆيان دەگەيىننە دەرورىدە بەغدا، ئىممەش
بەدوو سەد سەرپازى عەربەدە لە پېشوازىياندا بۇوين... با ئەۋەشم
لەبىر نەچى، موسا بەھەمان خەتى رەمز كاغەزىك بۆ فەزلى براى
دەنۇوسيتى داواى لىتى كەرددووه بەپەلە بگاتە بەخدا ئىممەيش زقر
بەگەرمىيەدە چاودەرىيى دەكەين...

هارون: دەستخوش، ئەمە سەرتاڭ كارەكەم بۆئاسانتر دەكتات... بچۇ بۆ
نەھۆمى خواردە... جەعفەرم سپارادوتە دەست دە كەنيزە
ھەلبىزادە... لە كۈنى دەرگاوه سەيركە بىزانە و دىزى چۆنە، زۇو
ئاگادارم كەوە... فەزلى كورپى رەبىعم بۆ بانگ كە، ئەويش لە
خوارىدا چاودەرىيە...

عهبدولللا: ئەمر دەكەي گەورەم (دەروات)

هارون: (بە زوپەيدە) چەند گۆزە شەربات هيئناوه...

زوپەيدە: (بە ساردىيەدە) وەك خۆت گوتت يەك گۈزە...

هارون: (لە بانىيەتكەم سەيرى خۆر ئاوا دەكتات) ئەوا هەتاوه سوورەكەيش
ون بۇو... ئىستا دەپى بەغدا بەشىوھىيىكى دى رېشىن كەمەدە...
(فەزلى كورپى رەبىع دىتە بانىيەتكە، كېنۇش دەبات)

فەزلى: ئەمر كەن گەورەم

هارون: (بە خۇيىنساردىيەدە) ئەوا خۆر ئاوا بۇو... وەك نەخشەكەم بۆ
كېشاویت، بىر دەست بەكار بە... بەغدام بەشىوھىك بۆ رېشىن
دەكەيەدە دەرزىيىك لە سەر زەۋىيەكەدا بەچاو بېيىنرى... دەممەوى لە

گەنگەم لەبەر دەستدا يە لەلا يە كەوە و دەعدم بە جەعفەرى بەرمەكى
داوە، جوانترین شەھى بۆ بېزىنەمەوە دەممەوى بەغدا بەشىوھىيىكى
دى بېيىنم! مېشىك بە جوانىش ئىش ناکات... دەممەوى بى پېتچ و
پەنا بە رەوانى قىسە كانت بکەي.

عهبدولللا: ئەلېتە جەنابى خەلەپە چاڭ دەزانى شىئر حەيوانە

هارون: دەتهوى بلىتىيەمەن ئازايىتىك حەيوانە...

عهبدولللا: گەورەم نەك ھەممۇيان

هارون: ئەم؟

عهبدولللا: زۆرىيەيان...

هارون: بهكورتى بۆم باس كە...

عهبدولللا: گەورەم ئىممە يەكسەر رۇومان لە عەقلەكەم موسا كرد ھەر
بەپىباوهى كە بە خەتى رەمز كاغەز دەنۇوسيتى بەناوى جەعفەرەدە
كاغەزىكەمان بۆ نۇوسي.

هارون: چىتان بۆ نۇوسي

عهبدولللا: بەم شىيە كاغەزەكەمان بۆ رەزاندەدە لە جەعفەرەدە بۆ موسا.
هارون گەلىن نەخۆشە بىن دەچى زەھر خوارد كرابىن، بە پەلە لەگەل
مەممەدى برامدا بگەندە بەغدا... ھەرجى زۇوھ ئاگادارى فەزلىش
بکەن بگاتە بەغدا... ئەمە يەك دووھ ئەو دوو فەوجەي ھارون لە
بەغدا دۇورى خىستنەوە بەنامەيىنک ھەر دوو فەوجەكەم گەرانەدە بۆ
بەغدا پېيىستىييان بەسەر كەرەدە ھەيە... پەلە كەن...

هارون: چۆن ئەم كاغەزەتان گەياندە دەستى

عهبدولللا: (بە زەرەدەخەنەوە) ھەر لەپى يەكى لە كەنيزەكانى خۆيەدە... كە
لە مېشە لە نېۋە قەسەرەكەم بەغدايدا چاندېبۇم.

هارون: چۆن؟

هارون: (به تورپییه وه) زندیق... زندیقی چی... من خوّم نازانم مانای ئەم
وشئیه چییه... باوکیشم نەیدزانی، هەر ھەوەندە دەزانم ھەر کەسى
دۇزمىاھ تىيمان بکات بەتۆمەتى زندیق رەشە خەلکە کەھى لىن ھان
دەدەين... ئەوجا له نیتى دەبەين، ھەر ھەمان رەشە خەلکە کەھىش
ئافەرين و دەستخوشىمان لىن دەكەن...
(به عەبدوللە)

ئادەي بلنى لە كۈنى دەرگاكەھە چىت دېبىنى... ئىسمەيىش... من و
زوبەيدە ئەمشەو لاسايى دەكەينەوە...
عەبدوللە: (بە شەرمەوە) گەورەم... زوبەيدە خان... خانى خانمان لىرەدایه...
شەرم دەكەم...

هارون: (به تورپییه وه) ئەمرت پىن دەكەم...
عەبدوللە: (بە ترسەوە) شەرم دەكەم...

هارون: (بە زەردەخەنەوە) لە كى؟
عەبدوللە: (بە ھەمان ترسەوە) لە خانى خانمان شەرم دەكەم.

هارون: (قاقا پىدەكەنی) ھىچپۈوچ ئە بۆ شەرمەت نەدەكەرەت پۇزانە
پاپۇرتى قەسەرە كەھى زوبەيدەت بۆ دەخوتىندەمەوە... ئەم بۆ شەرمەت
نەدەكەرە باسى ئەو دەرمانانەت دەكەرە، جىرىلىلى پىشىك بۆى
دەگرتهوە.

(زوبەيدە رەنگى تىك دەچى بەئاشكرا ئەزىزىكانى دەلەرزى)
عەبدوللە: گەورەم من فەرمانى ئىيە جىېھىن دەكەم... ئەمەرە كانى ئىيە ئەوە
بۇ كە دار و بەردى ھەموو قەسەرە كانى زوبەيدەو گەورەپىاوانى
دەولەتت بۆ بکەم بەچاو و گوئى.

هارون: چاكت كەد... بلنى بزاڭم چىت دى...

ھەموو شويئە كانى بەغدا لە يەك كاتدا دەست بەكارىن...
فەزل: ئەم دەكەن گەورەم... ھەموو شتى ئامادەيە تەنها چاودپى ئەملى
ئىيەين...

هارون: بېۋە كارى خۆت بېبىنه...
فەزل: (كىرنوش دەبات، پاشەوپاش دەكشىتەوە، لەم كاتدا عەبدوللە دىتە
بانىزەكە، وەك ئەھە مىزدەيىتى كى خۆشى پىن بىن پەلەيەتى، بىن

ئاگىيانە خۆى دەكىشىتە پاشولى فەزل بەپشتا دەكەھى... زوبەيدە
بەم دېئەنە پىدەكەنی ھارۇنىش لاسايى زوبەيدە دەكاتەوە...)

عەبدوللە: (بە زەردەخەنەي مەرايىيەوە) گەورەم لە نىيۇ دەكەنیزى نىمچە
پووتدا بەشەدەيىكى سەير دەخواتەوە...

هارون: سەير؟

عەبدوللە: بەلى گەورەم

هارون: چۇن؟

عەبدوللە: ھەر جارەو كەنیزى بانگ دەكات...

هارون: قىسە كانت تەواو كە...

عەبدوللە: گورەم زوبەيدە خانم لىرەدایه!

هارون: (ئاوار لە زوبەيدە دەداتەوە) من نازانم عەبدوللە چ دەلى... بەلام
دەزانم جەعفتر بەزەوقە ئىيىستا ھەرچىيەك دەكات، ئىسمەيىش
ئەمشەو لاسايى دەكەينەوە...

زوبەيدە: (بە تورپییه وه) لاسايى مەجوسە كان؟

هارون: بى ئەمەك مەبە، فىرى زەق و چىتى دەرگەتنى نىعمەتە كانى
زىيانىان كەردىن...

زوبەيدە: ئەو زەندىقانە؟

هارون: يا، خوت، شتت بۆ هەلیهستووه؟
عەبدولللا: گەورەم، خەتكان دیارن... خەتنى من نین ھى خەفييە
نووسەكانن...

هارون: دەي بلنى بزانم، جەعفتر چى دەكىد...
عەبدولللا: لولەى گۆزە شەرابەكەي بەدەستى راستى خستبۇوه نىوان
ھەردوو مەممکى كەنيزى، شەرابى پىادەكىد، بەسنج وسکيا،
شەرابەكە دادەچۈرا دەستى چەپىشى بە جامەكەو بۇو، بستى لە
خوار ناوكى رايگەرتىبوو، كە جامەكە پې دەبۇو... يەكىن ھەلى دەدا و
دەيگۈت

زوبەيدە: (دقىقىئىتى) بىن حورمهت
هارون: (بە زەردەخەنەوە زۇر بە ھېمىنېيەوە) چى دەگوت؟

عەبدولللا: گەورەم كفرى دەكىد
زوبەيدە: (بە ترسەوە) ئەو بەرمە كىييانە... بىن حەيا... بىن ناموسن.
هارون: (بە پىتكەنېنەوە) نەمگۈت بە زەوقن

(لەم كاتەدا لەھەر چوار لاي بەغدا ئاگر بەرز دەبىتەوە) ئەمرى من
بەغدائى رۆشن كرددوو.
بە (عەبدولللا) تۆ بېرى لە كونى دەرگاكە سەيركە بزانە جەعفتر چى
دەكات.

عەبدولللا كېنۈش دەبات و پاشەو پاش دەكشىتەوە
هارون: (شىيت ئاسا سەيرى هەر چوار دەوري خۆى دەكات) زوبەيدە...
زوبەيدە... سەيركە... بەغدا چەند سوورە
زوبەيدە (دەستى ئۆزخەي بەسەر سنگى خۆيا دەھىتى) بەر لەئىستا
ئەم تەنورت داخستبا.

(زوبەيدە سەرى شۆپ كەردووەتەوە، دەيھەوئى بپوات هارون دەستى
دەگرى و بەتۈورەيەوە)
مەرپۇ...
(بە عەبدولللا) زۇو كە...
عەبدولللا: (دەلەرزا) گەورەم بەدەستى راست گۆزەكەي گرتىبوو بەدەستى
چەپىش جامەكە...
زوبەيدە (دقىقىئىتى) وس... بىن حەيا
هارون: (بەسەر سورىمانەوە سەرنجى زوبەيدە دەدات) چ زۇو تىيگەيشتى...
من جارى تىن نەگەيشتۇوم چى كەردووە...
(بە عەبدولللا)

بەدەستى راست گۆزەكە و بەدەستى چەپىش جامەكە؟
عەبدولللا: بەلنى گەورەم
هارون: (بە زوبەيدە) تەواوى كە... چى دەكات
زوبەيدە (رېنگى لەپوودا نەماوه) نازانم...
هارون: ئەي بۇ قىراندى؟
زوبەيدە: حەزم لەوە نىيې قىسىي بىن ناموسانە بېيىستم!
هارون: (بە عەبدولللا) تۆ دەلىي چى؟ راستە زوبەيدە حەزى لەم قسانە
نېيە؟

عەبدولللا: (دەلەرزا) گەورەم
هارون: (دەنەرەتىنەتە سەرى) جوابى دەۋى
عەبدولللا: (زمانى تىكئالا) زوبەيدە خانم... حەزى... لە ... (قسەكەي
تەواو ناكات)
هارون: دەلىي راپورتەكانى لەبىر چۆتەوە...
عەبدولللا: گەورەم

زویهیده: خوژیام بۆئه و رۆژه دەخواست، غەیرە عەرەب بەدەستى ئەمینى
جىنىشىنت تۇوشى ھەمان چارەنۇس بن.

هارون: (شىتانە بە دەوري زویهيدەدا دەسۈورپىتەوە)

بېرىام داوه تەنھا سىانىان... تەنھا سىانىان بە زىندۇيەتى
بېتىننەوە... ئەوانى دى بە بېرىارى ھارون ئەلرەشىد لەنیو
دۆزەخى ئەم دونيايەدا بىسووتىن... (سەيرى لاي باکور دەكات)
زویهیده... ئەوه قەسرەكەي مۇسايە... سەيرى باشور كە... قەسرەكەي
مەممەدى براى مۇوسا... چۈن دەسۈوتى سەيرى
ناو جەرگەي بەغدا كە ھەموو خانۇو بەروى بەرمەكىيەكانه...
زویهيدە... زویهيدە سەيرى دەسەلاتى ھارون كە... لەم دىنيايدا ج
دۆزەخىيەكى داگىرساندۇوە... شەراب شەراب شەراب دىيى... ھەمان
ئەم ئاگرەي بەغدا لە ناخىدا بەرز بۆتەوە... شەرابم دىيى تا زىاتر
ئاگرەكەي ناخىم بگەشىتەوە...
(گۆزەكە و جامە زىپىنەكە لەدەستى زویهيدە وەردەگىرى، لەبانىزەكەدە
جامەكە هەلددەاتە خوارى.)

(سەرېرەز دەكاتەوە دەم بەلولەي گۆزەكەدە دەنلى.)

هارون: زویهيدە، قەت بەغدات بەم جوانىيەوە بىنیو؟

زویهيدە: (بەئەسپاي) ھىشتا مەئۇن...

هارون: «بەدنگى بەرز» چىت گوت؟!

زویهيدە: (خۇى لە پرسىيارەكە دەدزىتەوە، بەدەست ئىشارەت بۇ باشۇورى
بەغدا دەكات) سەيرى ئەو گەپ سۈورە بەرزە بکە ئەوه قەسرى
كامىيانە؟!

هارون (دەست دەخاتە بەر چاوى، بە جوانى سەير دەكات) ئەوه يەك قەسر

هارون: ھەموو شتىن لە كاتى خۇى... راپۇشىن كاتى خۇى ھەيە، راپۇ
درکاندىش كاتى خۇى ھەيە.

زویهيدە: (دەشلەئى)

هارون: (دەست بۇ لای راست درىتى دەكات) سەيرى ئەو ئاگرە سۈورە كە
... ئەو قەسرەكەي جەعفەرى بەرمەكىيە، كە شەوانە، بەچوار ھەزار
مۆم ژۇورەكانى رېشىن دەكىدەوە... بەوردى سەيرىكە ئەوا ئاگرەكە
گەيشتە باغەكەي... ئەوا گەيشتە، تمويلىكەي كە چوار سەد ئەسپى
رەسەنى تىيا بەخىو دەكىدە... سەيرىكە گۈئى شل كە... حىلەي ئەسپە
زەندەق چوودەكان بىبىستە.

(سەيرى لاي چەپى دەكات)

زویهيدە... سەيرى... ئەو ئاگرە بىن ئامانەش ئاگرە قەسرەكەي فەزلى
براي جەعفەرە... بە فەزلى كۈرى پەبىعەم گۇتووە، لە ھەزارو دوو
سەد كەسى بەرمەكى، تەنھا يەحىا و فەزلى و ژنەكەي يەحىا
بەزىندۇيەتى بەھىلىتەوە

(زویهيدە وەك منال ھەلبەز و دابەز دەكات و پىيەتكەنلى)

زویهيدە: خوژىيا پىيت دەگوت، ئەو پىيرە كەرهەش بىكۈزى... ئەو سەرى
مارەكەيە.

هارون: دەرانم سەرى مارەكەيە... دەمەوى لە زىندانى نىيم رۆزى دەجار
مردن بە چاوى خۇى بىبىنى

زویهيدە: ئەوهەتا دەسۈوتىن... خانۇوبىان، سامانىان دەسەلاتىيان... ئەوهەتا
ئېرانييەكان دەنلى بە خۆلەمېش... (بە دەنگى نزم) ئاي بۆئەو
رۆزەپىش ئەو قەھپە زادەيە بىبىن... وەك ئەمان، بە دەستى ئەمینى
كۈرم ئەوها دۆزەخىيەكىيان بۇ داگىرسىنلى...

هارون: (لا دەكتە لا وە) ئەوه چىت گوت؟

هارون: هه رگیز به خدام به و جوانی بیه نه بینیو... سهیر که چند جوانه... که
عه بدوللّا شه رمی له تو ده کرد... گوناکانت سوره لگه رانه وه...
ئیستا به غدا له گونا شه رم داگرتوده کانی تو ده چنی... پاش چند
رژیکی دی، رهنگی به غدا به رهنگی گونا شه رم داگرتوده کانی
عه بدوللّا ده چوینم... عه بدوللّا که دیگوت شه رم ده کم ، زوبهیده
خانم لیرهیه... رهنگی پوشاری به رهنگی خوله میش ده چوو... ئای
به غدا پایته ختی ئیسلام، دوو رهنگی سهیرت له خوگرت، رهنگی
راپورت نووسنی و رهنگی راپورت له سه رنوسنروی...
زوبهیده: (دهله رزیته وه) ها... ها...
هارون: ناحقت نه بتویش ئینسانی!
(الم کاته دا عه بدوللّا دیته سه ری و نزیکی با نیزه که ده بیته وه)

عه بدوللّا: گهوره م

هارون: (قسه کهی پین ده پین) هه ر خه ریکی کفره
عه بدوللّا: له کفر ئه ولا تریش!

هارون: (به عه بدوللّا) تو بپز راپورت له سه ره شه وه سوره زوبهیده
ئاماده بکه.
(به زوبهیده)

هه لسے ئیمه ش بچینه نیو نوین و لاسایی جه عفره ر بکه بینه وه...
شه رابه که مان ته هور ترکهین.

نییه... ئه و دوانزه دانهی نزیک به یه کن... جوان دیقه تی ددیه...
سهیر که ... سهیر...

زوبهیده: ئه و هه مسو بعضا سوره لگه را ئه و دنده قه سر و باع و
سامانیان هه ببوه، وائیمه نه مان ده زانی؟!

هارون: بپیارم داه، کاروانسه را کانیان... باع قه سر... هه مسو
هه مسو... (دهستی زوبهیده ده گری) بخورد وه... وه ک ئه م گپه
سورانه. سه مای سوره سه مای شیتنه م بوق بکه سهیری ئه م گپه
لای باکور بکه دووسه د گه زیاتر به رز بوتنه وه... (به دنگی به رز)
ئاگری سوره... سهوز وشك، دارو به ره رچی زیرو حیان هه يه
رایماله (به زوبهیده) دهمت بکه وه...

زوبهیده: قه د شه رابم نه خوارد و ته وه

هارون: (پیده که نی) او بین خه فیه نووسه کانی عه بدوللّا درو ده کمن!

زوبهیده: قه د شه رابم نه خوارد و ته وه

هارون: ده ترسم درقییکی دیش بکه یت... بلیت له تو زیاتر چ پیاویکی
دیم نه ناسیووه.

زوبهیده: (به تووره بیه وه) هارون... دهمت داخه

هارون: (به پیکنینه وه) زوبهیده دهمت بکه وه

زوبهیده: گوتم دهمت داخه

هارون: ده لیم دهمت بکه وه

زوبهیده: (به ترسه وه ده می داده چه قیتنی، هارون به له تردانه وه به دهوری
زوبهیده ده سورتیه وه، لوولهی گوزه دی شه رابه که ده خاته نیو ده می
زوبهیده، چهند قه تره شه رابیک ده خاته نیو ده میه وه، لوولهی
گوزه که ده ده کات... سین چوار جار، ئه م کاره دووباره ده کاته وه...
ئه و جا خوی بین به شه رابه که وه ده نی،)

تۆپپاونىكى بەفەراسەت ناويانگىت دەركردووە... كەچى ئىستا ھەند
گەوج و ئەحەمەقى... ئەمەرم پىتىيە سەرت بېپەرىنىم...

جەعفەر: (لەرز دايگەرتووە) تۆلىت تىكچۈوە... هەرگىز ئەمېرى مۇئىمنىن ئەم
جوڭە بېپارە نادات... چەقلەن دەبىرى، خەلیفە، ھارون، ھارونى
برام بېپار بىدات لە گەردەن جەعفەرە بەرمەكى بىدەن...
(كىسىهەيىك پارە لە گىرفانى دەردىنى)

ئەم كىسىهەيە پىنج سەد لىرىھى زېپى تىدايە... ھا... دىيارى منه بۆ
تۆ...
(مەسرور لىتى وەرددەگرى)

وەرە منىش بىھ بۆ لای ئەمېرى مۇئىمنىن... تا بۇتى بىسەلمىن كە، تۆ
بە ھەلەدا چۈويت.

مەسرور(كىسىهەزېپەكە دەخاتە گىرفانى) زېپە پىسەكانى تۆ
بەكەلکى من نايەت...

جەعفەر: دە ئەۋەندەدى دىت دەددەمىن

مەسرور: هيچت نەماواه... هيچتانا نەماواه ھەموو شتىكتان بۇونەتە
خۆلەمېش ...

ئەمشەو ۋەنەكەي يەحىاي باوكت كە چوار سەد كەنېزى ھەبۇو،
لەسەر شۆستەكانى بەغدا خەوت، هيچ كەسى دەرگاي بۆ
نەكىرنەوە.

جەعفەر: (دەلەرزى) چى؟

مەسرور: (بە تۈورەيىيەوە) پىشىم كەوە!

جەعفەر: (دەست بەگريان دەكات و دەپارپىتەوە) لىيگەرە با خەلیفە بىيىن.

مەسرور: ئەو نايەوى بتىيىنى.

دېيىھەنسى لىق

(بەرە بەيانە:

جەعفەر لە نېسو كەنېزەكاندا خەوتتووە. مەسرور بەتوندى لە دەرگا
دەدات)

مەسرور: جەعفەر... جەعفەر بەرمەكى... ھەلسە زووو لە گەل ئىيمەدا وەرە.
جەعفەر: (لە دەبىو دەرگا كەوە) باشە... بۆ وا تۈورەي... دەلىي نامناسىتەوە.
(دەرگا كە دەكىرتىتەوە، جەعفەر دىتىتە دەرى)

مەسرور: من خائىن و بىن شەرەف ناناسىم...

جەعفەر: (دەبىنى جگە لە مەسرور دە دوانزە سەربازى پەچەك دىارن...
دەست دەخەنە سەر شانە كانى مەسرور)

مەسرور ئەۋەندە تۈورە و توند تەبىعەت مەبە... من ئەم قىسانەت
بەنە گۇتر او دەزمىقىم... مەسرور ئازىز بۇ لېم تۈورەي...
مەسرور: (بەتوندى، دەست بەسنىگى جەعفەرەوە دەنلى) من ئازىزى، خائىن
و بىن شەرەف و بىن ناموسان نىم و دەيانەوى دىز بە خەلیفە خوا
كودەتا بىكەن... زووکە دەي، لە گەلما وەرە.

جەعفەر: چاكە ئەوا من لە گەل تۆدا دېم بۆلای ئەمېرى مۇئىمنىن
مەسرورو (بە بىن ئەھەمېيە تەوە) تازە درەنگە، ئەو نايەوى تۆ بىيىنى
جەعفەر: (بە ترسەوە) مەبەستت چىيە؟

مەسرور: (بە زەرددەخەنە تەۋەسەتىزەوە) عەجىب

جه عفه‌ر: (به پارانه‌وهوده) ده خوت بچو بیبینه، دلنجام له کاتی مهستیدا ئەم
بپیاره‌ی داوه.

مهسورو: پیویست ناکات، زور بلیت...

جه عفه‌ر: دلنجام تۇنابەخشى پیت دەلى بۆ پرست پىن نەکردمەوه...

مهسورو: (ھەندى بىدەنگە، لە پەيژەكانه‌وه دەچىتە سەرى پاش ھەندى
دىتەوه خوارى) لەبەر خاترى جەنابەت خەلیفە پىئى گۇتم: دايىك
قەھپەی حەرامزادە... دەبى شەفاعەت بۆ خائين و بىن شەرەف
نەكىرى.

جه عفه‌ر: (بەگریان و پارانه‌وه دەكمۇيىتە سەر پىلاۋەكانى مهسورو)
دەمەوى تەنها ئەوهى لىپ پېرسى، چ خيانەتىكىم كەدووه.

مهسورو: (دەچىتە پەنا گۆئى جەعفه‌ر و بەئاستەم دەچىتەنەتىكىم كەتىيەوه)
عەباسە... ئا... ئەمشە و عەباسەم گەياندە لای حەسەن و حوسىن
ئەوا ئىستايىش تۆ دەگەيمەنە لای عەباسە...

جه عفه‌ر: (دەسبەردارى گریان و پارانه‌وه دەبىن، بەدەنگى بەرز ھاوار دەكتات
و دەكمۇيىتە سەر زۇويە... بىكۈزۈ... نەفرەت لەتۆ لە خەلیفەي
خوشتەر لەورپىن (خوشتەرلەورپىن)

مهسورو: خائين بىن دەنگىبە... با گۆئى لىپ نەبىن ... گەر ئەم جىتىوانەت
بىزەنەت زىننە بەچالىت دەكتات.

جه عفه‌ر: گۇتم پەلەكە.

مهسورو: (جه عفه‌ر پەلەكىش دەكتات، دەبىياتە پىشى پەر دەيەكەوه) بۆ
ئەوهى ئازارت زور نەبىن گەر دنت بەرزكەوه...

جه عفه‌ر: گۇتم پەلەكە.

مهسورو: شەمشىرەكەى دەوشىئىنى... خوتىن بەزىزىر پەر دەكەدا رېچكە
دەبەستى...

ديمهنى چوار

(ھەمان دىمەنى يەكەمى بەشى يەك ھارپونى يەك لەناو تابۇوتدا يە
و ھارپونى دوو رادەكىيىشى لە ھەمان بىباياندان ھارپونى يەك لەناو
تابۇوتەكەوه)

پىيم گوتى، خوتت ماندوومەكە. بىستە زەويىك نادۇزىتەوه، لەگۈرم
نىيى... من نەمردووم و نامرم...

ھارپونى دوو: (تابۇوتەكە لەسەر شانى خۆي دادەگرى)

دەزانم بىستە خاكى نادۇزىمەوه قايل بىت و بىتكىتە خۆي.
ھارپونى يەك: پىتم خۆشە و اگەيشتۇويتە ئەم قەناعەتە.

ھارپونى دوو: قەناعەتى هەر دووكمانە...

ھارپونى يەك: ھەر جمكەكەي جاران نىن!!

ھارپونى دوو: بلىي ھەر جمكەكەي بەر لەدایكبوونمانىن ھەموو شتەكانى تۆ
دەزانم... تەنها شتى نەبىن دەمەوى بىزام، لە شەھى قەتل و عامەكە
پەشىمان نىت.

ھارپونى يەك: (لەناو تابۇتەكەوه پىيدەكەنى) نەخىر...

يەحىا و فەزلىم بەزىندۇويەتى ھېشىتەوە يەحىا دەست و پىيى
بەزنجىرەوه بۇو، پاش سى سال زىندانى مرد.

فەزلىش پاش ھەشت سال زىندانى لەزىز جەلددە مرد.

سېبەينىي ئەو شەھە لە بەرچاواي خۆمدا حەوت سەد سەريان لە
جەستە جىاكردەوه.

هارونی دوو: بهلئن
 هارونی يهک: ئەوا من گۆرى خۆم دۆزىيەوە.
 هارونی دوو: يانى پارچە زەویيەكت دۆزىوەتەوە قايل بىت بتىگىتە خۆى.
 هارونی يهک: نەء...
 هارونی دوو: ئەى چۆن دەلىنى گۆرى خۆم دۆزىيەوە.
 هارونی يهک: واپزانم ئىستا تارىكىيەكە، ھەندى رەۋىيەتەوە
 هارونی دوو: بهلئن
 هارونى يهک: دەچاڭ سەيرىكە... ئەو دانىشتowanە دەبىنى وا سەيرمان
 دەكەن...
 هارونی دوو: (بەھەپەسانەوە سەيرى دانىشتowanى شانۇ دەكەت. لە نېيو
 تابۇوتەكەي هارونى يەكەوە ھەلمىتكى سوور بەرز دەبىتەوە بەرەو
 ناو ھۆلى بىنەران پەرش دەبىتەوە لەگەل پەرش بۇونەوەي ھەلمە
 سوورەكە لەناو تابۇوتى هارونى يەكەوە ئەم دەنگە بەرز دەبىتەوە)
 ئەوەتە لەگەل ھەناسەدا ھەلەمەزىم.
 ئەوا چۈومە نېيو ناخىانەوە... رەوا داگىرم كەدىن ئىستا ھەموويانم
 ھەموويان هارونى
 هارون نەمردۇوە
 نامرى... تا ئىنسانى بىتىن... هارون زىندۇوە هارون نامرى.

هارونى دوو: پەشىمان نەبۈيىتەوە...
 هارونى يهک: نەخىر... تەنانەت ھەر شاعيرى شىعىرى بۇ نۇوسىبان...
 دەگىرا ئىعدام دەكرا.
 هارونى دوو: من و تۆجىمك بۇوين
 هارونى يهک: بهلئن
 هارونى دوو: من ماندووم... دەمەۋى لەيەكدى جىابىنەوە
 هارونى يهک: لە يەكدى جىابىنەوە! ئەمەيان نە بەدەستى تۆبە و نە بە
 ئىرادەي منه... قەدەرى من و تۆبە، من ھەرچىيەك بىكم تۆبى
 بەشاھىد... ھەرچىيەكى دىش بىكم تۆبى بەھاندەرى من...
 لە كۆتايىشدا تۆلەباتى من پەشىمان بىبىھە تۆلەباتى من خۆت
 بىخۇتىتەوە...
 هارونى دوو: وانىيە... لەم چۆلەوانىيە بە جىيت دىلەم.
 هارونى يهک: چۆلەوانىيە
 هارونى دوو: كەس نابىن
 هارونى يهک: چاڭ سەيرى خوارى بىكە... سەيرى ئەو خەلکە بىكە.
 دانىشتۇن و سەيرى سەرگۈزىشىتى ئىيمە دەكەن
 هارونى دوو: كەس نابىن
 هارونى يهک: جوان دىقەتىيان بىدە...
 هارونى دوو: تارىكە... تەنھا ھەست بە جوولەيان دەكەم ... سىما و
 رۇخساريان نابىن.
 هارون يەك: من چىل و چەند سالىك بۇومە گۆرسەتانييکى گەرۇڭى تۆ...
 تۆشىش چىل رۇژە بۇويتە گۆرسەتانيي گەرۇڭى من... هارونى دوو:
 راستە
 هارونى يهک: تۆگۈرت بۆ من نەدۆزىيەوە